COEP Tech

Abhiyanta'25

महर्षि

लाटांवर स्वार समुद्रप्रवासाला निघालेल्या प्रिय वाचकहो,

पूर्वेला सूर्य उद्याला येता आहे. येणाऱ्या प्रवासाचा उत्साह उराशी भरला आहे. क्षितिजाच्याही पलीकडे अनंतापर्यंत पोहोचलेला समुद्रही आपल्या फसाळत्या पाण्याने जणू साद घालत आहे. पण जहाजाचा नांगर सोडण्यापूर्वी एक आश्वस्ती नजर मागे टाकली तर या उदधि एवढीच भव्य COEPची इमारत दिसते. उराशी उत्साहासोबत अभिमानाचीही गर्दी होते. आपल्या प्रत्येकामधल्या कलाकाराला, रसिकाला आणि अर्थातच अभियंत्याला जागा करणारी ही सुंदर इमारत ना जाणो कित्येकांना प्रेरणा देते. आपल्या शिडात वारा भरला आहे. आपले जहाज खोल सागरात भटकायला आता आतुर झाले आहे. तिचे अभिमान गीत गाऊन आपण छेडूया निशाण घेऊया आणि आपल्या समुद्रसफरीला निघुया...

COEP अभिमान गीत

अभियंत्रणाचे आम्ही शिपाई नव्या रीतीचे शिल्पकारिता
संथ असा वा दृढ विकासा नवा मार्ग, सद्गती दाविता.
तंत्राच्या या नव्या युगात अवघड करता सोपे,
COEP नाव ते शाभ, अभियंत्रणा अर्थ ता लागे..

हृया हाताच्या तळी उमटल्या उत्पत्तीच्या जखमा,
जाडून भूमी आम्ही नभाशी करु देश देखणा
...राष्ट्र करु देखणा,
आम्ही यांत्रिक या हातांनी करु प्रगती ध्वज उभे
COEP नाव ते शाभ, अभियंत्रणा अर्थ ता लागे..

गाळून लोह या लाव्यातून घडवू युक्तीचे शस्त्र
माय भूमिला नसूनी दावू सादमिनीचे वस्त्र
...विजयुक्त हर छत्र,
संधी मिळाली या जन्मी ही सफल करु मनसुबे
COEP नाव ते शाभ, अभियंत्रणा अर्थ ता लागे..

उपकरणांचे जिवलग आम्ही नियंत्रणानी सिद्ध
यंत्र घडविता देश उमलता साध्य करु ही जिद्द...
करु देश बलबुद्ध,
संगणकाच्या नव्या युगाला मानबिंदू हा दिसे,
COEP नाव ते शाभ, अभियंत्रणा अर्थ ता लागे..

याच महाली दीक्षा घडली साध्य झाली साधना
एक स्वशन कल्प तरु या दे मान वंदना...
विजय दिसे देखना,
आदर सत्य जिद्द नैतिकता सामर्थ्याचे घरटे
COEP नाव ते शाभ, अभियंत्रणा अर्थ ता लागे.

- विघ्नेश हुरपडे

महोदधि जीवनम्

जीवन सागरात मार्ग कसा शोधावा?

यथा सिन्धुर्नदीः सर्वाः स्वयं एवावगाहति।
तथैव गुणसम्पन्नः स्वयमेवावगाह्यते।

(जसे समुद्र सर्व नद्यांना सामावून घेतो, तसेच गुणी व्यक्ती सर्वांना आपलेसे करून घेतात.)

समुद्र म्हटलं की आपल्या डोळ्यासमोर येतो तो अथांग निळा जलाशय, जो एका नजरेत सामावू शकत नाही त्याची गाज, किनाऱ्यावर येऊन धडकणाऱ्या प्रत्येक लाटेची अगतिकता आणि तळाशी गुढ होत जाणारी त्याची गहनता, सारे सारे कुठेतरी मानवी जीवनासारखेच सत्य आणि शाश्वत वाटते.

इतिहासाची पानं चाचपडली तर पौराणिक कथांमध्ये समुद्रमंथनाची कथा सर्वश्रुत आहे. समुद्र मंथन ही केवळ पौराणिक कथा नसून, ती मानवी जीवनातील संघर्ष आणि यश यांचे प्रतीक आहे. या मंथनातून आलेली चौदा रत्ने जीवनातील विविध पैलू दर्शवतात. हलाहल हे विष संकटांचे प्रतीक आहे; तर अमृत हे आत्मज्ञान आणि मोक्ष दर्शवते. लक्ष्मी आणि कौस्तुभ मणी समृद्धीचे प्रतीक आहेत; तर धन्वंतरी आरोग्याचे महत्त्व सांगतात. मोहिनी अवतार विवेकशक्तीचा संदेश देतो, तर वारुणी अधःपतनाचे परिणाम दाखवते. त्यामुळे जीवनात योग्य विचार, संयम आणि कर्तव्यनिष्ठा ठेवल्यास मनुष्य संकटांवर मात करून खरी समृद्धी मिळवू शकतो. सागरी सफरीच्या वेळी अनेक लहान मोठी बेटं इतकंच नव्हे तर अनेक देशांचा शोध लागल्याचा उल्लेख आपण पाहिला. वास्को-द-गामाने भारताचा शोध लावला असेही म्हटले जाते पण त्याआधी हे भारत वर्ष अस्तित्वातच नव्हते असे नाही.

उत्तरं यत्समुद्रस्य हिमाद्रेश्चैव दक्षिणम्।
वर्षं तद्भारतं नाम भारती ।

(समुद्राच्या उत्तरेस आणि हिमालयाच्या दक्षिणेस जे क्षेत्र आहे, त्याला भारतवर्ष म्हणतात)

भारताला अनेक ऋषीमुनींची प्राचीन परंपरा लाभलेली आहे सप्तर्षी पैकी अगस्ती ऋषी यांच्या अगस्त संहितेमध्ये समुद्र प्राशन (आचमन) केल्याची कथा आहे. समुद्राचे तळहातावरून आचमन विज्ञानवादाला धरून नसले तरी यातून एकच बोध होतो तो म्हणजे आत्मज्ञान आणि आत्मबोध यामधून आपण मोठ्यातल्या मोठ्या संकटांवर मात करू शकतो. ज्ञानप्राप्तीतून आपण अनेक असाध्य गोष्टी साध्य करू शकतो.

मनुष्य जीवन अथांग सागरासारखेच आहे कधी शांत, तर कधी वादळासारखे, प्रत्येक जण आपल्या प्रवासात सुखदुःखांच्या लाटा झेलत असतो, भरती ओहोटीच्या प्रवाहात पुढे सरकत राहतो. या महासागरात स्वतःचा योग्य मार्ग शोधायचा असेल तर काही गोष्टी लक्षात ठेवाव्या लागतील. आपल्या जीवनावर मोठा प्रभाव कशाचा पडत असेल तर तो म्हणजे आपल्या विचाराचा आणि आपले विचार हे आपल्या संस्कारांचं प्रतिबिंब असतं. आपण ज्या घरात, ज्या गावात, ज्या वातावरणात जन्माला येतो, वाढतो त्या आजूबाजूच्या सकारात्मक-नकारात्मक गोष्टींचा मोठा प्रभाव आपल्या आयुष्याच्या जडणघडणीत असतो.

संयम आणि धैर्य या दोन गोष्टी कायम माणसाला कणखर बनवत असतात. आयुष्यात अनेक संकट आली तरी त्यावर मात करण्याची ताकद फक्त संयमी माणसातच असते.
मन हे असं इंद्रिय आहे जे दृश्य स्वरूपात नाही परंतु आपल्या सर्व इंद्रियांना प्रेरणा देण्याचं काम करत असतं आणि म्हणून या मनावर ताबा असणं खूप महत्त्वाचं. आपल्यासमोर एखादा चांगला पदार्थ आला की आपण खुश होतो. एखादी वाईट घटना घडली तर आपण दुःखी होतो. एखादी मनाविरुद्ध घटना घडली की आपण चिडतो, रागावतो. आपल्या सर्व कार्याला गती देण्याचं काम हे मन करतं. समुद्राच्या लाटा जश्या किनाऱ्यावरच्या सर्व गोष्टी आपल्या आत सामावून घेतात त्याप्रमाणे मन आजूबाजूला घडणाऱ्या गोष्टींनी प्रभावित होउन आयुष्याला दिशा देतात. मनावर ताबा मिळवणे खूप महत्त्वाचे. मनाचा वेग हा प्रकाशापेक्षा जास्त असतो. जेव्हा एखादी अकल्पित गोष्ट घडते तेव्हा शब्द मागे पडतात आणि आपलं मन पुढे येऊन त्या गोष्टींवर प्रतिक्रिया देत असत.

मन करा रे प्रसन्न। सर्वसिद्धीचे कारण

अर्थात, जर मन प्रसन्न असेल तर सर्व काही साध्य होते. मन शुद्ध, निष्प्रभ असेल तर जीवनात यश आणि आनंद मिळतो. समुद्राच्या प्रवाहात, लाटांच्या मार्गीकेत आणि वाऱ्याच्या दिशेत, ज्याप्रमाणे बदल होतो त्याचप्रमाणे आयुष्याच्याही अनेक टप्प्यांवर बदल महत्त्वाचे असतात. ते हसतमुखाने

स्वीकारले तर त्याचा त्रास होत नाही. परंतु मनुष्य बदलाला घाबरतो अगदी लहान लहान बदलही आपल्याला नकोसे वाटतात. आपल्यात नवीन शिकण्याची आणि स्वीकारण्याची ईच्छा नसते. परिणामी, आपण परिस्थितीला दोष देतो, आणि मग या प्रवाहात टिकून राहण्याचे कौशल्य आपण आत्मसात करू शकत नाही. परिणामी, कुठेतरी आपल्या प्रगतीला खंड पडतो म्हणून तंत्रज्ञानाचा वापर करा ते आत्मसात करा कारण ही काळाची गरज आहे.

समुद्रात होडी नेताना जसा त्याचा तळ आधी चाचपला जातो, भरती ओहोटीचा अंदाज घेतला जातो आणि मग योग्य वेळ पाहून प्रवासाला सुरुवात केली जाते. तसेच आयुष्यातही अनेक गोष्टी करताना, कुठल्याही निर्णयापर्यंत येण्याआधी आत्मपरीक्षण करणे अत्यंत गरजेचे आहे.

नकारात्मकतेला दूर केल्याने जीवनात अनेक वेळा प्रवास सुखकर होऊ शकतो. पूर्वग्रह दूषित असणे आणि कुणाच्यातरी सांगण्यावरून आपण आपले मत बनवणे हे अतिशय घातक ठरू शकते. म्हणून प्रवासात ज्याप्रमाणे आपण अतिरिक्त ओझे कमी करतो तसे मनातील नकारात्मकतेचे गाठोडे आपण फेकून दिले पाहिजे तरच आपण जीवनरूपी प्रवासात आशावादी राहू. जीवनाचा सागर कितीही मोठा असो, प्रयत्नांची पतवार हातात असेल तर योग्य किनाऱ्यावर जाता येत. प्रत्येक अडचण एक नवीन शिकवण घेऊन येत असते म्हणून योग्य दिशा, प्रयत्न आणि धैर्य असेल तर प्रवास नक्कीच सुंदर होईल. स्वतःचा मार्ग स्वतः शोधा. आत्मविश्वास ठेवा. तरच या जीवन सागरात तुमची नौका किनाऱ्यावर जाईल.

मातृभूमीचे नाते आणि राष्ट्रप्रेम दाखवण्यासाठी "सागरा प्राण तळमळला" अशी साद घालणारे सावरकरांसारखे देशप्रेमी ही या महोदधि कडून अनेक गोष्टी शिकले. "हा सागरी किनारा" म्हणत प्रियकर प्रेयसीला आपल्या प्रेमाची कबुली देतो म्हणून सागराशी असणारे मानवी जीवनाचे नाते अतिशय घट्ट असे आहे सागरातून प्रवास करत असताना किनाऱ्यावरची गाव जशी पाहता येतात तसेच समुद्राच्या तळाशी दडलेले अनेक खनिज, शिंपले, मोती, ही वेचता येतात म्हणून समुद्र दातृत्व शिकवतो मानवाचे जीवन हे असेच आहे सतत देण्याचे वृत्ती असली की जीवनात काही कमी पडत नाही.

जे जे आपणासी ठावे ते इतरांशी सांगावे!
शहाणे करून सोडावे सकळजन

~ अनिता देशपांडे
ग्रंथालय विभाग

Team Abhiyanta

Siddhi Pophale
(Chief Editor)

English Section

Krushnai Karkare
Prathamesh Kawoor
(Section Heads)

Amala Deodhar
Tanishqa Chopade
Apoorv Kamble
Bhumika Yadav
Ira Kulkarni
Shivangi Saxena
Aaryan Kulkarni
S N Subhashree
Mugdha Deshpande

Marathi Section

Ishwari Thatte
(Section Head)

Malhar Badve
Soham Panse
Aditya Ranade
Tanmay Bansode
Manali Joshi
Apurva Bendugade
Aarya Puppal
Sakshi Moharkar
Aashay Godbole

Hindi Section

Chandragupta Maurya
Unnati Shinde
(Section Heads)

Arman Shaikh
Pooja Tamnar

Ruchika Girase
(Illustrations Head)

Aashutosh Gudnawar
(Design Head)

Vighnesh Hurpade
(Accounts Head)

Special Thanks

Dr. S. G. Bhirud
Dr. D. N. Sonawane
Dr. P. A. Sudgir
Dr. C. Y. Patil
Dr. P. P. Barthake
Dr. S. A. Meshram
Dr. M. P. Khond
Dr. N. B. Dhokey
Dr. (Mrs.) Y. V. Haribhakta
Dr. (Mrs.) A. G. Thosar
Dr. S. S. Anasane
Mr. Sadanand Gosavi
Non-teaching staff COEP

Mr. Achyut Godbole
Mr. Ashok Deshmane

Mr. Vedant Awate
Mr. Rushikesh Tithe
Mr. Anish Gokhale

Mr. Ajinkya More
Ms. Aveena Dange
Ms. Harleen Anthak
Ms. Sharwari Gaidhani
Ms. Rucha Danke
Ms. Shrutika Bolte
AnC Team
Cultural Team

'ABHIYANTA' Annual Magazine, 2024-25
COEP Technological University, Pune

Title

Language
1) Marathi 2) Hindi 3) English

Periodicity of Publication
Annual

Schedule from Declaration
Prof. Dr. M. P. Khond
Director, Board of Student Development
COEP Tech University, Shivajinagar, Pune 411005
Form I (Vide Rule)
I hereby declare that the particulars given are true to the best of my knowledge and belief.

Publisher
Prof. Mrs. N. R. Kolhare (Gymkhana V.P.)
Nationality: Indian

Prof. S. U. Ghunage (Faculty Advisor)
(For Internal circulation only)
The COEP Technological University as an institute bears no responsibilities for opinion and statements made in the contents of this magazine.

Editors
Team Abhiyanta
Address: COEP, Pune 411005

Photo Courtesy
Mr. Soham Patil
Mr. Yashaswi Ranjan

Cover Page Credits
Ms. Sujata Kharat

Message from the Vice Chancellor

Dr. Sunil Bhirud

I am delighted to reach out to you through the 109th edition of Abhiyanta, themed महोदधि, symbolising the vast ocean. This is a collection of thoughts, ideas and imagination as deep and vast as the ocean, presented by the students, faculties, and all humans of the prestigious COEP Technological University.

The ocean is a metaphor that illustrates the nature of human life. The waves of emotions, the depths of thought and the turbulence that change brings have nurtured human life that keeps on flowing. With the evolution of technology many breakthroughs have redefined human life, but human expression, creativity and innovation have no bounds, they are infinite, just like the ocean. We humans keep looking for creative and innovative means to express our feelings and emotions. Abhiyanta gives a platform to the humans of COEP to express themselves through prose, poetry, drawings and illustrations. The quality and witty literary texts from various genres such as comedy, mystery, fiction and sci-fi, history etc in the magazine will make the readers feel a spectrum of emotions, love, laughter, pain, fear, triumph and inspiration. The interviews of honourable personalities will surely inspire the readers and serve as food for thought.

The magazine provides an insight on academic activities. It also documents the activities and achievements of student driven clubs which show the diversity in talents that our students hold and bring pride to the university. The inclusion of articles by notable alumni of COEP will motivate and guide students in their academic journey as well as their careers.

I would like to appreciate the entire editorial team of Abhiyanta for their meticulous work. The reflection of their love for art and literature can be seen in their work for articulating this classic creation. I would also appreciate the faculty advisor, for the continuous guidance and unparalleled contribution in this magazine.

May the Abhiyanta team foster this legacy for many more years to come!

Director, Board of Students' Development

Dr. M. P. Khond

प्रिय वाचकहो,

महोदधि, हा विषय अभियंताच्या यंदाच्या आवृत्तीसाठी निवडला आहे. महा म्हणजे प्रचंड, विशाल, आणि उदधि म्हणजे सागर. कल्पनाशक्ती आणि सर्जनशीलता ही महासागराप्रमाणे अनंत आणि असीम असते हे दर्शवणारा हा विषय. अभियंता या वार्षिक अंकाचा प्रवाह १०० पेक्षा अधिक वर्ष चालत आला आहे. मागच्या वर्षी यात खंड पडला ह्याचे आम्हाला दुःख आहे. परंतु ह्या वर्षी पुन्हा जोमाने या अंकाची बांधणी करण्याचे काम सुरु झाले आणि त्याचेच फळ म्हणजे "महोदधि" हा अभियंताचा १०९वा अंक. आज या अंकासाठी माझे मनोगत लिहताना मला अतिशय आनंद होत आहे.

हे कार्य यशस्वीरीत्या पार पाडण्याचे श्रेय प्राध्यापक सल्लागार श्री सुनील घुनागे आणि अभियंताचे सर्व विद्यार्थी यांना जाते. मागील काही महिन्यात अंकाचा विषय निवडण्यापासून लेखांचे समीक्षण करून संपूर्ण अंकाचे संकलन करण्यापर्यंत प्रत्येक गोष्टीत या सर्वांचे मोलाचे योगदान आहे. Board of Student Development चे संचालक या नात्यांनी मी हे सगळे उपक्रम अगदी जवळून बघत होतो. मला स्वतःला साहित्याची आवड असल्याने हा प्रवास अधिक आनंददायी वाटला.

या 'महोदधि'त वाचकांना आपल्या विद्यापीठातील विद्यार्थी, प्राध्यापक, कर्मचारी या सगळ्यांच्या कल्पनांचे प्रतिबिंब दिसेल. या लेखांमधली वैविध्यता, त्यांचा दर्जा आणि खरेपणा वाचकाला गुंतवून ठेवणारे आहेत. आपल्या अभियंतांनी काही अलौकिक व्यक्तींशी संवाद साधला. मलाही या व्यक्तींची भेट घेता आली व त्यांचे विचार ऐकायला मिळाले, ज्याचा समावेश या अंकात केला आहे. आमचे माजी विद्यार्थी, ज्यांनी आज आयुष्याच्या शिखराचे यशस्वी आरोहण केले आहे, त्यांचे मनोगत, काही प्रेरणादायी किस्से यांचाही समावेश आहे; आणि अर्थातच विद्यापीठात यंदाच्या वर्षी झालेल्या घडामोडी, विद्यार्थी उपक्रम, इत्यादी या सगळ्यांचा समावेश या वार्षिकांकात केलेला आहे.
'अभियंता' हा विषय COEP च्या सर्व मंडळींना अगदी जवळचं आहे. प्रथम वर्षाचे विद्यार्थी कॉलेज विषयी जाणून घेण्याच्या कुतूहलाने हा अंक वाचतात तर अंतिम वर्षाचे विद्यार्थी कॉलेज च्या आठवणी जपण्यासाठी. विद्यापीठाचे सर्व प्राध्यापक व कर्मचारी अभिमानाने हा अंक वाचतात तर माजी विद्यार्थी आपण बाहेर पडल्यावर आपल्या कॉलेज मध्ये काय सुरु आहे ह्या उत्सुकतेने हा अंक वाचतात.

'माहोदधि' हा अभियंता चा १०९वा अंक मी संपूर्ण अभियंता टीम तर्फे तुम्हा वाचकांपुढे प्रस्तुत करतो!

Vice President, Gymkhana

Prof. Nilima Kolhare

It gives me immense pleasure to address all students and faculty members of COEP Technological University from the chair of Vice President, Gymkhana. My time in this period has been extremely enriching as I have had the honor of working with many wonderful professionals. I will continue to contribute meaningfully to the achievement of the institutions' goals. The 109th edition of Abhiyanta themed महोदधि - the vast ocean, aptly captures the journey that we all take at COEP Technological University.

College life is a rich and varied experience, much like the ocean. It brings challenges, emotions, growth, and understanding in waves. This journey has been beautifully documented by the magazine, which blends the voices of alumni, faculty, and students. Poetry, short stories, artwork, interviews, and personal reflections are just a few of the artistic expressions included in this edition. The readers will be exposed to a wide range of genres, from mystery and comedy to history and fiction, which reflect our students' creativity and curiosity.

The magazine offers an insight into the academic life of the institute by showcasing significant events, achievements, and initiatives. Additionally, it honours our students' zeal, involvement and excellence in athletics. Our distinguished alumni's thoughtful contributions are especially deserving of praise; their insights and counsel serve as a guide and an inspiration.

I would sincerely like to thank the editorial team of Abhiyanta for their meticulous and beautiful curation of this edition. I also want to express my gratitude to the faculty advisor for their unwavering support and direction throughout the process.

I hope that Abhiyanta will continue to inspire and provide a platform for COEPians in the future. Let's continue to move forward with purpose, passion, and curiosity so that every wave we make at COEP matters!

Message from the Editor-in-Chief

Siddhi Pophale

With immense joy, I present to you the 109th edition of Abhiyanta, themed 'महोदधि' - The Vast Ocean. Just as the ocean embraces infinite mysteries in its depths, this edition flows with the boundless creativity, insights and emotions of students of COEP Technological University. महोदधि is more than a theme- it is a mirror to the vast inner world that we all carry. It signifies the relentless curiosity of the human mind, the ceaseless rhythm of innovation and the quiet, profound strength of artistic expression.

Each page of this magazine is a wave in this mighty ocean; some playful, some introspective, some stormy with questions and others, calm with clarity. From heartfelt poetry to fiction, from thoughtful prose to intricate illustrations- this edition encapsulates the ocean of perspectives. The spectrum of genres draws the reader into a tide of emotions and reflections.

Our interviews with esteemed personalities and messages from our notable alumni serve as beacons, illuminating the shores COEPians have reached. These narratives don't just inform, they inspire. They remind us of the sheer diversity of talent and dreams that flourish within our university.

This magazine would not have taken shape without the dedication and passion of the editorial team, whose love for literature, language, and expression is palpable in every corner of this edition. I extend my heartfelt thanks to each contributor- students, faculty, alumni, for pouring their voices into this ocean of thoughts. I am especially grateful to our faculty advisor and authorities, whose wisdom has guided our ship through both, calm and storm.

As we set this edition adrift into the hands of our readers, we hope it touches you, stirs your emotions, and perhaps, somewhere in its currents, helps you discover a piece of yourself. May Abhiyanta continue to sail across new horizons, year after year, carrying with it the timeless spirit of COEP!

INDEX

प्रवाह Flow 15

150 Monkeys 16
Business of The Heart 18
The Best Thing in Your World 18
तुम फूल की तरह लगी मुझे... 19
प्रतिमान प्रेयस 19
मराठी नाटकाचा इतिहास 20
Be the hero of your own life 23
I am because we are 24
Mystical Time 25
इश्क की डोरियाँ 26
दरमियां 26
Punt Formation चा अनुभव 27
Think in English, act Indian 29
Part of a nation 30
Internships: Need of The Hour 31
महाराष्ट्राची 'पर्यावरण'वारी 32

अन्तर्दर्शन Inner Depth 39

मी अव्यक्तच बरी 40
वक्ता तो वक्ता नव्हे, श्रोतेविण 41
Untitled document 42
शायरी 43
The language of music 44
असो कस्तुरी मन सदा राहो नि निर्मळ 45
The art of balance: Tale of 2 paths 46
The essence of true love 47
विद्येविना मती गेली 48
तेरे लिये मैं काफी हूं 49
The light inside you 50
थोड़ी सी चाहत 51
बरसात और मैं 51
प्रीतम 52
A voice of your own 53
Malvan's Sacred Abode: Rameshwar Temple 54
Solace in companionship 56
कोण जाणे काय उद्याचे 57
रंगमंच 58
मैं 59
स्नेहकर्ता - अशोक देशमाने 60

तरंग Waves 72

कृष्ण 72
पापा 72
Unwinded 73
When home becomes a house 74
काय मग कसं चाललंय 75
गुलदस्ता 76
काश 78
जीत 78
ऐ ज़िंदगी! तू बस इतना करके जा! 79
अब वो एहसास नहीं 80
पालकत्व - आहे मनोहर ! 81
तुझी माझी पहिली भेट 82
हळवी सायं 82
For old time's sake 83
लड़कियां 84
झोप मला प्रिय 85
चार लोकं.. 87
मॉडर्न 'नाटकं' 88
Being An engineer 89
'मुसाफिरा'ची अचाट सफर - अच्युत गोडबोले 90

अनन्त Infinity 104

महाराष्ट्र देशा 105
विठाई 105
Why Being Brave Is the Only Option We Have 106
Cyclic samsara 107
Why we do cross each other 108
The last note 109
विचार प्रवाह 110
घुल रहा है सारा मंजर 110
कसे वागावे? 111
गीत न्यावे हे पूर्णत्वास..! 111
Godless Civilization 112
जीवन 114
१८५७ की क्रांती 115
सफ़र-ए-ज़िंदगी 115
Teas, apples and spacetime 116
चूक कि बरोबर ? 118
स्त्री शक्ती 119
The Student's Block 120

विचिकित्सा Turbulence 127

Play with nature and It Will Play Back 128
स. न. वि. वि 130
हे प्रेम कळले नाही 133
माझा शेतकरी 134
असफल 135
रात, बात और तुम 137
A gray night 138
A midnight stroll 138
आभास... की नशा ?? 139
The Climb 142
कंगन 143
नसीब 143
आ.ई 144
सोशाई : सोशल मीडिया आणि तरुणाई ! 147
रात बात और तुम 149
An unsolved puzzle 149
The screams of struggle 150
आग्नेस उर्फ मम्मी 151
Fireflies 154

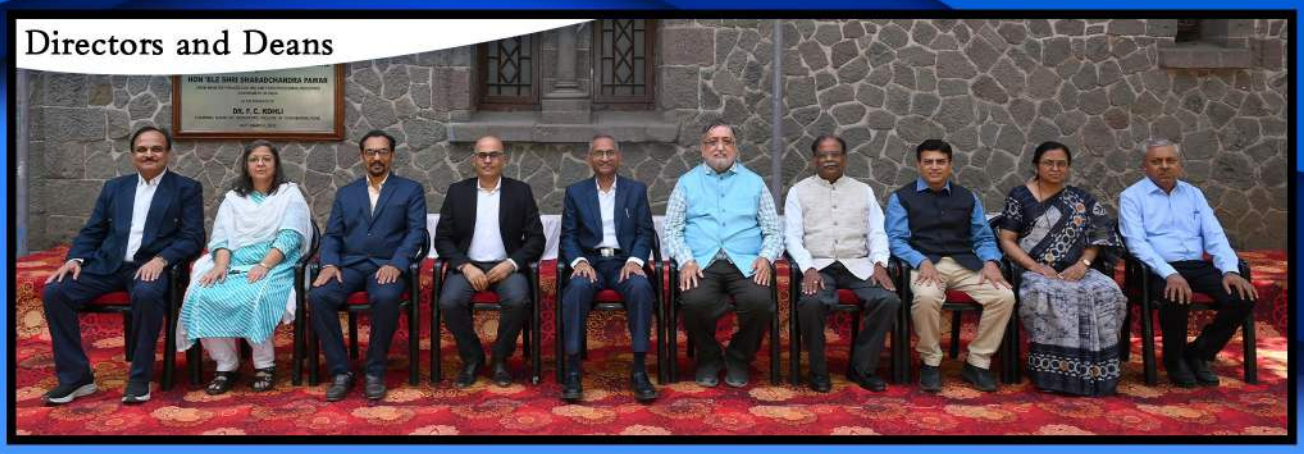

Directors and Deans

All Head of Departments

Hostel Rectors

Library Staff

Training and Placement cell

Alumini Association

College Office Staff & EST

Student Section

Accounts Section

Exam Cell

Data Centre

Facility Manager Office

Electric Works Committee

Coep Stores

Gymkhana Faculty Advisors

Gymkhana Staff

प्रवाह

Flow

The first thing that comes to mind when you hear the word flow, is a river. You almost instantaneously hear the sound of flowing water in your head. The sun's reflection shines brightly in the river, the wind blows so sweetly into your ears a melody of mother nature. The rustling of the leaves of the trees adds another layer of serenity to the symphony. This beautiful landscape or in this case, soundscape continues for the entire length of the river, where it goes and meets the vast ocean. The winds become more violent, and the sound of the flow is overpowered by the crashing of waves. But after all, waves are the inherent flow of the ocean that keeps the waters moving.

This beautiful, serene flow of water goes through a multitude of phases and finally hits the shore as a wave, goes into the sky as clouds and comes back down on the earth as drops, to do it all again. The flow of water is a cycle, a flow in itself. Going from one place to another, from one phase to another so elegantly.

Just like the water on this earth, there is a flow in our bodies as well. A state of effortless work towards a goal, where the mind and body become one with the purpose. No matter what the purpose is. Anyone from the CEO of a company to a street food vendor in the heart of Pune can achieve this state of flow. It is when the challenge before you is in harmony with the skills you possess. If you give a 12th-standard student some homework of a 10th-standard student, they'll probably get bored with the level. If you do the opposite, they might feel anxiety. But a student who has completely understood the content knows every detail of the subject and has a persistent mindset might find themselves in a state of flow while doing their homework. They won't even realise when they started and when they finished.

Just like the flow of a river enters the ocean as its final goal, may all the efforts you make in life bring you into the state of flow to reach your own 'ocean'. Or to be more succinct, may you find your flow, that will make the world glow.

150 Monkeys

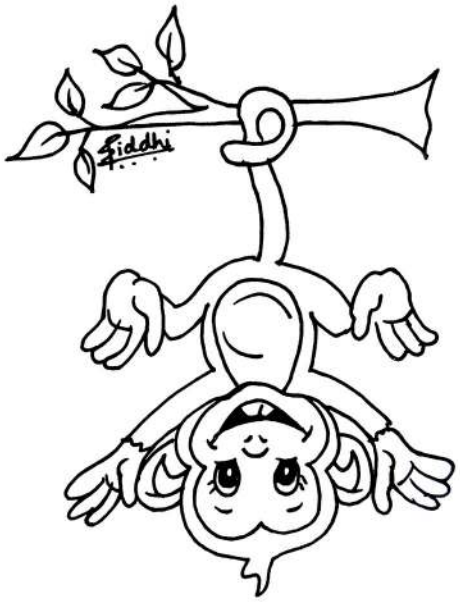

In the late 1980s and early 1990s, anthropologist Robin Dunbar performed extensive research and a series of experiments with the aim to study how and why primates socialise the way they do. Dunbar plotted primate brain size and group sizes together, and a strong correlation emerged. He concluded that the number of social contacts a primate can maintain appeared to be limited by brain size. Dunbar wanted to extrapolate his findings to human social groups. As he gathered historical data, he realised that a similar generalisation can be made to humans as well. He suggested that 150 is the number of social relationships humans can maintain which go beyond knowing people's name and a little background information. The concept of Dunbar's number is also referred to as the 'monkeysphere', a phrase coined by author David Wong.

The idea is that our brains are capable of caring about a certain fixed number of people (believed to be 150) at any given time. While this might seem like a large number, if we put things into perspective, it really isn't.

The 'monkeysphere' is the group of people we can empathise with, conceptualise as people. We very often get annoyed when someone is being unnecessarily loud in a restaurant but if we are out with family and it's our 'fun' uncle doing the same, we would be a lot more forgiving.

We each have a circle of people—friends, family, neighbors, and coworkers—whom we consider 'people'. The people outside this circle certainly do play some role in our lives and we often associate the person with the profession. Have you ever been surprised to see your teacher outside of school? I remember being shocked as a five-year-old when I saw my teacher at a restaurant. I could not believe she had a life outside of school, outside of being my teacher. There are so many people in our lives with whom we have a purely transactional relationship. We don't feel the need to get to know them personally and frankly, why should we? However, we do interact with them on a regular basis so if something untoward was to happen to them, it would certainly affect us. Although they are not in our 'sphere', they are certainly close to it, maybe just outside it.

On a much larger scale, operating within our 'sphere' makes it that much easier for us to move past if not forget the terrible things that happen to people everyday all over the world. Historically, this has had catastrophic consequences. Millions of people have been killed in wars and genocides simply because they were out of the opposing side's 'monkeysphere', simply because the opposing side could not empathise with them.

So, should we start caring about eight billion people? No, that is not the point. The point is that it is just as impossible for them to care about you. Let us consider a scenario. Imagine you're on your way to college to attend an important

lecture. It is the last lecture of the semester, and your professor is quite uncompromising when it comes to your attendance. You must attend this lecture, or you will be detained. It is raining heavily outside so you leave well before time and board your usual bus. Everything is going smoothly until suddenly, in the middle of the road, your bus stops. This hiccup however does not deter you; you are determined to get to college. So, you do everything you can, walk, board another bus, swim and then walk again until you finally make it to college. You are half an hour late for the class but that should not matter right, I mean you have done so much to get here. Now imagine that instead of applauding your effort, your professor does not allow you to enter his class; he is not even willing to listen to your story. This might cause you to develop a resentment for him (which would be reflected very colourfully in your end-semester feedback!). Only if he had tried to understand you, heard your case. If we exercise a little self-awareness , we'd realise that at some point we have all done the same thing; where we have not been bothered enough to understand the person, the context.

When we limit ourselves to our 'monkeysphere', it is possible that we lack context of the larger world. We may hold ourselves to standards that are not reasonable. It is important to remember that somewhere, someone has failed just as many times if not more than you have. You may not be aware of their struggles, their backstory. Sometimes it is this lack of information which makes it easier for people to say or do mean things to other people. Isn't it easy to underestimate someone when we don't really know them?

While monkeys are happy to stay in small groups and not mingle with monkeys outside their group, we as humans require food, jobs, clothes, cars, houses and luxury. This requires us to work outside our 'monkeysphere', often with people we don't get along with. Thus, we are simultaneously supporting and resenting each other. It is our tendency to understand and be attentive to the people within our sphere but not make similar efforts for those outside it that primarily leads to misunderstandings, conflicts and resentment. However, by thinking critically, we can better navigate these social dynamics. Critical thinking allows us to analyze situations objectively, recognize our biases, and develop empathy towards others.

Most interactions we have with others can be diffused by simply picturing us to be in their position, by imagining us to be at the receiving end of the deed or the conversation. How would we feel about it? Be willing to consider different viewpoints and experiences. This doesn't mean you have to agree, but it helps in appreciating where others come from. And here's the clincher, you are outside of most human's 'monkeyspheres', so you are fair game to them. Don't be surprised if someone else treats you like you treat strangers. You are the stranger in this situation. Take it with a grain of salt when someone treats you shabbily. It's not because they hate you, it's because they can't empathize with you. Be mindful of how and why you treat others and try to be more forgiving of how they treat you. Remember, empathy can bridge the gap between our 'monkeysphere' and the larger world.

~ Prathamesh Kawoor
Third Year B.Tech
Mechanical Engineering

Business Of The Heart

Is love simply a concept created by corporations?

Is love a feeling
that sways my heart?
Or is it a clever idea,
devised by the mart?

Capitalizing people's
emotional liability;
Have these tycoons
lost all their humility;
prioritizing profit
over humanity?

Expensive gifts and
romantic holidays.
Is love real,
or just a commodity?

Is love a true commitment,
or a shallow display?

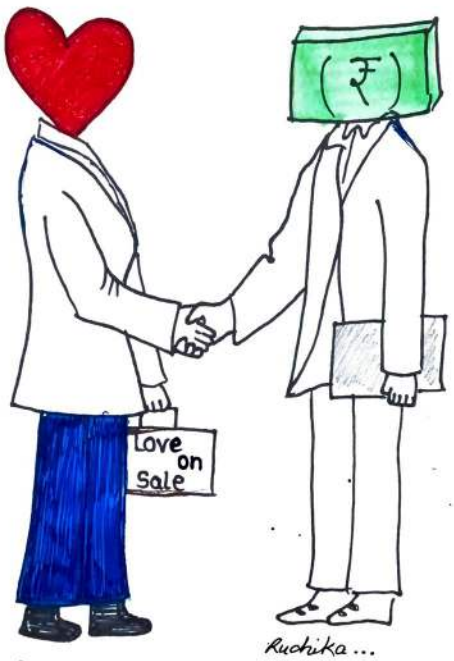

They play games
with people's temperaments.
Is love true or
just an enchantment?

"Falling in love is the
purest feeling ever to exist."
"Fall," they say,
"take a hint!"

All these thoughts
Cluster my mind
And make me question;
Is love honest or
A Business of The heart?

~ Shreya Shelar
Second Year B.Tech
Civil Engineering

The BEST Thing In Your WORLD

We'll never run out of memories,
out of love letters, or flowers.
We'll run to watch the perfect sunset
even if it takes climbing tons of towers.

We'll walk through libraries,
bridges and gardens and streets
and when it rains, open your arms
I'll find my shelter underneath.

We'll spend time together
playing board games and smiling wide.
We'll watch the shooting stars;
knowing our wishes are right beside.

We'll keep our love simple,
our hearts will be full of it.
I don't want to be your entire world;
just the best thing in it!

~ Akshita Dhoot
Third Year B.Tech
Computer Engineering

तुम फूल की तरह लगी मुझे

तुम फूल की तरह लगी मुझे, जब देखा अनजानी दूरियों से।
और फूला न समाता दिल, आपकी जी हुजूरियों से।।

सोचा दस्तक दूँगा धूप बनकर, हर रोज तुम्हारे बागों की गली।
और निहारता रहूँगा शिद्दत से, इक खिलती हुई मासूम कली।।

जो धूप तेज सताए तुम्हें, बादल बनकर मैं छा जाऊँ।
और प्यासी तेरी पंखुड़ियों पर, बारिश का गीत मैं गा जाऊँ।।

पर इक रोज बोलियाँ लगतीं, सुनी खूबसूरती पर तेरी।
और शोहरत की चमक ने साहब, थी भुला दीं यादें मेरी।।

उन्होंने माथे पर सजाया तुम्हें, और खास भी यूँ बताया था।
फिर नोक चुभाकर धारदार, धागों में यूँ ही फँसाया था।।

जब खुशबू की दरकार थी, तुम्हें कतरा-कतरा तोड़ा था।
और तराशे तेरे इस जिस्म को, बेरहमी से निचोड़ा था।।

ठहरे पराए वो जालिम झूठे, क्यों तारीफों का बीज बोया था।
फिर ढलती ताजगी तेरी देख, आखिर में यूँ रुख मोड़ा था।।

फिर फेंक दिया तुम्हें सड़कों पर, आसमाँ की ऊँचाइयों से।
और करा दिया फिर से वाकिफ, जमाने की सच्चाइयों से।।

अब जख्मी बूढ़े बदन पर तेरे, ना किसी का ध्यान आया है।
सिर्फ पैरों तले रौंदे जाने पर, पता तेरा चल पाया है।।

अब आखिर के इन चंद पलों में, तू करेगी खूब दीदार मेरा।
के पाक मोहब्बत करने वाला, होता मुझ-सा भी कोई एक यार तेरा।।

तो मैं भी बता दूँ, इस रिश्ते पर हमारे।
कई काले बादल छाए होंगे।।
और किस्मत की लकीरों के चलते।
बुरे मंजर भी आए होंगे।।

पर मैंने न कभी मानी हार, इस एकतरफा आशिकी पर।
तो सवाल भी तू यूँ न उठाना, मेरे प्यार की सादगी पर।।

हो सके तो चखकर देख, तेरे गालों पर उतरी इस नमी को।
वो ओस नहीं आँसू हैं मेरे, बता होगी नमक की कमी तो।।

~ यश लोही
तृतीय वर्ष, यांत्रिक अभियांत्रिकी

प्रतिमान प्रेयस्

देह के परे जो मेरे चित्त को भी चाहेगा,
वासना को त्याग, प्रणय गीत गुनगुनाएगा।
न मान मात्र द्रव्य, समतुल्य स्वीकारेगा,
वह मनुज प्रतिमान प्रेयस् चिरंतन कहलाएगा।।

इस मिलन को संजोने, जो मर्त्य सीमा लांघेगा,
ऐहलौकिक बंधनों से, मुक्तिपथ दिखलाएगा,
ज़िंदगी के घोर तम में, अनिर्वह्न जो बन जाएगा,
वह मनुज प्रतिमान प्रेयस् चिरंतन कहलाएगा।।

स्रोत बन अनुराग के, प्रवाह में घुल जाएगा,
नवरसों के पटल से, रंग भर मन मोहेगा।
जो मेरे भीतर लुप्त, रंगरेज़ को पहचानेगा,
वह मनुज प्रतिमान प्रेयस् चिरंतन कहलाएगा।।

~ सुधांशु वैशम्पायन
अंतिम वर्ष, यंत्रण एवं नियंत्रण अभियांत्रिकी

मराठी नाटकाचा इतिहास

नाटक म्हणजे एक कलाप्रकार ज्यामध्ये अभिनय, संवाद, संगीत, नृत्य, आणि दृश्य ह्या कलांचा समावेश होतो. नाटक ह्या शब्दाचा उगम नट ह्या संस्कृत शब्दापासून झाला ज्याचा अर्थ म्हणजे अभिनय करणारा. नाटकाची निर्मिती ही एक गरज म्हणून किंवा माणसाला आपल्या भावना, विचार, अनुभव इतरांपर्यंत पोहोचवता याव्या व लोकांचे मनोरंजन व्हावे ह्यासाठी झाली.

नाटकाचे घटक

१. अभिनय: कलाकार विविध भूमिका साकारतात आणि त्यांच्या माध्यमातून नाटकातील पात्रे सादर करतात व त्या पात्रांच्या भावना आणि विचार प्रेक्षकांपर्यंत पोहोचवतात. यात हात, पाय, चेहरा, आणि डोळ्यांच्या हालचालींचा समावेश असतो.

२. संवाद: नाटकामध्ये वेग वेगळ्या पात्रांमध्ये संवाद होतो. संवाद हे नाटकाचे मुख्य साधन असते आणि त्यामुळे प्रेक्षकांना नाटकाची कथा लक्षात येते. संवाद लेखक ज्या प्रकारे संवाद लिहितो आणि कलाकार ते ज्या प्रकारे अभिनयातून साकारतात ह्यावर नाटकाचा प्रेक्षकांवरचा प्रभाव अवलंबून आहे.

३. संगीत आणि नृत्य: संगीत, नृत्य आणि त्याबरोबर येणारे वादन नाटकाला अधिक आकर्षित बनवतात. ह्या गोष्टी प्रेक्षकांना नाटकामध्ये रंगवून ठेवण्यासाठी महत्त्वाच्या असतात.

४. सेट/ बॅकस्टेज: नाटकामधली उभी केलेली सजावट म्हणजे सेट जी नाटकाच्या विषयाला धरून केली जाते. बॅकस्टेज म्हणजे स्टेज च्या मागे केली जाणारी कामे. सेट हा बॅकस्टेज चा एक भाग आहे आणि तो नाटकाच्या कथेप्रमाणे बदलला जातो. वेशभूषा, नाटकामध्ये वापरल्या जाणाऱ्या वस्तू (प्रॉप्स), प्रकाशयोजना, ध्वनियोजना ह्या बॅकस्टेज मधल्या इतर महत्वाच्या गोष्टी आहेत.

जागतिक रंगभूमीचा प्रभाव

प्राचीन ग्रीक रंगभूमीने नाटकाला शास्त्रीय स्वरूप दिले. ग्रीक नाटके ट्रॅजेडी आणि कॉमेडी या स्वरूपात असायची. एस्किलस, सोफोक्लिस, आणि युरिपिडीस या लेखकांनी मानवी जीवनातील दु:ख, नियती, आणि नाती ह्या विषयांवर भर दिला. भारतात भरतमुनींच्या नाट्यशास्त्र या ग्रंथाने नाटकासाठी काही नियम आखले. औपनिवेशिक काळात पाश्चात्त्य रंगभूमी भारतीय रंगमंचावर प्रभाव पाडू लागली. ब्रिटिशांनी शेक्सपिअरच्या नाटकांद्वारे भारतीय कलाकारांना संरचित सादरीकरणाचे महत्त्व शिकवले.

मराठी रंगभूमीचा इतिहास देखील तितकाच महत्वाचा आणि समजण्या जोगा आहे. भारतातल्या नाटकांची किंवा मराठी नाटकांची सुरवात हि सामाजिक प्रश्न सोडवण्यासाठी आणि जनतेला प्रबोधन करण्यासाठी करण्यात अली. केवळ मनोरंजन हा हेतू नसून जनतेला एक मोलाचा संदेश देणे हा मराठी नाटकांचा पाया होता. मराठी नाटकांचा सुवर्णकाळ सुरु झाला तो संगीत नाटकांच्या माध्यमातून. गायन व नृत्य कलेची आवड असलेल्या कलाकारांनी संगीताद्वारे वेगवेगळे विषय हाताळले. १८४३ साली विष्णुदास भावे यांच्या सीता स्वयंवर या नाटकाद्वारे मराठी नाटकांची ओळख निर्माण झाली. सीता स्वयंवर या नाटकाद्वारे मराठी संस्कृती आणि इतिहासाची माहिती देण्यात अली . रामायणातील घटनेवर आधिरीत या नाटकानी सामान्य जनतेचे मन अगदी सहज जिंकले. एका जागी १० मिनिटे शांत न बसणार प्रेक्षक आता दोन दोन दिवस नाटक बघत बसू लागला.

नाटकाचा वापर का केला जायचा?

१. समाजाला शिकवण्यासाठी

नाटकाची निर्मिती लोकांना आजूबाजूच्या घडामोडींची जाणीव करून देण्यासाठी व विविध गोष्टींची शिकवण देण्यासाठी केली गेली जसे कि दैनंदिन जीवनात योग्य आणि अयोग्य काय असते. रामायण आणि महाभारत ह्यामधल्या कथा नाटकांच्या माध्यमातून लोकांपर्यंत पोहोचवल्या जायच्या. लोकांच्या मनातले मिथके दूर करण्यासाठी देखील नाटकाचा वापर केला जायचा. जाती भेद, बालविवाह, स्त्री-पुरुष समानता ह्या गोष्टी नाटकांच्या माध्यमातून दर्शवल्या.

२. सामाजिक एकजूट आणि संवाद

देश पारतंत्र्यात असताना लोकांनी एकत्र यावे हे देखील नाटकांमधून समजावले गेले. लोकांनी धर्म, जात, आर्थिक परिस्थितीकडे लक्ष न देता एकत्र येऊन स्वातंत्र्यासाठी लढावे हा उद्देश होता.

मराठी नाटकांनी खास करून संगीत नाटकांनी

भारतमातेवर झालेले अत्याचार अगदी जवळून पहिले होते. नाटकाच्या रूपाने मराठी माणूस एकवटला गेला. याच नाटकाच्या जमावात भारताच्या स्वतंत्र सैनिकांनी ब्रिटिश अत्याचारांविरुद्ध योजना आखल्या. एकोणिसाव्या शतकात संगीत नाटकांच्या महासागरसात बालगंधर्व नावाचे वादळ जन्माला आले. नारायण श्रीपाद राजहंस (बालगंधर्व) यांनी मराठी रंगभूमी साठी केलेले कष्ट आणि श्रम हे शब्दांपलीकडचे आहेत. त्या काळी महिलांना रंगमंचावर कला सादर करण्याची परवांगी नव्हती. अश्या प्रसंगी कमरेला पदर खोचून, हातात बांगडी घालून बालगंधर्वांनी भामिनी वनमाला आणि अनेक स्त्रियांची पात्रे कौशल्याने सादर केली. या मुळे समाजात स्त्रियांबद्दल आदर निर्माण झाला आणि कलेला प्रोत्साहन मिळाले. संगीत मानापमान, संगीत सौभद्र, संगीत शारदा आणि सौंशय कल्लोळ सारख्या नावाजलेल्या नाटकांतून शौर्य,पराक्रम, देशसेवा आणि स्त्री-पुरुष समानतेचे धडे दिले. एका नाटकात २८ पदे सादर करून सुद्धा न दमणाऱ्या बालगंधर्वांना बघण्यासाठी रात्रभर तिकीट विक्री सुरु झाली . याच बरोबर मराठी नाटकांना एक व्यावसायिक रूप मिळाले. संगीताबरोबरच विविध वाद्यांची सुरेल चाल मायबाप प्रेक्षकांना ऐकू अली. नाटकांच्या वाढत्या प्रवाहाने अनेक गोरगरिबांना रोजगाराची संधी उपलब्ध करून दिली. प्रभू रामाच्या जपा बरोबरच आता मोकळ्या वेळेत संगीत नाटकांच्या मैफली रंगू लागल्या. याचा प्रभाव इतर क्षेत्रात पडू लागला.

मराठी नाटकांनी ऐतिहासिक नाटकांद्वारे सामान्य जनतेला वीरांचे आणि त्यांच्या धाडसाचे किस्से पाहायला मिळाले. रायगडाला जेव्हा जाग येते, येथे ओशाळला मृत्यू या छत्रपती संभाजी महाराजांच्या जीवनावर आधारित नाटकाने पराक्रमी इतिहासाला उजाळा मिळाला. शंभू राज्यांच्या भूमिकेत असणारे काशिनाथ घाणेकर आता मराठी रंगभूमीचे सुपरस्टार म्हणून ओळखू जाऊ लागले. गाडी आणि फोनच्या या आधुनिक जगात संगीत नाटकांची पसंती मात्र कमी होऊ लागली. दिवसेन दिवस घुमणारा आवाज आता ३-४ तासांवर आला. २-३ अंकांची नाटकं हि छोटी जरी असली तरी रंगमंचाने उद्दिष्ट सोडले नाही. अश्रूंची झाली फुले, रायगडाला जेव्हा जाग येते, नटसम्राट सारख्या अजरामर कलाकृतींनी मराठी मने जिंकली. या नाटकानांमधून शौर्य, पराक्रम, माणुसकी, दयाळू स्वभाव आणि सुखी जीवनाचा दृष्टिकोन लोकांपर्यंत पोहोचला. सुरेख अभिनयाला साथ असते ती तितक्याच उत्तम लेखकाची. वसंत कानेटकर, कुसुमाग्रज, विजय तेंडुलकर, शांता शेळके यासारख्या अनेक दिग्गज लेखकांनी एकापेक्षा एक कथा लिहून मराठी रंगभूमीची मान उंचावली. काशिनाथ घाणेकर, डॉ. श्रीराम लागू या दिग्गजांकडे बघून मराठी तरुण नाटकांकडे वळू लागला. घाणेकरांच्या "लाल्या" सारखे कपडे घालून फिरायला मुलांना फार मजा येत असत. तरुणाईने मराठी नाटकावरती दाखवलेले प्रेम हे वाखाणण्याजोगे होते. एका पाठोपाठ दिवसातले सगळे शो पुन्हा एकदा हॉउसफुल्ल होऊ लागले.

नारायण श्रीपाद राजहंस (उर्फ बालगंधर्व) आणि त्यांची 'मानापमान' नाटकातील स्त्री भूमिका

साल २००० पासून नाटकाचे नवीन स्वरूप समोर आले. आता नाटकासमोर आव्हान होते ते मोठ्या पडद्याचे. जिद्दी आणि संघर्ष करणाऱ्या मराठी रंगभूमी ने मात्र माघार घेतली नाही. तितक्याच उत्साहानी वेगवेगळे विषय घेऊन आणि 'वन फॉर ऑल सेट' सारखे उपक्रम

'चारचौघी' नाटकाचा आधुनिक प्रयोग

आणून नाटकाने रसिकांची मन जिंकली. आधुनिक युगात भरत जाधव, प्रशांत दामले, मोहन गोखले, दिलीप प्रभावळकर आणि अगदी संकर्षण कऱ्हाडेंसारख्या नाटककारांनी मराठी रंगभूमीला पुन्हा बहरण्यात मदत केली. एकाच नाटकात ४ भूमिका करून आणि १० पेक्षा जास्त वेळा वेष बदलून भारत जाधव यांनी 'सही रे सही ' अजरामर केले. या काळातील नाटकांचा मूळ उद्देश हा विनोदी मार्गाने मोलाचा संदेश देण्याचा होता. ' अमर फोटो स्टुडिओ ' सारख्या नाटकाने विनोदी शैलीत आपण करणाऱ्या चुकांचा विचार करायला लावला. ' चारचौघी ' नाकातकातून स्त्रियांच्या समस्या, अस्तित्व आणि समाजातील स्थान घराघरात पोहोचवले. मधुमेहा सारख्या आजारांमुळे आयुष्य कसे उध्वस्त होऊ शकते हे दाखवण्यासाठी ' साखर खाल्लेला माणूस ' हे नाटक मराठी रंगभूमीवरती प्रदर्शित झाले.अश्या या थोर नाटककारांमुळे आणि मराठी मनाच्या प्रेमामुळे आजही महाराष्ट्रात नाटकांना गर्दी होते.

आता सिनेमा शूटिंगसाठी आधुनिक कॅमेरे वापरले जातात. सिनेमा हा एकाच वेळी विविध ठिकाणी प्रदर्शित करता येतो. मोठ्या पडद्यावर सिनेमा बघण्यात तरुणांपासून ज्येष्ठांपर्यंत सगळ्यांना रुची निर्माण झाली आहे. एका निर्मात्याच्या बाजूने विचार केला तर सिनेमा तयार कारणासाठी लागणार खर्च जरी अधिक असला तरी त्यातून मिलणारी कमाई सुद्धा तितकीच जास्त असते, शिवाय प्रयोगासाठी गावोगावी फिरायला लागत नाही आणि त्याचा खर्च वाचतो. तिसरी घंटा झाल्यानंतर नाट्यगृहात पडणाऱ्या सगळ्या टाळ्या ह्या जश्या कलाकाराच्या असतात तश्याच अभिनयात होणाऱ्या चुका अथवा बारकावे हे सुद्धा त्या कलाकाराचेच असतात. सिनेमात मात्र रिटेक घेऊन कलाकार अभिनयात सुधारणा करू शकतो. चित्रपटाचे हे सगळे फायदे असले तरी रंगभूमी कायम अमर राहील. नाटकाचे प्रयोग हे लाईव्ह असल्यामुळे त्यांचा चित्रपटांच्यातुलनेत लोकांवर जास्ती प्रभाव पडतो. शिवाय नाटकांना जो प्रतिसाद मिळतो तो देखील वेगळाच. ' काट्यार काळजात घुसली ' हे एक खूप गाजलेले नाटक होते ज्यावर एक चित्रपट सुद्धा आला पण त्या चित्रपटाला मिळालेल्या प्रतिसादानंतर त्या नाटकाचे प्रयोग पुन्हा सुरु करण्यात आले. डॉ. काशिनाथ घाणेकर ह्यांनी अश्रूंची झाली फूले ह्या नाटकात ' लाल्या ' चे पात्र गाजवले होते आणि जेव्हा त्यांच्या चरित्रावर चित्रपट प्रकाशित झाला व लाल्याला लोकांचे प्रेम मिळाले तेव्हा लोकांसाठी 'अश्रूंची झाली फूले ' चे प्रयोग पुन्हा सुरु झाले.

तरुण पिढीची ओढ जरी चित्रपट आणि OTT कडे असेल तरी नाटकाचा विषय किंवा त्यामधून दिलेले संदेश हे भावण्याची शक्यता हि नक्कीच चित्रपटांपेक्षा जास्ती असते. लोकांना जे विषय आवडतात किंवा बदलत्या जेवणशैलीवर आधारित नाटकांची निर्मिती झाली तर नाटकांनाही तितकाच प्रतिसाद मिळेल. वरवरचे वधू वर, व्हाइट लिली आणि नाईट रायडर, उच्छाद ह्यासारखी अजून नाटकांची निर्मिती होणे गरजेचे आहे ज्यामुळे लोकांना नाटक हे त्यांच्या जीवनाशी जोडलेले आहे असे वाटेल आणि ते पाहवेसे वाटेल. फिरोदिया आणि पुरुषोत्तम करंडकासारख्या स्पर्धापरीक्षांमधून मुलांमध्ये तरुण वयात नाटकांविषयी आवड निर्माण होत आहे . याचा फायदा हा मराठी रंगभूमीच्या येणाऱ्या काळात नक्कीच पाहायला मिळेल.

~ सोहम पानसे
तृतीय वर्ष, यंत्र अभियांत्रिकी
~ आदित्य रानडे
तृतीय वर्ष, उत्पादन अभियांत्रिकी

Majority of women are so caught up in their lives that they have forgotten who they truly are. Women are often identified with their roles as a mother, wife, caretaker, daughter; that they lose who they are beyond these roles.

Many women have buried their lives under a façade constructed to please other people or to make themselves more socially acceptable. A few years back, I took some effort to rediscover myself. I found myself saying that I wanted to learn how to swim. Learning new skills can be daunting, especially as we grow older. As a child, we are open to learning new things, failing, and relearning. As we grow, we fear trying new things and swimming is one such thing for me.

Back when I was in school, I had tried to learn to swim during the summer holidays. I learned the correct strokes, but when it came to floating, I could never let myself go. I had a fear of water, which would not allow me to do so. All my friends were swimming, whereas I could not even float on the water. After this, life took it's course and learning to swim fell down my list of priorities.

When I was on a holiday in Bali; my son, who was around four years old at that time, wanted to learn how to swim. He wanted me to jump in the water with him. As mothers, we don't want to miss anything in our child's life and so to encourage him, I agreed. I stepped into the water and cautiously tried to float a small distance and to my surprise, I succeeded! This little step banished my fear. Over the years I started competing with my son, which improved my swimming significantly.

Ever since I picked up swimming, I have swum in the sea in Penang and in the hot water streams of the Emerald Pool in Thailand. Once I started swimming, I realised I did not want to stop! I learned swimming at the age of thirty-four because I wanted to be a hero for my son, just like my mother was for me. I have become a confident swimmer, with practice; all I needed was determination. Now, every day swimming gives me joy, a new hope and also completes my daily dose of exercise. The water- it now feels perfect.

Remember what is important in your life and don't dismiss it under the pretext of your age. Discover or rediscover your deepest yearnings. Creating a life you love requires courage, commitment and perseverance, all of which you have.

This is a call for you to begin the search for your authentic self. Jump. Take the leap. I am sure you will make it.

~ Sanchita Satalkar
Faculty
Department Of Management Studies

I am because WE are

Ubuntu is an African philosophy that emphasizes the deep interconnectedness of humanity. The word "Ubuntu" originates from the Bantu languages, where the phrase "Umuntu ngumuntu ngabantu" means "A person is a person through other people". This philosophy teaches that our individual well-being is tied to the well-being of others, fostering a spirit of compassion, community, and shared responsibility. It is not just a concept of kindness, but a guiding principle that influences relationships, leadership, governance, and social harmony.

Despite disruptions during colonial rule, Ubuntu remained central to African communities, fostering unity in anti-apartheid movements. During South Africa's transition to democracy, leaders like Nelson Mandela and Desmond Tutu championed it as a tool for reconciliation and nation-building. Today, Ubuntu continues to influence global discussions on social justice, leadership, and sustainability.

At its core, Ubuntu stresses that an individual's success is tied to the success of the community. It encourages people to support and uplift one another rather than compete destructively. Some of its core tenets include compassion, empathy, dignity, forgiveness and interconnection. Ubuntu does not negate individuality, but rather integrates personal growth with communal well-being. It teaches us that we are stronger together and that our shared humanity is what defines us. A symbolic representation of Ubuntu is the Elephant Statue with Ubuntu motif in Florianópolis, Brazil, highlighting unity, cooperation and shared strength.

Ubuntu has influenced societies worldwide, shaping governance, education, and justice in Africa and beyond, including Canada, the UK, and New Zealand. The relevance of Ubuntu influences various aspects of modern society such as ethics, leadership, law, open source culture, economics and social politics.

An anthropologist once visited an African village to study the social behaviour of an indigenous tribe. To engage with the children, he proposed a game. He placed a basket filled with fruits under a tree and told them that whoever reached it first would win the entire basket and could eat all the fruits alone. Excited, yet curious, the children lined up, waiting for the signal. When the anthropologist shouted, "Ready, set, go!" something remarkable happened. Instead of racing against each other, the children held each other's hand, ran together and reached the basket at the same time. They sat in a big circle and happily shared the fruits with one another, laughing and enjoying the moment as a group.

The anthropologist, surprised by their actions, asked them why they had not competed against each other for the prize. One of the children simply replied, "Ubuntu! – How can one of us be happy if all the others are sad?" This story beautifully encapsulates the essence of Ubuntu. It teaches us that true success is not about individual gain but about collective well-being.

In a world often dominated by competition and self-interest, Ubuntu serves as a reminder of the power of unity, cooperation, and shared happiness.

Ubuntu remains a timeless philosophy that has the potential to transform societies, businesses, and personal relationships. It teaches us that success is not about outshining others but about uplifting those around us. When we adopt Ubuntu's principles, we create environments where compassion, respect, and mutual support thrive.

In a world facing growing divisions, economic disparities, and social conflicts, embracing Ubuntu can guide us toward a future of harmony and collective well-being. As Desmond Tutu once said, "My humanity is bound up in yours, for we can only be human together." May we all live with the spirit of Ubuntu and foster a more compassionate and interconnected world.

~ Swapnil Bansode
First Year M.Tech
Thermal Sciences & Energy Systems

Mystical Time

The silence of the skies,
The calmness of the wind,
The anticipation of the dawn
That draws me in....

The darkness at its very end,
The light about to begin,
The day about to fly in
That draws me in....

The magical moment before sunrise,
The scenery of a poets' paradise,
The time before the crack of dawn,
Is where my mind resides.

The magical moment faded with sunrise,
The quietness' demise,
The chirpings arise,
And my mind longs again for the mystical time.

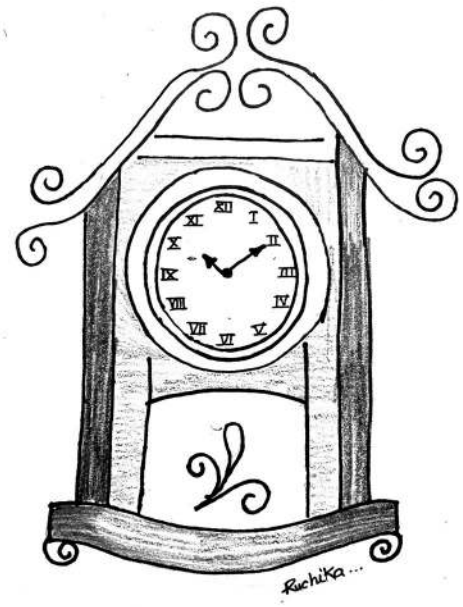

~ Aarya Karve
Second Year B.Tech
Mechanical Engineering

इश्क़ की डोरियाँ

विषय कोई ढूंढने की क्या ही है जरूरत,
गर लिखनी हो तुम्हारे ही लिए कुछ बातें;
तुम्हारी खूबियां ये बतलानी हो तो,
सैकड़ों लफ़्ज़ तो ऐसे ही होठों पे हैं आ जाते।

पर उतने भी शब्द इस मन को लगते नहीं हैं काफी,
लफ़्ज़ हैं जो आखिर इस शायर को कम ही पड़ते हैं;
क्योंकि थकते नहीं हैं इश्कबाज तारीफें करते हुए,
जो एक दफा उन नैनों के तिलिस्म में, वे उलझ पड़ते हैं।

खिल उठी हैं प्यार की कलियां दिल के इस बगियारे में,
जबसे बसे हो बस तुम ही तुम मेरी इन निगाहों में;
भटकूंगा नहीं कभी जो एक बार तुम्हारी ओर चल पड़ा,
दूजा कोई रास्ता न देखता हूं अब जिंदगी की इन राहों में।

हसीन हुस्न, ज़ुल्फें जैसी काली घटाएं,
नीली-सी आंखें जिनकी नज़रें तेज़-तर्रार;
देखा तुम्हें जो पहली-पहली दफ़ा,
धड़कनें हुईं तेज़, दिल हुआ बेकरार।

जानते नहीं थे हम एक-दूजे को ठीक से,
किन्तु कई मर्तबा थे सुने एक-दूजे के नाम;
फिर हुई आकस्मिक पहली मुलाकात,
रब्बा ने उस दिन सौंप दिया यह सुंदर सा इनाम।

पहले दुनिया से सुने पैग़ामों से ही और,
गिने-चुने किस्सों से ही जानकारी एक-दूसरे की;
प्यार की कली जैसे हौले से खिलती गई,
जानते गए जानेमन एक और एक बारीकी।

मैं सिर्फ जानता था मिज़ाज तुम्हारी मस्ती का,
जानने लगा तेरी बेगुनाही मासूमियत और अदाकारी;
मेरे अंदर का केवल पढ़ाकू होशियार था तुम्हें पता,
तुम जानते गए फिर मेरा पागलपन और कलाकारी।

त्योहार मनाना तो बस कइयों में से एक अवसर है,
पूरी जिंदगी ही त्योहार सी मनाकर यादें बनाएंगे अनगिनि;
चाहता हूँ कि जन्मों-जन्मों तक यह साथ बना रहे हमारी,
मेरे जीवनपटल पर तुम ऐसे चमकीं, जैसे खुशियों की एक दामिनी।

मेरी इस जिंदगी में ला दिया उजाला, भर दिये रंग,
स्वाद खुशी का आया तुम ही से, जब थी फीकी-सी यह दुनिया;
मिलोगे अब कभी अगली दफा यही राह मैं देखूं ,
निरंतर बाँधू इस दिल से, तेरे ही इश्क़ की ये डोरियां।।

~ संचित कुलकर्णी
प्रथम वर्ष, वैद्युत संचरण व दूरसंचार अभियांत्रिकी

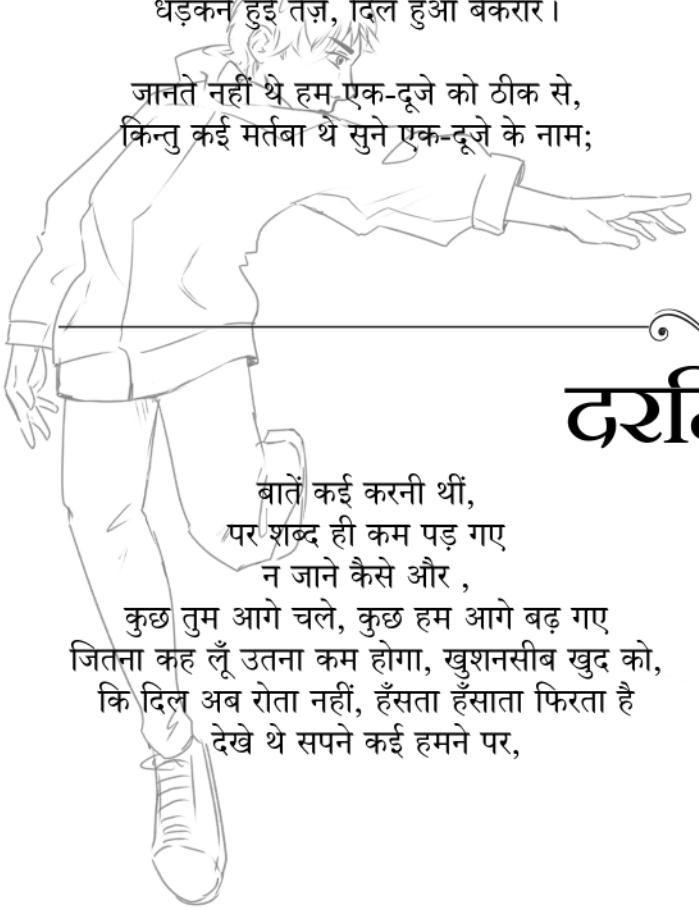

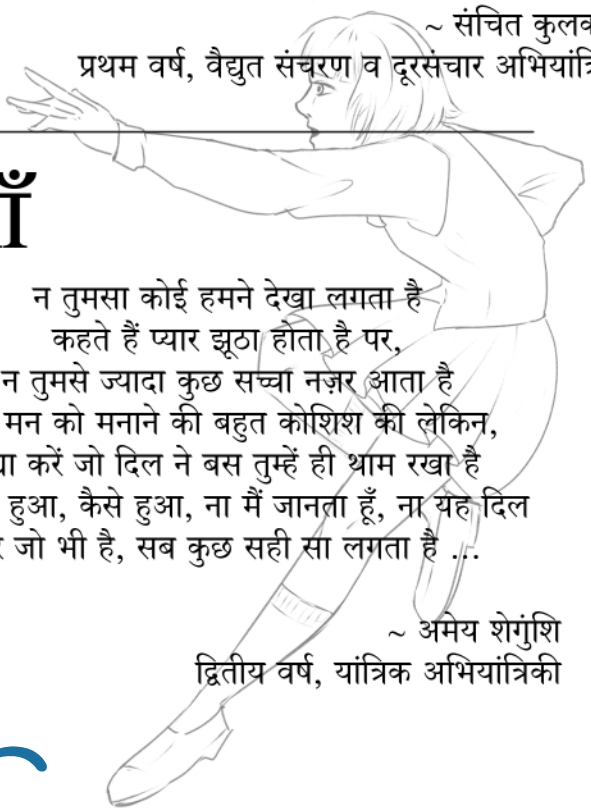

दरमियाँ

बातें कई करनी थीं,
पर शब्द ही कम पड़ गए
न जाने कैसे और ,
कुछ तुम आगे चले, कुछ हम आगे बढ़ गए
जितना कह लूँ उतना कम होगा, खुशनसीब खुद को,
कि दिल अब रोता नहीं, हँसता हँसाता फिरता है
देखे थे सपने कई हमने पर,
न तुमसा कोई हमने देखा लगता है
कहते हैं प्यार झूठा होता है पर,
न तुमसे ज्यादा कुछ सच्चा नज़र आता है
इस मन को मनाने की बहुत कोशिश की लेकिन,
क्या करें जो दिल ने बस तुम्हें ही थाम रखा है
ये क्या हुआ, कैसे हुआ, ना मैं जानता हूँ, ना यह दिल
पर जो भी है, सब कुछ सही सा लगता है ...

~ अमेय शेगुंशि
द्वितीय वर्ष, यांत्रिक अभियांत्रिकी

Punt Formation चा अनुभव

निर्णय हा शब्द जरी छोटा वाटला, तरी त्याचे महत्व अनन्यसाधारण!

एखाद्या निर्णयामुळे चांगलेही घडू शकते अथवा वाईटही. परंतु,सहज घेतलेला PF ला जाण्याचा निर्णय अतिशय योग्य ठरला. हा प्रवास, 'ठीक आहे बघून तरी येऊ, नेमकं असतं काय हे नक्की' पासून ते 'खूप जास्त आठवण येईल show ची', 'अरे! हे 2nd इयर चे organizer आहेत ते अरे क्षितिज, साक्षी, रिया आणि कौस्तुभ आपल्यासारखेच आहेत', 'कसले strict आहेत 3rd year चे organizer' ते 'तुम्ही सगळे किती मनमिळावू आहात', 'आपला secratory कसला भीतीदायक आहे' ते 'कसला मस्त आहेस रे तू क्षितिज!', 'hi, hello' म्हणण्यापासून ते 'आठवण येईल तुमच्या सोबत घालवलेल्या वेळेची' पर्यंतचा होता. हा फक्त माझा प्रवास नसून आम्हा ६०-७० लोकांचा प्रवास होता.

show विषयी थोडं सांगायचं झाला तर, show ला ९७ वर्षाचा अभूतपूर्व इतिहास आहे . एकूण १६ पंट्स, प्रत्येक पंट मध्ये Big tip boy, Big tip girl,

प्रत्येक पंट मध्ये big tip boy, Big tip girl, Switching girl, Small tip boy आणि Driving members असे लोक असतात.यामध्ये पाण्यावरती Sliding करून विविध अर्थपूर्ण आकृत्या सजवल्या जातात .ऐकायला जेवढे सोपे वाटते , तेवढे हे सोपे नाही बरं का...!

सुरुवातीच्या काही दिवसांत आम्हा कोणालाच show विषयी काही कल्पना नव्हती. Secratory, 3rd इयर चे विद्यार्थी, आणि अनेक पडद्यामागील लोकानीं हा सर्व show रचला होता. एकाही आकृतीचा अंदाज आम्हाला लागू नये याची पुरेपूर काळजी घेतली होती. त्यांचा तो ओरडा, टोमणे, त्यांचे रागवणे,तरी प्रत्येक गोष्ट समजावून सांगणे नेहमी लक्षात राहील. "किती निर्लज्ज आहात रे" हे तर कायम लक्षात राहील. आमच्या दिवसाची सुरुवात PF नेच व्हायची आणि अस्त सुद्धा PF नेच. जरी कधी कंटाळा आला तरी, 'ठीक आहे रे easy घ्या रे असे म्हणणारे आमचे लाडके 2nd years होतेच ", 'BACK TO WHARF' मिळाला की PF stairs वर जाऊन गप्पा मारण्याचा, मजा मस्करी करण्याचा आणि अर्थातच Refreshment खाण्याचा आनंद वेगळाच होता.

दिवस जसजसे पुढे सरकत होते,तसा PF हा show सर्वांच्या आयुष्याचा अविभाज्य घटक बनत होता. सर्वांच्या भावना त्याच्याशी जोडल्या गेल्या होत्या. नवीन 'Switching-Sliding' मिळू लागली आणि 'पंट्मेट्ट' ची 'पंटफॅमिली' बनली. त्यासाठी काही गोष्टींचा त्याग करावा लागला हेही तितकेच खरे. पुढे आणखी एका नवीन गोष्टीशी ओळख झाली ती म्हणजे "नावर", पंटची प्रकाशस्त्रोत. त्याची जबाबदारीही आमच्यावरच होती.

पूर्ण दिवस बॅडमिंटन कोर्टवर बसून नवार बनवण्यात दिवस कसे जाऊ लागले समजलंच नाही. बघता-बघता शेवटचा आठवडा आला, नाईट प्रक्टिस सुरु झाली, अर्धा दिवस पाण्यात ,तर अर्धा नवारसाठी जाऊ लागला. सर्वांची show साठी ची आतुरता वाढू लागली. सर्वजण आणखी जिद्दीने काम करू लागले कारण, तो आता "आपला show" झाला होता, त्याप्रति प्रेम खूप वाढले होते.

प्रेम आहे ,की कोणती जखम,
सलते खूप,तरीही राहते नरम.
पौर्णिमा म्हणू,की म्हणू तुला अमावस्या,
चिडवते, रडवते तरीही करत राहते माया.

शेवटच्या आठवड्यात आम्ही सर्वजण खूप मेहनत करत होतो . सर्वांचे सल्ले घेत,ओरडा खात,हसत-खेळत अशी आमची मेहनत चालली होती.

शेवटी उजडला तो दिवस ज्याची सर्वांना होती आतुरता, आला तो क्षण ज्याची पाहिली होती वाट, घेतलं देवाच नाव आणि उतरलो पाण्यात! जेव्हा टाळ्यांचा कडकडाट झाला, आरोळ्यांचा आवाज ऐकला, तेव्हा सर्वांचा चेहरा उजळला. सर्वांच्या मेहनतीला प्रेक्षकांची दाद मिळाली,आणि प्रेक्षकांच्या चेहऱ्यावरील आनंद पाहून श्रमसाफल्याची भावना मनी लहरली. आणि तो एक निर्णय किती योग्य होता हे उमगलं!

~ रिया फाळके
प्रथम वर्ष, स्थापत्य अभियांत्रिकी

THINK IN ENGLISH, ACT INDIAN

~ Parth Patle
First Year MBA
Business Analytics

In a rapidly globalizing world, the phrase 'Think in English, Act Indian' captures the essence of what it means to thrive in today's dynamic landscape. It's more than just a catchy slogan—it's a powerful philosophy that bridges the gap between the global thought processes and deep-rooted Indian cultural values and ethics. This approach fosters a unique identity, allowing individuals and organizations to excel internationally while staying grounded to their traditions.

'Think in English' symbolizes a mindset shaped by global exposure, modern education and analytical thinking. It represents clear communication, strategic decision-making and an openness to diverse perspectives. English, being a universal language, is often linked with professionalism, innovation, and progress.

'Act Indian' emphasizes staying true to India's rich cultural heritage, traditions, and ethical values. It means embracing resilience, adaptability, community-oriented living and a deep sense of respect for relationships, family, and society. When combined, these two elements create a balanced framework that promotes both; global competence and cultural integrity.

Why neglect Hindi, when being multilingual helps us develop intense problem solving skills? The Indian government's recent push to promote Hindi in scientific research and higher education has been a game-changer. Technical and academic content is increasingly being translated to Hindi, enabling students from Hindi-speaking backgrounds to access complex subjects like engineering, medicine and law without any language barrier. Institutions like the Indian Institutes of Technology (IITs) and National Institutes of Technology (NITs) are offering courses in Hindi alongside English, ensuring that language is no longer a barrier to excellence.

'Think in English, Act Indian' is not about language or superficial cultural displays—it's a mindset that champions global excellence grounded in local wisdom. It encourages individuals to dream big, communicate effectively and embrace modernity without losing sight of their roots.

In today's interconnected world, this dual approach is not just an advantage—it's the key to sustainable success. After all, the future belongs to those who can connect globally while staying authentically themselves!

Part Of A Nation

The earth was crisp and the sun was up.
A shimmery gold hung below his chest.
At the finals, now
He had proven to be the world's best.
From the medal ceremony, the globe's eyes were set
waiting to see what he would do next.

The nation's flag hugged his shoulders,
and his legs were ready to run,
he flashed a regal smile to the audience,
crying and cheering, for he had won.
He had grown to know his lanes enough,
and so, mentally heard the breaking of the gun.

Thus, he charged ahead, with everything else
blurring black before his eyes.
The whooshing wind caught his flag
and he looked up to see it rise.
Oh how majestic it looked,
rightfully by the clouds and the pastel blue sky!

He ran and ran, while his heart thudded,
his country's name on his jersey spelled,
the wind had mellowed, only his breath
held his flag, it felt.
He was beaming and flying,
simply oblivious to how much he had pelt.

Flashed were those trying years, but
today he knew their true worth
for his country's flag was soaring above-
well above the earth.
Every home was in tears
For he had justly risen to the berth.

His flag roared atop; this moment felt better,
for he was a part of a nation.
Gold rays emanated from his chest.
It was indeed a heavenly creation.
But, in that moment, he found salvation.
For he was a part of a nation!

~ Sonia Pagare
First Year B.Tech
Robotics & AI Engineering

Internships : Need of the hour

Over the years, engineering has been a popular career choice of students. With the rise in engineering institutions and their intake capacity, there has been a surge in the number of graduates rolling out every year.

Despite the increasing demand for engineers, there is still a significant issue of unemployment. The findings of recent studies confirm a widespread dissatisfaction with fresh engineers. Almost half of the employers hiring fresh engineering graduates are somewhat dissatisfied with their quality. Employers are also finding it difficult to choose the right talent among engineering graduates as students lack the skills necessary to meet the job requirements.

The engineers hired by the recruiters are facing difficulty getting acquainted with the industrial practices. The majority of students are also facing a challenging transition from college life to a job. Moreover, conventional engineering curricula are confined to fundamental learning and theoretical concepts over industrial case studies/practical applications and problem-solving skills. These issues can better be addressed by incorporating internships into the engineering curricula.

The purpose of an internship is to supplement the educational journey of the student. Internships prove beneficial in bridging the gap between academic learning and industrial application. They provide ample opportunities to enhance interpersonal skills, communication skills and teamwork. Students learn how to communicate their ideas effectively and collaborate with different teams. Working on ongoing projects helps interns to learn dealing with complex challenges that require innovative solutions. This hands-on experience hones critical thinking and analytical abilities of the students, which proves vital in the engineering profession.

Internships offer an excellent opportunity to connect with industry professionals. During internships, students are guided by industry mentors who have varied industrial experience. These industry mentors monitor the progress of the project work assigned to interns and provide valuable inputs. These inputs and encouragement by the mentors help interns to complete their project within the deadline. Mentorship proves instrumental in a student's career path. Depending upon the skills acquired by interns, recruiters offer PPOs (Pre–placement offers). For recruiters, hiring interns paves a great way to identify potential talent early and contribute to shaping future professionals. A successful internship gives students confidence and also leads to full-time employment.

Lastly, internships equip students with both soft skills and technical skills, contributing to holistic skill development. Students learn soft skills like communication, teamwork, leadership, and time management. They also benefit from gaining hands-on experience with the latest technological tools, software and equipments. In a nutshell, an internship is an enriching experience, leading to value addition and a prosperous career for the aspirant.

~ Mr. S.U. Ghunage
Faculty, Manufacturing Department

महाराष्ट्राची 'पर्यावरण'वारी

विचार संस्कृति अन् निसर्ग सृजन संपत्ती चा वसा आपल्या महाराष्ट्राला लाभला आहे. येथील मानवतेचा निर्मळ झरा आणि हिरवागार प्रेमक्रांतीचं शिवार भरूळचं घालतं. आपलं यात्रीमन इथल्या सागर किनाऱ्यावर अलगद स्वार होतं, सह्याद्रीच्या गडांच्या कुशीत आपण भान विसरतो , गडकिल्ल्यांच्या इतिहासाने भव्य होतो, इतकंच काय पंढरीच्या वारी मध्ये दंग होऊन जातो. तिने ही केली दोन चाकाच्या सायकलवरून महाराष्ट्राची पर्यावरणवारी. आणि तिने पाहिला याच महाराष्ट्रातील पर्यावरणीय व्यथांमध्ये जखडलेला, पाण्यासाठी आससुलेला, डोळ्यात आभाळाएवढी स्वप्नकथा बाळगणारा महाराष्ट्र. तब्बल ३५ जिल्हे, 435 दिवस, 17000 किमी, दोन चाकं आणि एक पर्यावरण जागृतीची दांडगी इच्छाशक्ती असणारा हा तिचा प्रवास नक्कीच चित्तथरारक अन् समाजभान जागृत करणारा आहे.

यवतमाळमधील प्रणाली चिकटे ही एका सामान्य शेतकरी कुटुंबातील मुलगी. हिरवागार वातावरणात वाढताना विविध समस्यांचे स्वरूप बदलताना, त्या जगताना तिच्या जिज्ञासू वृत्तीला असंख्य प्रश्नांचे अंकुर फुटायचे. जगण्याचं गाणं हे निसर्गाच्या गाण्यांशी स्पर्धा करु लागलंय याची नेहमी तिला जाणीव व्हायची. अवकाळी पाऊस वा गंभीर दुष्काळ असो, प्रदूषणाचे वलय वा शेतकरी आत्महत्या असो असे अनेक यक्षप्रश्न तिला भेडसावायचे. सोशल वर्क मध्ये पदवीचे शिक्षण घेताना देखील एक प्रत्यक्ष विरोधाभास तिने अनुभवला होता. अशा अनेक प्रश्नांचे, विरोधाभासाचे वास्तवातील अस्तित्व जाणून घेण्यासाठी प्रणालीने महाराष्ट्रभर पर्यावरणासाठी प्रवास करण्याचा निर्धार केला. प्रणालीने वधूंवरून, खुल्या आभाळाखाली आणि निसर्गाच्या सोबतीने सायकलवर खूशाल स्वार होऊन पर्यावरणवारीस प्रारंभ केला. आवश्यक तितकंच सामान पण कुतूहलाचं भांडवल घेऊन ती एक एक वाट धुंडाळत होती. बदलतं पर्यावरण समजून घेत होती. शेतकरी समस्या जाणून घेत होती आणि तितक्याच पोटतिडकीने सहवासात येणाऱ्या जनसमूहात जाऊन पर्यावरण संवेदनाचा संदेश देत होती. शाळाशाळांमध्ये, तरुणांमध्ये निसर्ग संवेदनासाठी आवाहन करत होती. स्वतःलाच कदाचित नव्याने भेटत होती. मिळेल त्या घरी विसावा घ्यायचा, मिळेल ते खायचं आणि पुन्हा प्रवास सुरू करायचा हा तिचा दिनक्रम अविरत चालू होता. ती लोकसंस्कृती आणि जगण्याच्या रिती न्याहाळत होती. त्यांच्या जगण्याचं अत्तर स्वतःला लावून मनमुराद सुगंध घेत होती. म्हणूनच तिच्यासाठी हा सफरनामा अधिक सृजन आणि सुंदर वाटत होता.

तीचा हा सफरनामा सह्याद्रीच्या कुशीत येऊन विसावला. कोकणातील हिरवागार सारीपाट तिच्या या हिरव्या मोहीमेला नवसंजीवक ठरत होता. ती बदललेल्या प्रदेशासोबत बदललेल्या समस्यांचे अवलोकनही करत होती. जगण्याच्या संस्कृतीच्या रंगछटा अनुभवत होती. ह्या अनुभवांच्या आडवळणी

रस्त्यावरून प्रणालीने पश्चिम महाराष्ट्र गाठला. तिथेही आपल्या प्रवासाचा हेतू समोर ठेवून इष्टसाध्य केले. अशा विविध वाटा धुंडाळत निसर्गाचं शाश्वत गीत गात प्रणालीने महाराष्ट्र भ्रमण केले. हा प्रवास केवळ पर्यावरण जागृतीचं विचारबीज रुजवणारा नसून विविध नाविन्याच्या, सृजनाच्या छटा सामावून घेणारा आहे. तथाकथित वैचारिक पद्धतीने जगत आलेल्या समाजाला हे आव्हानच होते. एक मुलगी म्हणून पुन्हा अनोळखी ठिकाणी प्रवास करणे हे साहजिकच जिकिरीचं व अशक्यच भासण्यासारखं आहे. परंतु प्रणालीने इच्छाशक्तीच्या बळावर यशस्वीपणे पार पाडले. असमानता, असुरक्षितता, लिंगभेद आणि नकारात्मकता या सर्वांच्या अंधारातून आशेचा किरण तिने स्वतःच निर्माण केला. देखणे ज्यांचे हात ज्यांना निर्मितीचे डोहाळे... केवळ आधुनिकता आणि eat drink and be happy च्या चौकटीत स्वतःला बंदिस्त करून घेऊन मर्यादित जीवन घालणाऱ्या तरुण पिढीच्या डोळ्यांमध्ये समाजभानाचे जळजळीत अंजन घालणारे विचारबीज आहे. तिचा सायकलचा प्रवास म्हणजे विकासाची घोडदौड करताना तो शाश्वत आणि पर्यावरणपूरक असणं किती अत्यावश्यक आहे याचं प्रतीक आहे. विकासाची गतीने निसर्गाच्या गतीशी समतोल साधावा हाच संदेश यातून प्रतीत होतो. अशा अनेक आयामांना सामावून घेणारी ही वारी खऱ्या अर्थाने पर्यावरणीय वैचारिक चळवळ निर्माण करणारी आहे. एका गोष्टीचा अंत हा दुसऱ्या गोष्टीचा आरंभ असतो. प्रणालीचा निसर्गमित्र म्हणून ही चळवळ अशीच अविरत सुरू राहीलच. आपणही या हिरव्या जगण्याचे हिरवे मित्र होऊन हिरवे जपू.

~ साक्षी मोहरकर
तृतीय वर्ष, विद्युत अभियांत्रिकी

Colors of COEP

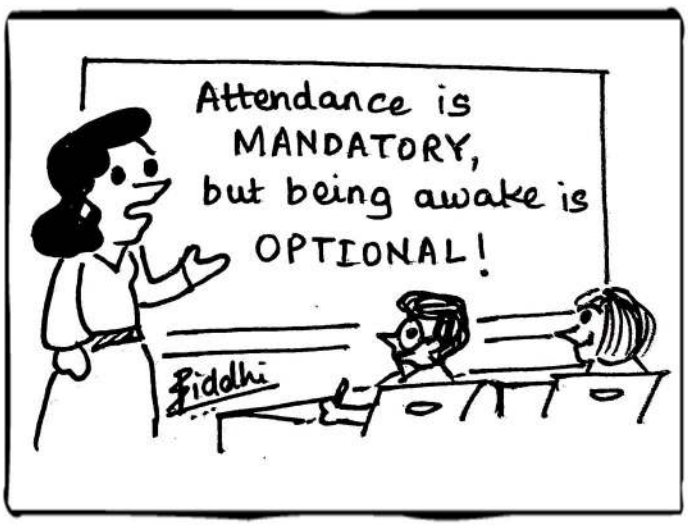

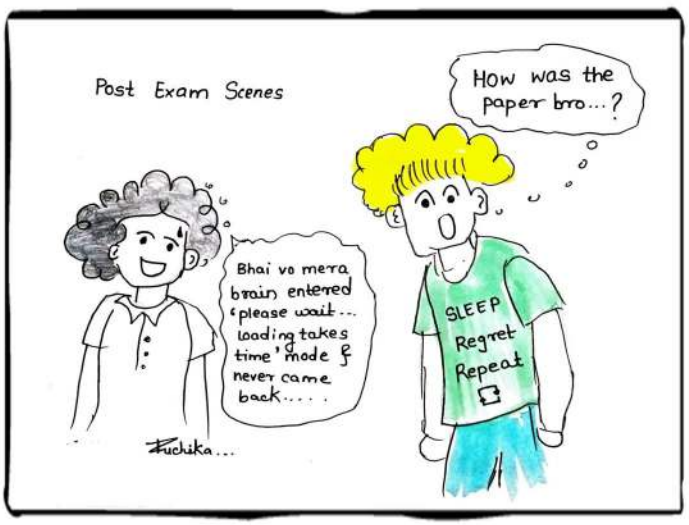

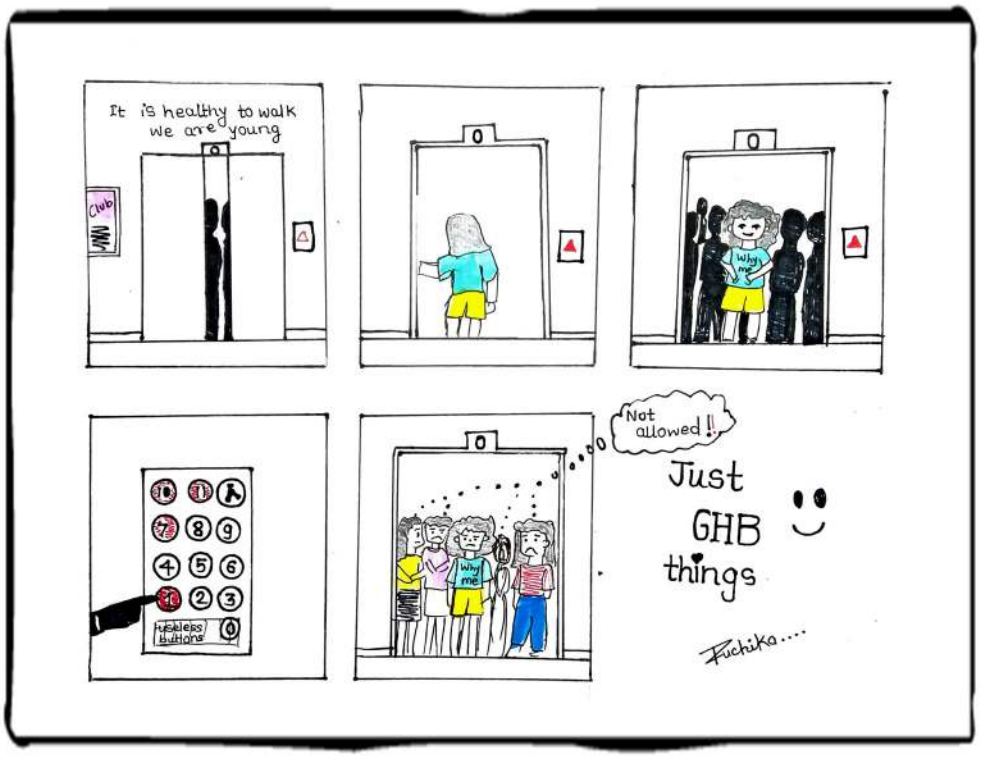
It is healthy to walk we are young
Clubs
Why me
Why me
Not allowed!!
Just GHB things
Fuchika....

ESE Soon....
BOOKS OR FIREWORKS ? TOUGH CHOICE!

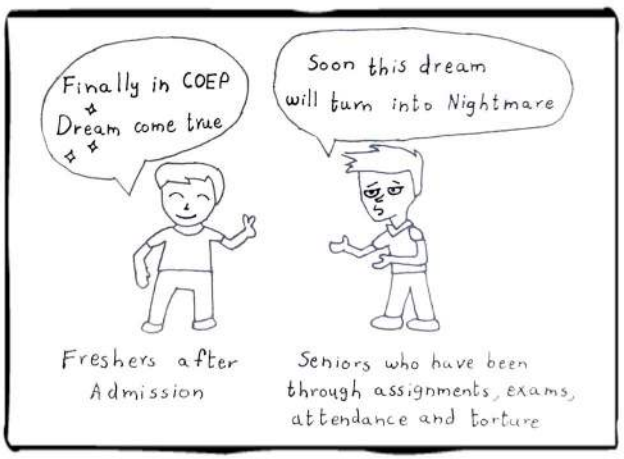
Finally in COEP Dream come true
Soon this dream will turn into Nightmare
Freshers after Admission
Seniors who have been through assignments, exams, attendance and torture

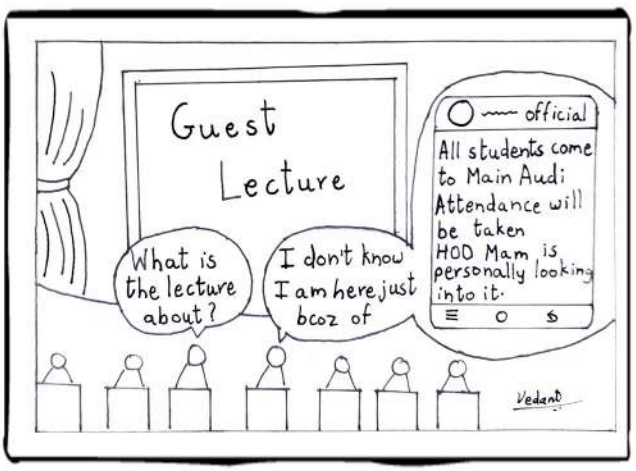
Guest Lecture
What is the lecture about?
I don't know I am here just bcoz of
official
All students come to Main Audi Attendance will be taken HOD Mam is personally looking into it.
Vedant

He's alive now... But wait till aptitude test round ? finishes...
Ahh! This placement Season will kill me....
Freshly grilled dreams at the Placement Season...

Regatta Zest

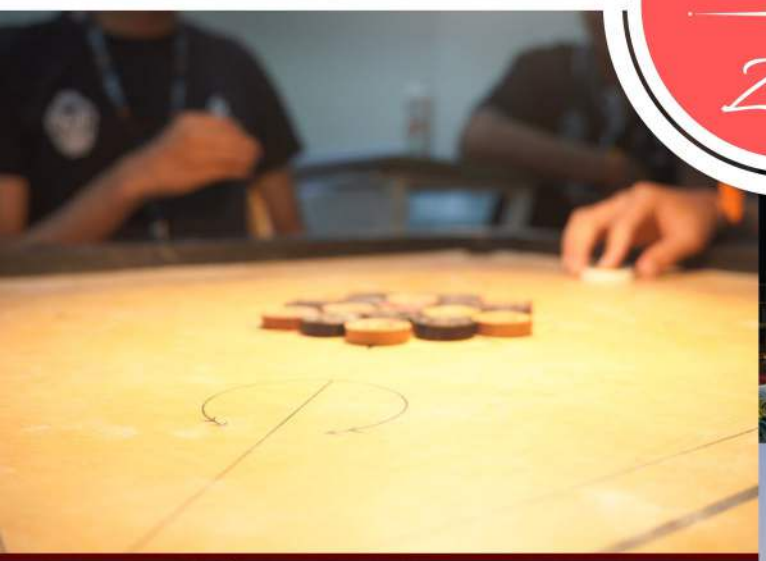

Gymkhana Managing Committee

Student Council

Gathering Managing Committee

Mind Spark Managing Committee

Impressions Managing Committee

Boat Club Managing Committee

Regatta Managing Committee

Zest Managing Committee

MIS Portal Managing Team

Ignited Innovators of India

E-CELL and PSF Managing Committee

Student Induction Program

अंतर्ध्यान

Inner Depth

समुद्राकडे फार वेळ पाहिलं तर तो आपल्याला आत ओढून घेतो असे म्हणतात. पण आत म्हणजे कुठे? "Bermuda Triangle" वरून जाणारे जहाज गायब होते हे आपण ऐकलंय. मग ते जाते कुठे? "Mariana Trench" हा सुमारे २००० की.मी खोल खंदक, ज्याच्या तळाशी काय आहे, कुणास ठाऊक? समुद्राच्या खोल तळाशी अनेक रहस्य दडलेली आहेत. आपल्या मनातही असे काही खंदक असतात ज्याच्या कानाकोपऱ्यात काही रहस्य असतात. समुद्राच्या तळाशी काय आहे हे बघायला जसं पाणबुडी पाठवली जाते तसे आपणच कधी आपल्या मनात डोकावून पाहावे, ह्यालाच अंतर्ध्यान असे म्हणतात.

आपल्या मनाचे दोन भाग असतात, ज्ञात मन आणि अर्धन्यात मन. ज्ञात मनात काय सुरु आहे हे आपल्याला कळते आणि काहीप्रमाणात त्यावर आपला ताबा असतो. अर्धज्ञात मन आपल्या नकळत काम करते, नकळत त्यात काही विचार, भावना रुजल्या जातात. पाण्यात आपण एखादे पान टाकले तर ते वाहत जाते, पण दगड टाकला तर तो तळाशी जाऊन पडतो. असच कुठलाही विचार मनात रुजवायचा असेल तर तो तळाशी जाऊन बसला पाहिजे, म्हणजेच त्याला वजन पाहिजे, अर्थात तो तितका प्रभावी असला पाहिजे. काही चांगले तर काही वाईट, असे प्रभावी विचार हे आपल्या ज्ञात व अर्धज्ञात मनाच्या तळाशी जाऊन बसतात. एकाद्या समुद्रकिनारीची माती लाल असेल, तर लाटाही लालसर दिसत, तसेच मनाचे तळाशी जसे विचार असतात तसे आपले वर्तन असते. थोडक्यात काय तर जर मनात चांगले विचार रुजवले तर वर्तन चांगले होते. पण चांगले विचार रुजवायचे कसे?

अंतर्ध्यान हाच मनाच्या सखोल तळाशी जायचा मार्ग होय. मनात येणाऱ्या-जाणाऱ्या प्रत्येक विचाराकडे बारकाईने लक्ष द्यायचे आणि चांगल्या विचारांचे चिंतन करायचे. असे करताना आपल्याला अनेक प्रश्न पडतील, पण ह्या प्रश्नांची उत्तरे पण मनाच्या एखाद्या खंदकात सापडतील.

माणूस सतत सुख-शांती बाह्य जगात शोधात राहतो आणि हे मिळवण्यासाठी काय नाही करत. आपण जर आपल्या मनाच्या खोलीतच याचा शोध घेतला तर आपल्याला नक्की सापडेल आणि आपण ते बाह्य जगाला भर-भरून देऊ शकू. अर्थात, अंतर्ध्यान हा सुखी जीवनाचा कानमंत्रच.

मी अव्यक्तच बरी!

विचारांनी भरलेलं एकलकोंडं मन
दुःख, राग,चिंता, भीती
अशा असंख्य भावनांनी गजबजलेलं
पण मोकळीक मात्र कुठेच नाही

बोलावं, सांगावं ते तरी कुणाला
आणि कसं सांगावं हा तर मोठाच प्रश्न
कारण दुःखाच्या अश्रूंना हसण्यावारी नेणारे लोक
अर्थाचा अनर्थ करायला तयारच असतात

आहेतच की इतके मित्रमंडळी
नातीगोती पण काही कमी नाहीत
तरी एका समोरही व्यक्त होता येऊ नये
हा विरोधाभास अंतरी भेद करून जातो

आयुष्याच्या वाटेवर अनेक लोक भेटले
पण हे व्यक्त होण्याचे गूढ कधी उमजलेच नाही
कारण हितचिंतक कोण आणि स्वार्थी कोण
हे ओळखण्यात अजूनही गल्लत होतेच

मग लिहावं का कुठेतरी?
हा निर्जीव कागद तरी आपलंसं करेल का?
याचे उत्तरही मिळेलच कधीतरी
पण तोपर्यंत मी अव्यक्तच बरी.....

~ मनाली जोशी
तृतीय वर्ष, विद्युत संचरण व दूरसंचार अभियांत्रिकी

वक्ता तो वक्ता नव्हे, श्रोतेविण

ज्ञानेश्वर महाराज म्हणतात (ज्ञानेश्वरी अध्याय ९ वा) की 'वक्ता तो वक्ता नव्हे, श्रोतेविण' म्हणजेच श्रोत्यांशिवाय वक्त्याला 'वक्ता' म्हणता येत नाही. म्हणजेच वक्त्याआधी 'श्रोता ' ही अभिव्यक्ती वरचढ ठरते. जेव्हा वक्त्याचे बोलणे ऐकत रहावे असे श्रोत्याला वाटते तेव्हा बोलणाऱ्याच्या तोंडातून प्रकट होणारे वाच्य म्हणजेच 'वक्तृत्व ' आणि बोलणारा तो 'वक्ता ' अशी सुंदर व्याख्या साहित्यात केली गेलेली आहे. इथे दोन गोष्टी प्रामुख्याने महत्वाच्या ठरतात. एक म्हणजे ज्ञान असताना ते इतरांपर्यंत पोहचवण्यासाठी लागणारी शब्दसंपत्ती आणि दुसरं म्हणजे शब्दसंपत्ती असताना लागणारं ज्ञान. या दोन्ही गोष्टी जुळून आल्यावर होणारा दुग्धशर्करायोग म्हणजेच शिक्षणसंस्था आणि त्यातील दोन अतिमहत्त्वाचे घटक म्हणजे शिक्षक आणि विद्यार्थी. जसा श्रोत्याविना वक्ता ही भूमिका अपूर्ण तसंच विद्यार्थ्यांविना शिक्षक अपूर्णच. शिक्षक आणि विद्यार्थी हे त्यामुळेच एकाच नाण्याच्या दोन बाजू ठरतात.

शिक्षकाची बाजू विचारात घेता असं वाटतं कि एक-दीड तास सलग बोलण्यासाठी अंगात रग आणि मोठमोठी पल्लेदार वाक्ये उच्चारताना श्वासावरचे नियंत्रण लागते. तसेच परगावी शैक्षणिक सत्रे घेण्यास गेले असता प्रवासाचा सगळा शीण विसरून प्रसन्न मुद्रेने श्रोतेसमूहास सामोरे जाणे लागते. ही सर्व कौशल्ये असणारा शिक्षक धन्यच. विध्यार्थ्यांच्या डोळ्यांतून त्यांची दाद ओळखणे, आणि सगळ्यात महत्वाचं म्हणजे बोलण्याचा वेग, जश्या जमिनीवर बरसणाऱ्या जलधारा हळुवार जमिनीत खोलवर रुजतात तसाच प्रभावी शिक्षक विध्यार्थ्यांच्या मनात हळुवार रुजत जातो. धपाधप पडणारा पाऊस मात्र जमिनीच्या पृष्ठभागावरून झर्कन वाहून जातो.

आता विद्यार्थी हा केंद्रस्थानी ठेवला असता त्यांची सकारात्मक ऊर्जा शिक्षकांस अप्रत्यक्षपणे प्रभावीत करत असते. शिकवताना विद्यार्थ्यांची नेत्रपल्लवी शिक्षकांस पुढे जाण्यास प्रवृत्त करत असते. म्हणूनच शिक्षकास तेव्हाच अर्थ प्राप्त होतो जेव्हा विद्यार्थी समोर असेल आणि त्याहून महत्वाचं तो जागा असेल. तो नुसता जागा असून उपयोग नाही तर तो शिक्षकाचं मनापासून ऐकत असेल. आता तो विद्यार्थी मनापासून ऐकतोय कि नाही हे कसे कळणार? तर ते त्याच्या कानावरून नाही तर त्याच्या बोलक्या डोळ्यांवरून कळतं आणि यातून शिक्षकास शिकवण्याचा खरा आनंद मिळतो. या आनंदाच्या भरात कधी कधी शिक्षकांकडून वेळेचं अतिक्रमण झाल्यास याचा फायदा किंवा तोटा हा विध्यार्थ्यांचाच होतो. म्हणूनच इथे निर्विवादपणे नमूद करावसं वाटतं की,

वक्ता तो वक्ता नव्हे, श्रोतेविण।

शिक्षक तो शिक्षक नव्हे, विद्यार्थ्यांविण ।।

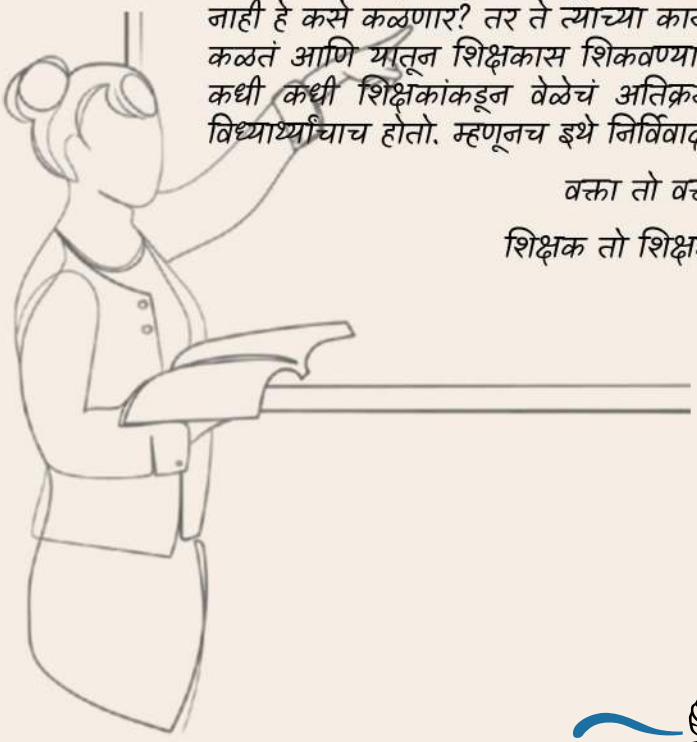

~ डॉ. योगिता महातेकर
सहाय्यक प्राध्यापिका, गणित विभाग

Untitled document

File Edit View Insert Format Tools Extension Help

'Untitled document', two simple and insignificant words that we see almost every other day. We rename that document, fill anything and everything in it. But are these words really insignificant? Have you ever thought of how the 'Untitled Document' correlates with our journey through life?

We have no defined identity when we are born, except our parents: the creators of the document. Soon, we are named: renaming the document according to its purpose. As a toddler, we have numerous questions. But with proper guidance and help, we figure them out, one at a time. Similarly, the blank canvas starts a beautiful journey on which ideas are painted onto after a lot of thoughts and creativity.

Growing up, we learn a lot of things and sometimes we make mistakes. We try to correct them. Obviously, we can't go back in time and correct them like we do by pressing the backspace or delete key. But, as we can't go ahead with a document having a lot of errors and mistakes, likewise we can't go ahead in life without rectification of our mistakes and misunderstandings without feeling guilty or miserable.

That untitled blank document is just an empty file waiting to be filled. It represents a new beginning. The lack of the document name gives us the freedom to explore and experiment with it.

This freedom and liberation may seem easy, but can also be daunting. Questions like "Who am I?" and "What is my purpose?" may arise. This doubt often leads to demotivation. Overcoming this syndrome, changing our mindset to a positive one can seem hard at such times. Still, life goes on. Even if we don't know the answer to these questions, we keep writing, we keep expressing our ideas. Finally, after gaining motivation and self-confidence, we become ready for a new identity. Maybe that is why some people fill the blank canvas and rename the document later.

The beauty of life lies in its unpredictability, similar to the writer's block or struggle. We too encounter obstacles and doubts. But it is through these struggles that we find our strength and ultimately craft a story that is our own. The journey from blank to brilliant showcases our development. It is the progress from scattered thoughts to a refined and structured thought process. 'Untitled Document' is a powerful metaphor. It is not merely an empty file, but a powerful testament to the boundless nature of human thoughts. It beautifully portrays our lives, maybe...

~ Siddhi Pophale
Third Year B.Tech
Manufacturing Science & Engineering

शायरी

१:

कोई क्यों मेरा इंतज़ार करेगा,
क़त्ल मेरे दिल का बार-बार करेगा।
छोड़ के चला गया जो रास्ते में मुझे,
वो किस हक़ से मुझसे प्यार करेगा।
कोई क्यों मेरे लिए आँसू बहाएगा,
मेरी यादों को दिल में बसाएगा?
हम तो एक पल का क़िस्सा हैं जनाब,
कोई क्यों हमें उम्र भर याद कर पाएगा?

२:

शर्त लगी थी ख़ुशी को
एक अल्फ़ाज़ में लिखने की
सब किताबें ढूंढने रह गए,
हम उसका नाम लिख आए।

--सौरव कुमार
प्रथम वर्ष, यांत्रिक अभियांत्रिकी

The Language of Music

"Music transcends language, country, race, like the rainbow,
I don't care if you're red, blue or orange, we love you."
-Kim Namjoon

People experience a vast range of emotions—joy, sorrow, love, nostalgia, and even pain. Sometimes, words fail to capture the depth of these feelings, and that is where music steps in. Music is not just an art form; it is an emotion in itself, an unspoken language that transcends words. It connects people beyond barriers of culture, geography, and even time.

Music has the incredible power to heal, both physically and mentally. Scientific research has shown that music therapy is beneficial for patients suffering from stress, anxiety, heart-related ailments, and even chronic illnesses like cancer. The rhythm and melody of a song can soothe a troubled mind, bring comfort to a grieving heart, or reignite lost hope. In hospitals, music therapy is used to help patients recover, reduce pain, and improve emotional well-being. It has the ability to reach places in our consciousness that even spoken language sometimes cannot.

As a hobby, music is one of the most rewarding choices. Whether one plays an instrument, sings, or simply listens, it provides a great escape from the fast-paced, chaotic world. It is a space where people can lose themselves and- at the same time- find themselves. Moreover, listening to music from different cultures and languages enriches our understanding of the world. A song in an unfamiliar tongue may still touch our hearts, reminding us that emotions are universal, even if the words are not.

Throughout history, music has influenced societies, shaped revolutions, and carried messages that words alone could not convey. One such example is the Korean song Spring Day, which was written in remembrance of the tragic Sewol ferry disaster of 2014, where 250 high school students lost their lives. The song serves as a gentle yet powerful tribute, expressing sorrow, remembrance, and hope. Despite language barriers, it resonated with millions across the world, proving that music's impact is not limited by the words we understand—it is about the emotions we feel.

Music is, in many ways, a language of its own. It speaks in melodies instead of sentences, in harmonies instead of dialects. It communicates emotions directly to the soul- bypassing the need for translation- unlike spoken languages, which require learning. This is the unspoken language of music which breaks through all barriers of vernaculars and culture, a language that is understood not only by humans, but also by animals and plants! This is the power of music.

~ S. N. Subhashree
First Year B.Tech
Mechanical Engineering

असो कस्तुरी मन, राहो सदा निर्मळ...

असो दृढ निश्चय आणि ताटी भाकर
असो एक छप्पर नि झोपाया चादर
असो रोज बोलाया लोकात आदर
असो कस्तुरी मन सदा राहो नि निर्मळ...

असो एक घरटे नि लेकांचे शिक्षण
असो साजरा सण नि ओढाया लखतर
असो एक साजन नि श्वासात अंतर
असो कस्तुरी मन सदा राहो नि निर्मळ...

असो एक बंगला जो विश्वात सुंदर
असो एक दालन नि खोल्या ही पुष्कळ
असो बाग न्यारी कथेच्या प्रमाण
असो एक तिजोरी मग दुनिया बेगानी
असो रोज तळमळ की मिरवू कुठे धन
असो कस्तुरी मन सदा राहो नि निर्मळ...

असे आहे दर्पण हे आयुष्य अवघड
कितीही असो सुख सदा वाटे कमतर
असे हेच वंदन विठू दारी आपण
असो कस्तुरी मन सदा राहो नि निर्मळ...

~ विघ्नेश हुरपडे
द्वितीय वर्ष, उपकरणीकरण अभियांत्रिकी

The Art of Balance: A Tale of Two Paths

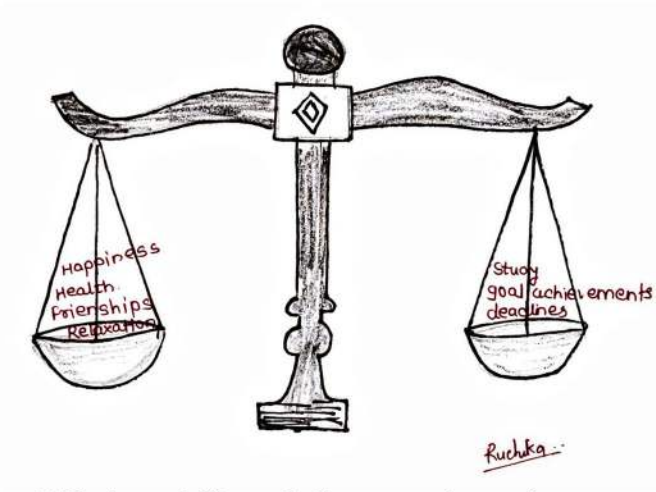

Life is a delicate balance, a dance between ambition and well-being. This is the story of two girls—one who embraced balance and another who raced against time, only to find herself lost in the process.

Kaira starts her day with a warm cup of coffee, feeling the gentle morning breeze as she watches the world wake up. She prioritizes her health, hitting the gym regularly, fueling her body with nutritious meals, and ensuring she gets a full night's sleep. Her academic life is fulfilling, and she finds time to nurture friendships and stay connected with her family. She knows that success is not just about grades but also about living a life that feels complete.

On the other hand, Aditi is constantly running—her days blend into nights, studying for 20 hours straight to secure the highest grades, land the best internships, and chase the perfect job. She neglects her health, skipping meals, losing sleep, and pushing her body beyond its limits. Slowly, exhaustion sets in—her body weakens, her mind fogs, and the distance between her and her loved ones grows. She achieves academic success, but at a cost she never anticipated.

One day, Aditi found herself too drained to even enjoy the achievements she worked so hard for. It is at that moment she realized that life is not just about reaching the finish line but also about savoring the journey.

Balance is the key. Success should not come at the cost of one's health and happiness. Kaira and Aditi's contrasting paths remind us that slowing down, prioritizing well-being, and cherishing the people around us do not make us less ambitious. In fact, they make the journey more meaningful. So, take a deep breath, find joy in the little things, and remember—life is not a race, but a rhythm waiting to be embraced.

~ Medha Bharti
Third Year B.Tech
Computer Science Engineering

The Essence Of True Love :
Beyond Expectations & Possessions

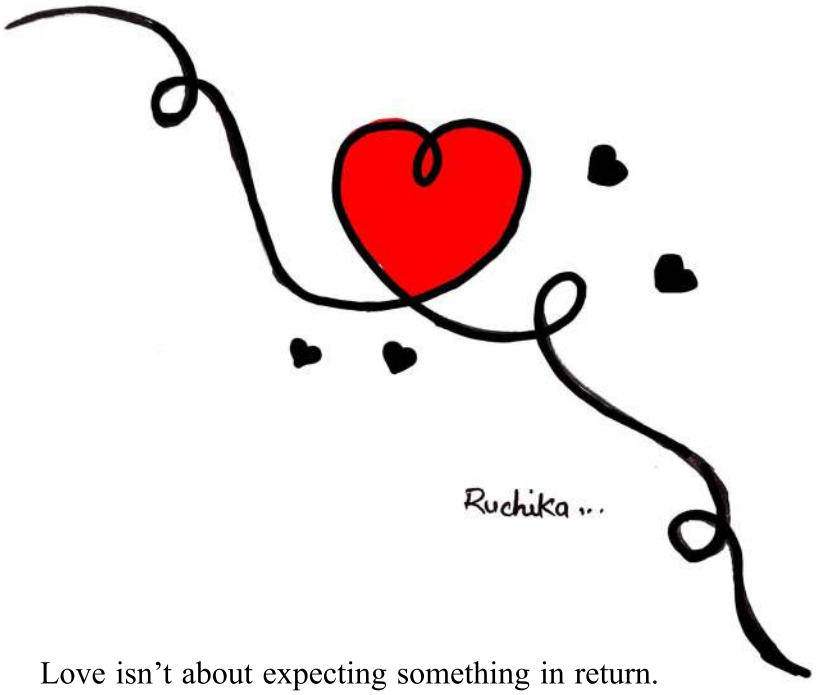

Do You Know What Love Is?

Isn't it strange how sometimes good things happen so unexpectedly that they feel almost scary? You don't even understand why or how they're happening to you.

Love is the same. It's not about what you like in someone. It's not about their looks, their qualities, or even their success. Love is all about the way you feel for them—how your heart sees them beyond everything else. It's a connection, a pull that doesn't depend on logic. Even when they make mistakes, you find yourself waiting, hoping, and wanting things to be okay again. That's love.

Their right actions might bring you closer, but their wrong actions don't push you away. The best example? A parent's love. No matter how many mistakes we make, they never leave us. That's what true love is—not about possessing someone, but simply wanting to see them happy, just as they are. The only real aim in love is to never hurt them, no matter what.

Sometimes, it takes time to accept the things happening to you. You might wonder, if this isn't meant for me, why is it happening? But everything has a purpose—every single thing. And what's truly meant for you will always find its way to you.

In today's world, love often gets lost behind expectations, temporary desires, and broken relationships. But do we really have to follow that path? Deep down, everyone is searching for love, yet we get so caught up in our own thoughts and expectations that we forget what we truly need.

Love isn't about expecting something in return. It's not about making someone feel trapped—it's about making them feel loved, safe, and free. As humans, we have the gift to express love, to cherish those we care for. Isn't that something to be grateful for?

Loving someone is never a mistake. Never feel bad for loving, just because it isn't returned in the same way. You can't control how someone feels about you, but you can choose to love selflessly, to give without conditions. Sometimes, the hardest experiences shape you into your best version, helping you see the world, yourself, and the people in your life more clearly.

And for that, I'm grateful—to my happy place, for showing me what love truly is.

~ Anushree Suryavanshi
Second Year M.Tech
Computer Engineering

विद्येविना मती गेली

वनवासी कल्याण आश्रम शाळेतील NSS Camp मध्ये अशी परिस्थिती पुढे आली ज्यामुळे आपण समाजाचे काहीतरी देणे लागतो याची पुन्हा पुन्हा जाणीव होऊ लागली. तो अनुभव म्हणजे असा:

NSS Camp च्या वेळी मुलींच्या वसतिगृहापलिकडे दिलेल्या खोलीमध्ये राहताना लक्षात आले की त्यांचं आयुष्य हे आपल्याहून किती भिन्न आहे. पाच सहा वर्षाची मुलगी गॅलरीच्या जाळीवर चढून कपडे वाळत घालत होती. यात कधी पाय घसरला तर?

जरा वेळाने, कुतूहलाने आम्ही त्यांच्याशी जवळ जाऊन संवाद साधायचा प्रयत्न केला, परंतु पहिल्या प्रयत्नात यश काही आले नाही. जेवताना या मुलांबरोबर बसून बोलल्यावर त्यांच्या चेहऱ्यावर एक निरागस आनंद आम्हाला दिसू लागला. संवाद साधताना समजले की ही मुलं कातकरी समाजातली आहेत.

NSS स्वयंसेवकांना अशी सवय असते की आपली जेवलेली भांडी धुवून ठेवायची. त्या मुलांबरोबर आम्ही नळापाशी ताट धुवायला गेलो तेव्हा पाहिलं की ती मुलं ताट धुवून तेच पाणी पीत होती. हे बघून आम्ही जरा अचंबितच झालो, त्यातनं कळलं की कातकरी समाजात अशी रीतच आहे, आणि ती मुलं त्यांची संस्कृती जपत होती. बोलता बोलता आम्हाला त्यांच्यातली शिक्षणाची भूक लक्षात आली आणि त्यासाठी ते अविरत कष्ट सुद्धा करायला तयार होते.

पण मग प्रश्न येतो की ही मुले मागे का पडतात? दहावीनंतर शिक्षण का सोडतात? हा समाज, बाहेरच्या जगातील स्पर्धेत कसा उतरणार? त्यांच्यात असलेल्या डॉक्टर बाबासाहेब आंबेडकर, फुले, नेहरू या व्यक्तिमत्त्वांना बाहेर कोण आणणार? आम्ही शिक्षकांशी बोलायचं ठरवलं. त्यांच्याशी बोलताना लक्षात आले की शाळेत सोयींची कमी नाही ! पण शिक्षकांना सुद्धा त्याचा पुरेपूर उपयोग कसा करायचा याचे प्रशिक्षण दिले जात नाही, असलेल्या ज्ञानाचा उपयोग मुलांना कसा करून द्यायचा याच्याबद्दल त्यांच्यात रुची नाही ..

विद्ये विना मती गेली। मती विना निती गेली॥
निती विना गती गेली। गती विना वित्त गेले॥
वित्त विना शुद्र खचले। एवढे अनर्थ एका अविद्येने केले॥

हे वाचून आपल्याला आठवण झाली असेल फुले घराण्याची, ज्यांनी समाजाला सुशिक्षित करण्यासाठी जीवाचं रान केलं, शिक्षणामुळे समाजात विशिष्ट बदल होऊ शकतो हे त्यांनी त्या वेळेसच सांगितलं होतं.

पण या अनुभवातून लक्षात येतं की शैक्षणिक क्षेत्रात, ज्ञान पोहोचवणे हे इतकं सहज होणं शक्य नाही.

चांगले, गुणवत्तापूर्ण शिक्षण घेणे आणि जगातल्या स्पर्धेत खरे उतरणे हा त्या पोरांचाही अधिकार आहे.

जरी बालमजुरी बंद झाली असेल, बेटी बचाओ बेटी पढाओ अशा योजना देशात आल्या असतील, परंतु आपला सहभाग असल्या शिवाय शिक्षण क्षेत्राला वेग येणे शक्य नाही. यामुळेच आपण समाजाला काहीतरी देणे लागतो ही एक महत्त्वाची जाणीव होणे गरजेचे आहे, यात आपले सर्वांचे योगदान महत्त्वाचे ठरणार, नक्कीच!!

~ तन्मयी देशपांडे
चतुर्थ वर्ष, स्थापत्य अभियांत्रिकी

तेरे लिए मैं काफी हूँ ..

एक लड़का था सयाना-सा, एक लड़की थी दीवानी-सी, बन गया किस्सा, बन गई कहानी। इतनी-सी कहानी नहीं है हमारी, उससे भी परे है। आज ही हम मिले थे पहली बार, चौदह साल पहले। तो मुलाकात हुई ऐसी, जैसे कभी सोचा न था। आई थी सुबह-सुबह चाय पीने कॉलेज के सामने चाय के ठेले पर, थोड़ी घबराई हुई। पैसे देने के लिए बैग देखा तो उसने जाना कि वह पैसे भूलकर आई थी। फिर क्या! मैंने मारा मौके पे चौका, हो गई मुलाकात। उसकी एक मोटी चोटी, सफेद सलवार-कमीज, पतला-सा दुपट्टा, हाथों में किताबें, ऐसा लगा कि देखते ही रह जाऊँ। बेचारी की परीक्षा थी, मैंने कहा, 'बाद में मिलेंगे' उसने कहा, 'हाँ, पैसे लौटा दूँगी, थैंक यू।'

तीन साल बाद मैं डॉक्टर बन गया और वह अध्यापिका। उस दिन, पंद्रह जनवरी को उसका जन्मदिन था और मैंने फिर मौके पे चौका मार दिया। पूछ लिया, 'कौमुदी, क्या तुम्हारे लिए मैं काफी हूँ?' होना क्या था! जो होना था वही हुआ, एक आम शादी की तरह हमारी भी शादी हुई। असली कहानी तो अब शुरू हुई। दो-तीन साल बाद उसकी तबीयत थोड़ी तंग करने लगी। मैं तो निश्चिंत था, मैं एक बेहतरीन डॉक्टर हूँ, नहीं तो मेरी डिग्री किस काम की? घर में किसी भी व्यक्ति को कुछ भी दिक्कत हुई तो सबका इलाज हो जाता था, मेरे या मेरे दोस्तों के जरिए। लेकिन कौमुदी के बारे में कुछ अलग हो रहा था। सब करके देख लिया, रोज नए डॉक्टर से मिलता रहा, सही और कम खतरनाक इलाज ढूँढता रहा लेकिन, वह राह खतरों से बढ़कर थी।

उसकी न्यूरोलॉजिकल कंडीशन का इलाज करूँ या न करूँ, यह समझ नहीं आ रहा था। उसे बचाना, सही-सलामत इस संकट से बाहर निकालना बहुत मुश्किल था। मेरा डर बढ़ता जा रहा था, उसका शरीर उसका साथ छोड़ रहा था।

उस दिन हम दोनों खिड़की के पास बैठे थे, गप्पे लड़ रहे थे, अचानक उसकी आँखें नम हो गईं। उसने कहा, "अनुराग, तुम्हें क्या लगता है, मुझे कुछ समझ नहीं आता? ऐसा कितने दिन चलेगा? तुम रोज कितने लोगों से मिलते हो, रोज कुछ न कुछ पढ़ते हो, ढूँढते रहते हो; मैं तुम्हें ऐसा नहीं देख सकती।"

"ऐसा कुछ नहीं है कुमू, तुम्हारे पास बहुत वक्त है..."

"चुप। एकदम चुप। सिर्फ एक सवाल का जवाब दो, क्या तुम्हारे लिए मैं काफी नहीं हूँ?"

"यह कैसा सवाल है?"

"जवाब दो अनुराग, ज्यादा मत बोलो।"

"हाँ कुमू, तुम मेरे लिए काफी हो।"

"क्या इस पल का आनंद लेना, एक-दूसरे के साथ खुशी से वक्त बिताना तुम्हारे लिए काफी नहीं है?"

"बिलकुल है, मैं बहुत खुश हूँ तुम्हारे साथ और तुम काफी होने से भी परे हो; तुम्हें यह सवाल क्यों पड़ रहे हैं?"

"तुम कल-परसों ही ऑपरेशन की तैयारी करो, मैं तैयार हूँ। इस यात्रा में हमने बहुत मज़ा किया; ऐसी यात्रा का अपमान होगा अगर तुम और मैं डर में जीते रहे; मेरा पूरा विश्वास है, जो होगा अच्छे के लिए ही होगा।"

"तुम... मुझे... वह... कुमू..." "शांत हो जाओ अनुराग, ऐसे छोटे बच्चे जैसे क्या करते हो? चलो लुडो खेलते हैं, हारने के लिए तैयार रहो डॉक्टर साहब।"

ऑपरेशन के सात दिनों के बाद कुमू चल बसी। उन सात दिनों में मानो हम फिर से एक-दूसरे से नए तरीके से प्यार करने लगे थे। उसने खुद को जाने दिया और मैंने भी उसे नहीं रोका क्योंकि उसने भी कहा था, "तुम्हारे लिए मैं काफी हूँ।"

~ समृद्धि लवटे
अंतिम वर्ष, वैद्युत संचरण व दूरसंचार अभियांत्रिकी

The Light Inside You

Have you ever felt a little flicker of light inside your soul? A light that is warm, comfortable and soothing. If yes, then let me tell you, that light is meant to be cherished to help you overcome the darkness within—the darkness holding the misery, despair, sadness, agony, self-disappointment, regrets and every other unpleasant feeling you can think of. This darkness may stem from inner turmoil. The light I'm talking about is your optimism —a clear, conscience- driven view of life.

Sometimes, we feel that the world is falling apart and breaking us down. Despite putting on armor to fight the world, we fail to recognize that the real battle is with ourselves and not the world. For example, you conclude that life is not worthy as nothing happens the way you want it to be and the world is against you. You are now against the world, fighting. But what if this is just your perception? What if a particular thing is meant to be a certain way? It may be necessary for your development and may hold some significance that you won't understand now. Now with this perspective, things feel easy , you stop complaining and start accepting. There is a bridge between darkness and light. And this is what the battle within yourself is all about, that will eventually change the world for you. It's about the way you perceive things, it is about finding your vantage point and taking an optimistic stance. You have to fight with your own prevailing inner darkness and the wrong perspectives which your heart holds. Change your vision. You will start seeing the world as a better place!

But how strong could perception really be? I can go on writing an entire novel explaining this. But I trust you all to get it with a single pointer. Sometimes we suffer too much in imagination; maybe things are not the way we are perceiving

them. This is what happens inside you. You decide things in your mind, perceive them as reality, already pass the judgement of exactly how things are and end up letting them overpower you. You concentrate on the darkness within you because of the way you perceive people, things and situations around you. Why do you restrict yourself with a single way of looking at things? Why don't you see things dynamically through a greater perspective and sometimes by putting yourself in others' shoes? I'll end my answer with this quote: "Sometimes the best way to end the anger in this world is to just look at things from the other person's perspective".

Trust me when I say, changing the perspective works like a miracle every time! "Changing perspective doesn't just shift how you see the world—it shifts how the world reflects back to you." I wish everyone overpowers the darkness with inner light. Fight the dark battles and conquer the world, not the one that is outside, but the one that's within you!

~ Avanti Ballal
First Year MBA
Business Analytics

थोड़ी सी चाहत

अँधेरी रातों में चमकती चांदनी चाहिए,
बंजर जमीन पर थोड़ा सा पानी चाहिए।

शांति को शब्दों का साथ चाहिए,
सुनसान गलियारों में थोड़ी सी बात चाहिए।

बाहरी दुनिया संग घुल मिल जाना चाहिए,
बस थोड़ा सा वक्त खुद के लिए चाहिए।

काया को आत्मसम्मान का गहना चाहिए,
भूत और भविष्य पर क्यों रोना, इस पल में थोड़ा सा जीना चाहिए।

सपनों का पीछा करने वाला जुनून चाहिए,
पर इस सफर में थोड़ा सा सुकून चाहिए।

हर समय जीतने का ना कोई नियम चाहिए,
हार में बस थोड़ा सा संयम चाहिए।

आसमान को छूने की आस चाहिए,
बस,हर पल इस बात का थोड़ा सा एहसास चाहिए।

ये जरूरी नहीं कि हर बात आपको कहनी चाहिए,
कुछ अनकही बातें थोड़ी सी समझनी चाहिए।

~ पूजा तमनर
तृतीय वर्ष, स्थापत्य अभियांत्रिकी

बरसात और मैं

सुबह से बादल मेरे शहर को घूर रहे थे,
हवा के हर झोंके में एक अजीब-सी बेचैनी थी,
जैसे किसी ने कानों में धीरे से कहा हो—
"वह आ रही है..."

पहली बूंद गिरी और सब ठहर गया।
मैं भी।

गालों पर जैसे किसी ने प्यार से उँगलियाँ फिरा दी हों,
बालों में उलझी हुई बूँदों को छूकर महसूस किया,
तो लगा जैसे कोई पुरानी दोस्त मिल गई हो।

सामने सड़क पर लोग दौड़ रहे थे,
कोई छतरी के नीचे सिमट रहा था,
तो कोई ठहाके लगाकर भीग रहा था।
और मैं?
मैं बस बालकनी में बैठी,
हथेलियों में गिरती बूँदों से पूछ रही थी—
"कहाँ थीं इतने दिन?"

~ हिया शाह
द्वितीय वर्ष, विनिर्माण अभियांत्रिकी

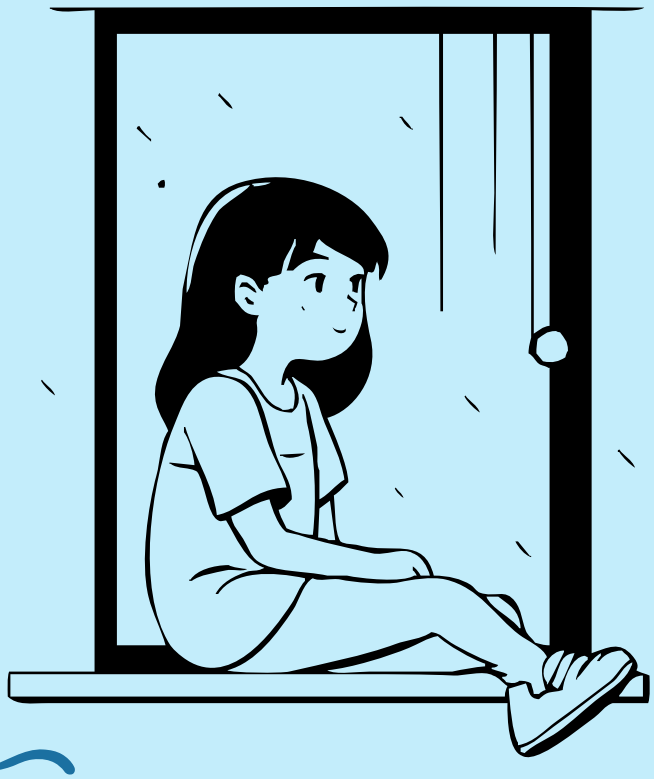

माझ्या पापण्यांआडचे जग

माझ्या पापण्याआड वसतो
एक अख्खा गाव सारा
माझ्या साऱ्या स्वप्नांना
मिळतो तिथेच आसरा

प्रत्येक लाटेला हवाहवासा किनारा
पापण्यातला गाव किंचित निलाजरा
तिथे भेटतो प्रत्येकजण खराखुरा
तिथे फिरकतही नाही दुःखाचा वारा

ब्रम्हदेवाच्या हातातले मोरपिस
तिथं माझ्या हातात असते
जे हवे ते प्रत्येक दृश्य मी
मनःपटलावर बघते

मग हळूच कधीतरी मी
डोळे किलकिले करते
सत्याच्या प्रकाशाला
हलकेच आत घेते

मग किनई मी एक
झक्कास गंमत करते
स्वप्न आणि सत्याची
अदलाबदल करते
स्वप्नाला सत्य आणि
सत्याला स्वप्न समजते
मग जग माझ्याकडे पाहून
कोड्यात पडते

काट्यांतून चालतानाही
ही वेडी का हसते ?
"संसार माया आहे
दोरीत सापाचा भास आहे"

मी गंभीर चेहऱ्यानं सांगते
अध्यात्म बोललं की जग
आपल्याला शहाणं समजते
माझ्यातली खट्याळ मुलगी
डोळे मिचकावून हसते
माझ्या या गानिमी काव्यापुढे
कधी कधी नियती पण हरते
पापण्याआडचे क्षण अलगद
माझ्या ओंजळीत टाकते

~ प्रीतम सेलमोकर
प्राध्यापिका, यंत्र अभियांत्रिकी विभाग

A VOICE OF YOUR OWN

"I took a deep breath and listened to the old brag of my heart- I am, I am, I am." It wouldn't be amiss to say that this line from Plath's The Bell Jar succinctly describes the spirit of female writers-rather, all female artists- across the world, past or present. As so lucidly described in her signature style by Woolf in 'A Room of One's Own', female creatives have faced any and every obstacle thrown their way and still put the product of their expressions and emotions out into the world. As the eras have changed and evolved, so have the problems. There's not to say that things haven't improved- all the women's rights marches and suffragette movements have certainly wrought a big change. But with the increased use and abuse of social media and the constant harsh scrutiny of women in the public eye, a whole new wall of opposition has been built up.

The pertinent questions that Woolf raised about the conditions necessary to create art, financial and psychological, have been partially answered. The gap of financial security and access to means has been significantly bridged with the increase in access to education and digital devices/Internet in developing countries. But the psychological effect of societal perception still exists. In the 16th- 19th centuries, any kind of creative output from women was ridiculed as madness, as something automatically inferior just because it came from a woman's mind. Ample examples abound- Rebecca West was deemed arrogant for her feminist views; Margaret of Newcastle was shunned and jeered at, ending up alone and mad; Aphra Behn and Frances Burney were thought of as 'distracted' or delusional for choosing to wield their pen to earn money.

Even the importance of subjects explored in literature was based upon if it was 'masculine' or 'feminine' in the traditional sense. For example, topics like war and politics were deemed to be an exclusively 'male' sphere and more important to write about than, say, the emotions and inner life of women. Works written about women and by women, were dismissed as frivolous and unimportant, because men, as the majority of the art-consuming public, didn't care at all. Even today, anything that dares to explore female-female interpersonal relationships and the unique conflicts and experiences that are a part and parcel of being a woman, are said to be too 'girly' or 'dramatic.'

Woolf talks at length about the psychological effects and aftermath of not having access to a creative outlet, of knowing your potential but being barred from achieving it. In the well-known passage where she imagines Shakespeare having an equally talented sister, she asserts that someone so highly gifted would certainly feel crazed and tortured if they were impeded and thwarted at every single turn, and it would almost certainly end in suicide. Even if she managed to survive, the immense nervous strain she would suffer would show in her work, being unhappy and hostile towards the world. With the omnipresence of social media and press, all women doing any kind of creative work- writing, painting, music, sculpting, acting, singing- are inspected under a magnifying lens tinted by the public opinion of how a female in the public eye should walk, talk, look and behave.

Live examples are numerous- singers like Billie Eilish and Taylor Swift have spoken out about the constant discomfort and pressure to maintain a socially acceptable public persona,

and anything not aligned with that image was needlessly scrutinized and criticized, taking a toll on their self-image and mental health. Esteemed writers like Chimamanda Ngozi Adichie and Roxane Gay have spoken about being pigeonholed and pressured into writing only about certain topics, about gender biases still influencing how their work is received and reviewed. Certainly there are countless more examples of artists both established and aspiring who are suffocated and affected deeply by the invisible straitjacket of public opinion. Though there is now comparatively much more freedom in terms of expression and better access to means, the dire effect of constant public scrutiny on the psyche of a female creative persists.

But, for all the Charlotte Brontes and George Eliots whose work was deformed by the pressure, there are many more Jane Austens and Simone de Beauvoirs who withstood that very pressure and produced diamonds of stunning and sparkling clarity. The responsibility falls on us now, the ever-fickle audience, to lift these diamonds up to the light, and let the world see their shine. We must back up the desire to create such diamonds and see them in an empathetic, non-judgmental manner, to allow them the free-flowing and unimpeded state of mind so that they may produce such marvels that their talents make. As Woolf says-masterpieces are not "single and solitary births, they are the outcome of thinking in common, of thinking by the body of people, so that the experience of the mass is behind a single voice."

~ Ira Kulkarni
Third Year B.Tech
Metallurgy & Material Science

Malvan's Sacred Abode: Rameshwar Temple

India is a country where culture is defined by its diversity, heritage and traditions. India being a cultural heritage, has several states and each of them are further divided into smaller districts. Maharashtra is one of the states where the heritage and culture changes from place to place. With such diversity, Maharashtra consists of a beautiful, yet a glorified district– **Sindhudurg**. Sindhudurg is famous for its historical monuments which include forts, temples and several artifacts. The name of the district itself defines what it is famous for. 'Sindhu' means 'sea' and 'durg' means 'fort'. It is the first sea fort built by the great historic personality- Chhatrapati Shivaji Maharaj; whose footprints are still alive on the fort, and the taluka in which the fort is standing still is called '**MALVAN**'. Malvan is famous for its deities and *Malvani* people. People are quite sensitive and emotional towards their deities. Malvan begins from a town called '*Dewoolwada*'. *'Dewool'* means 'temple' while *'wada'* means 'a place where Gods and Goddesses are secured'. Dewoolwada temples have their connecting link with Chatrapati Shivaji Maharaj . Among all the prestigious temples present in the town, '**SHREE DEV RAMESHWAR MANDIR**' has its own glory and charm.

The inner temple of Lord Rameshwar has a *'Shivapindi'* speculated to be there from Lord Shiva's time. Just in front of this *Shivapindi*, there is a statue of *'Nandi'* who is the 'bull vahana' of Lord Shiva. Along with it, the deities

like Veerbhadra, Lord Vishnu, and the Lord of Intelligence– Lord Ganesha's idols have been established. The accessories worn by Gods and Goddesses are kept in a secret and secure place. The temple even contains an attic and there are stairs for people to visit that attic.

Just above the 'Nandi' idol, the ceiling is engraved with mesmerising zodiac signs and is filled with beautiful colours. The entrance of the inner temple has the sculpture of Shree Dev Rameshwar on the doors, which reminds one of the great deeds of Lord. Just after coming out of the inner temple, we can see a meeting point known as 'Sabhamandap', where villagers gather to discuss various topics and for occasions. This Sabhamandap consists of pillars; while looking at the pillars, one can see the dates engraved on them saying, '1660 saali chuna kadhla hota' meaning that these weremade in 1660, proving how old and withstanding the pillars are!

Several events and traditions are followed in the temple; amongst which 'Palanquin Ceremony' is one such mesmerizing tradition done every Monday. It is also said that on every 'Ekadashi' (i.e Day 11 after the full moon or new moon), Lord Rameshwar pays a visit to his brother Lord Narayana in his temple. Whenever there is a huge festival in the town or city, the Palanquin ceremony is a must, in which this Palanquin pays a visit to the temple of Lord Rameshwar, Lord Narayana, Goddess Pawanai, Goddess Sateri and Bhawai.

Along with the glamorous festival, Palanquin ceremony is also done during Ram Navami, Tripurari Purnima, Holi and Mahashivratri. During Mahashivratri, the Shivapindi in the temple is bestowed with 16 payali's of rice where each payali is nearly 4.5 kg. This ritual is carried out by pooja.

Even with all this beauty, the only thing which incompletes the glory is that the Lord Rameshwar is not imaginable. But still, every villager has his own dignified picture of Lord. Rameshwar. During Balipratipada; one of the days of Diwali, Lord Rameshwar and Lord Narayana sit together in Palanquin and trace their journey towards their sisters to Bhootnath temple and Kaalbadevi temple. On this auspicious day, the entire village of Malvan gathers and celebrates this amazing meet with great joy. During the return of Lord Rameshwar to his temple, people from both sides of the roads offer coconut, sweets, and flowers to him. This festival is not just a great joy, but also a proof of reverence and faith of Malvankars to their Lords. Hence, people of Malvan consider the deities as their life and give their all in worshipping them!

~ Bhumika Yadav
Second Year B.Tech
Civil Engineering

Solace in Companionship

Dear reader,

Consider me as a curious friend. Do you enjoy solitude or are you a person who relishes company? Well, we humans are a very complex species. Interestingly, everyone is engineered with a unique set of emotions and beliefs. Diving into the idea of either choosing happiness in solitude or suffering with a companion seems to be a dilemma. Personally, I'd rather suffer with someone by my side than be joyful alone. One of the reasons is being able to analyze a particular situation from more than one perspective. It often awakens 'empathy' within us. Empathy is a true gift to the ones who possess it. It allows us to put ourselves in someone else's shoes, but also helps us to cope with our own sufferings. It gives us a chance to understand someone's emotions and help them ease their pain.

As we always hear that 'change' is life's only constant, happiness is not going to remain with us forever. When suffering finds its way back into our life, it brings with itself- a lot of darkness and burden. Sharing this burden with someone might be the ray of light that obliterates the darkness. I am certain that happiness is of no good, if celebrated alone. A companion's emotional support is like our life-jacket that prevents us from drowning into the vast sea of loneliness. Furthermore, a shared experience, be it good or bad , brings about changes in an individual. As discussed earlier, coming into picture of different ideas might make us question our own views and help us grow as a human being. An insight into our own beliefs might be triggered. This forces us to expand the horizons of our thinking.

Communication is the bedrock of any companionship, which helps us ease the weight of suffering. People who choose solitude often tend to conceal their feelings. For example, there is always someone in our lives, who can make our hearts feel better by chatting to them. What if this person suddenly disappears from your life? Also, facing challenges with someone by our side reduces fear and helps the growth of resilience, strength and security within us. Solitude might make us under-confident. The feeling of unity helps us overcome the fear of failure and get past hardships with confidence.

In retrospect, the presence of everyone in our lives completes us and gives meaning to our identity. They are like diverse hues, each with their own distinct characteristics, but without them, a picture is incomplete. There are problems, but they are easier to overcome when we have our people with us. It is in our nature to develop human ties, and I believe that the sense of belonging and connection will always outweigh solitude, even if companionship causes sorrow. Because what is life but an emotional roller coaster? And don't we need someone to help us enjoy the uncertainties of this adventure?

Anyway, the beauty of being a human lies in the fact that we are free to design and have our own opinions. So, what do you think?

Yours inquisitively,

Shreya Shelar
Second Year B.Tech
Civil Engineering

कोण जाणे काय उद्याचे

कोण जाणे काय उद्याचे
कुठे नेतील पाय स्वतःचे
का मनाशी करावे दुमत
आयुष्य जगावे रमत

का भविष्य उलगडायला पाहावे
वर्तमानात आपण खूश राहावे
मिथ्या स्वप्नांची चादर पांघरून
का वास्तवापासून दूर जावे

का परिस्थितून पळ काढावा
आपला भर आपणच ओढावा
प्रत्येक प्रसंगाला तोंड द्यावे
त्यातून काही न काही शिकावे

विजय असो वा पराजय
मात्र वास्तव्यास स्वीकारावे
नकारात्मक विचार येतील जातील
दुर्लक्ष करून सोडून द्यावे

संयमाची धरून शिदोरी
मानस इतके प्रबळ करावे
निराशेला पुरून उरावे
ठामपणात दृढ मुरावे

समोर येणाऱ्या समस्यांना
आव्हान निर्भीडपणे द्यावे
स्वतःचे सामर्थ्य समजून
स्वतः स्वतःचे व्हावे

~ रोशन पावसे
तृतीय वर्ष, स्थापत्य अभियांत्रिकी

रंगमंच

नाटक मंचावरील हे दृश्य. मुलं, तरुण, म्हातारे, स्त्रिया अशी सर्व वयोगटातील पात्रे अभिनय करत आहेत; ज्यांच्यासाठी हे नाट्य सभागृह गच्च भरले आहे. कलाकारांची प्रत्येक हालचाल, शब्द, हावभाव प्रेक्षकांवर उमटत आहे.

इथेच, इथेच हे सबंध विश्व स्तब्ध करून आपल्याला दिसते, त्या प्रत्येक प्रेक्षकाच्या मनात त्यांनी बनवलेलं या पात्रांच एक चित्र.

एक प्रेक्षक स्वतःला नायकाच्या पात्रात कल्पित करत आहे. नवल तर हे की त्याच्या बाजूचा आणि त्याच्या हि बाजूचा देखील स्वतःला नायकच समजत आहे. काहींनी तर मी त्याच्या जागेवर असतो तर पुढे काय- काय केलं असतं, हा विचार करून नाटकही मनातच संपवलं आहे. यातले काही प्रेक्षक जे दुःख, वेदना आणि त्रास यांनी ग्रस्त आहेत; त्यांना या अभिनयातलं दुःख फार जवळचे वाटते. या उलट जे हर्षित असामी आहेत ते यातला आनंद लुटत आहेत. याच दोन्ही भावनांची ग्वाही अश्रू आणि स्मित, अबोलपणे देत आहेत. बरीच आलोचक मंडळी यातील पात्रांच्या चित्रावरून त्यांना चारित्र्य प्रमाणपत्र देत आहेत.

अर्थातच काय तर एक नाटक वेगवेगळ्या दृष्टीने वेगवेगळे दिसते. आता या स्तब्ध विश्वाच्या बाहेर निघून मला या माणसांच्या स्वभावगुणांचे आकलन करावे वाटते. हे विश्व मग एक रंगमंचाप्रमाणे आणि आपण त्यात वेगवेगळे पात्र निभवणारे नट.आपल्या प्रत्येकाची एक वेगळी स्क्रिप्ट आहे आणि त्यात आपणच नायक आहोत.

परंतु इतरांच्या जीवनातही नायक बनण्याची इच्छा जास्त घातक असते. कारण यात आपण दुसऱ्यांना हिणवून स्वतःचं वर्चस्व स्थापतो आणि याचेही कारण म्हणजे आपल्या मनात असलेली नायकाची परिभाषा.

नाटकात जसे नायक श्रेष्ठ दाखवतात तसे श्रेष्ठत्व माझ्यातच आहे, असा विचार करून आपण अहंकाराच्या काळोखात नवीन गोष्टी स्वीकारण्याची दृष्टी गमावून बसतो. कुठल्याही प्रसंगात, साहित्यात, नाटकात आपण आपल्या भावनांनुसार भावरस शोधत असतो. जर ते मिळाले तर जवळीक वाटते. किंबहूना गरज आहे तर या संकुचित विचाराच्या पलीकडे जाऊन दुसरं पात्र समजून घ्यायची. दुसऱ्या पात्रांच्या गुणधर्मांची बाजू समजून घ्यायची म्हणजेच या पात्रांची बॅक स्टोरी. एका डोळ्याने या जगाचं नाटक बघता आलं पाहिजे तर दुसऱ्या डोळ्याने स्वतः मध्ये अंतर्मुख सुध्दा होता आलं पाहिजे. कुठलेही पूर्वगृह दूषित न करता रंगमंचाच्या विविध रंगाचा आस्वाद घेता आला पाहिजे.

अर्थातच काय तर जगाच्या नजरेने नव्हे तर मनःचक्षूंनी लोक समजून घेणं. कारण मनाला मनच समजू शकते आणि मग कुठल्याही व्यक्तीचा विचार, मत, निर्णय आणि स्वभाव हे कसे बनले असावे याचे उत्तर मिळते. सकारात्मक - नकारात्मक बाबींमधला फरक कळतो. मग हे नाटक संपल्यावर पडदा लागताच तुमच्यात काळोखाचा पूर्णविराम राहतो का हा पडदा पुन्हा उघडण्याचा उत्साह हा नजरेचा प्रश्न.

~ पंकज कळसकार
द्वितीय वर्ष, विद्युत अभियांत्रिकी

मैं

मौत तक के सफर में, थोड़ी सी जीने की आस है
मैं बूंद हूँ अपने दरिया की, मुझे अपनी ही प्यास है

सोच लिया बहुत आखिरत की, अब तवज्जो जिंदगी के पास है
जो है उसमें सुकून नहीं, आए जो नहीं उसमें रास है

निगाह ठहर जाए किसी पर, और ठहरी रहे तो बात है
बन भंवरा दिल चखे हर कुसुम, भला ये भी कोई बात है?

चलो न ठहरे किसी एक पर ये, पर काश खामोश रहे
किस से, कब, और क्या कह दे, अपना कैसे होश रहे?

नाराज़गी बिल्कुल वैसी है, जैसे इलायची दांतों को
ये खुद को ही समझाए अपनी बुनी बातों को

माना कि पहली बारिश की महक जैसी फिर बात नहीं होती
मगर रोशनी सिर्फ एक ही बार होनी होती तो फिर रात नहीं होती

यहां जो जब चाहे, किसी की आबरू को अपने नाम कर लेता है
ये ज़माना है, ये बेनाम रिश्ते को भी बदनाम कर देता है

पहले इसके कि आप दौड़ें, ठीक से चलना जरूरी है
सौदे रिश्तों के करने से पहले, अहमियत समझना जरूरी है

दुनिया में सबसे बड़ा बोझ है जुबान का
चाहे तो बना दे, या बिगाड़ दे किरदार ये इंसान का

दिल में छुपाए अपने राज़-ओ-किरदार, ना बताने लायक वो सारे ख्यालों को कहीं तो आज़ाद करना पड़ेगा
क़बल-ए-अज़ बता देना अगर मुझसे मिलने आओ, वरना खामख़ा वक्त मेरे साथ बर्बाद करना पड़ेगा

अब उनसे क्या शिकायत करे? उन्हें क्या अलकाब दे? क्या बदनाम करे?
जुल्म-ओ-बेवफाई तो वक्त की है, फिर क्यों उन्हें जलील सरेआम करे?

इस मेले में अपने, पराये, सब अल्फाज़ बस मुखोटे हैं ताहा
जब शाम ढली तो अपने को अपने ख्यालों के साथ अकेला पाया

~ ताहा उर्फ़ अरमान शेख
तृतीय वर्ष, वैद्युत संचरण व दूरसंचार अभियांत्रिकी

स्नेहकर्ता

शेतकऱ्यांच्या अनाथ बालकांचे प्रेमाने उभे केलेले घर - 'स्नेहवन'

दुष्काळ आणि कर्जाला कंटाळून कित्येक शेतकऱ्यांच्या आत्महत्त्येच्या बातम्या वर्तमानपत्रात छापल्या जातात. शेतकऱ्यांच्या हत्त्येनंतर त्यांच्या कुटुंबाचे हाल होतात. मुलांची शिक्षणे थांबतात आणि ते दारिद्र्याच्या काळोखात ढकलले जातात. अशोक देशमाने यांना ते सहन होत नसे. २०१५ मध्ये वयाच्या सव्वीसाव्या वर्षी आपली IT Engineer ची नोकरी सोडून या मुलांना उत्तम शिक्षण मिळावे आणि समाजात चांगले स्थान मिळावे म्हणून त्यांनी पुण्यामध्ये 'स्नेहवन' नावाचे आश्रम स्थापन केले. त्यांची पत्नी अर्चना हिने अशोक सरांना पावलो पावली साथ दिली. स्वामी विवेकानंद, बाबा आमटे आणि नानाजी देशमुख यांच्याकडून प्रेरणा घेत 'स्नेहवन' १८० विद्यार्थ्यांना आश्रय देते. आईच्या मायेने 'स्नेहवन' या विद्यार्थ्यांना आपलंसं करून त्यांची काळजी घेते.

स्नेहवन हे नाव तिथल्या मुलांना मिळणाऱ्या स्नेह आणि प्रेमाला अगदी अनुरूप आहे. तिथे गेल्यावर ही अनाथ मुलं दुर्दैवी किंवा बिचारी आहेत असे मुळीच वाटत नाही. सगळी मुले इथे आनंदाने, स्नेहाने राहतात. मुलांचा सर्वांगीण विकास होईल याची खात्री इथे केली जाते. इथल्या विद्यार्थ्यांनीच आम्हाला स्नेहवन आश्रम फिरवला. दोन एकर वर पसरलेल्या त्या आश्रमाबद्दल त्या ७वीच्या मुलांनी चोख माहिती दिली.

इयत्ता पहिले ते बारावी ची मुले इथे राहतात. मुलांचे व मुलींचे वेग-वेगळे वसतिगृह इथे बांधलेले आहेत. विद्यार्थ्यांसाठी झोपायला इथे bunkbeds आहेत. सर्व वयाची मुले इथे सोबत राहतात. कोणी मुलगा वा मुलगी आजारी पडल्यास त्यांच्यासाठी वेगळी खोली आहे जिथे सगळ्या किरकोळ आजारांसाठी औषधे आहेत.

नाश्ता, जेवण हे सगळे देशमाने यांच्या पत्नी, आणि अजून काही बायका आश्रमातच बनवतात. चविष्ट आणि गुण-सत्वांनी संपन्न असं अन्न मुलांना दिलं जातं. सगळी मुले इथे एकत्र बसून इथल्या मेस मध्ये दररोज संध्याकाळी जेवण करतात.

'स्नेहवन' मधली सगळी उपकरणे सौर्य उर्जेवर चालतात. नदीचे पाणी इथे मोटारने वाहवून आणून, त्याचे शुद्धीकरण करून वापरले जाते. इथे rain water harvesting म्हणजेच पावसाच्या पाण्याचं शुद्धीकरण करून पुनर्वापर केला जातो. इथे गीर जातीच्या १६ गाई आणि वासरं पाळलेली आहेत. यांच्या सांभाळाची सगळी जबाबदारी इथल्या मुलांवर असते. गाईचं दूधही इथल्या विद्यार्थ्यांसाठीच वापरलं जातं. त्याच दुधापासून दही, ताक, लोणी, तूप सगळे बनवले जाते. स्वयंपाकाला लागणार गॅस इथेच गोबर गॅस प्लांट मध्ये तयार होतो. इथे पिठाची गिरणी, तेलघाणा, पापड बनवणारं मशीन अशी उपकरणे ही आहेत. हे सगळं विकून पैसे कमावण्यासाठी नसून या सगळ्यातून विद्यार्थ्यांना व्यवसाय कसा चालवावा याचे शिक्षण दिले जाते. लहान वयापासूनच जर त्यांना हे शिक्षण मिळाले तर विद्यार्थी मोठेपणी स्वतःच्या पायांवर सक्षमपणे उभे राहतील असा देशमाने सरांचा विचार आहे.

सर्व इयत्तांच्या विद्यार्थ्यांसाठी इथे सुसज्ज वर्ग आहेत. या वर्गांच्या भिंतींवर नकाशे, आकृत्या आणि तक्ते

लटकवलेले आहेत. प्रोजेक्टर्स चा वापर करून आधुनिक पद्धतीचं शिक्षणही विद्यार्थ्यांना मिळतं. इथे शिवणकामाच्या १५-२० मशिनही उपलब्ध आहेत ज्यावर विद्यार्थ्यांना आणि 'स्नेहवन'च्या आजूबाजूला राहणाऱ्या स्त्रियांना स्वावलंबून होण्यासाठी शिवणकाम शिकवले जाते. विद्यार्थ्यांना व्यायामासाठी योग्य साधनसामुग्री इथे आहे. या मुलांना छंद लागावे म्हणून चित्रकला, भरतकाम ही शिकवले जाते. इथे भेट देणाऱ्या सगळ्या पाहुण्यांना मुलांनी बनवलेली एक छोटी भेट दिली जाते.

स्नेहवन ही एक आत्मनिर्भर संस्था आहे. केळी, शेवग्याच्या शेंगा, कोथिंबीर, फुलकोबी अश्या भाज्या आणि फळे इथल्या बागेतच उगवली जातात. इथे मुलांसाठी संगीताची आवड लागावी म्हणून मुलांना पखवाज, तबला आणि गायनाची शिकवले जाते. बुद्धिबळ, मल्लखांब, योग हे खेळ ही मुले खेळतात. Biology, Chemistry, Physics आणि Computer च्या प्रयोगशाळा आहेत जिथे मुलांना प्रात्यक्षिकं करून शिकवण्यात येते. या विषयांवर प्रसिद्ध पुस्तके, आधुनिक प्रयोग उपकरणे या सगळ्यांची सोय या प्रयोगशाळांमध्ये आहे. 'स्नेहवन' मध्ये तुम्ही कुठेही गेलात तर तुम्हाला पुस्तकांचं कपाट दिसेल. ग्रंथालय आहे. या ग्रंथालयामध्ये १०००० पेक्षाही जास्त पुस्तके आहेत. दर आठवड्याला एक पुस्तक वाचायला मुलांना प्रेरित केले जाते, ज्याचे एक पुस्तक वाचून होईल त्याला चित्रपट दाखवला जातो.

वयोगटानुसार अभ्यासिका इथे आहेत. देश विदेशातून या मुलांना शिकवण्यासाठी तरुण मुले-मुली 'स्नेहवन'ला येतात. ६ आठवडे इथे राहून ते मुलांना त्यांच्या भाषेची आणि देशाची ओळख करून देतात.

सकाळी ६ वाजता उठून मुले आपला यावरून खाली येतात आणि त्यांच्या व्यायाम घेतला जातो. त्या नंतर नाश्ता करून मुलं जवळच्या सरकारी शाळेत जातात. संध्याकाळी खेळ, गप्पा, गोष्टी आणि इतर उपक्रम केले जातात. त्या नंतर गीतेचा अध्याय आणि हरिपाठ वाचला जातो. मुलं जेवण करून थोडावेळ अभ्यास करतात आणि झोपतात. असा या मुलांचा दिनक्रम असतो. अशा प्रकारे सर्वच दृष्टींनी इथल्या मुलांचा विकास होतो आहे.

इथे तात्याराव लहाने, डॉ. रघुनाथ माशेलकर, प्रकाश आमटे आणि मंदाताई आमटे अशा अनेक मोठ्या समाजकार्यकर्त्यांनी भेट दिलेली आहे. या सेवेसाठी अशोक देशमाने यांना अनेक पुरस्कारही लाभले आहेत. पण एवढ्या कीर्तीनंतरही अशोक देशमाने हे अगदी साधेपणाने राहतात. ते आणि त्यांच्या पत्नी दोघेही या मुलांवर आई-वडिलांसारखी माया करतात. वेळात वेळ काढून अशोक देशमाने यांनी प्राध्यापक डॉ. एम. पी खोंड, प्राध्यापक एस. यु. घुनागे, श्री. पोद्दार आणि 'अभियंता'च्या विद्यार्थ्यांसोबत त्यांच्या ह्या प्रवासाबद्दल संवाद साधला.

“

आमच्या स्वप्नातही नव्हतं की असं कधी होईल. 'स्नेहवन' सुरू करायचं आहे हे मला २०१५ च्या ऑक्टोबरपर्यंत माहिती नव्हतं. मी एक खूप अतिसामान्य कुटुंबातून आलो. माझे आई-वडील दोघेही शेतकरी आहेत. मालवण तालुक्यात, मंगळूर म्हणून छोटं गाव आहे माझं. तिथे वारकरी कुटुंबात माझा जन्म झाला. आईवडिलांनी खूप कष्टातून मला शिकवलं. माझी आई दुसऱ्यांचे जुने कपडे घालायची. माझे वडील ५ किमी कापूस वाहून आणायचे, रात्री अडीच वाजता स्मशानभूमीतनं दारे धरायला ते जायचे. आम्ही तिघं भावंडं घरी असायचो रात्रभर. हे सगळं आम्ही डोळ्यांनी पाहिलं, म्हणून एक जिद्द होती यातून आपल्याला शिकून बाहेर पडायचं. लहानपणापासून सगळ्याच गोष्टीत मी अग्रेसर असायचो. भाषण मला आवडायचं! वाचन खूप आवडायचं. सुट्ट्या लागल्या की लायब्ररीतलं पुस्तक घेऊन यायचं आणि वाचायचं. शेतातून गुळाची एक ढेप वाहून नेली की आम्हाला १ रुपया मिळायचा. असं एक एक रुपया जमा करायचो, दुसऱ्याचं पुस्तक अर्ध्या किंमतीत विकत घ्यायचो आणि पुढच्या वर्षी दुसऱ्या कोणाला अर्ध्या किंमतीत विकायचो. साधा सोपा "बिझनेस" हा आम्ही शिकलो. आई-वडील फारसे शिकलेले नव्हते म्हणून ते आमच्या मागे लागत नसत की हे कर, ते कर. फक्त "तू जे कर ते चांगलं कर." माझ्या आयुष्यामध्ये शिक्षक पण खूप चांगले मिळाले, त्यांनी मला पावलोपावली प्रोत्साहन दिलं. कविता लिहायची आवड माझ्यात निर्माण झाली. कवितेनी मला खूप भरभरून दिलं. माझ्या आईएवढं प्रेम माझ्यावर कवितेनी केलं.

दहावीमध्ये चांगले मार्क पडले. मग पुढे शिकायचं होतं. माझ्या दोन्ही बहिणी खूप हुशार होत्या पण आईवडिलांना प्रश्न होता की सगळ्यांनाच कसं शिकवायचं? बहिणी तेव्हा लहान होत्या सातवी-आठवीला. म्हणून माझं शिक्षण परभणीसारख्या जिल्ह्याच्या ठिकाणी करायचं ठरवलं. तेव्हा मला घरून ३०० रुपये मिळायचे. रेशनचं धान्य यायचं... तांदूळ, गहू वगैरे. माझ्या वडिलांनीच शिवलेल्या पिशव्यांमध्ये भरून भरून मला द्यायचे. मी तिथे छोट्याशा दीडशे रुपये भाडं असलेल्या रूममध्ये राहू लागलो. सकाळी ७ ला उठायचं आणि कॉलेजला जायचं, १ पर्यंत कॉलेज करायचं, परत यायचं. परत आलं की भूक लागायची. मग वरण शिजवायला टाकायचं, पोळ्या लाटायच्या, नकाशे बनवायचे, कसंबसं ते खायचं आणि अभ्यासाला वगैरे लागायचं. ११वी-१२वी अशी गेली.

त्यानंतर काही जणांनी सांगितलं की B.Cs.चं शिक्षण घ्या, ते चांगलं असतं. त्याआधी कधी कॉम्प्युटर पाहिलेलं नव्हतं. शटडाऊन कसं करायचं हेही माहिती नव्हतं! पहिले चार सेमिस्टर माझे बऱ्यापैकी हाल झाले. बरेच विषय राहून गेले. याआधी कधी इंग्रजी वा प्रोग्रॅमिंगला हात लावलेला नव्हता. पण घरी कसं सांगावं हे? आमचा असा backbenchersचा ग्रुप होता. आम्हाला A.T.K.T.च काही वाटत नसे. तोपर्यंत अभ्यासात काही सिरियसनेस नव्हता. वाटायचं यात काही मजा नाही, आपण साहित्यातली माणसं, कविता लिहायला आवडायचं, नाटकं वाचायची, कशाला ह्यात पडलो? पण आता पडलोय तर आई-वडिलांचं स्वप्न आहे, घरी सांगितलंय सॉफ्टवेअर इंजिनीअरिंग शिकतोय म्हणून... माझ्यावर असा काळ आला होता की माझ्याकडे काहीच पर्याय नव्हता, आणि अर्जुनाच्या बाणासारखं फक्त एक लक्ष होतं. जर चौथ्या सेमिस्टरला पास झालो नसतो तर Third Yearला Admission मिळत नव्हतं. सगळं उद्ध्वस्त झालं असतं, घरी काही माहिती नव्हतं, त्यांना कळालं असतं.

काही हुशार मुलांची संगत घडली, स्वभाव जुळले, मित्र बनले. मग त्यांच्यासोबत अभ्यास करायला लागलो, विषय समजले, ते समजावून सांगायचे. ज्या माणसाला ५ विषय निघायचे नाहीत, त्याने चौथ्या सेमिस्टरमध्ये ९ विषय distinctionनी काढले. सगळे अवाक झाले अख्ख्या कॉलेजमध्ये. मग मला आत्मविश्वास आला की आपण काहीतरी करू शकतो. आपण आपल्यामध्ये काही कमी आहे असा विचार करण्यापेक्षा ईश्वराने आपल्याला चांगलं काय दिलंय यावर भर दिला पाहिजे. त्या घटनेने मला बरंच बदललं. पुढेही मी अभ्यास करत गेलो. मग masters केलं मी computerमध्ये. तेव्हाही परिस्थिती बेताचीच. माझी ऐपत नव्हती म्हणून माझा मित्र अर्जुन जास्त भाडं द्यायचा. त्याने मला खूप मदत केली. तो senior असल्यामुळे त्याचे नोट्स वगैरे पण तो मला द्यायचा. त्यावरून मला माणसं खूप चांगली आहेत असं वाटायचं. एक आमच्या गरुड काकू म्हणून होत्या. मला उष्णतेचा फार त्रास व्हायचा, नाकातून रक्त वगैरे यायचं. त्यासाठी मग या गरुड काकूंना मी म्हणायचो की मला चपाती जमत नाही, माझ्या एकट्यासाठी त्या भाकरी टाकायच्या मेसमध्ये! शिंदे सर म्हणून होते जे अकरावीत माझ्यासारख्या कच्च्या विद्यार्थ्यांसाठी सलग ५ तास बसून जादा तास घ्यायचे. अशा खूप लोकांनी मला मदत केली. काय गरज होती यांना माझ्यासाठी काही करायची? पण माणुसकीच्या नात्याने त्यांनी मला जवळ केलं.

masters करत असताना बाबा आमटे यांच्या कामाची माहिती मिळाली. त्यांचा ‘स्वानंद’ नावाचा कार्यक्रम परभणीत झाला, तो मी ऐकायला गेलो. तेव्हा पहिल्यांदा १२० रुपये देणगी दिली. “या महिन्यात आपण कुठलाही खर्च करायचा नाही” असं ठरवून. त्यांची काही पुस्तकं घेतली, वाचली. तिथे कुठेतरी आतमध्ये ठिणगी

पेटल्यासारखी झाली.

masters करून मी हैदराबादला गेलो, काही certifications घेतले आणि मग मी पुण्यात आलो. इथे मला Wipro मध्ये नोकरी लागली. चांगली नोकरी होती. आयुष्य सुरळीत चालू लागलं, वयाच्या दुप्पट-तिप्पट पगार सुरू झाला. घरी आनंदाचं वातावरण होतं एकदम. पहिली एक-दोन वर्षं उत्तम गेली. Job switch केला, package वाढलं. Mphasis मध्ये चांगला role मिळाला. मोठ्या मोठ्या clientsसोबत काम करण्याची संधी मिळू लागली.

पण कधी कधी असं होतं ना की वातावरण तुम्हाला मानवत नाही. २५-२६ व्या वर्षी ८० हजार कमावणारी तरुण मुलं काय काय करतात? हुक्का पार्टी करतात, सिगरेटची पाकीटं फुंकू लागतात, मुली फिरवतात... ६०-७०% IT समाज व्यसनाधीन आहे.

एकदा office मधनं बाहेर आल्यावर दिसलं की एक माणूस भिक मागत होता – "खायला द्या." बाकी सगळे ५० रुपयांची सिगरेट ओढत होते, त्या सिगरेटींपेक्षा त्या भिकाऱ्याच्या अपेक्षा लहान होत्या. पण तरीही त्याला कुणी काही दिल नाही, एवढंच काय, त्याच्याकडे लक्षही दिलं नाही. मला ते जाणवलं. मी त्याला थोडं खायला दिलं, आणि तो निघून गेला. तेव्हा लक्षात आलं – आपण या माणसांमध्ये नाही राहायला पाहिजे. आपण चुकीच्या संगतीत राहतोय. भावनाशून्य लोकं आहेत ही– मशीनसारखी जगतात. तीन तासांचा सिनेमा पाहण्यापूर्वी आपण दहादा विचार करतो, आयुष्य तर एकदाच आहे आपल्याला! सगळ्यांनाच ईश्वराने तेच २४ तास दिलेत – बिल गेट्सना, दलाई लामांना, अब्दुल कलामांना, स्वामी विवेकानंदांना, मला, तुला... ते कुठे invest करायचे, ते कुठे घालवायचे हे फार महत्त्वाचं आहे. भले तुम्ही एकटे रहा, पण चुकीच्या माणसांमध्ये नका राहू. मी ठरवलं – याच्या बाहेर पडायचं. अजून एक ठिणगी पेटली.

त्या दरम्यान २०१३-१४ मध्ये मोठा दुष्काळ दुष्काळ मराठवाड्यात पडला. या दुष्काळामध्ये माझ्या गावामध्ये ५-६ किलोमीटरपर्यंत पाणी नव्हतं. कुठल्यातरी गावामध्ये एक विहीर चालू असायची, आख्ख गाव गाडी-बैलाने पाणी आणायचं. मी गावाला गेलो दिवाळीला आणि हे सगळं चित्र पाहायला मिळालं. त्या काळात माझ्या गावामध्ये एक आत्महत्या झाली. ३२ वर्षाच्या तरुणाने आत्महत्या केली. त्याच्या कुटुंबाला भेट दिल्यानंतर दिसलं की त्याचा ५-६ वर्षांचा मुलगा होता, ज्याचा यामध्ये काहीही दोष नव्हता. एकदा नवरा गेला की ती बाई दुसऱ्याच्या शेतात खुरपायला जाते, तिला वाईट बोललं जातं, वाळीत टाकलं जातं. तिला तिच्या दोन लेकराचं कुटुंब सांभाळायचं असते. परभणी-बीड सारख्या ठिकाणी ह्या गोष्टी फार पाहायला मिळतात. माझ्या आणि आजूबाजूच्या गावांमधले अनेक लोक गाव सोडत होते. मी त्यांना विचारलं की तुम्ही गाव सोडताय पण या मुलांच्या शिक्षणाचं काय करणार? ते म्हणायचे, "साहेब, शिकून का कलेक्टर होणार आहे का? आत्तापासून काहीतरी कामधंदा करेल, चार पैसे कमवेल, आणि नाही झालं तरी काय फरक पडणार आहे? गावात कोणी उपाशी मेलं तरी काय फरक पडणार आहे?"

जो तो आपलं आपलं हित बघण्यात व्यस्त आहे. दहावीपर्यंत दहा वर्षं आपण एक शपथ घेतो की, "भारत माझा देश आहे, सर्व भारतीय माझे बांधव आहेत, त्यांच्यावर माझं प्रेम आहे." एवढा वेळ ती शपथ घेऊनही कोणी जगायला मात्र तयार नाही. विचारा, हा रस्ता कोणाचा आहे? — सरकारचा. हा दवाखाना कोणाचा आहे? — सरकारचा. ही एस.टी. कोणाची? — सरकारची. आपली कुठलीही वस्तू आपण फोडत नाही पण 'सरकारची' म्हटली की आपल्याला मुभा मिळते. "भारत माझा देश आहे..." — भारत हा काय जमिनीचा तुकडा आहे का? कुठला नकाशा आहे का? नाही... या देशातले सगळे लोक भारत आहेत. या देशाच्या समस्या तुमच्या आहेत. आपल्या देशात देशभक्ती नाही दिसत!

अशोक देशमाने आणि त्यांच्या पत्नी अर्चना यांचं 'स्नेहवन' मधील कुटुंब

स्वामी विवेकानंद म्हणायचे मला 100 तरुण द्या मी हा देश बदलून दाखवतो. आता तर आपला देश तरुणांचा देश म्हणून ओळखला जातो ना? मग देश सुधारत का नाहीये? बिघडत का चाललाय? जपानसारख्या एवढ्याश्या देशामध्ये शाळेत शाळा कशी स्वच्छ ठेवायची, moral values आणि ethics शिकवले जातात. आपल्या education system मध्ये आपण काय शिकतो? जास्तीत जास्त पगार कसा मिळवता येईल! त्यामुळे हा देश आपला आपल्याला वाटत नाही. या गोष्टींनी मला फार त्रास झाला. 25 वर्षांनी कुठेतरी लंडन-अमेरिकेत आपण बसू आणि काही कुठे का घडत नाहीये याला दोष देत बसू. हे म्हणायचा अधिकार आहे का आपल्याला? या देशाचा आणि समाजाचा घटक म्हणून तुम्ही याला काय दिलं? आपण फक्त systemला नावं ठेवत बसायचं की शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या होतात, त्यांच्यासाठी काही चांगलं होत नाही. आपण आपल्यापासून बदलाला सुरुवात केली पाहिजे. समाज परिवर्तन होण्याची सुरुवात तुमच्यापासूनच होते. मी नाही; तर कोण? आज नाही; तर कधी? अशी माझी या सगळ्याला सुरुवात झाली. हे सगळं 2015 च्या नोव्हेंबर-डिसेंबर महिन्यात झालं. मी गावाहून परत आलो ते हे ठरवूनच की आपल्याला हे जग नाही जगायचं, असं आयुष्य नाही काढायचं. जे २४ तास आपल्याला दिलेत ते वसूल करून घ्यायचे. आज इतकं भरभरून जगायचं की उद्या दु:ख नको की "काल वाया गेला" म्हणून. जे करावं वाटतंय ते करायचं, झोकून द्यायचं. वेडं व्हायचं त्या गोष्टीसाठी. आपण कालही नव्हतो आणि उद्याही नसणार आहोत, त्या भानगडीत पडायचं नाही. आज जे आहे ते शाश्वत आहे...

आणि तिथून 'स्नेहवन' ची सुरुवात झाली. आपल्या पगारातून जेवढं जमेल तेवढ्याने मी सुरू केलं. नोकरी सोडण्याचा निर्णय घेतला आणि सगळ्यांनाच धक्का बसला. आई-वडील रडायला लागले. महिना-दोन महिने टेन्शनमध्ये गेले. Managerला सांगितलं मला हे काही नको. Experience letter नको, jobच नको. mangerनी माझी समजूत काढली की असं करू नको. उद्या मी दुसरा माणूस कुठून आणायचा? त्या काळात प्रकाश आमटेंचीही भेट झाली, त्यांच्यामुळे विचारांना एक दिशा मिळाली. ते म्हणाले की लगेच नोकरी सोडू नकोस, आधी तुझे resources उभे कर. जेव्हा वाटेल की दोन्हींपैकी एकच करणं शक्य आहे तेव्हा तू नोकरी सोड.

आम्ही जेव्हा काम चालू केलं, 10x10 च्या दोन रूममध्ये आम्ही 'स्नेहवन' चालू केलं. आधी नोकरी करत करत करायचं ठरलं. आपल्या पगारातून आपण २० मुलांना सांभाळू शकतो. 'स्नेहवन' हे नाव दिलं कारण आपण या मुलांवर उपकार करत नाहीत, आधार देत नाहीत, आपण प्रेम देतोय. १८ मुलांची जबाबदारी घेतली. Nightshift करायचं ठरलं, रात्रभर job करायचा, दिवसभर 'स्नेहवन' सांभाळायचं. यामध्ये माझी फक्त साडेतीन तास झोप व्हायची. असे सात-आठ महिने गेले. १ तारखेला पगार व्हायचा आणि ४ वर्षाचं saving होतं. दिनेश म्हणून लोकसत्ताचे एक संपादक मित्र होते, कवितेमुळे झालेलं अनेक मित्र होतं, त्यांच्यामुळे आणि सोशल मीडियामुळे 'स्नेहवन' ची बातमी वेगाने पसरली. "An IT engineer left his job to educate farmer's children." सगळे मित्र जेवढं होईल तेवढं या कामाला मदत करू लागले. मग DNA India, USA Today अशा national-international सगळ्यांनी माझी मुलाखत घेतली. हळूहळू माणसं जोडली गेली.

८-९ महिन्यांनी लग्नाचा विषय घरात सुरू झाला. तेव्हा मात्र मला कळलं की नोकरी आणि 'स्नेहवन' यातील एक निवडावं लागेल. नाहीतर लग्न केल्यानंतर नोकरी सोडणं हे बायकोला धोका दिल्यासारखं होईल. जे काही आहे ते आधीच ठरवायचं. मी नोकरी सोडली. पैशांचा असलेला स्रोत थांबला. तीन-तीन महिने बिल राहीले. त्यावेळेस ओळखी चांगल्या होत्या, माहिती होतं की असं असं काम करत आहेत; म्हणून त्यांनी समजून घेतलं. माझे आई-वडील शेती वगैरे सोडून तोपर्यंत पुण्यात आलेले होते. आपला मुलगा काहीतरी करायचं म्हणतोय तर आपण काहीतरी मदत केली पाहिजे. ही १८ मुलं इथे आलेत, त्यांचा सगळा स्वयंपाक माझी आई एकटी करायची. बाबा बाकी सगळं बघायचे. सुरुवातीचा काळ फारच संघर्षाचा होता. 10x10 च्या छोट्या जागेत १८ मुलं आणि आम्ही झोपायचो, १८ मुलं रोज roadवर अभ्यास करायची. अशी आम्ही साडेतीन वर्षं काढली.

नोकरी सोडल्यामुळे मला असलेली स्थळं निघून गेली. त्यात अर्चनाचं स्थळ होतं. मुलगी पाहायला गेल्यानंतर तिला सांगितलं की, "बघ, आयुष्यभर कुठलीही तक्रार नाही करायची, या अटीवर लग्न करावं लागेल. जे काम पडेळ ते करावं लागेल, जी परिस्थिती तयार होईल ती झेलावी लागेल." ती हो म्हणाली! परत नाही म्हणण्याची मी संधीच नाही दिली. सोमवारी मुलगी पाहिली आणि शुक्रवारी आमचं लग्न झालं, ५ दिवसांत!

ही १९ वर्षांची आणि घरी ४ माणसांच्या कुटुंबातून आलेली. तिला सुरुवातीला १८ मुलांचा सांभाळ करणं फार अवघड गेलं. पण पर्याय नव्हता. आमचा संसारच 10x10 खोलीत होतं.

यात आमचं एक miscarriage झालं. डॉ. कुलकर्णी यांच्याकडे आम्ही treatmentला गेलो. त्या डॉ. कुलकर्णी यांनी treatment झाल्यानंतर मला विचारलं

"ते मुलांसाठी काम करता ते देशमाने तुम्हीच का?" मी म्हटलं "हो." "अहो तीन महिने झाले मी तुमचा नंबर शोधतेय, सकाळ पेपरमध्ये तुमची बातमी वाचली होती." त्यांच्याशी स्नेह वाढत गेला. त्यांनी आम्हाला एकदा विचारलं की "आम्हाला तुम्हाला मदत करायची आहे, काय करू सांगा." मी म्हटलं "आम्हाला जागेची गरज आहे. चांगल्या घरातल्या मुलांना ज्या सुविधा मिळतात त्या इथे इथल्या मुलांना द्यायच्यात. गुणवत्तापूर्ण शिक्षण द्यायचंय. Practical Based Education द्यायचंय, व्यवसाय शिकवायचाय. या मुलांना mainstreamमध्ये आणायचंय." त्या म्हणाल्या "किती जागा पाहिजे?" मी म्हटलं, "दोन एकर जागा पाहिजे." ते म्हणाले, "देऊ!" २०१८ ला दिलेला हा शब्द त्यांनी २०१९ मध्ये २ कोटींची जागा 'स्नेहवन'ला दान देऊन पूर्ण केला! परिचय हा फक्त treatmentला गेलो म्हणून झाला होता!

अशी हजारो माणसं आम्हाला जोडली गेली. ज्यांना या कामातला प्रामाणिकपणा आणि निष्ठा भावली. निस्वार्थ भावनेने जोडली गेली, त्यांना कधी काही मागितलं नाही. या सगळ्या लोकांनी पुढाकार घेतला. कुलकर्णी सरांनी जमीन दिली, कुणी वीटा दिल्या, कुणी वाळू दिला, कुणी खिडक्या-दारं दिली आणि ३ महिन्यांत आम्ही हे ४००० स्क्वे. फूटचं पत्र्याचं घर उभं केलं आणि राहायला आलो.

आजूबाजूला जंगल असताना, साप, बिबट्याची भीती असताना आम्ही इथे दररोज ६ तास काम करायचो. आमच्या १८ मुलांची संख्या ४५ वर गेली. तेव्हाही असंख्य अडचणी उभ्या राहिल्या. इथे गॅस नव्हता, पाणी नव्हतं. ५० लोकांचा स्वयंपाक माझी बायको एकटी चुलीवर करायची. पावसाचं पाणी साठवून कसंबसं काम चालवायचो. आम्ही आमचे पाय घट्ट केले, या सगळ्या संकटांना सामोरं गेलो. जेवढं मोठं संकट तेवढं मोठं यश. हे आज जे आपण पाहतोय ते सगळं आम्ही शून्यातून उभं केलेलं आहे. या प्रवासात आम्हाला जी काही संकटं आली, एकेक करून ती पार करत 'स्नेहवन' आज उभं आहे.

हे जे आपण करतोय ते आपल्या समाधानासाठी करतोय याची मला रोज जाणीव होते. कुठल्याही फळाची इच्छा न बाळगता नि:स्वार्थ प्रेम करायचं. यात आपल्याला काहीतरी मिळावं ही इच्छा निर्माण होऊ द्यायची नाही. माझा दिवस याच गोष्टीचं स्मरण करून होतो. मला कधी अपेक्षा नव्हती की काही नामांकित विद्यापीठातील लोक माझी मुलाखत घ्यायला येतील. कधी एवढी प्रसिद्धी किंवा यश लाभेल. मी जे केलं ते कुठलीही इच्छा आकांक्षा ना ठेवता केलं. हे करणं मला शक्य झालं कारण मला माहिती होतं की मला हेच करायचंय. कसलंतरी निरर्थक आयुष्य न जगता आपल्याला समाजाला देण्यासाठी काहीतरी करायचंय. या समाजाकडून आपण आत्तापर्यंत खूप काही घेतलंय. आता आपल्याला त्याची परतफेड करायची आहे. आपल्याला काय करायचं आणि का करायचं हे सापडलं की पुढचं आयुष्य फार मजेशीर आहे...

”

अशोक देशमाने यांची मुलाखत ऐकण्यासाठी QR Scan करा

Colors of COEP

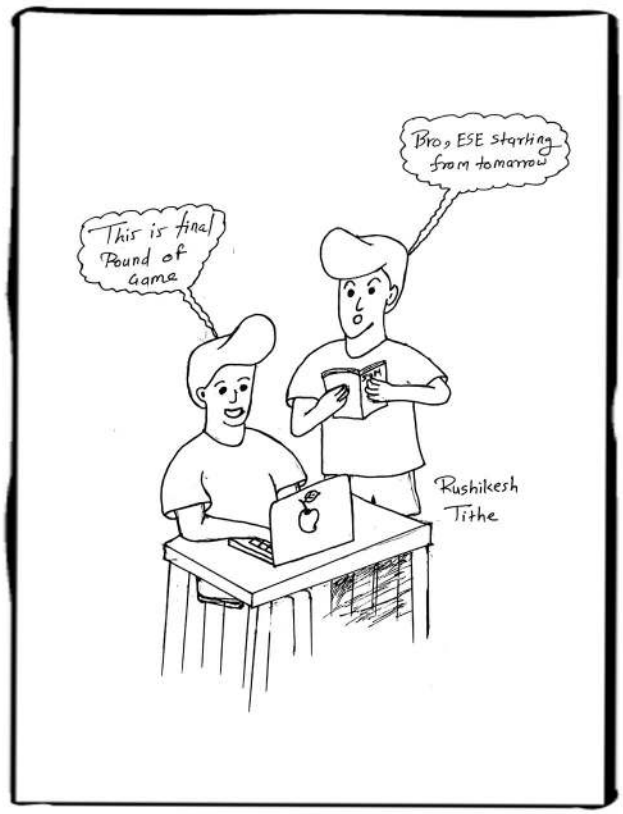

Pune
Startup Fest
MindSpark

Arts and Crafts Club

Cultural Club

Debate & Quiz Club

Drama & Film Club

Aarya Rass

Student Welfare Forum Club

Society of Women Engineers

Spic Macay

Abhijaat Newsletter

Civil Services Aspirant's Club

Spandan

Software Development Section

तरंग

Waves

A still ocean, glassy as a mirror,
In drops a pebble, cracks the surface into ripples.
Small and hesitant, still learning to flow
But full of energy and longing to become waves.
The momentum builds up, the wave begins to climb
Both rising and falling in equal measure.
Happy sometimes, strong and proud
Crashing and ebbing when depressed.
As the troughs become shallower
And the waves crest ever taller
They sail their merry way
Buffeted by this breeze and that.
On and onward they course through the ocean.
But the force slowly powers down
As the waves begin to subside,
Inching ever so closer to the sandy shore.
The wind also dies down,
Speaking only in low whispers
As the powerful swells of the ocean
Become smaller wavelets once more.
The breeze now gently nudges them along
To where what is left of them must go
And the ocean watches as its once-mighty
Now come to rest amidst the grains of sand galore.

कृष्ण

हे माधव
अर्पण से समर्पण तक
अंत से अनंत तक

हृदय की हर पुकार,
प्रेम का है उपहार।

आरंभ तुम, प्रहर मैं हो जाऊं,
तुमसे दिन तो रात्रि तो मैं बन पाऊं।

प्रतीक्षा और विलंब के बीच का अंतर हो तुम,
त्याग और मिलन का प्रमाण हो तुम।
किन्तु-परंतु ... में भी हो तुम।

हर प्रश्न में हो तुम, फिर उत्तर भी हो जाओ तुम,
तुमसे जुड़ा, हर स्वप्न संजोया!
तुझ बिन जीवन सारा जो खोया...
स्मरण रहे तो एक कहूं माधव...
तुम बिन मैं भी तो अपूर्ण हूं कृष्ण।

~ जागृति शेलके
तृतीय वर्ष, वैद्युत संचरण व दूरसंचार अभियांत्रिकी

पापा

शुक्रिया पापा, आपने मुझे इस काबिल बनाया।
मुश्किलें जितनी भी हों, उनसे जीतना सिखाया।
पापा, आपने सिखाया मुझे दुनिया में कैसे जीते हैं,
आपने सारी कहानी बताई, जो आप पर बीती थी।
दुनियादारी सीखी मैंने आपसे, जो आप मुझसे करते थे,
आप ही मेरे रियल हीरो हो, बाकी मुझे फेक लगते हैं।

दिल से सलाम आपको, आपके जैसा कोई नहीं,
हर बात आपकी याद है, मुझे अब दुनिया से डर नहीं।

कंधे पर बिठाया मुझे, कहते थे बेटा दूर का देख,
पहुंचेगा अपनी मंजिल पर, विश्वास रख तू खुद पे ग्रेट।
रुकना मत कभी भी, सीधा चलते जा अपने रास्ते पे,
झुकना मत कभी भी, तू शेर है अपने फैसले पे।
भटकना मत तू बेटे, ध्यान रखना अपनी लाइफ का और,
थकना मत बेटा, तू शेर है इस बाप का।

दिल से सलाम आपको, आप जैसा कोई नहीं।
हर बात आपकी याद है मुझको, अब दुनिया से डर नहीं।

~ सौरव कुमार
प्रथम वर्ष, यांत्रिक अभियांत्रिकी

Unwinded

It was one of those days when I got time to ponder upon something that had been shunted to one corner of my mind for quite a long time. It so happens that we are so wrapped up in our routine and we tend to easily gloss over the intricacies and the minute aspects of the things that make us what we truly are. Run behind the big things- that's what they tell us. But can't we just-perhaps for some time- slow down a bit and look more closely at the smaller things?

There are almost a million things that go on daily in each of our lives. But when was the last time you stopped to actually think about something that only you yourself could fully appreciate? At times, it so happens that something just strikes a chord with you, something so deep and yet impeccably simple. I mean, anything as plain as a cup of hot tea on a wintry morning can make you feel happy for the entire day.

We go on chasing happiness in every possible way we can. But the tiniest of things can leave us feeling satisfied and content. Isn't this paradoxical?

Don't all of us feel happy when our favourite song plays on the radio, even if we perfectly know that we can just plug in to Spotify to listen to it anytime? Doesn't a beautiful sunrise spread a glow in our hearts everytime we feast our eyes upon it? Doesn't a simple 'how was your day?' fuel us to talk endlessly about random stuff? That's just what it is. We get so attached to the things we like that it's like we embed a part of ourselves into them.

Ever heard the gentle tinkling of your grandmother's bangles? Or the chirping of a small bird in the early hours of dawn? These might seem insignificant to some, but they can mean a lot to others. The more I think, the more clearly I realise that happiness is that thing which is hidden in the most unlikely places- all around us. It's there in the cream on your coffee. In the smell of the pages of your recently bought book. In the messy notes and

doodles in your class notebook. In the oldest of your dresses- those to which even you can't explain why you are so dearly attached to. In the warmth of your favourite sweatshirt. In the late night brainstorming sessions with a close friend. In the loud laughs and conversations at the dinner table. In those quotes that you run through again and again, especially when you need them the most. Yes, these are often neglected but believe me, these are the things that complete us. And the best part is that no two individuals can ever share the same set of things that they have a personal connection with. This is what precisely defines the vibrancy in the human race. And it's beautiful.

It is exactly like a plethora of emotions that gets hooked onto every person associated with a feeling. All these trivial things sum up to portray what we, as individuals, truly are. All these thoughts crossed my mind like a series of blurred images in just a few minutes. But, I realized more firmly than ever, that it is the smallest of things that redefine what the big ones truly ought to be.

~ Mugdha Deshpande
Third Year B.Tech
Electronics & Telecommunication

The feel of home is different than a house,
it is of someone caressing your heart;
A place where there's no reason to grouse
and people who pull you close, even when apart.

But what happens when a home is changed?
It doesn't have the peace like earlier...
something is missing, different and strange
the little girl in the house; everybody is worrying her.

Everyone blamed, fought and cried
all that mattered got lost in the chaos.
Someone should've bothered and atleast tried!
But that thoughtfulness has now only gone for a toss.

Oh! How lovely it was back then…
Let this be a dream and please let me rouse;
because what hurts the most is when
a home becomes a house.

~ Tanvi Kshirsagar
First Year B.Tech
Electronics & Communication Engineering

काय मग कसं चाललंय

एक बरं होतं, ते म्हणजे खिडकीपाशी जागा मिळाली होती. बाहेरचा देखावा इतकाही वाईट नव्हता. अजून रेल्वे शहरातच होती, म्हणून इमारतीच दिसत होत्या. मग त्यांच्या खिडक्यांमधून कोणाचे कपडे वाळत घातलेले दिसत होते, डिश अँटेना इमारतींवरून डोकावत होते. पत्र्याची घरे, त्यातून एकटक पाहणारे (दुपारी १२ वाजता दात घासत असलेले) लोक, त्यांची चाकारी खेळणारी लहान मुले इ. इ. एकूण देखावा "विलोभनीय" पेक्षा "ओंगळ" होता असे म्हणले तरी चालेल.

मी नुकताच गाडीत चढलो होतो. माझ्या शेजारी एक उतारू होते, तेही पेंगत होते. समोरच्या बाकावरही एकच उतारू आपली छोटी पोथी वाचीत,पुटपुटत होते. त्यांनी पोथी मिटली, छताकडे बघून तीनदा नमस्कार केला. मला वाटलं भाविक असावेत. म्हणून मग मीही आपला छताकडे बघून उगाच नमस्कार केला.

इतक्यात त्यांनी माझ्याकडे बघितले व हसले. मग मीही आपली (मोठ्ठी, वेडीवाकडी) बत्तिशी त्यांना दाखवली.

"काय मग, कसं चाललंय?"

प्रश्न ऐकून मी गडबडलो ! त्यांच्या प्रश्नात वर्षानुवर्षे ओळख असल्याचा सूर होता. ह्या माणसाला मी माझ्या उभ्या आयुष्यात एकदाही पहिले नव्हते!

"ओळखलं नाही वाटतं ?"

आता तर मला काय बोलावं कळतच नव्हतं. हळूहळू आठवेल,असा स्वतःला धीर देत मी त्यांच्याकडे बघतच राहिलो.

"अजूनही तार जुळली नाही वाटतं ! ही मुंबईची लोकं आजकाल फारच विसरभोळी झालीयेत !"

मुंबईमध्ये राहणं आणि विसारभोळं असणं यात यांना काय संबंध दिसला कुणास ठाऊक? मी जरा भीतभीतच, पण विचारलं,

"असे किती लोक आहेत मुंबईत तुमच्या ओळखीचे ? "

"आता तुम्हीच बघा ना ! आमची चमी तर तुम्हाला माहीतच असेल ! तिच्या मैत्रिणीचा भाऊ ....."

चमीच्या मैत्रिणीच्या भावाला कसा एकदा आपण पाण्यातून बुडताना वाचवले होते, ते त्यांना आठवले, मग पाण्यावरून त्यांना त्यांच्या घरच्या म्हशीचं स्मरण झालं आणि म्हशीवरून त्यांना ताथवड्यांचा मुलीची आठवण झाली ("ताथवड्यांची मुलगी एखाद्या म्हशी सारखी काळी-निळी आहे") हे त्यांच्या तोंडचं वाक्य ऐकून या ताथवड्यांच्या मुलीला मी कधीही भेटलेलो नाही, याचे मला हायसे वाटले) आणि इतकं सर्व आठवल्यावर "पहा न, इथेच तीन लोक झाले !" असे म्हणून ते मुद्द्यावर आले ! तीन लोकांच्या ओळखीवरून पूर्ण मुंबईचा अंदाज काढणारे हे महाशय नक्कीच पुण्याचे असले पाहिजेत, असे वाटले !

या सर्व रामायणात वीस मिनिटे खर्च झाली. वेळ माझ्याजवळ पुष्कळ असल्याने मला त्याचे काही नव्हते, या सगळ्याच्या शेवटी त्या गृहस्थांना एकदम काहीतरी आठवल्यासारखे झाले, लगेच म्हणाले,

"पहा कशी गंमत झाली!"

"आता काय?" त्रस्त मी.

"तुमचं पाकीट आणायला विसरलो !"

मी एकदम खिसे चाचपले, तर पाकीट ठिकच्याठिकाणी! यांचा नक्कीच काहीतरी गैरसमज घडलेला दिसतोय असे वाटले. पण त्यांनी लगेच दुरुस्ती केली;

"अहो अंगाऱ्याचे पाकीट मागवले होते ना तुम्ही?"

"अंगारा? कसला अंगारा?"
"आमचे बाबा आहेत न! फार फार शक्तिशाली आहेत ते! आमचे सुप्रसिद्ध स्वामी, मूसा बाबा बंगाली!" असं म्हणत त्यांनी छताला नमस्कार केला.

माझ्या मनात विचार आला, की आता हा सर्वशक्तिमान बाबा कुठून आला? ह्याचा अंगारा लावायला (किंवा खायला) मला तरी कुणी सांगितल्याचे आठवत नव्हते.

बसल्या क्षणापासून या माणसाची बडबड चालूच होती. आता माझं डोकं दुखायला लागलं. ओळख तर पटत नव्हतीच आणि आठवता आठवता बुद्धीला ताण देऊन देऊन डोक्याचं पार भजं झालं होतं. मी बसल्याजागीच डोळे मिटले आणि मागच्या भिंतीला डोकं टेकले. तरी त्यांचं आपलं बाबा पुराण चालूच!

शेवटी ते बोलायचे थांबले. चेहऱ्यावर फारच चिंता दाखवत त्यांनी सवाल केला,
"का हो, डोकं दुखतंय?"
"होय!" माझ्या अंगात इतकंच बोलायचं त्राण होतं!
त्यांनी त्यांची पिशवी उघडली आणि एक बाटली काढली.

"ही पहा, ही आपल्या सुप्रसिद्ध बाबांची 'मूसा चूर्ण' ची डबी! ही डोकेदुखी, गॅसेस, पित्त यावर अत्यंत गुणकारी आहे. ही डबी आहे चोवीस रुपयाला पण तुम्ही आमचे पहिले कस्टमर असल्यामुळे तुम्हाला ती फक्त बारा रुपयात मिळणार आहे! एकदा घेऊन पहा, पुन्हा डोकं दुखणारच नाही! ऑफर लिमिटेड वेळासाठीच आहे. आत्ता विकत घ्या आणि एक मोफत मिळवा!"
मला हसावं की रडावं हे कळतच नव्हतं. मी डोळे उघडून बघतच राहिलो.

"तुम्हाला माहीतच असेल की मी मूसा एंटरप्राइझेसचा सेल्समन आहे ते! मागे तुम्ही आमच्याकडे आला होतात, तेव्हा मी तुम्हाला सांगितलं होतं, नोकरी बदलली ते!"
आता मी या महापुरुषाच्या लोटांगणी जाणारच, इतक्यात मला चक्करच आली आणि ....
उठलो तेव्हा डॉक्टरचे केबिन दिसले. डॉक्टर म्हणाले,
"तुम्हाला ज्यांनी आणले त्यांचा एक निरोप आहे."
"काय?" मी विचारले.
"तुम्हाला 'मूस चूर्ण' ची बाटली पूर्ण मोफत मिळणार आहे, कारण तुम्ही ती विकत घ्यायला शुद्धीवर नव्हता!" बाटली दाखवत डॉक्टर म्हणाले.
डोक्याला हात मारून घेण्याऐवजी मी तरी अजून काय करणार?

~ ओमकार पोळ
चतुर्थ वर्ष, यंत्र अभियांत्रिकी

गुलदस्ता

'ताई फोन उचल it's urgent....' कधी नव्हे ते भावाने मला मेसेज केला आणि तो पण असा? कॉलेजमध्ये होतो म्हणून कॉल मी काही केला नाही. अर्जंट असं काही कधी त्याचं नसतंच. संध्याकाळी हॉस्टेलवर जाऊन बघते तर घरून सर्वांचे कॉल वर कॉल दिसले, असं काय झालं असणार घरी? मन विचलित झाले, तऱ्हेतऱ्हेचे विचार डोक्यात घुमू लागले, थोडं स्वतःला शांत करून आईला कॉल केला. आई कॉल उचलताच रडायला लागली, कशीबशी तुटक्या शब्दात ती बोलली "सई... सई बाबा, आयसीयू मध्ये... आज सकाळी... " आणि पुढे ती काहीच बोलू शकली नाही. जरी ती काही बोलली असेल असेल तरी मला पुढचं काहीच ऐकू आलं नाही. तो कॉल केव्हा कट झाला हे देखील मला कळाले नाही. मनात काहीच विचार येत

येते. एका जागेवर दहा मिनिटे मी फक्त उभीच होते. भावाला फोन लावला, विचारपूस करून घरी जाण्यासाठी निघाले.

सहा तासाचा तो प्रवास अन् मनात शून्य विचार, कळत नव्हते की विचार येत नाहीत का विचार करण्याची भीती वाटत आहे.... जसजसे घर जवळ येत होते तसतशी मनात अजून भीती दाटत होती. त्या बस मधून खाली उतरावं वाटत नव्हते. नाही परिस्थितीला तोंड द्यायची ताकद होती आणि नाही या वेळेस बाबा घ्यायला आले होते. भरल्या मनाने आणि जड पावलाने खाली उतरून लगेच हॉस्पिटलला गेले. मी पोहोचेपर्यंत बाबा आऊट ऑफ डेंजर होते. आईने स्वतःला थोडे सावरले होते आणि कधी नव्हे ते भावाने मला येऊन घट्ट मिठी मारली. आत्तापर्यंत त्याने स्वतःला सावरून ठेवलं होतं. मिठीत येताच त्याचा धीर सुटला.

काही दिवस फक्त हॉस्पिटलच्या चकरा मारण्यातच गेले, बाबा ठीक होऊन आले सर्व सुरळीत चालले होते. परंतु माझ्या मनात कसलीतरी बेचैनी होतीच; कसली बेचैनी ते नव्हतं कळत पण मन अजून स्थिर नव्हते झाले.

काही दिवसांनी एके संध्याकाळी बाहेर चौकात फिरायला गेले. एक फूल विक्रेते होते तिकडेच; बसून त्यांना पाहत होते. कधी कुणी तरुण मुलगा त्यांच्याकडून गुलाब घेऊन जात, तर कधी एखादे गृहस्थ त्यांच्याकडून गजरा घेऊन जात, तर कधी कुठली लहान मुलगी हट्ट करून तिच्या आईला फुले घेऊन देत, असे अनेक लोक त्या काकांकडून फुले घेऊन जात. त्या काकांच्या तोंडावरील स्मितहास्य मला आनंद देत होते. त्यांच्याशी जाऊन बोलावसं वाटलं...

"काय गं ताई... कोणते कोणती फुले हवी आहेत?"

"फुलं नकोत हो काका, फक्त एवढंच विचारायचं होतं तुम्ही एवढे खुश कसे? मी एक तासापासून पाहतेय पण तुमच्या चेहऱ्यावरील हसू थोडे पण कमी झालेले नाही."

"आता काय हसण्यावर पण टॅक्स लावणार का हे सरकार?"

"नाही नाही तसं नाही..."

"अगं का खुश नसावं मी? तास झाला पाहत होतीस ना मला... किती वेगवेगळे लोक आले पाहिलेस? प्रत्येकाने आपल्या जवळच्या व्यक्तीसाठी माझ्याकडून काहीतरी नेलं; मग ते कोणी पण असो. हे फूल फक्त फूल नाही आनंद आहे आणि फक्त घेणाऱ्यासाठी नाही तर देणाऱ्याची सुद्धा. या एवढ्या धावपळीच्या जीवनात देखील कोणीतरी आपले दुःख विसरून आपल्या जवळच्या व्यक्तीच्या चेहऱ्यावर हसू पाहण्यासाठी काहीतरी करतंय आणि माझे फूल ते साध्य करत आहे. मग का नसावा गं मी खुश?"

"अगदी बरोबर आहे काका तुमचं. मला देखील एक गुलदस्ता द्या बरं"

काकांचे बोलणे ऐकले आणि तो दिवस आठवला, स्वतःच्या कामात मी एवढी व्यस्त होते का की मला साधा घरी एक कॉल नाही करता आला? भावाच्या मेसेजकडं दुर्लक्ष केलं नसतं तर आईला मी सांभाळू शकले असते? घरी लवकर येऊ शकले असते, जबाबदारी घेऊन घरच्यांना थोडं सावरलं असतं. काम, अभ्यास रोजची धडपड यात आपण हे विसरून जातो की आपली कोणी वाट पाहत आहे. पाखरू घरटे सोडून गेला तरी घरटे तिथेच असते. आपण आपल्या कामात इतके गर्क व्हावे का, की ज्यांच्यासाठी आपण हे सर्व करतोय त्यांनाच आपण विसरावे. मग समजलं की मनात बेचैनी नाही अपराधीपणाची भावना होती.

गुलदस्ता घेऊन घरी आले. आईला, बाबांना, भावाला घट्ट मिठी मारली, कॉलेजमधल्या सर्व गोष्टी त्यांना सांगितल्या. गप्पा गोष्टी आणि मस्करी झाली. फार दिवसांनी घरात हसू ऐकू येत होते. बाबांच्या टेबलवर ठेवलेली ती फुलेदेखील आमच्याकडे बघून जणू हसत होती, जेव्हा ती घेतली त्यापेक्षा नक्कीच ती जास्त फूलली होती. या प्रसंगा नंतर मनात एक विश्वास नक्कीच आला, कितीही वाईट प्रसंग आले तरी आपल्या लोकांसोबत ती पार करण्याची हिंमत येते आणि जेव्हा आपली माणसं सोबत असतात तेव्हा परिस्थिती देखील एवढी वाईट भासत नाही.

~ आर्या पुप्पाल
तृतीय वर्ष, यंत्र अभियांत्रिकी

काश

1.

काश हर मुश्किल का हल आसान होता,

कोई गरीबी में भूख से खाली पेट न सोता।

थम जाती है कहीं, ज़िन्दगी किसी की यूँ,

वक़्त से पहले न किसी को कोई खोता।

2.

हस्तरेखाओं को अपनी काश जो बदल पाते,

रहती न अधूरी ख्वाहिशें और न अधूरी बातें।

पर ज़िन्दगी है संघर्ष का नाम, ये जानते हैं हम,

चलो करें कर्म और हर हाल में खुश रहें।

~ कृतिन गुप्ता
द्वितीय वर्ष, यांत्रिक अभियांत्रिकी

जीत

तेरे विचारों का महाकाश,
बस देखता आज़ादी का अवकाश।

कब तक सोचती बैठेगी तू,
अब वक्त है, कुछ कर दिखा तू।

विहसित आनन से खड़ी है तू,
अटल होकर लड़ने लग जा तू।

यही अवधि है, मुखरित हो जा,
या फिर, समाज के इस तिमिर से झुलस जा।

इस अत्याचारी राक्षस को तू क्रोध से निहार,
इस अत्याचारी विषधर को तू काट निकाल।

शैल–सी हिम्मत से सामना करना,
आगामी चुनौतियों से तू कभी न डरना।

अब बारी है आक्रोश की,
अब बैठना तब ही जब सुनेंगे खबर जीत की।

~ दिग्विजय जगदाले
प्रथम वर्ष, यांत्रिक अभियांत्रिकी

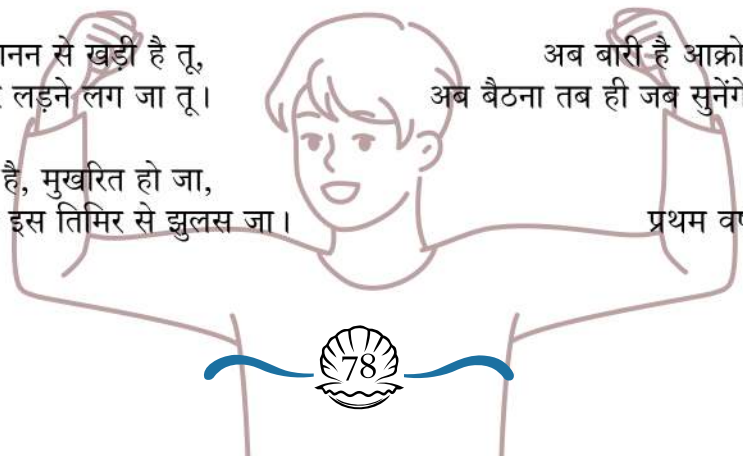

ऐ ज़िंदगी! तू बस इतना करके जा!

ऐ ज़िंदगी! तू बस इतना करके जा!
सागर की लहरों को, उड़ते ज़र्रे को
एक रक़्स सिखा के जा।
कभी पानी के रेले को
कभी हवा के झोंके को
अपनी मुट्ठी में बंद करके जा।

ऐ ज़िंदगी! तू बस इतना करके जा!
कोयल के कूजन में, भँवरे की गुंजन में
अपनी आवाज़ मिला के जा।
बरसात की बूंदों में
झरनों की झरझर में
एक साज़ गुनगुनाते जा।

ऐ ज़िंदगी! तू बस इतना करके जा!
कुछ कलमों को, कुछ दोहों को
अपने वजूद में समा के जा।
कभी मंदिर की घंटी से
कभी सुबह की अज़ान से
अपनी रूह अफ़ज़ा करके जा।

ऐ ज़िंदगी! तू बस इतना करके जा!
कुछ फूलों को, कुछ सितारों को
अपने आँचल में समेट के जा।
कभी धूप को,
कभी छाँव को
अपने हाथों से मसल के जा।

ऐ ज़िंदगी! तू बस इतना करके जा!
कभी बादलों पर, कहीं सहारों पर
अपने कदमों की मोहर लगा के जा।
कभी दश्त में
कभी वीरानों में
अपना पता ढूँढ के जा।

ऐ ज़िंदगी! तू बस इतना करके जा!
कुछ पल बेखौफ़ हो के,
उम्मीद का दामन छोड़ के
आज़ादी से जिए जा।
और हाँ! कभी ख़ुद से, तो कभी ख़ुदी को
प्यार से आदाब करके जा।

~ डॉ. मोहन खोंड
प्राध्यापक, यांत्रिक अभियांत्रिकी

अब वो एहसास नहीं

~ नीतेश पवार
तृतीय वर्ष, स्थापत्य अभियांत्रिकी

रूख़ हवाओं का बदल सा गया है,
पहले जैसी वो बात नहीं।

जो खुशबू कभी फूलों में थी,
अब वो गुम हो गई।

तारों की चमक से लेकर,
नदियों के बहते पानी तक।

जो लगता था अपना सा कभी,
अब वो भी एहसास नहीं।

दिल में जो था कुछ ख़ास मेरे,
अब वो मेरे साथ नहीं।

इस बदलती हुई दुनिया में,
अब वो एहसास नहीं।

पुराने वक़्त सा, इन आँखों में
अब वो सैलाब नहीं।

कहने को तो सब कुछ है पास मेरे,
पर जो दिल को छूता था,
अब वो एहसास नहीं।

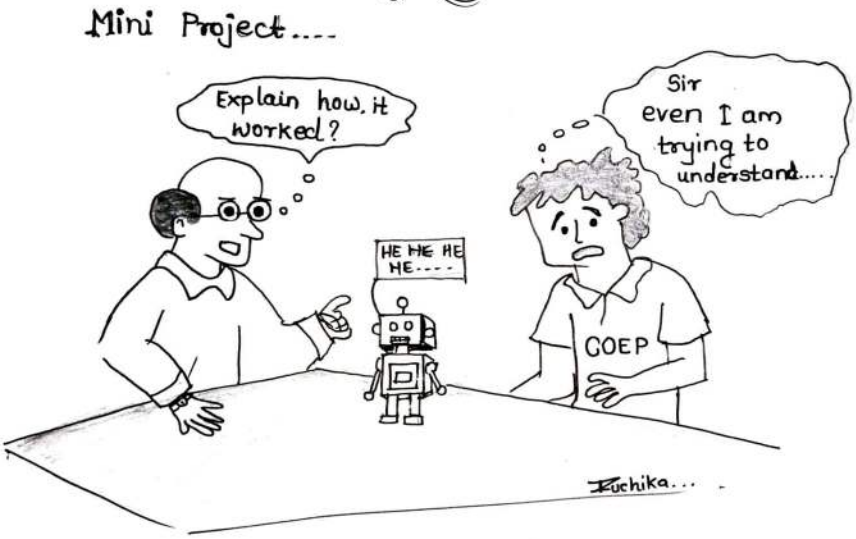

पालकत्व आहे मनोहर ! तरीही...

आर्टिफिश्यल इंटेलिजन्स, हल्ली पर्वणीचा शब्द झालाय, खरंतर पालकत्व निभावताना ह्या गोष्टीचा नकळत अनुभव येतो. आताच्या या बंदिस्त वन-शैलीत बऱ्याच गोष्टीचे अनुभव या मुलांना कृत्रिम रीत्याच द्यावे लागतात. आणि मशीन लर्निंग म्हणजे आणखी काय हो, १०० अनुभव मशीनला दिल्यानंतर १०१ व्या अनुभवाला. आपण तोंड वासून त्याच्या प्रतिक्रिये कडे बघायचे.

मुलांना वाढवतानाअसेच प्रसंग येतात. कानी कपाळी १००० वेळा सांगितल्यावर आपले लाडके लेकरू, किती गं बाई गुणाचे! प्रसंगी हवा तसा वागेल असे वाटत असताना, कार्टं त्याच्या मनाचेच करते! मग काय? भला मोठठा एरर! हा रेसिड्युअल एर्रोर कमी करण्यासाठी बायस - वेरियन्स चा मध्यस्थ साधता - साधता मेंदूचा भुगा होतो.

याच भुग्यातून मोती वेचण्याचा हा प्रयत्न. तर झाले असे कि रोज शाळेत जाताना उबर ची रिक्षा हेच खरंतर रुटीन, पण अजून चिरंजीवाच्या अंगवळणी ते पडलेलं नाही, म्हणून ट्रेनिंग अजून पूर्ण झाले नाही म्हणा!

रोज भुणभुण... आई तूच गाडीतून सोड आणि रोज त्यावर वाद ठरलेला. गंमत म्हणजे, नाही म्हटल्यावर... 'वड्याचे तेल, वांग्यावर' या प्रमाणे उगाच चीड -चीड करून कसे बसे शाळेत जाणार. कधीतरी... माझे आईपण वरचढ होणार आणि मी सोडायला निघाले कि, स्वारी जाम खुशीत येणार. मग अगदी समजूतदारपणे प्रकट होणार.

हाच धागा पकडून आज लेकाला म्हटले, 'बघ, तुझ्या मनासारखे झाले की तुला आनंद होतो कि नाही ? अगदी स्वारी मजेत शाळेत जाते. मग आई- बाबांना पण ही संधी दे कि.... थोडंसं त्यांचे ऐकले तर ते ही मजेत राहतील. किती सोपी आहे ही देवाण-घेवाण. मला काही तरी मिळाले. त्याचा आनंद मला मिळाला... तर मी ही काही द्यायला हवे. म्हणजे कोणाला तरी आनंद होईल!!

साधा सोपा विचार पण काही वेळा दुर्लक्षित होतो. लेकाला कळले आहे पण... वळेल तेव्हा म्हणावे खरे! "ती अमुकांची मुलगी नाही का, तमुकांकडे दिलेली", मी अहोंशी बोलत असतानाच लेकीचे कान टवकारले, आणि फणकारत ती उद्गारली "ही काय तुमची पद्धत. मुलगी त्यांच्याकडे दिली?, म्हणजे एखादी वस्तूइकडून तिकडे दिली? छे!"

"अरे देवा! हो का? बरं बाई. तुझ्या वेळे पर्यंत आपण वेगळा शब्द शोधू. मग तर झाले", मी समजावण्याच्या सुरात म्हणले.

तशी मी ही मुळात स्त्री-वादी, काहीशी बंडखोरच. पण पिढी-दर-पिढी बंडखोरीचा बाणा अधिक विस्तारतो आणि प्रतिक्रियेची धार अधिकाधिक तीक्ष्ण होत जाते, ह्याचा अनुभव पालकत्वाच्या प्रवासातला अनिवार्य टप्पा असतो. पण या स्वाभिमानाची नेमकी व्याप्ती किती आणि व्याख्या नेमकी काय, ह्याचा प्रत्यय लगेचच आला.

तर, झाले असे पदवी-प्रवेशा साठी जीवघेण्या स्पर्धेतून तावून-सुलाखून बाहेर पडल्यावर. पुन्हा पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी तीच सत्त्व परीक्षा. असा हा काळ म्हणजे "जावे ज्याच्या वंशा तेव्हा कळे !" या प्रकारातला, आणि ह्या चक्रातून गेलेल्या पालकांसाठी सुद्धा प्रचन्ड अस्वस्थ करणारा काळ!

कंटाळून सहज म्हणले "बस आता, लग्न ठरवू; मग पुढे कर तुला हवे ते ". झालेSSS माझे वाक्य पूर्ण होण्याच्या आत तिने जाहीर केले...अजिबात नाही.. माझे मी कमावून स्थिरावल्या शिवाय हा विषय नको. मला अजिबात अवलंबून राहायचे नाही. आणि समजा... भविष्यात तुम्हाला काही द्यायचे असेल तर त्याच्या कडून घेऊन दिलेले मला चालणार नाही. जे असेल....ते मी माझे देणार !" इलेक्ट्रॉनिक्स आणि टेलेकॉम्म्युनिकेशन च्या अभ्यासात शिकलेले 'मोडयूलेशन' म्हणजे हेच ते!

आरशात स्वतःशी नजर मिळवताना माझी मलाच जरा गंमत वाटली. खरंतर गेली २५ एक वर्ष मी जगले, ते हेच तत्वज्ञान. ह्याचा साक्षात्कार मला लेकीने करून दिला. खरा स्त्री-वाद किंवा मॉडर्नायझेशन म्हणजे बहुदा हेच.

मर्म गवसले म्हणून माझ्यातली स्त्री सुखावली. पण माझ्यातली आई मात्र किंचित धास्तावली.

शेवटी आईपण आहे मनोहर पण तरीही...

~ डॉ. योगिता वैद्य
प्राध्यपिका, विद्युत संचरण व दूरसंचार विभाग

तुझी माझी पहिली भेट

स्मृतीभ्रंश झाला तरी ती भेट विसरणं शक्य नाही
तुला लांबूनच ओळखण्यात माझ्याएवढा सराईत कोणीच नाही

बोलके डोळे, लाजरा चेहरा अन निखळ हास्य तुझे
चाफ्याचा सुगंध, यामिनीचा मृगांक, जसा पुष्करणी राजहंस साजे

तुझ्यासमोर येतो तोवर तुझ्या गालावरच्या खळीने मला खुणावले
हीच आहे ती जिच्यासाठी तू संयमाने आयुष्याचे क्षण सांभाळले

हस्तांदोलनासाठी तिने हात पुढे केला, तिचा हात हातात घेतला
त्या स्पर्शाचा ओलावा अजूनही हृदयात जोपासलेला

भोवताली गर्दी होती पण मी मात्र हरवत चाललेलो
त्या खळीने परत इशारा केला तेव्हा कुठे भानावर आलो

"ह्याला ओळखतेस का तू?" तिची सखी तिला विचारते
डोळ्यातला होकार अन् डूलणारी मान संभ्रम माझा वाढवते

काही क्षणांच्या भेटीत खूप काही मिळवून बसलो
जाता जाता मात्र "परत भेटू" हे बोलायचं तेवढं विसरलो

ती जागा आठवणीत आहे, ती भेटही आठवणीत आहे
तिच्या नाजुक लाजण्याचे प्रतिबिंब माझ्या मनात स्पष्ट आहे

~ अथर्व भागवत
चतुर्थ वर्ष, विद्युत अभियांत्रिकी

|| हळवी सायं ||

तू नसताना तू असण्याचा भास होतो मला
जसे क्षितीजावर चालून येतो चंद्र तो नभातला.

सांजवेळी शांतकाळी वाट तुझी मी पाहतो,
जागेपणी भावनेच्या स्वप्नात मी राहतो.

गीत तुझे गाताच, कळी खुलते अंगणी,
पाहताच तुला ही, लाजेल नभातली चांदणी.

न बोलताच बोलून गेले भाव तुझ्या डोळ्यांतले,
शब्दावाचून मुके राहिले गीत माझ्या कंठातले.

स्पर्श तुझा हेलावून गेला नाशवंत तनाला,
गंध तुझा मोहवून गेला तारुण्यसुलभ मनाला..

जाग येता झोपेतूनी स्तब्ध मी जाहलो,
सुन्या अशा घरट्यात एकटाच मी राहिलो.

भेटलो आपण जसे की भेटलो कधीच नाही,
जगलो तुझ्याविना मी, जसे कधी जगलोच नाही.

~ विपुल जाधव
द्वितीय वर्ष (एम. टेक.), उत्पादन अभियांत्रिकी

For Old Times' Sake

You still crave lemonade, but the taste doesn't satisfy you as much as it used to.
You still crave summer, but sometimes you mean summer, five years ago.
~ Alida Nugen

Meeting old friends after a long time is so weird. Everyone somehow defaults to the old personalities, clinging to the remnants of their old selves because this is the only place where they can be regained. But then, instead of feeling like you're fitting back into place like pieces of a jigsaw, it's just slightly off and there is a bitter sense of loss for things and connections lost to time. Life has carved and cut us into different versions of ourselves. Still us, but different.

You knew who I was and shaped who I have become, but you do not know who I am. I look at you and I notice that you still lose at rock-paper-scissors, and still wear slippers while playing football, still can't tie your laces, and everyone still teases you about bad hair (even if it looks good); but the passion in your voice is gone, and there's no pride either. You've been to places and experienced things. I don't know you anymore.

You can't pinpoint it, but it's there- the feeling of not belonging anymore.

And in some ways, no one has changed- or so it appears. I wonder if we take extra care to make sure there is 'The Constant'. But it's impossible to stay the same. The traits that have changed aren't so easy to hide. Everyone's grown up and leaving, and everything is changing too fast. But maybe, maybe no one wants to change. So maybe it's okay to pretend I'm myself from three years back. Just today. For old times' sake.

~ Amala Deodhar
Second Year B.Tech
Metallurgy & Material Science

Colors of COEP

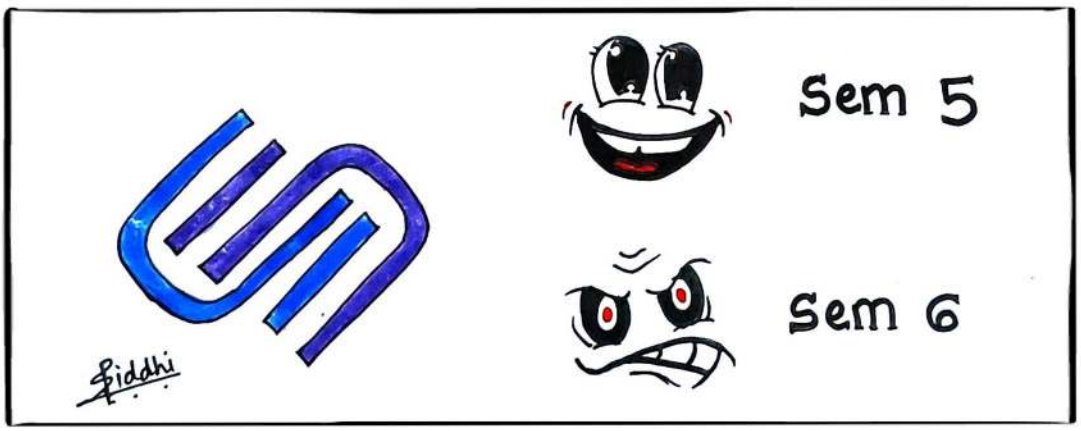

लड़कियां

पता नहीं क्यों लोग लड़कियों को कम समझते हैं।

लड़का और लड़की दोनों का जन्म एक साथ होकर भी सबसे पहले लड़की बोलना सिखती है और लड़कों से ज्यादा एक्टिव होती हैं। लड़कियां कभी भाई की नहीं सुनती हैं और न ही कभी मां की सुनती हैं, क्योंकि परी तो वह सिर्फ पापा की ही होती है।
फिर भी पता नहीं क्यों लोग लड़कियों को कम समझते हैं।

लड़कियां कभी किसी की बेटी होती हैं, तो किसी की बहन होती हैं, किसी की लाइफ पार्टनर होती हैं, तो किसी की मां होती हैं। शिक्षा एक घर में लेती हैं, तो उजाला दूसरे घर में देती हैं।
फिर भी पता नहीं क्यों लोग लड़कियों को कम समझते हैं।

लड़कों में तो कॉमन सेंस होता है, लेकिन लड़कियों में कॉमन सेंस के साथ-साथ सिक्स सेंस भी होता है। लड़का और लड़की में सिर्फ शारीरिक अंतर होता है, अगर काम करने बैठा दो तो एनर्जी दोनों में समान ही होती है। आज लड़की हर क्षेत्र में लड़कों से कंधे से कंधा मिलाकर चलती है।
फिर भी पता नहीं क्यों लोग लड़कियों को कम समझते हैं।

हर साल World's Life Expectancy Report से पता चलता है कि पुरुषों से ज्यादा स्त्रियों की आयु-मान होती है। एक पुरुष स्त्री के बिना अधूरा होता है, तो एक स्त्री भी पुरुष के बिना अधूरी होती है, लेकिन फिर भी सबसे ज्यादा हत्याएं तो सिर्फ स्त्रियों की होती हैं।
फिर भी पता नहीं क्यों लोग लड़कियों को कम समझते हैं।

लड़कियां अपनी पहली सांस मायके में लेती हैं और पूरा संसार हंसते-हंसते ससुराल में गुजराती हैं। सबको पता होता है कि सबसे ज्यादा सुख और दुख को सहने वाली सिर्फ वही होती हैं और अपनी अंतिम सांस भी ससुराल में ही लेती हैं।
फिर भी पता नहीं क्यों लोग लड़कियों को कम समझते हैं।

आज भी बहुत सारे देशों में लड़कों को अपना वांशिक माना जाता है, जो कि असली वांशिक की हकदार तो जीव को जन्म देने की ताकत रखने वाली सिर्फ एक लड़की ही होती है।
फिर भी पता नहीं क्यों लोग लड़कियों को कम समझते हैं।

~ रंजीत तिगलपल्ले
Examination Cell

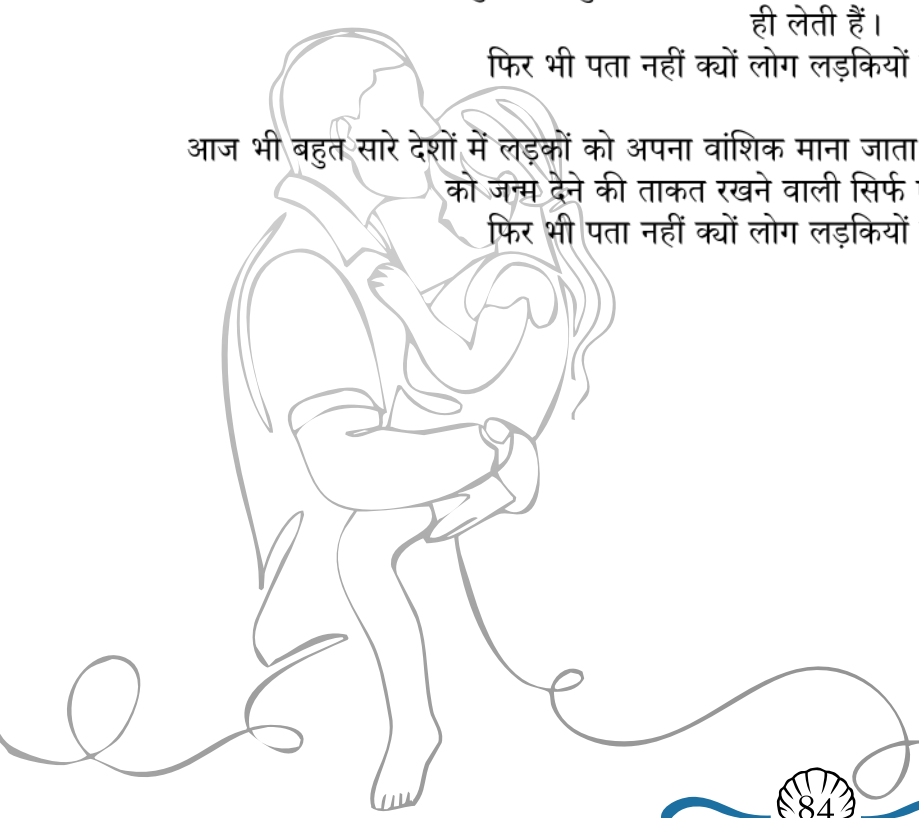

झोप मला प्रिय

शिशिर ऋतू भरात आलेला होता (उन्हाळा येतो तसा), दिवसभर नुसती थंडी असे, सूर्यदेवाचे पूर्ण मानवजातीला राख करण्याचे प्रयत्न साफ निष्फळ ठरत होते. अशा एका दिवशी भल्या पहाटे (म्हणजे आठ वाजता) माझ्या रूममेटच्या अलार्मच्या गजराने मला जाग आली. माझ्या मऊ(?), उबदार(!) आणि आरामदायक(?!) गादीवर मी डोळे उघडले आणि लगेचच मला ते केल्याचा पश्चात्ताप झाला. बाहेर अलगद गारवा दाटलेला होता. माझ्या पांघरुणाखाली माझे शरीर सुखी होते. मेंदूचा "पांघरूण बाजूला कर" हा आदेश हातांनी चक्क धुडकावून लावला. शेवटी कसाबसा (१० मिनिट लोळल्यानंतर) मी उठून बसलो. काय गरज होती मला उठायची असल्या भलत्या(!) वेळी? कारण आमच्या कॉलेजला साडे आठ ही वेळ अंथरुणावर लोळत पडण्यापेक्षा लेक्चर घेण्यासाठी अगदी योग्य वाटते (कोणी भांडत बसावे त्यांच्याशी? Mutual difference म्हणून हा विषय आम्ही सोडलेला आहे). आता उठून दात घासायला घेणारच की मला माझ्यासमोर असं काहीतरी दिसलं की माझी तळपायाची आग मस्तकात गेली. माझा रूममेट अजूनही ढाराढूर झोपेत होता! ज्या गजराने ५ मीटर लांब असून माझी झोपमोड केली, त्या गजरावर हा कान ठेऊन घोरत पडला होता. आम्ही दोघे एकाच वर्गात असूनही मला केवढे कष्ट(!) घेऊन चक्क कॉलेजला जावं लागतंय! आणि हा इथे मस्तपणे पसरलाय? मला त्याचा हेवा वाटला; इतका की आत्ता त्याचे खांदे हलवून (किंवा अंगावर बादलीभर पाणी टाकून) त्याची झोपमोड करण्याबद्दल मी २ मिनिटे विचार केला.

हे महाशय पूर्ण हॉस्टेल मध्ये कुख्यात होते. रूम नंबर १५ मध्ये राहणारं एक स्लॉथ (दक्षिण अमेरिकेतला एक आळशी प्राणी) म्हणून त्याची प्रसिद्धी होती. खेळणे, धावणे, पायऱ्या चढणे, व्यायाम करणे इत्यादी शब्द त्याच्या मेंदूच्या शब्दकोशात लिहिण्यासाठी पाने थोडी कमी पडली. दिवसातले सोळा-सोळा तास हा त्याच्या बिछान्याला चिटकून असतो. याची झोपमोड करणं अशक्यच. लख्ख उजेड असू देत, गोंधळ असू देत, बाहेर भूकंप येऊ देत, किंवा त्याच्यासमोर बॉम्ब फुटू देत (आमच्या होस्टेलसाठी किरकोळ गोष्ट) एकदा याने डोळे बंद केले की फक्त त्याला तोच उठवू शकतो. जीवावर बेतलं तरी हा माणूस, आपली झोप अर्धवट राहू देत नसे.

कोणालाही तो घाबरत नसे. मित्र तर सोडा, शिक्षक असो, वॉर्डन असो, अगदी त्याचे आई-वडील भेटायला आले तरी आपली झोपमोड होऊ द्यायला तयार होत नाही (तसे त्याचे आई-वडील त्याच झोपायच्या वेळा बघूनच येतात!). कधी नव्हे ते हा कॉलेजला गेलाच तर वर्गात शिरताच वर्गातला कुठला कोपरा मोकळा आहे या शोधात तो असतो. झोप काढताना त्याचा कुणाला आणि त्यापेक्षा जास्त महत्वाचं त्याला कुणाचा त्रास होऊ नये म्हणून! एकदा आमच्या physics च्या क्लास मध्ये हा मागच्या बेंच वर डोकं टेकवून बसलेला असताना, सरांना त्याचा राग आला. त्याच्या बेंचवर हात आपटून सरांनी त्याला जागा केला आणि जाब विचारला, "काय रे, शंतनू! कधीही तुला वर्गात बघावं डुलक्याच घेत असतोस. वर्गात काय झोपा काढायला येतोस काय?" त्यावर याने उत्तर काय द्यावं? "सर तुम्ही पण झोपून

बघा, मजा येईल!" त्यादिवशी सरांनी कॉलेजमध्ये शंतनूची शाळा घेतली!

इतर लोक आठवडाभर कॉलेजचा शीण येऊन, शनिवार रविवार कुठेतरी फिरायला जाऊया, बाहेर खायला जाऊया, काहीतरी मजा करूया असा विचार करतात. याला विचारलं "येशील का?" तर, "अरे! मला वेळ नाहीये रे, माझा या आठवड्यात कोणे दिवशी झोपच पूर्ण नाही झाली. रविवारी मस्त झोपा काढणार आहे मी!" आठवड्यातले ५ पैकी ४ दिवस सकाळच्या ८:३० च्या लेक्चर साठी ९:३० वाजता उठणारा हा महानग उत्तरतो. याला कुठल्याही वेळेला फोन करावा तर तो उचलेल याची खात्री नसते. जर उचललाच तर होणारं संभाषण जगातल्या सगळ्यात सहनशील माणसाला पण हताश करेल.

"(बसलेल्या आवाजात) हॅल्लो!"

"अरे गाढवा तुला किती वेळ झाले फोन करतोय मी?"

"अं?"

"अरे मी म्हणतोय तुला किती... वाटलंच मला, दुपारी 2 वाजताही तंद्रीतच असशील स्वतःच्या!"

"हं!"

"बर तुला हे विचारायचं होत की, तू माझं औषध आणलंस का?"

"काय?"

"अरे माझी औषधं आणलीस का विचारतोय, तसा सांगतानाच कळलेलं मला माझं औषध काही मिळणार नाही."

"अच्छा ठीक आहे."

"अरे ठीक आहे काय म्हणतोयस? माझं औषध?"

"हान! चालेल, बोलू मग आपण नंतर. ठेवतो फोन."

"काय..." (फोन कटतो.)

काय करावं अशा या माणसाचं?

परीक्षेच्या आदल्या दिवशी आम्हा सगळ्यांच्या पोटात गोळे यायला सुरुवात झालेली असते. "पूर्ण रात्रभर अभ्यास केला तर पास होण्याची खोटी आशा तरी राहील!" यावर आम्ही चर्चा करत असताना हे सज्जन उठून उभा राहतात आणि घोषणा करतात, "चला, माझी झोपायची वेळ झाली, मी चाललो झोपायला."

आम्हालाच त्या बिचाऱ्याची काळजी, "अरे चाललास काय म्हणतोस? धड २ तास पण अभ्यास केलेला नाहीयेस तू. उद्या प्रश्नपत्रिका बघूनच रडायला सुरु करशील."

"ते उद्याच उद्या बघून घेता येईल. आत्ता माझ्या जड झालेल्या पापण्यांचं वजन सहन करण्याची ताकद माझ्यात नाहीये."

"मग उद्या सकाळी लवकर उठून अभ्यास करशील, बरोबर?"

"छे, रे! झोपमोड, जागरण वगैरे प्रकार मला सहनच नाही होत."

असं म्हणून तो पुढच्या अर्ध्या मिनिटाच्या आत, तो पलंगावर आडवा होऊन बेफिकिरीत झोपूनही जातो. देव जाणो हा परीक्षा कशी पास होतो.

एकदा तर याने कमालच केली. त्या रात्री तो रूम वर आलाच नाही. रात्रीचे १२ वाजले तरी याचा कुठे पत्ता नाही. त्याचा फोन लागेना. मला काळजी वाटू लागली. हे असं नेहमीचं नाहीये. त्याला ओळखत असणाऱ्या हॉस्टेल मधल्या सगळ्या लोकांच्या रूमवर जाऊन त्याची विचारपूस केली. त्याच्या आई-वडिलांना रात्री जागं करून विचारलं; पण नाही... तो कुठे सापडेना. ती पूर्ण रात्र मी जागून काढली. डोक्यात नाही नाही ते विचार येत होते. खुर्चीवर बसून मी विचार करू लागलो. पहाटे सहाच्या सुमारास मला खुर्चीवरच झोप लागली. ८ वाजता वगैरे मला कुणीतरी जागं केलं. समोर बघतो तर शंतनू उभा. मी लगेच त्याच्यावर खेकसायला सुरु केलं.

"अरे मुर्खा, कुठे होतास आत्तापर्यंत? कुठे गेला होतास कडमडायला? इथे किती काळजीत होतो आम्ही सगळे. तुझ्या आईबाबाला पण कळलंय, ते किती काळजीत असतील! बोलत का नाहीस?"

"मला बोलू देशील तर बोलेन ना."

"बोला!"

"मी कॉलेज मध्ये होतो. काल मला थोडा उशीर झाला कॉलेज मध्ये, ६:३० वाजले माहितीये का? दिवसभर नुसते लेक्चर करत होतो."

"याचा काय संबंध? मग तू रूम वर का नाहीस आला?"

"अरे मग दिवसभर इकडून तिकडे आणि तिकडून इकडे जाण्यातच मी इतका थकलो की मला हॉस्टेल वर यायचा कंटाळा आला. माझे पाय आणि डोकं दोन्हीही दुखत होतं. त्यावरून माझ्या फोनची बॅटरी संपली. काल केवढा ताण झालाय मला तुला कल्पनाच नाहीये." (रात्रभर या मुलाच्या काळजीत जागा राहिलेला मी). "मग तर माझा पूर्णच हिरमोड झाला. मग मी ठरवलं की थोडं वेळ इथेच झोपून घ्यावं. तिथेच मी एका क्लासरूम मध्ये जाऊन मी आडवा झालो."

माझ्या संतापाचा कडेलोट होत होता.

"थोड्या वेळाने ते कॉलेजचे गार्ड आले आणि मला उठवलं त्यांनी. माझ्यासारख्या एका निष्पाप आणि महत्वाचं म्हणजे थकलेल्या मुलावर ते ओरडले आणि मला त्यांनी हाकललं! विचार कर."

राग आवरणं अजूनच कठीण होत चाललं होतं, "अरे त्यानंतर तरी रूम वर आला असतास, तिथून पुढे काय केलास?"

"मी काय करणार, त्या गार्ड ची नजर चुकवून दुसऱ्या एका वर्गात जाऊन झोपून गेलो. इतकी मस्त झोप आली म्हणून सांगू, रात्री झोपलो ते आत्ताच उठलो. बरं ते सगळं सोड, तू इथे असा खुर्चीत का झोपला होतास? पाठ दुखेल म्हणून उठवलं तुला."

आता मात्र अतिरेकच झाला. बाकी सगळ्यांना काळजी करायला लावून हा स्वतः तर शांत झोपेत होताच, पण त्याचं काहीतरी चुकलंय याची काही जाणीवही नव्हती. कंटाळा आला हे कारण हॉस्टेल वर न येण्यासाठी आणि कॉलेजमध्ये झोपण्यासाठी पुरे आहे असं वाटणाऱ्या या महाभागासमोर मी हात टेकले आणि शांतपणे जाऊन माझ्या पलंगावर पडलो.

अशा या महान असामीची झोपमोड करण्यात किती मजा येईल याचा पूर्ण दोन मिनिटं विचार करून मी माझ्या मेंदूची करमणूक केली. पण शेवटी शरीराने काही या सगळ्या मनोराज्यांना सत्यात उतरवण्यासाठी होकार दिला नाही. मेंदूला मन मारून चुपचाप पुन्हा आडवा होऊन पांघरुणाखाली निद्रावस्थेत जाण्यावाचून भाग राहिला नाही. लेक्चर वगैरे बघू नंतर, आत्ता फक्त एक तासभर झोप काढतो...

~ मल्हार बडवे
तृतीय वर्ष, संगणक अभियांत्रिकी

चार लोकं..

चांगल्या मार्काने पास हो बाळा
तरच ताठ मानेने जगशील..
मोठी पदवी घेऊन घरी बसलात
तर चार लोक काय म्हणतील...

आमची हयात गेली शेतामध्ये
आता तू तरी शिकशील..
तुझी इच्छा नसली नोकरीची
तरी गुलाम म्हणून जगशील..
सगळं सोडून गावी आल्यावर
चार लोकं काय म्हणतील..

नोकरी नको धंदा करतो
बाप म्हणून तू मला विचारशील..
नोकरी नाही तर छोकरी नाही
मग मुलगी कुणाकडे मागशील..
तसला विचार ही मांडू नको
चार लोकं काय म्हणतील..

पाटलाचं पोरगं चहा विकतय
बघून सारे लोकं हसतील..
म्हणून सांगतोय की विचार कर बाळा
चार लोकं काय म्हणतील..
चार लोकं काय म्हणतील...

~ सुमित घाटे
तृतीय वर्ष, विद्युत अभियांत्रिकी

मॉडर्न 'नाटकं'

उन्हाळ्याच्या सुट्ट्यांमध्ये मी माझ्या आजोळी, कोकणात गेले होते. मस्त 'चिल्ल गर्ल' होऊन टीव्ही पाहत होते अन् अचानक माझी आजी येऊन उद्गारली, "बाऽऽय.... ते नाटक लाव ना. वाईस बघूदे" थोड्या विचारानंतर माझ्या डोक्यात प्रकाश पडला की हिला आजकालच्या मालिकांबद्दल बोलायचंय :)

आत्ताच्या वाहिन्यांवर काहीही दाखवतात! काहीही!! आणि विशेष म्हणजे या मालिका गोगलगाईपेक्षा पण हळू चालतात. हॉस्टेलच्या मोठ्या सुट्टीनंतर जेव्हा घरी परत येते तेव्हा वाटतं मालिका खूप पुढे गेली असेल.. नायिकेची प्राणज्योत मावळली असेल वगैरे पण काही नाही! अजूनही त्या नायिकेचा तोच स्ट्रगल सुरु असतो. १२ पैकी १३ महिने ही बाई धडपडच करत असते. शेवटी काय 'नकटीच्या लग्नाला सतराशे विघ्न!'

एकतर या वाहिन्यांनी 'चांगली सून' कशी असावी,याचा एक साचा करून ठेवला आहे. ज्यामध्ये ती नटी बरोबर बसते आणि अशा 'चांगल्या' सुनांचा लोकांच्या मनावर खूप प्रभाव पडतो.साधी,लाजरी,कुर्ते घालणारी आणि कोणीही काहीही बोललं तरी ऐकून घेणारी...! आणि मग नेहमीसारखं यांना कोणीतरी त्रास देतं आणि ते कोणच असणारेत एकतर सासरचे नाहीतर माहेरचे! एका मालिकेमध्ये नायिकेची बहीण तिला शांतपणे जगू देत नाही आणि एकीमध्ये तिचा बाप. एक मालिका नटी कशी कलेक्टर होते हे दाखवणार होती. तेवढं दाखवून तरुण पिढीला प्रेरणा देऊन संपवा ना विषय!! तिच्या मुलाचा जीव जातोय हे मी का बघू ?

हा प्रकार बघून तर माझ्या तळपायाची आग मस्तकात जाते.एक मालिका काळ्या - पांढऱ्यात भेद करू नका हे सांगण्याच्या प्रयत्नात असते पण या सगळ्यात ते गोरीलाच मेकअपने काळं करतात!! प्रेक्षकांना काय वेडं समजलंय का ? हे ज्ञान देतात आम्हाला?

अक्कल नाही काडीची आणि नाव सहस्रबुद्धे!
हाती कथिलाचा कळसा अन् नाव सोनूबाई
लोका सांगे ब्रह्मज्ञान आणि आपण कोरडे पाषाण
आपण हसे लोकाला, शेंबुड आपल्या नाकाला
शेवटी काय तर, पालथ्या घड्यावर पाणी!

मराठीतल्या म्हणी संपतील पण हे काय सुधारणार नाहीत.

लग्न करून सून घरी येते, घरात रुळायला लागते मग लेखकाला प्रश्न पडतो की मालिका चालवावी तरी कशी? आणि मग विजेच्या झटक्यासारखे सतत बदल होत राहतात.या नादात मग ते नवऱ्याला बिघडवतात (कोणतंतरी तिसरं पाखरू येतं),नाहीतर बायकोला सुधरतात (मॉडर्न होऊन येते बिचारी). यांच्यानुसार कजाग बायको दाखवून कसं चालणार ना?

मला या मालिकांची नटीला बाहेर काढण्याची ओढच कळत नाही. घरात एक माणूस वारला तर तो का आणि कसा वारला याची काहीही शहानिशा न करताच नट अकांड तांडव करून नटीला बाहेर काढतो. जेवणात मीठ कमी पडलं? निघ! आई घसरून पडली? निघ!

या नाटकांसाठी ना माझ्याकडे एक योग्य म्हण आहे - ' एक ना धड भाराभर चिंध्या '!

कोणाचा कोणाशी काहीही ताळमेळ नसतो. जणू काही कोण जास्त खालच्या पातळीला जाईल यासाठी एकमेकांशी स्पर्धा करतात. यांच्यावर मी लिहायचे म्हणाले तर एक महाग्रंथ पण अपुरा पडेल.

खरंच आपल्या लहानपणीच्या काळातल्या त्या मालिकांच्या श्रृंखला नामशेष झाल्यासारख्या वाटतात. 'दया दरवाजा तोड दो ' म्हणत म्हणत 'काहीही हा श्रीऽऽ' चा सफर अनमोल होता. 'तारक मेहता' आणि 'चला हवा येऊ द्या' च्या जुन्या भागांना तर तोडच नाही. अजून एक मालिका म्हणजे ' दिल दोस्ती दुनियादारी ' - किती सुंदर होती ती!! किशोर वयात गरजेचे सल्ले देणारी!!! त्यांनी मालिकेतील पात्रेच अशी निर्माण केली होती कि प्रत्येक व्यक्तीला ते आपल्यासारखे वाटतील. कॉलेजची मस्ती आणि प्रेमाची हलकी अशी हुलकावणी देणारी मालिका - फ्रेशर्स! त्यांचं शीर्षकगीतच म्हणत होतं "कॉलेजचं कॅम्पस गुगल यारी.... जिंदगी प्रेमाची मिठाई ऽऽऽऽ"

प्रेम काय असतं हे त्या काळच्या मालिकांनी शिकवलं. अजूनही शिवच्या तोंडून आलेलं "गौरी ऽ जी.." आठवताच तोंडावर बारीक हसू येतं.अजून एक मालिका खूप गाजली होती 'तुला पाहते रे '.सुरुवात करून योग्य गोष्ट देऊन वेळेत संपवली ती मालिका. यात म्हातारा आणि तरुण मुलीचं प्रेम दाखवलंय खरं पण त्यामागचा

सूड आणि मास्टरमाईंड सुबोध भावेंनी छान प्रकारे मांडला. 'जुळून येती रेशीमगाठी', 'का रे दुरावा', ' माझा होशील ना' अशा कित्येक उत्तमोत्तम मालिका होऊन गेल्या.

'लव लग्न लोचा ' झाला, थ्रिलर झालं आता भक्तिमय काहीतरी हवं ना?" यळकोट यळकोट.... जय मल्हार!" असं म्हणत खंडोबाच्या गाथेवर मालिका काढली. संध्याकाळी सात वाजता एक छोटी फेरी मारली तर प्रत्येक घरात तीच मालिका ! कदाचित त्यावेळी मातीच्या चुलींची जागा या मालिकेने घेतलेली असावी.

हा तेव्हापण थोडीफार खोट असायचीच,पण काहीही म्हणा 'जुनं ते सोनंच '. या मालिकांनी आपलं बालपण घडवलं कदाचित म्हणूनच नवीन मालिका मनावर छाप पाडत नाहीत.आता आपल्याला पण राणादा सारखं 'चालतंय की ' म्हणत मार्गक्रमण करायला लागेल ;)

~ अपूर्वा बेंदुगडे
तृतीय वर्ष, विद्युत संचरण व दूरसंचार अभियांत्रिकी

Being an Engineer

फर्स्ट इयरला येतो तो साधा भोळा
जणू काही कच्च्या मातीचाच गोळा

उमगत नसतो हा इंजिनिअरिंगचा प्रपंच सगळा
All clear होण्याचा ध्यासच वेगळा

Assignments, Tutorial करता करता येतो सेकंड इयरचा क्लास नवा
याला मात्र मित्र फर्स्ट इयरचाच हवा

Lab, practicals, Seminar, lectures, attendance अरे, किती हा सगळ्याचा दंगा
M1 M2 मात्र घालतात डोक्याभोवती गरगर पिंगा

थर्ड इयरला वाटतो TOC, M3 कटकट आणि जीवघेणा
दोस्त यार तयार झालेले असतात तोपर्यंत म्हणा

Mini project,viva, Oral, सबमिशन करता करता वाट लागते पुरी
Internship, Placement साठीची तयारी आताच केलेली बरी

असं म्हणता म्हणता वर्ष चार निघून जातात पटकन
Bachelor of Tech झालेले पक्षी उडून जातात भुरकन

Professor मात्र उभे असतात तिथेच एकटक शून्यात
येणाऱ्या नवीन पक्षांची त्याच उमेदीने वाट पाहत

~ प्रीती यादव
प्राध्यपिका, संगणक अभियांत्रिकी विभाग

'मुसाफिरा'ची अचाट सफर

अच्युत गोडबोले यांनी मराठी भाषेतून विपुल लेखन केले आहे. विज्ञान, गणित, संगीत, अर्थशास्त्र, तत्त्वज्ञान आणि अशा कित्येक ज्ञानशाखांवर त्यांचं लिखाण प्रसिद्ध आहे. मराठी भाषा दिनानिमित्त त्यांनी आपल्या मराठी लिखाणाचा प्रवास सांगितला.

अभियंता: अभियंता: तुम्हाला आता IIT Bombay मधनं graduate होऊन जेमतेम ५३ वर्ष झालीत. एवढ्या वर्षानंतर परत एका महाविद्यालयात तुम्ही आला आहात. कसं वाटतंय तुम्हाला?

अच्युत गोडबोले: छान वाटतंय. मी इथे येण्याची मला वाटतं ही तिसरी-चौथी वेळ असेल. ही मुलं त्या वेळेला नसतील. पण छान वाटतंय. तरुणांशी बोलायला मला खूपच आवडतं. मला म्हणून घ्यायला आवडतं की मी मनाने तरुण आहे. माझं वय ७५ चालू आहे. मी फक्त केस रंगवले की सगळं व्यवस्थित होतं.

अभियंता: सर तुमच्या बद्दल बोलावं तितकं कमी आहे. तुमचं कर्तृत्व इतकं मोठं आहे. तुम्ही इतक्या गोष्टी अनुभवल्या आहेत. थोडक्या शब्दात तुमची ओळख करून देता येणंच शक्य नाही. तुमच्या बालपणापासुनच तुमची गोष्ट सुरु होते. शाळेत तुम्ही नेहमी पहिले असायचात, बोर्डात सोळावे आलात आणि IIT Bombay सारख्या college प्रवेश घेतलात, आणि त्यावरून संगीत, साहित्यात रस तुम्हाला होता, या सगळ्या बालपणाच्या गमती जमती तुम्ही सांगू शकाल?

अच्युत गोडबोले: सोलापूरचं माझं लहानपण. तिथे ३०० sq. ft. मधे मी वाढलो, lower middle class मधे. आणि आमच्याकडे पाडगावकर, करंदीकर, बापट घरी यायचे. पंडित जसराज, पंडित गंधर्व घरी यायचे. त्यामुळे विज्ञान आणि तंत्रज्ञान यांच्याइतकाच किंवा यांच्याहीपेक्षा जास्तच कला, संगीत, साहित्य महत्वाचंय आयुष्यात हे धडे मला मिळताच होते. कोणी शिकवलं नाही. Mathematics मला फार आवडायचं, म्हणजे पाचवीत असताना सहावीतली गणितं सोडव, सहावीत असताना आठवीतले सोडव, म्हणजे उगाचीच आपण हुशार दाखवण्याकरता नाही; पण मला ते आवडायचं. गणित सोडवायला खूप मजा यायची. ते एकच गणित तीन पद्धतीने कसं सोडवता येईल आणि त्यातली elegant पद्धत कुठली यासाठी माझी वडिलांसोबत race लागायची, त्यात काही वेळा मी जिंकायचो तर काही वेळा वडील जिंकायचे.

विज्ञानावर प्रेम कसं जमलं त्याचा छोटा एक किस्सा सांगतो मी. आमच्या वर्गात एक बाई होत्या आणि त्या बाई भयंकर practical वगैरे करून शिकवायच्या. असं एक stage होत, अगदी लहान एवढच फक्त, टेबल त्याच्या मागे खुर्ची आणि एक फळा. बाई भयंकर unromantic होत्या, बरं का, भयंकर रुक्स! एकदा त्या आल्या आणि उभा राहत म्हणाल्या, "मुलांनो मी तुम्हाला सूर्यमालिका शिकवणार आहे." दोन मुलांना त्यांनी बोलावलं आणि टेबल खुर्च्या बाहेर काढायला सांगितल्या. त्या उभ्या राहिल्या, "मुलांनो, उदाहरण घ्या मी म्हणजे सूर्य." त्या तळपत होत्याच सूर्यासारख्या. तिथपर्यंत सगळं ठीक आहे पण मग म्हणाल्या, "अच्युत तू

उठ". मग मी उठलो. त्या म्हणे, "अच्युत म्हणजे पृथ्वी, बरं का." मग मी आता त्यांच्या भोवती फिरायला लागलो. पृथ्वीचा इतका मला राग यायचा. पृथ्वी साधी नाही हो, ती स्वतःभोवती फिरत सूर्याभोवती फिरते. इतकं सोपं नाहीये ते, अवघड आहे. ते, पृथ्वीला कसं जमत कोणाला माहिती. मग मी घरी एका खांबाभोवती practice करू लागलो. तीन दिवसांनी मला ते यायला लागलं. तुम्ही करून बघा, अवघड आहे. त्या बाईंचं काय जातंय. "मुलांनो आता आपली पृथ्वी पक्की झाली." मी फिरतोय आपला इकडे. मग म्हणाल्या, "दिलीप तू उठ," मग दिलीप उठला, "दिलीप चंद्र." मग दिलीप माझ्याभोवती फिरायला लागला. आणि हे सगळं करता करता नुसता गोंधळ उडायचा. पडायचो तिघेही. असाच एकदा धूळ झटकत उठताना एकदा हेडमास्टरांनी बाहेरून बघितलं. पण त्यांनी सोडून दिलं काहीतरी असेल म्हणून. पण जेव्हा मुलांना प्रश्न विचारला, गाळलेल्या जागा भरा म्हणून, "अमुक अमुक, अमुक अमुकच्या भोवती फिरतो", तर मुलांनी लिहिलं दिलीप अच्युतच्या भोवती फिरतो म्हणून. तेव्हा हेडमास्टरांनी बाईंना बोलावलं म्हणाले, "मुलं काहीही शिकतायेत, तुम्हाला फळ दिलेला आहे खडू दिलेला आहे, नीट शिकवा!" हे असं शाळेत आमच्या चालायचं.

बोर्डात मी सोळावा आलो. मग मी युनिव्हर्सिटीत गेलो, तिथे गोल्ड मेडलनी पहिला आलो. त्यावेळेला IIT त direct admission मिळायचं. ते काही मी घेतली नाही. मला कुणी सांगितलंच नाही. म्हणून मी entrance ला बसलो. त्यावेळेला ऑल इंडियात बावीस का काहीतरी नंबर आला. मग मी chemical engineering ला गेलो. त्यावेळी chemical ला उगाचच भाव यायचा. मला काहीही माहिती नव्हतं. काहीही गोष्ट मी आयुष्यात plan करून केली नाही. जसं होईल तसं बघत गेलो. असं ते लहानपण गेलं. एकतर परीक्षेकरता अभ्यास नाही, त्या विषयावर प्रेम केलं, आणि विज्ञान आणि तंत्रज्ञान ह्याच्याइतकाच किंवा ह्याच्यापेक्षाही संगीत, साहित्य, चित्रकला ह्याच्यावर माझं जे प्रेम जमलं ते अजूनही कायम आहे.

अभियंता: म्हणजे सर तुम्ही लोकांच्या स्वप्नातलं बालपण जगलात तर. तुमच्या कॉलेज मधलंही आयुष्य अगदी तसंच होत. ती life आम्हाला तरी ideal वाटते. संगीताची आवड, तुमच्या साहित्यावरच्या चर्चा, IIT Bombay मधले किस्से सगळं हेवा वाटण्यासारखं आहे. ह्या college life विषयी आम्हाला ऐकायला आवडेल.

अच्युत गोडबोले: मी IITत गेलो, तेव्हा पहिल्या वर्षी मला खूपच न्यूनगंड होता. एकतर मराठी medium मधनं शिक्षण झालेलं. एकदा मी mess मध्ये बसलेलो असताना माझा कुणीतरी अपमान केला, इंग्रजी बोलण्यावरुन. मला बाकी काहीही चालत, तू दिसायला चांगला नाहीस, तुझ्याकडे पैसे नाहीत कुणी बोललं तर मला त्याच काही वाटत नाही. पण तुला अमुक अमुक येत नाही म्हटलं तर मात्र वाईट वाटायचं. मी फार हुशार आहे असं नाही, पण बोर्डात, Universityत आणि IIT Entrance, गणितात पहिली ते IIT बघून आपण काहीतरी आहोत असं वाटायचं. मग येत नाही म्हणजे काय? पुढचे दहा महिने फक्त इंग्रजी केलं मी. त्यावेळी TV नव्हता पण इंग्रजी कादंबऱ्या वाचल्या, इंग्रजी पेपर वाचले, आरश्यासमोर उभा राहून practice केली इंग्रजी बोलण्याची. रूम मध्ये जातानाच ठरवलं होतं. कारण excellence पाहिजे होता! कुणीतरी mediocre, असं काहीतरी कसाही करून जायचं, असं आयुष्य काही मला जमलं नाही. ते आपल्याला उत्तम आलं पाहिजे. आपल्याला इंग्रजीतूनच विचार करता यायला हवा. elegance त्याला आला पाहिजे. नुसतं आपलं तर्खडकरी व्याकरण बरोबर कसंबसं येतं, असं नाही! उत्कृष्ट, सलग, छान, fluently बोलता यायला पाहिजे. त्याकरता मी माझं वाचन प्रचंड वाढवलं, आणि दहा महिन्यात मला चांगल्या तऱ्हेने मला इंग्लिश यायला लागलं. मग पुढे मी New York, London इथे negotiations केली, presentations दिली. Tokyo मध्ये मी एकदा presentation देत होतो, Indian IT Business विषयी. ते सगळं जगभर live transmit झालं होतं. माझ्या त्या दीड तासाच्या भाषणात एकही चूक नव्हती, अस्खलित पणे मी बोलत होतो. त्यानंतर London च्या एका पेपर मध्ये ते भाषण फोटोसहित आलं होतं. खूप गाजलं ते भाषण. त्यावेळेला जे English मी केलं त्यामुळे हे सगळं घडलं.

पहिली तीन वर्ष मी बऱ्यापैकी top वर होतो, पण त्यानंतर, एक आमचा group जमला, आणि तो group TIFR, IIT, आणि IISC मधल्या toppers चा ग्रुप होता. त्यानी धाडकन मी जमिनीवर आलो. माझ्या आयुष्यातली फार चांगली गोष्ट म्हणजे, अतिशय मोठ्या लोकांना मी फार लवकर भेटलो. नाहीतर आपल्याकडे अमेरिकेला गेलेले आणि सहा महिन्यात परत आलेले, अमेरिकन accent काढून शिकवायला लागतात. मी आत्तापर्यंत हजारो लोकांना अमेरिकेला पाठवलंय. सहा महिन्यांनी परत आले की खूप काही मोठं केल्यासारखं वागायला लागतात. तो जो group बनला आमचा, absolutely toppers! ते त्यांच्या विषयांमध्ये greatच होते. एक जण Reasoning Professor, Stanford मधे Quantum Physicsचा, एक श्रीकृष्ण दाणे म्हणून जगातल्या पहिल्या ५० Mathematicians मधे नाव घेतला जातो, अशी सगळी मंडळी होती. पण त्यांना इतर सगळ्या विषयांमधे पण interest होता. History,

Philosophy, Economics, Psychology, Music, Literature, आणि या सगळ्यांमध्ये फक्त interest नव्हता तर प्रचंड knowledge होतं, एक विचारसरणी होती मानवतावादी. ह्या सगळ्याकडे मी आकर्षित झालो प्रचंड. मग शेवटची तीन वर्ष मी तेच केलं. माझ्या रूम मध्ये याच विषयांची पुस्तक असायची. Luckily तेव्हा IIT'त दर आठवड्याला परीक्षा नव्हती. सहा-सहा महिन्यांनी असायची. त्यामुळे हे सगळं चालायचं. रात्री २ वाजेपर्यंत आमचे वाद चालायचे. Final Examination होती, ज्याच्यावरनं पुढचं आयुष्य ठरणार आहे त्याच्या आदल्या रात्री, पावणे अकरा वाजता (रात्री अकरा वाजता आमची library बंद व्हायची) "Max Weber ची theory बरोबर आहे का?" यावर चर्चा चाले. कुणाला घेणं देणं होतं? इतकी प्रचंड वादावादी असायची जसं की आपलं आयुष्य त्यावर अवलंबून आहे. त्यातली एक गोष्ट लक्षात ठेवा, की त्यातलं जे कुतूहल आहे ना त्यानी मला पछाडलं होतं, ते आजही मला पछाडत आहे. म्हणून मी लिहितो. जेव्हा माणूस निर्माण झाला, तेव्हा सूर्य मावळत असेल, समुद्राला ओहोटी भरती असेल, ज्वालामुखी असेल, भूकंप असेल, त्यावेळेला हे का घडलं, हा का प्रश्न विचारला, म्हणून विज्ञान निर्माण झालं. ते आपल्या फायद्यासाठी वळवलं म्हणून तंत्रज्ञान निर्माण झालं. जेव्हा हे माणूस एकत्र पाहायला लागला तेव्हा त्याचे नियम बनले. Sociology, Philosophy, Economics, Psychology ही सगळी समाज शास्त्रे निघाली. मग माणसाने आपल्या जीवनाचा अर्थ लावायला सुरुवात केली, त्यातून संगीत, साहित्य, चित्रकला निर्माण झाली. Relativity म्हणजे काय? Keynes ची तत्व काय? मी आता B.A. पर्यंत Economics वाचलं होतं मी, त्यात Adam Smith, Ricardo, Marx, Keynes, Fridman. आता आम्हाला कुणाला यातलं काही अभ्यासाला मुळीच नव्हतं. पण आपल्याला कळलं पाहिजे Keynes आणि Ricardo यातले वाद काय आहेत. "आपल्याला काय करायचंय?" हे माझ्या डोक्यात मुळीच आलं नाही.

३७५ कोटी वर्षपूर्वी पहिला जीव तयार झाला, ३७५ कोटी वर्षांपूर्वी! त्याच्यानंतर २०० कोटी वर्ष Sex नव्हता. एक पेशी divide होऊन दोन पेशी व्हायच्या; दोन पेशी divide होऊन चार पेशी. मग दोनशे कोटी वर्षांनंतर असं काय झालं असेल की पुरुष आणि महिला असे भाग पडले आणि यांच्यातून निर्माण होणारे आपत्य ते आणखी टिकेल; डार्विनच्या theory प्रमाणे? आता याच्यावर कोणी विचार करेल का? Why sex? What was the necessity of sex? या जगामध्ये, विश्वामध्ये निर्माणच का झालं? हा प्रश्न आपल्याला पडतच नाही. IIT मध्ये आम्हाला ते पडायचे. सांगण्याचा मुद्दा एवढाच की कुतूहलापोटी मी आता एवढं लिहितोय. आत्ताच्या Physics प्रमाणे बिग बँग हे १४०० कोटी वर्षांपूर्वी झाला आणि त्यावेळेला सृष्टी निर्माण झाली. तर त्याच्या पूर्वी काय झालं होत? हा प्रश्नच मुळी illogical आहे. Time itself started at that moment. जे प्रश्न आपण विचारतो, भारतात दरिद्री का? कुठली Political system चांगली? कुठली Economical सिस्टिम चांगली? भारतातले प्रश्न काय? Environment चे प्रश्न काय? या सगळ्या मध्ये मी भारावून जातो. हे विश्वच मुळी आपला अभ्यास आहे. त्यातलं जे कुतूहल आहे ना त्यानी मला पछाडलं होतं, ते आजही मला पछाडत आहे. म्हणून

मी जी पुस्तक लिहिलीत ती भारावून जाऊन लिहिलीत. त्यामुळे लोक मला म्हणतात, इतक्या वेगवेगळ्या विषयांवर लिहिता कसं, तुम्ही त्यातले तज्ज्ञ आहात का? तर मी म्हणतो, नाही, मी त्यातला तज्ज्ञ नाही, मी त्यातला विद्यार्थी आहे, आणि हे मी कसंकसं म्हणून म्हणत नाही, मी खरंच विद्यार्थी आहे. निदान त्यातलं आपल्याला मुलतत्व कळली पाहिजेत. किमयागार वाचलं आणि मला relativity कळली, DNA कळला, अर्थात वाचलं आणि मला Keynes कळला असं सांगणारे भरपूर लोक आहेत. झपुर्झा वाचून मला English Literature कसं शिकवावं हे आत्ता कळलं, असं २५ वर्ष English Literature शिकवणारे M.A., Ph.D. येऊन मला सांगतात. तेव्हा मला जरा बरं वाटतं. मुसाफिर वाचून १८ लोक आत्महत्त्येतून परावृत्त झाले, मनात वाचून शेकडो-हजारो लोक नैराश्यातून बाहेर आले, हे ऐकून मला आपल्या लिहिण्याचं चीज झालं असं वाटतं. लोकांकड्न मला खूप प्रेम मिळालं.

अभियंता: खरंच सर, हे प्रश्न आपल्याला पडायला हवेत. कुतूहल संपता कामा नये. तुम्ही असं म्हणालात की तुम्हाला देखील IITमध्ये जाऊन न्यूनगंड आला तर तसाच COEPमध्ये प्रवेश असलेल्या अनेक विद्यार्थ्यांच्या बाबतीतही झाले असेल, काही शैक्षणिक कारणांमुळे किंवा काही गोष्टींमुळे, त्यामुळे त्यांना आवडणाऱ्या गोष्टींमध्ये पण ते पिछाडीवर पडले. तर या सर्व गोष्टींमधून आपण कसे बाहेर पडू शकतो?

अच्युत गोडबोले: न्यूनगंड असं आहे, जेव्हा तो तुम्हाला भेडसावतो, त्याच्यावर तुम्ही तुटून पडा. मी IBM ला होतो तेव्हा मी एक specification लिहिलं होतं. त्या specification मध्ये काहीतरी Accounting ची चूक होती. तिथल्या Marketingच्या माणसाने म्हटलं, "तुम्हाला एवढंही Accounting येत नाही?" ते मला सहन झालं नाही. मग B.Com. पर्यंत अकाउंटिंग वाचून काढलं. तसंच, जेव्हा मी इंग्लंडला होतो, त्यातला MDP (मटेरियल डिपार्टमेंट प्लॅनिंग) हा खूप कॉम्प्लेक्स भाग आहे. त्यात माझी एक चूक झाली होती, आणि Neil नावाचा एक माणूस होता, त्याने आडवं बोलला मला की "तुम्हाला एवढं पण येत नाही?" मग मी MRP चिक्कार वाचून काढलं. मी MRP वर भारतभर भाषणं दिली आहेत. मला एकच सांगायच आहे: ज्यांना न्यूनगंड असेल त्यांनी त्याच्यात तुटून पडावं... म्हणजे आपल्याला येत कसं नाही? तुम्हाला खरोखरच येत नसतं तर तुम्ही COEP मध्ये आलाच नसतात. COEP is a great college. त्यामुळे तुम्ही एक गोष्ट बाळगा की तुमच्यात innate, intrinsic ability नक्कीच आहे, यावर विश्वास ठेवा आणि तुटून पडा की तुम्हाला नक्की येत कसं नाही.

अभियंता: आणखी एक गोष्ट जी एका मध्यमवर्गीय तरुणाला जमणार नाही ती म्हणजे IIT Bombay सारख्या महाविद्यालयातून मिळालेली Placement सोडून तुम्ही चळवळीकडे वळला. विद्यार्थी म्हणून हा निर्णय तुम्ही घेतला. त्या मागे तुमचा काय विचार होता? या चळवळीतील तुम्हाला अनुभव काय आले?

अच्युत गोडबोले: जसं सांगितलं की GRE देऊन कोणीही अमेरिकेला जाऊ शकतं, नोकऱ्या काय, आपण करत राहू—हे सगळं अगदी तुच्छ वाटायचं. पण त्यावेळी वाटलं की भारतातली परिस्थिती काय आहे हे कळालं पाहिजे. भारतात गरीबी का आहे? Economics बरंच वाचलं होतं. Economics आणि Mathematics हा माझा आवडता विषय होता. म्हणून मी भिल्ल आदिवासींच्या चळवळीत गेलो. तिथे जमीनदारांनी त्यांची जमीन बळकावली होती, म्हणून चळवळ होती. त्यांनी थोडं कर्ज घेतलेलं असायचं, फेडलं नाही तर एका कागदावर अंगठा घेऊन "ही जमीन माझी" असं म्हणायचे. त्यामुळे त्यांची जमीन गेलेली असायची. स्वतःच्या जमिनीवर सालानी, म्हणजे वर्षाच्या पगारावर काम करायचे. अत्यंत शोषण व्हायचं, त्यांच्या बायकांचंही शोषण व्हायचं. त्यांना व्यसनंही होती. त्यांना व्यसनातून बाहेर काढायचं, त्यांच्या जमिनी परत मिळवायच्या-यासाठी TIFR, IIT मधून आम्ही ८-१० जण गेलो होतो. त्या वेळी पूर्ण धोती-पायजमा घालायचो, पूर्ण दाढी होती माझी. मी भिल्ल भाषाही शिकलो होतो, गाणी वगैरे म्हणायचो. रात्री गावात जायचं, आठ वाजता बैठक घ्यायची आणि हॉटेलमध्ये जे काही असेल ते जेवायचं आणि झोपायचं. वरती चंद्र असायचा. ते सगळं फार Romantic वाटायचं. आणि रात्री मग दुसऱ्या गावात जायच. श्वापदं असायची, भीती पण वाटायची. पण त्यावेळी आपण जे करत होतो ते फार महान वाटायचं.

एक जमिनीचा तुकडा होता, तो आदिवासींना वाटून द्या म्हणून आम्ही सांगितलं. त्यांचं म्हणणं होतं की, "इथे जंगल आहे, ते वाटता येणार नाही." मग आम्ही म्हटलं, "हे जंगल नाही, जंगल असण्यासाठी दर एकरात इतकी झाडं असावी लागतात, ती इथे नाहीत. इथे फक्त गवत आहे." पण ते ऐकायलाच तयार नव्हते. त्या वेळी पेपरमध्ये लेख लिहिले होते, मोर्चे काढले होते, अर्ज-विनंत्या केल्या होत्या. शेवटी आम्ही सत्याग्रह करायचं ठरवलं. मग आम्ही सात-आठ कार्यकर्ते आणि आदिवासी शेतात गेलो. गवत कापलं—हे फक्त गवत आहे हे दाखवण्यासाठी. त्यांना आम्हाला धडा शिकवायचाच होता—"बाहेर येऊन आदिवासींना चिथावतात" असं म्हणून. मग ते आले आणि "इथे अतिक्रमण केलं" असं म्हणत आम्हाला

पकडलं. रात्री अकरापर्यंत डांबून ठेवलं. पुढच्या दिवशी धुळे सेंट्रल जेलमध्ये दहा दिवस टाकलं. जेलमधले अनुभव म्हणजे अजूनच गंमतीशीर! डावीकडे दोन खून केलेला माणूस, उजवीकडे तीन खून केलेला माणूस. एकूण बारा खुन्यांची इंटरव्ह्यूज मी घेतली! तिथे विचित्र चित्रं आहेत. माझ्या आयुष्यातल्या या चढ-उतारांमुळे "मुसाफिर" फार गाजलं. भयानक अनुभव होते—"मी गुन्हा केलाय, तू माझा गुन्हा अंगावर घे, आणि मी तुझ्या बायकोला आणि कुटुंबाला पैसे देत राहतो" असं म्हणायचे. मग तो माणूस गुन्हा अंगावर घ्यायचा, तो तुरुंगात असायचा. काही दिवस बायकोला पैसे मिळायचे, पण ते नंतर बंद व्हायचे. शेवटी कंटाळून बायको त्या मूळ गुन्हेगाराकडे जाऊन त्याच्यासोबत राहायची, दुसरी बायको म्हणून! आणि हा निर्दोष तुरुंगात दहा वर्षं खितपत पडायचा. अशा अनेक कथा होत्या! आयुष्य म्हणजे काय, याचे धडे मिळाले. एकाने मला खिसा सहा प्रकारे कसा कापायचा हे शिकवलं! पण मी ते फारसं अभ्यासलं नाही—त्यातून करिअर करायचं नव्हतं! पण इतकं मात्र सांगतो, खूप स्किल लागतं! हे सगळं झालं. दहा दिवसांनी बाहेर आलो. मग आणखी दोन वेळा तुरुंगात जाऊ, आणखी दोन गुद्दे देऊ, दोन वेळा खाऊ—पाच-सात वर्षं राहू, पण आयुष्यभर हे करू शकतो का? माझ्या मर्यादा लक्षात आल्या, आणि मग मी परत आलो.

अभियंता: इतका वेळ शहरापासुन लांब आदिवासी वस्तीत राहिल्यानंतर परत मुंबई मध्ये आलात, तेव्हा तुमच्या राहणीमानात खूप बदल झाला असेल. मुंबई मध्ये सुरुवातीला कसे राहिलात?

अच्युत गोडबोले: मंबईला आल्यावर मला कोणी नोकरी देईना. तेरा घरं बदलली मी, झोपडपट्टीत राहिलो, वेश्या वस्तीत राहिलो. तिथे आमच्या मित्राने शाळा चालवली तिथल्या मुलांसाठी. इतकं भयाण झोपडपट्टीत आयुष्य असतं. माझ्या आयुष्यात 8000 रुपयाला जेवण दिली आहे न्यूयॉर्क मध्ये, जेव्हा CEO आणि मॅनेजिंग डायरेक्टर होतो त्यावेळी मी बिझनेस आणि फर्स्ट क्लास शिवाय प्रवास केला नाही आणि 5 आणि 7 स्टार शिवाय राहिलो नाही. झोपडपट्टीतल्या खाटे पासून ते हॉटेल मधल्या आलिशान गादीपर्यंत, हे थर जर तुम्ही बघितले असतील तर तुम्ही जमिनीवर राहता. जर्मनी मध्ये Autobahn (ज्यावर Speed Limit नाहीये, 80/120 नाही 200 पण चालवू शकतो) वर मी BMW खूपदा चालवली. It's a great car. त्याचं Engine फार चांगलं आहे. पण लोकांना Engine मधे रस नसतो. लोकांना मी त्या BMW मध्ये बसताना किती लोक माझ्याकडे बघतात यात रस असतो. पण त्याने मला कधी भेडसावलं नाही. शेवटी एकाला माझी दया आली आणि

महिन्यावर नोकरी मिळाली. रात्री पाळीवरच्या कामगारांवर लक्ष ठेवायला. Rear Road च्या समोर एक workshop होतं. चार महिन्यात माझे त्याचाशी वाद झाले. कारण मी फार liberal होतो, lenient होतो, कामगारांना सुट्ट्या द्यायचो, म्हणुन तो म्हणाला तू काही कामाचा नाहीस. मग मी ITत शिरलो. मग मी १० वर्ष application software केला. पटनी मधे आलो, आणि तिथे मला दुसरा मोठा crisis आला. मी त्यातनं बाहेर आलो म्हणुन तुमच्या समोर उभा आहे.

दहा वर्षं मी application software मध्ये काम केलं, IBM, production planning, ERP, वगैरे. त्यात मला awards पण मिळाले आहेत. Computers मध्ये दोन भाग— software आणि hardware. Software मध्ये दोन भाग— application software आणि system software. Computer बरोबर जे येतं— compilers, databases, operating systems— ते सगळं system software आणि त्याचा वापर करून जे तुम्ही करता, जसं payroll, inventory, purchasing, share counting, banking, ते application software. माझ्या वेळी computer science नव्हतं. ती branch च नव्हती. मी जेव्हा Patni ला लागलो, तेव्हा नारायण मूर्तीच्या खुर्चीवर बसवलं, आणि माझ्या हाताखाली 40-50 IIT मधली खूप हुशार,

अत्यंत talented computer science ची मुलं होती. मूर्तींनी निवडलेली ही मुलं. त्यांनी पाच-सात वर्षं computer science केलं होतं, चार-चार, पाच-पाच वर्षं युरोप-अमेरिकेला जाऊन आलेले, 5-7 वर्षांचा अनुभव असलेली पोरं, आणि मी त्यांचा boss! कुठल्याही क्षेत्रात आणि विशेषतः IT मध्ये नुसता boss म्हणलं म्हणून ऐकायचं हे मुळीच चालत नाही. त्यामुळे मला भयंकर complex यायला लागला. कारण ते काय बोलतायत ते मला कळेना. System software मध्ये सगळे विषय गुंतलेले— digital electronics कळलं नाही, तर computer architecture कळत नाही, computer architecture कळलं नाही, तर compiler कळत नाही, compiler नाही कळला, तर database... आणि मला काही येईना; कारण मी सगळं application मध्ये काम केलेलं. Project बद्दलचं discussion व्हायचं माझ्यासमोर, मला काही कळायचं नाही. हा job सोडावा लागतो की काय असं वाटायला लागलं. आम्ही interview घ्यायला जायचो नवीन मुलांचा. अनिल नावाचा मुलगा होता, तो थोडा आगाऊ होता. अनिल आणि मी interview घ्यायला जायचो, IIT किंवा इतर कुठल्या कॉलेजमध्ये. त्या मुलाला अनिल विचारायचा— Vector Interrupt म्हणजे काय? त्या मुलाला काही माहिती नसायचं. तो आपला छताकडे बघायचा. मग अनिल माझ्याकडे बघायचा— आपल्या boss ला तरी माहितीये का? तर boss ला तरी कुठे माहिती होतं! मी पण आपला छताकडे बघायचो.

पण या सगळ्या मध्ये माझा inferiority complex खूप वाढला. आपल्याला जावं लागतंय की काय? आणि मला पूर्वीचाच तो गर्व— मला जायचंय म्हणून मी जाईन पण 'येत नाही' म्हणून जावं लागतंय? हे मला सहन होत नव्हतं. म्हणून मला भयंकरच depression यायला लागलं. मग आता करायचं काय?

त्याचवेळी मला सगळी व्यसनं होती. तुम्ही सांगाल ते व्यसन मला होते. मी जास्त वर्णन करत नाही पण मी इतका व्यसनाधीन झालो होतो की मला आश्चर्य वाटत मी जिवंत आहे ते.

त्यावेळी तिसरी एक गोष्ट घडली, जी कोणाच्या आयुष्यात घडू नये— माझ्या मुलाला autism detect झाला. म्हणजे जी मुलं स्वतःत गुंतलेली असतात, ती autistic मुलं. ती sociable नसतात, educable नसतात, स्वतःच्या पायावर उभी राहू शकत नाहीत, communicate करू शकत नाहीत वगैरे.

पहिल्यांदा राजेंद्र बर्वे कडे गेलो मी. निहार माझ्या मुलाचं नाव. ते म्हणाले की "बहुधा autism वाटतोय, पण आपण observe करूया." आनंद नाडकर्णी आहे माझा मित्र, ४५ वर्षांचा. त्याला विचारलं— "Autism म्हणजे काय रे?" तो म्हणाला— "अरे बापरे! ती मुलं educable नसतात, sociable नसतात, त्यांना सतत सांभाळावं लागतं, खूप मोठा problem होतो." माझ्या पत्नीने माझ्याकडे पाहिलं. आम्ही दोघंही रडत रडतच घरी आलो. British Council मधली पुस्तकं वाचून त्यावर उपाय नाही, हे लक्षात आलं. या सगळ्याने मला दणका बसला. ह्यासाठी आपण काहीतरी करायला हवं. त्यावेळी autism बद्दल फारशी माहिती नव्हती लोकांना. अशा संस्था नव्हत्या की जिथे त्याला आयुष्यभर ठेवता येईल. आपल्यानंतर त्याचं काय? हा प्रश्न उभा राहिला. कुणालातरी गाठून त्याला सांगितलं पाहिजे की सांभाळा म्हणून. पण उगाचच का सांभाळतील? आपल्याला पैसे साठवले पाहिजेत. किती पैसे? तर मी calculation केलं— ३ कोटी साठवले पाहिजेत, ज्याच्या व्याजावर तो जगू शकेल, गाडीही घेऊ शकेल, driver ठेवू शकेल. मग bank balance बघितलं— त्यात २०० रुपये होते. कारण आत्तापर्यंत १० वर्षांत savings केलेलंच नव्हतं! कुठल्या तरी चळवळीतील मुलाला देऊन टाक, कुठेतरी गाणं वाजवण्यात घालव, माझ्याकडे असंख्य cassettes आणि LP records होते, पुस्तकंही होती, आणि मग काही व्यसनांमध्ये, "उद्याच उद्या बघू" अशी माझी वृत्ती. बायकोचीही तशीच वृत्ती.

३ कोटींची गरज आहे. मग पुन्हा एक आठवडा माझा depression मध्ये गेला. जुहू beach वर रात्री १२ वाजता एकट्याने फेऱ्या मारल्या. आत्महत्येचे विचार आले. सगळं अत्यंत भयानक परिस्थितीतून गेलो मी...

आणि त्यानंतर एका रात्री मी ठरवलं— आपली ओळख कशी झाली पाहिजे? "याने आतापर्यंत एवढ्या कंपन्या चालवल्या, एवढं बिझनेस वाढवलं, संस्थांना मदत केली, इतकी पुस्तकं लिहिली, आणि एवढं घरात प्रॉब्लेम असूनसुद्धा केलं!" असं ओळखलं पाहिजे, की "बिचाऱ्या निहारचे वडील" म्हणून? "बिचाऱ्या निहारचे वडील" असं ऐकून माझा थरकाप झाला. म्हटलं हे नको! मग आता त्यासाठी काही करायचं असेल तर पहिल्यांदा पैसे साठवायला हवेत, पैसे साठवायचे असतील तर पहिले नोकरी टिकवावी लागेल, नोकरी टिकवायची असेल तर पहिले system software आलं पाहिजे. 80% jobs हे सगळे system software वरच आहेत. आणि ते सगळं शिकायचं असेल तर आपल्याला व्यसनं सोडली पाहिजेत. मी दुसऱ्या दिवशी सकाळी उठलो आणि दहा मिनिटात सगळी व्यसनं सोडली. गेली चाळीस वर्षे मी कशालाही स्पर्श केलेला नाही. मी सांगितल्यापैकी एकही व्यसन सोडून दाखवा. एक सुद्धा व्यसन कोणी सोडलं तर मी

challenge करायला तयार आहे. सगळी व्यसनं दहा मिनिटात कशी सोडली माझं मलाच आश्चर्य वाटतं. पण सोडली आणि मी तुटून पडलो system software वर, जसं accounting वर पडलो होतो, जसं English वर पडलो होतो. फक्त प्रश्न असा होता की, ती मुलं जे चार आणि सहा वर्षात लक्ष देऊन शिकली ते मला job करता करता शिकायचं होतं आणि एकलव्यासारखं शिकायचं होतं, ते सगळ्यात अवघड होतं. ते accounting सारखं सोपं नव्हतं, आणि English पेक्षाही अवघड होतं. luckily माझं office जवळ होतं. मग मी 9 ते 5 कामावर जायचो, 5 वाजता घरी यायचो आणि 5 ते 9 वाचायचो, अर्धा पाऊण तास इतर गोष्टींकरता, 9 वाजता झोपायचो, रात्री 2 वाजता उठायचो, रात्री 2 ते पुन्हा सकाळी 9 पर्यंत वाचायचो. आणि पुन्हा कामाला जायचो. weekendला मी 18 तास वाचायचो. finally, मला हळूहळू समजायला लागलं, अंदाज लागायला लागला.

मग मी पण projects च्या discussions मध्ये भाग घ्यायला लागलो. interview मध्ये प्रश्न विचारू लागलो. असं ते आणखीन वाढत चाललं. ह्या सगळ्यात application software चे पण jobs आले. त्यात मग मी त्यांना चांगला guide करू शकलो. मग त्या मुलांचा माझ्यावर विश्वास वाढला, माझाही आत्मविश्वास वाढला. मग त्यांनी मला accept केलं. शेवटी आपला फक्त boss बसवलाय असं होता काम नाही. ते व्हायला काही महिने गेले. त्यासाठी जी झुंज होती, व्यसनं सोडलेली, इकडे काही येत नाही म्हटलं की लगेच दारू प्यायला बार कडे जावंसं वाटायचं, मग स्वतःला खेचून आणायचं, हे सगळं प्रचंड struggle चं काम होतं.

त्यानंतर मी एक Operating Systemsचं साडे सातशे पानांचं पुस्तक लिहिलं. मग McGraw Hill, New Yorkने त्याचं Chinese मध्ये translation केलं, मग ते जगभर गेलं. मग त्यानंतर Data Communication, Networks, Web Technologies वर साडे पाचशे-सातशे पानांची पुस्तकं लिहिली. पण मुख्य काय, या सगळ्यात शिकायला खूप मिळालं. हे मी केलं आणि त्यानंतर वर्षाला 3 कोटीच्या ऑफर सोडून मी पूर्णवेळ लिहिण्यासाठी परत आलो. म्हटलं आता उगीच पैसे जमवत बसायचे, हा बंगला, ही गाडी आणि ती गाडी असं नाही. साधं राहायचं आणि मराठीतून आपण पुस्तके लिहायची असं ठरवलं. मी हे इंग्रजी मध्ये सहज लिहू शकलो असतो. माझं इंग्रजी बऱ्यापैकी आहे पण मुद्दाम मराठीतून सगळी पुस्तके लिहिली. वेगवेगळ्या विषयांवर अभ्यास करून, कुतुहलाने सगळी पुस्तके लिहत गेलो.

अभियंता: मराठी पुस्तकांच्या लेखनासोबत तुम्ही इतक्या वर्षांत भारतातील तंत्रज्ञानातीला प्रगती बघितली. भारताने तंत्रज्ञानात प्रगत असूनही त्याचा आपल्या सामाजिक परिस्थितीवर फारसा फरक पडत नाही. या विरोधाभासाबद्दल तुमचे काय अनुभव आहेत?

अच्युत गोडबोले: पहिली गोष्ट म्हणजे भारत महासत्ता जे काही म्हणतात, ते काही तो नाहीये. हे मी नेहमी सांगतो. शिक्षण, आरोग्य, स्वस्त घर, वीज, renewable energy या सगळ्यांमध्ये सरकारने भरपूर गुंतवणूक केली पाहिजे. उदाहरण द्यायचं झाल्यास, WHO ने सांगितलं आहे की आरोग्यावर GDP च्या ६% खर्च केला पाहिजे. बऱ्याच तज्ज्ञांच्या मते 5% केला पाहिजे. काही लोकांच्या मते 3 % कमीत कमी केला पाहिजे. आपण आतापर्यंत 0.92% करत आलेलो आहे. मग एक कॉटवर 2 बाळंतीणी, कॅन्सर चे patient खाली जमिनीवर झोपलेत, असं काहीतरी. Primary health center मध्ये X-ray machines आहे का? डॉक्टर आहेत का? ambulance आहे का? असे basic parameter आहेत. सरकारच्याच सर्वेप्रमाणे फक्त 22 यशस्वी आहेत. बाकीचे fail गेलेत. आपल्याकडे प्रचंड प्रमाणात शाळा बंद होत आहेत. मराठी शाळा तर चिक्कार बंद होत आहेत. शिक्षणावर देखिल 6% खर्च केला पाहिजे असं अनेक जण सांगतात, आपण 2.82% पर्यंत खर्च करतो. साऊथ कोरिया बघा, जपान बघा, सिंगापूर बघा या सगळ्या राष्ट्राच्या सरकारांनी शिक्षण, आरोग्य रस्ते, पाणी, वीज यावर प्रचंड खर्च केलाय. आपल्याकडे सरकार करत नाही. मग कोणी तरी म्हणतं, अरे इथे एक फुकट हॉस्पिटल काढलं पाहिजे. मग हॉस्पिटल काढल्यावर आपल्यासारखे मध्यमवर्गीय लोक त्यांना मदत करतात, पद्मश्री, पद्मविभूषण देतात, अमेरिकन फंड देतात, chief guest बनतात. हे असं model बरोबर आहे का? दयामाये वर चाललेले? Even चीन आज का पुढे आहे? आपण R&D वर 0.7% खर्च करतो. चीन GDP च्या 3% खर्च करतो. चीन चा GDP आपल्यापेक्षा 5 पट मोठा आहे. त्यामुळे चीन 25 पट खर्च करतो. China is way ahead. म्हणजे आपल्याला तुलनाच करता येणार नाही, इतका प्रचंड. 1980 ला per capita GDP चीनचा आणि भारताचा सारखा होता. आज चीनचा per capita GDP आपल्या अनेकपट आहे. त्याचं कारण अस की आपण शिक्षणाकडे दुर्लक्ष केले. म्हणूनच आपण जगाची factory बनवू शकलो नाही. म्हणूनच आपले रोजगार मारले गेले. भारतातील unemployment बघूया. 145 कोटींची जर का लोकसंख्या आहे. वय वर्ष १८ ते ५८ काम करू शकतात. बाकीचे वयस्कर किंवा लहान मुले आहेत. ते सोडून काम करण्यासारखे साधारण 90 कोटी आहेत. त्या 90 कोटी लोकांपैकी किती

लोकांना काम आहे किंवा किती लोक काम शोधतात, यांची संख्या भागीले ९० कोटी केली तर त्याला LFPR म्हणतात. तो आपला ३८-४०% आहे. बाकीच्या देशांचा 60-70% आहे. मग बाकीचे 60 % म्हणजे 54 कोटी लोक करतात काय? Job शोधणं पण त्यांनी बंद केलंय. असा बराच data देता येईल. आता 130 कोटी लोकांपैकी 10-15 कोटी लोकांकडे बऱ्यापैकी purchasing power म्हणजे क्रयशक्ती आहे. खालच्या 100 कोटी लोकांना जेमतेम जगता येतं. पहिले ५ वर्ष मेंदूची डेव्हलपमेंट होते, पाच वर्षाखालची ४० टक्के मुलं आज कुपोषित आहेत. त्यामुळे मी नेहमी माझ्या भाषणात सांगत असतो, की कितीतरी Einstein गुरं हाकतायत, किंवा हॉटेल मध्ये कप-बश्या विसळतायत. वाढच झाली नाही, तर बुद्धीच होणार काय? पूर्वीपासूनच, आपल्याकडे कोणीच याकडे लक्ष दिलेलं नाहीये. विकासनीतीच आपण वेगळी बनवली पाहिजे असं माझं मत आहे. आदिवासी, किंवा एखादा गरीब वर्ग, यात खूप problems आहेत. अमेरिकेतल्या MIT मधल्या दोन professor नी एक पुस्तक लिहलंय, "Technology and Prosperity" का असं काहीतरी. त्यात असं लिहलंय की गेल्या ४० वर्षात जी technology ची प्रगती झाली आहे, त्यामुळे inequality कशी वाढली. statistics सकट poverty, inequality, आणि technology असं सगळं मांडलंय. हे सगळं आपण विचारात घेऊन आपण विकासनीती ठरवली पाहिजे.

अभियंता: आत्ताच्या जगाची परिस्थिती फार भयाण आहे, पण तुमच्या लेखनामुळे, तुमच्या विचारांमुळे अशी आशा करू शकतो की ही युवा पिढी पुढे जाऊन हा भेदभाव नष्ट करेल. एक अभियंता म्हणून, या अभियांत्रिकी महाविद्यालयाच्या विद्यार्थ्यांना तुम्ही काय संदेश द्याल?

अच्युत गोडबोले: मी काही संदेश वगैरे देणार नाहीये. आत्तापर्यंत मी जे सांगितलं ते माझे views होते तुम्हाला पटले तर घ्या. पण एक नक्की सांगेन की सगळ्या गोष्टींमध्ये आनंद घ्या. गाणं असेल, साहित्य असेल, चित्रकला असेल. माणसं जशी वेगवेगळ्या खिडक्यांमधून डोकावून पाहतात, तसं आयुष्यातल्या सर्व दालनांमध्ये डोकवायला तरी शिका. तुमच्यात गोष्टींबद्दलचं कुतूहल जागं राहू दे. गोष्टींकडे कश्या पद्धतीने बघायचं, याचं एक भान डोक्यात ठेवा. Mathematics चा आपल्या जगाशी काय संबंध आहे? fourth dimensional geometry ची गरज काय आहे? Gauss, Lobachevsky आणि Bolya यांनी जेव्हा 4th dimensional geometry काढली तेव्हा त्याचा उपयोग काय ते माहित नव्हतं. जेव्हा कित्येक शतकांनी Einstein ने General Theory काढली तेव्हा त्याचा उपयोग झाला. तसंच जेव्हा n-dimensional geometry चा शोध लागला तेव्हा त्याचा उपयोग कळला नाही, पण जेव्हा big bang theory आली, तेव्हा ती उपयोगात आली. Russell ने फार सुंदर लिहिलंय की 'Curious learning not only makes unpleasant things less unpleasant but also makes pleasant things more pleasant.' तुम्ही कुठेतरी डोकावून बघा, गम्मत बघा, त्यातली मजा बघा आणि तुमचं कुतूहल जागं ठेवा, एवढच मला सांगायचं आहे.

ही मुलाखत ऐकण्यासाठी QR Code Scan करा

Colors of COEP

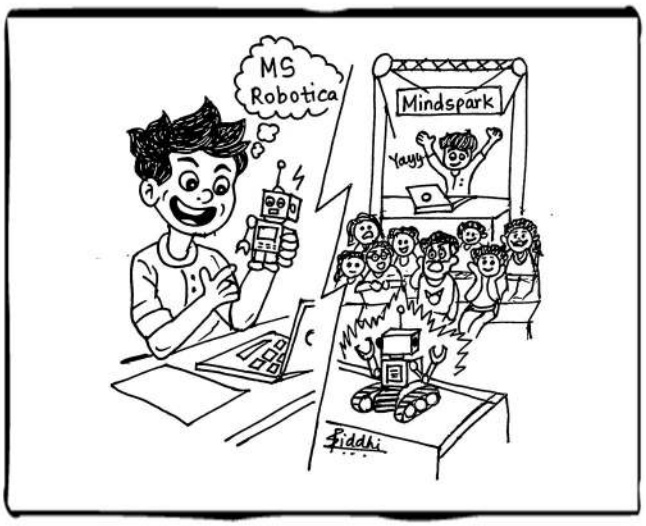

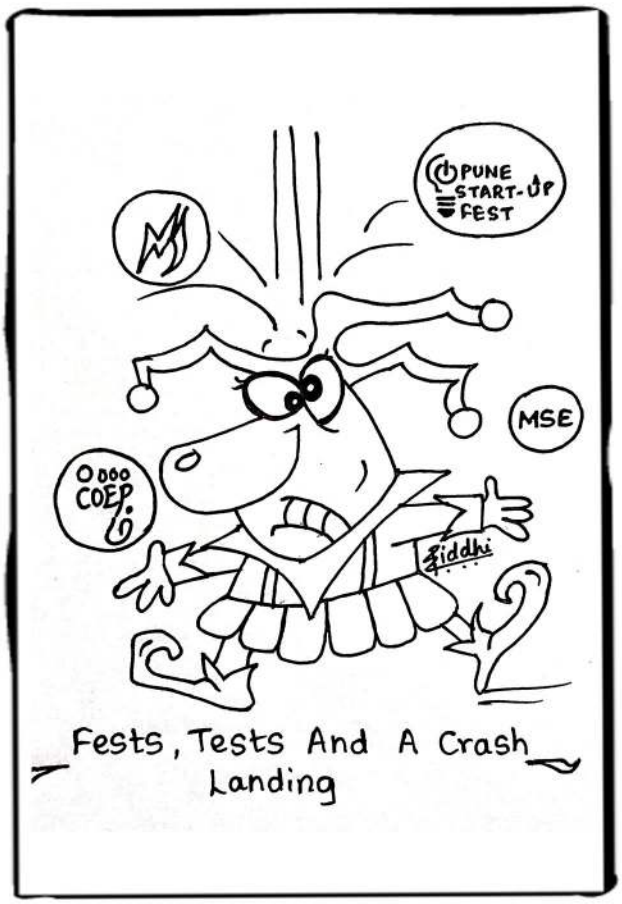

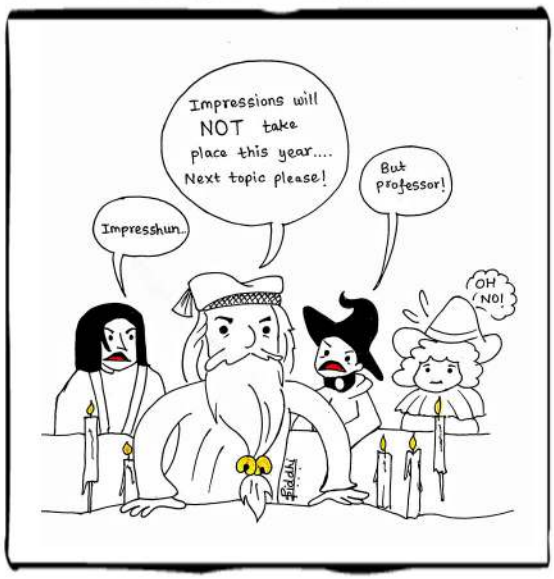

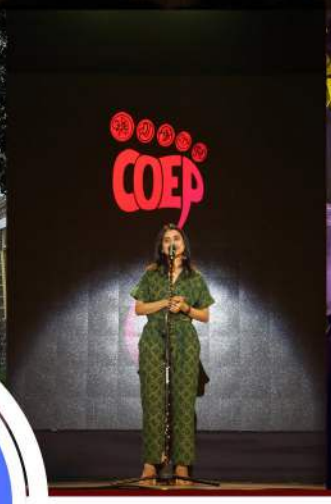

Impressions

Gathering

National Service Scheme Team

History Club

Youth Empowering Centre

Youth Parliament Club

BIS Club

Robot Study Circle

Aerial Robot Study Circle

Astronomy Club

Satellite Team

Nemesis

Team Octane Racing

Team Velociracers

Rocket Propulsion Centre

Ramanujan & Science Club

Carom and Chess

Football

अनन्त

Infinity

Hold up a telescope, turn it around
Open your mind's eye and see,
Light refract through you in a million ways
And realize you are made of infinity.

Numerous facets in everyone abound
Each with its own verity,
With sharp angles or softer shapes
Each a diamond of different quality.

One lens sees a hero, tremendous and untouchable
Another the villain, weak and rotten,
Someone else may see no character at all
A lowly commoner to miserable depths fallen.

Some think of you as the artist and creative
Yet another as the beauteous muse,
But to be bound by these perceptions
Is something we must steadfastly refuse.

The way countless sand grains make up a beach
And drop by drop the ocean is full,
The same myriad vastness inside us
The universe atom by atom fills.

The body is a barrier, but the mind limitless
The extent of its galaxy ever-expanding
Stretch by stretch as it leaps over and extends
The boundaries of its own understanding.

Now do you realize, now can you see?
The fathomless potential in you and me
The limitless beings each of us are
Made of earth, stars and infinity.

कणखर सह्याद्री बाप जसा
माय ती काळी धरणी |
संत महात्मे शूर योद्धे पुत्र तिचे
नमन तिच्या चरणी ||

स्वातंत्र्याची ओढ तुझी
महान अशी गाथा |
आजन्म लाभो ही भूमी
भगवा उजळवेल माथा ||

~ प्रणोती फडणीस
प्रथम वर्ष (एम. टेक), स्थापत्य अभियांत्रिकी

|| विठाई ||

आषाढी कार्तिकी एकादशी येती
वारकरी सारे सोहळ्याला जमती
ऐकले मी खूप
म्हणे वृद्ध, अपंग पण त्याची पायी वारी करती
असा कोणता तो देव महान
ज्याच्या सोहळ्याला एवढी गर्दी होती... ।।
भक्तीत ज्याच्या झाले संत सारे दंग
जनाई, मुक्ताई, एकनाथ, नामदेव
रचिले तुकारामांनी अभंग... ।।
पाहूनी सोहळा, वाचूनी अभंग, ऐकून गवळणी
आलो विठ्ठला मी ही तुझ्या दारी
मनी येती विचार माझ्या
असेल का हिरे मोत्यांचा तो देव
का त्याची सोन्या-चांदीची पंढरी... ।।
दर्शनाला तुझ्या रांग भलीमोठी
असे मंदिर कसे तिथे दर्शन पास ही नव्हती
सारे प्रश्न संपून गेले, पाहता तुझे रूप साजिरे
का होतात लोक तुझ्या भक्तीत दंग
मिळाली मला माझ्या प्रश्नांची उत्तरे.... ।
रखमाई गेली सोडून म्हणे दर्शनाला होई दाटी
कमरेवर हात देउन तु उभा एकटा चंद्रभागे काठी... ।.
धन्य झालो विठाई, पाहूनी तुझा श्रृंगार वेगळा
मूर्ती दिसे पाषाणाची, रंग तुझा सावळा
त्यावर शोभे मस्तकी चंदनाचा टिळा
कानी धारण केले मत्स्य
भक्त आनंदासाठी उभा एका विटेवरी
त्या भक्त पुंडलिकासाठी... ।।
चोखोबा शेजारी, नामदेव पायरी
कान्होपात्राला मंदिरात जागा दिली
अनाथांचा नाथ तू, तुच विठू माउली....
धूळ तुझ्या पायाची
मस्तकी टिळा म्हणून लावली
किती टेकले डोके तुझ्या चरणी
तरीही डोळ्यांची पारणे नाही फिटले... ।।
अगाध महिमा तुझा, न मोह तुला कुठला
धन्य तुझी पंढरी, अन् धन्य तू विठ्ठला.. ।

~ ऋषिकेश तिथे
तृतीय वर्ष, स्थापत्य अभियांत्रिकी

Why Being Brave Is the Only Option We Have

Reader, before I explain, let me give a preface.
Nature works in cycles.

Our eyes flash open each morning. We work.
We live. Our eyes shut at night.
Again. Repeat. Again.
It's a fact.
A cycle as old as time.

For us to say that 'the stars have aligned', circumstances must be what we dreamed for them to be. The gap between what is and what could've been, shouldn't exist.
(Nature works in cycles, so how small can the gap really get?)

Some things are factual.
It's a fact that a person who believes the stars align believes more in god than themselves.
It's also a fact that we don't always do what we want, even when there's nothing holding us back except ourselves.
So set yourself free.
'Easier said than done!' That's true.
Another fact.
This is going well.

My dad said the difference between what is and what could have been is the little room in our heart in which we keep our fear stuffed in.
Larger the box, the bigger the gap.
Bigger the gap, the larger the box gets.
Another cycle.
Nature works in cycles.

Let's look at the scientific method for a second. Reader, before delving into our justification let us assume two people you and I (but really it could mean any two people on the planet).

Statistically, humans are a mistake. A repeating coincidence.

The Big Bang, the event 13.8 billion years ago that marked the commencement of human life, was a billion-to-one cosmic fluke. An explosion and collision of matter, whose consequences were quintessential to create what we know as our universe. If the configuration of matter at that time in the cosmos was varied by even a millimeter, these conditions of existence would be unimaginable.

Later when our solar system was formed, 4.5 billion years ago, the sun, with its massive gravitational pull, absorbed ninety-nine percent of the available matter. If the earth was slightly closer to or further away from the sun, conditions for life wouldn't be possible.

The statistics for our survival would have been almost entirely impossible.

Taking into consideration genetic processes of the independent assortment of chromosomes and random fertilization, the version of a single person that exists is the manifestation of impossible odds.
What this means is this version of you that exists, is a manifestation of impossible odds. Look at the chances here. If these were the chances for you to be you, the same chances existed for me to be me.

That's a situation already unfathomable.
On top of that, considering the 8.1 billion people in the world, we were born in the same generation.

Reader, I urge you to look at this in terms of the

odds of it happening.

We exist at the same time and happen to live in the same country.
Case specific to you and I, we also happen to be in the same city and in the same college.

The stars aligned.

It's (statistically) the most unprecedented thing to ever happen in our lives.
The point is, live out your dreams without fear. Anything you do right now has inherently better odds of working out than you coming into existence ever did.

Refuse to live your life in fear when your entire existence is a proof that the impossible is possible.

Nothing is too courageous.
The stars will align again.
Another cycle.
Nature works in cycles.

Our eyes flash open each morning. We work. We live, but this time we do things a little differently. We stretch out our hands and work towards our dream. Fearlessly and tirelessly, knowing that harder things have worked out. We live bravely.
Our eyes shut at night.
Again. Repeat. Again.
It's a fact.
A cycle as old as time.

~ Tanishqa Chopade
First Year B.Tech
Computer Science Engineering

Cyclic Samsara

Fates bound from the moment we're born
We look to the stars in desperation worn
Forgetting in our folly begotten
That stars are but memories of those we mourn

Stories repeat, heroes fall;
Warriors tremble as nations stand tall
Built on multitudes of sacrifice and ruin forgotten
Over and over, we pay an ever recurring toll

Tangled in golden threads sublime
A new tale is woven from remains of a bygone time
So starts, a new journey on a path well-trodden
In the far-off distance echoes a familiar rhyme

Dreams of days to come, painted in a rosy hue;
Filter through this cage molded of bone and sinew
As the blossoms fall and rot;
With them, we shall wither too.

You and I will, eventually, step off the stage
And all we'll leave behind are footnotes in our image

~ Riya Vankani
Third Year B.Tech
Computer Engineering

WHY WE DO CROSS EACH OTHER?

आयुष्यात आपल्या जीवनात असंख्य माणसे येतात. काही जण थोड्या काळासाठी तर काहीजण दीर्घ काळासाठी. त्यातील फारच थोडे आपल्याशी अनभवंधत होतात. बाकीचे तत्काळ निरोप घेऊन जातात. का बरे असे होत असते?

एका मतप्रवाहानुसार आपल्या प्रत्येकाचा जीवनक्रम आधीच ठरलेला असतो. त्यामध्ये विशिष्ट अनुभव आपल्याला घ्यायचे असतात. त्यानुसार ज्या अनुभवांची आपल्याकडे उणीव असते, ते धारण करणाऱ्या व्यक्तींकडे आपण आकर्षित होतो. जेणेकरून नैसर्गिकरीत्या आपल्या प्रगल्भतेची प्रगती व्हावी. त्याच प्रमाणे आपण स्वतः धारण केलेल्या गुणांच्या व्यक्तींनाही आकर्षित करतो.

एकंदरीत पाहता वरील बाबींप्रमाणे बालपणात आपण ज्या गोष्टींनी आपण घडतो, त्याचा आपल्या स्वभाव, वैशिष्ट्यावर तसेच एकूण वर्तमानात बराच परिणाम आढळतो. पण बालपणातील आपल्या जगण्यामागे वरील दोन गोष्टी जास्त परिणाम करतात.

या सर्व गोष्टींचा उहापोह करण्याचं मुख्य कारण म्हणजे बऱ्याचदा आपल्याला समजत नाही की, एखादी व्यक्ती आपल्याला एखादा अनुभव शिकवायला का येते. त्याचा खूप त्रास होतो. तसेच आपली खूप इच्छा असूनही काही व्यक्ती आपल्याकडे ढुंकूनही बघत नाहीत.

विशिष्ट व्यक्तीसोबतच आपले सूर जुळतात. त्यांच्या सोबतचे क्षण सुखावह असतात. कदाचित याचं कारण biofrequency resonance असेल. तर काही जणांशी आपण out of phase vibrate होतो.

वरील गोष्टी अवचेतन मन योग्य ती प्रक्रिया साधून आपल्या जाणीव मनाकडून आपले वर्तन घडवत असते. आपल्याला हेही माहिती आहे की आपली वर्तनं ही अवचेतन मनाचीच क्रिया असते. उदाहरणार्थ आपल्याला जे जे अनुभव घ्यायचे असतात, त्या काळात आपण ते परिपूर्ण करू शकणाऱ्या व्यक्तीच्या जवळ जातो आणि अनुभवांची प्रगती झाल्यावर दूर जातो. तसेच प्रत्येक अनुभव उत्पत्ती-स्थिती-लय या तीनही अवस्थांमधून परीक्रमीत होतो. त्यावेळी जे अनुभव प्राप्त होतात, त्यातून धारणा विकसित होते. धर्मानुसार वर्तन घडत जातं. ही सर्व प्रक्रिया नेहमी पुढेच जात असल्याने मागील बाबी दुरुस्त करणे अवघड जातं. मात्र अवचेतन मनाला जाणीव नसल्याने त्याच्याशी संवाद साधल्यास ही दुरुस्ती शक्य असते. हीच बाब भविष्यत घडणाऱ्या गोष्टींसाठी शक्य असल्याने दाखलेही मिळतात.

यामुळे आपल्या जाणिवेनुसार आपल्या आयुष्यात येणारे नाते-संबंध उत्पत्ती-स्थिती-लय या अवस्थांमधून जाणार असल्याचे लक्षात घेणे आवश्यक आहे. निसर्गाचं चक्र सुरक्षित राहण्यासाठी ते तसेच बनलेले आहे. ही बाब लक्षात घेऊन आपण इतर कोणावरही जर ते लादले तर अपेक्षाभंगाचे दुःख कमी होऊ शकते. जसे फळ कच्चं असते तोवर झाडाला घट्ट पकडून ठेवते, नंतर ते परिपक्व होऊन पिकतं, पूर्ण पिकल्यावर ते स्वयं होऊन झाडापासून अलग होतं. हेच परिवर्तन मानवी संबंधांत आहे. याला कोणीही बदलू शकत नाही.

दैनंदिन जीवनात ही बाब लक्षात घेतली तर एकंदरीत तणाव कमी होऊन जगणं सोपं होऊ शकतं. हीच बाब आपण स्वतःसाठीही लक्षात घेतली पाहिजे. स्वतःच्या वेगवेगळ्या जीवन अवस्थेत आपण तीच अपेक्षा ठेवू शकत नाही. प्रत्येक अवस्थेत जीवनानुभव वेगळे घेतले पाहिजेत. अशी निसर्गानेच रचना केली असल्यामुळे त्या त्या काळातील वयानुसार आपल्याला अनुभव प्राप्त होतात. विपरीत आचरण केल्यास त्याचे परिणाम भोगावे लागतात.

तात्पर्य: आपल्या जीवनमागच्या स्थितीनुसार आपण विशिष्ट व्यक्तींच्याच जवळ जातो की जे आपल्याला हव्या असणाऱ्या अनुभवांची प्रगती करू शकतील. अशा व्यक्तींशी नाते जुळल्यानंतर ते नाते उत्पत्ती-स्थिती-लय या तीन अवस्थांतून जातं. त्या कालावधीत आपल्या धारणेनुसार त्या व्यक्तीसोबत आपले वर्तन घडतं. हे सर्व होत असताना आपली पूर्वीची धारणा घडते. याचबरोबर आपण जर अवचेतन मनाशी योग्य संवाद साधला तर भविष्यत घडणाऱ्या आपल्या वर्तनावर आपण हवा तसा परिणाम साधू शकतो. या सर्वांसोबत आपल्या वर्तमान अवस्थेचाही आपल्या जाणीव मनावर परिणाम होत असतो. हे सर्व आपण समजून घेतले तर दैनंदिन जीवनातील गुंतागुंत कमी होण्यासाठी मदत होऊ शकते.

~ डॉ. बी. एम. डवरी
प्राध्यापक, स्थापत्य अभियांत्रिकी विभाग

THE LAST NOTE

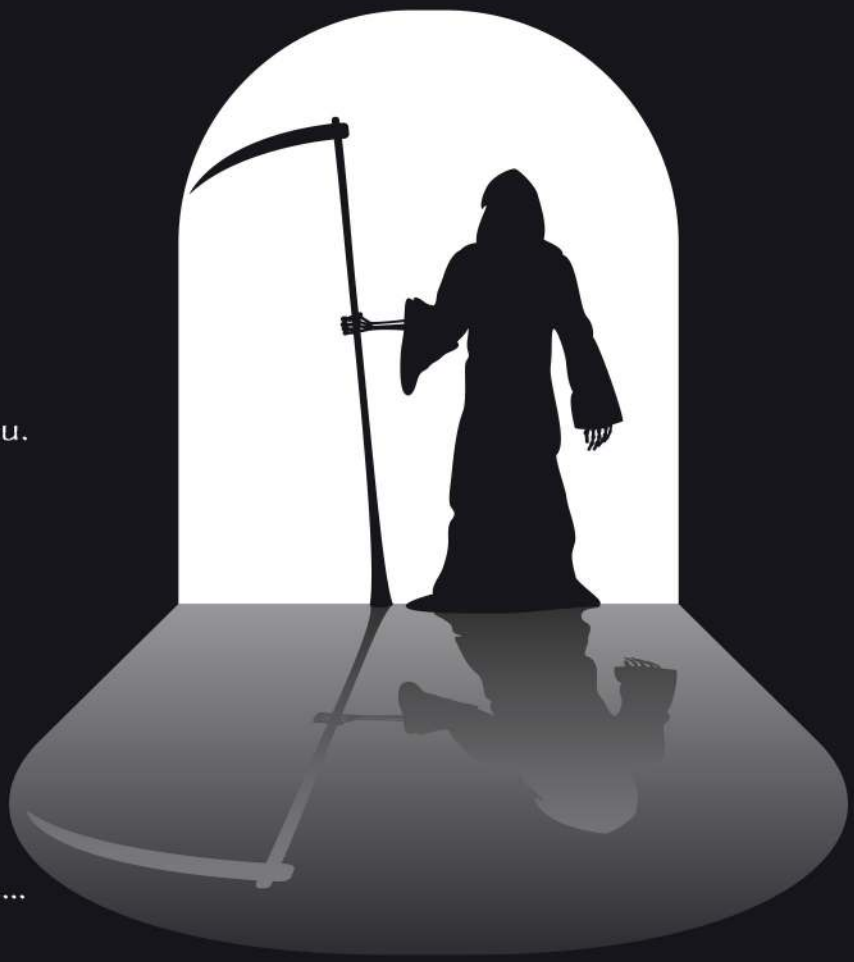

I had often seen her passing by
Glimpses, never enough
Anyone could see her
At the bottom of a cliff
Reaching out for a moment
Or when you look down
from the top of a tall building.
She's there, all alone, looking for you.
I talked to her, invited her home.
She moved in;
I saw her everyday,
some days more than others.
She never was home
when someone else came-
She was all mine to behold.
Slowly she started staying out more...
She came back only some nights;
Once I saw her putting a note in my window- as she often did...
She often said that the note she signed with her real name would be the last one.
I had a sinking feeling that this could be it...
The note said, "I'm going. I will not take you now. I have not abandoned you,
I will come when the time is right. I hope you won't be happy to see me."
Signed simply, "Death".
This was the last time I saw her.
Everything was right in the world...

~ Shivangi Saxena
Third Year B.Tech
Electrical Engineering

विचार प्रवाह

विचारों की शाखाओं के लिए तो गगन भी कम पड़ जाता है,
गति में महारथ प्राप्त है, पवन भी कम पड़ जाता है।
अनंत विचारों की कोई दिशा नहीं होती, लक्ष्य तक पहुँचने की कोई आशा नहीं होती।
कभी लगता है, विचारों का अंत ही आरंभ है,
कभी उलझनों से बाहर निकलने का प्रारंभ है।
कभी सरलता को उलझा देते हैं, कभी विफलता को सुलझा देते हैं।
विचारों की परछाइयाँ स्वप्न में भी झाँकती हैं, प्रभाव स्वरूप आचरण में झलकती हैं।
विचार वह कोमल शंखनाद है, अंतरात्मा को झंझोड़ देने वाला निनाद है।
सुविचारों का साथ तो एक संयोग है, वरना कुविचार तो चंदन से लिपटे हुए साँप की तरह एक रोग है।
सद्विचार वह जौहरी है, जो स्वर्णदेह को तराशता है,
सारथी बनकर जीवन-पथ दिखाता है।
विचारों की दिशा मनुष्य का निर्माण करती है,
सद्विचारों को तो स्वयं बुद्धि भी नमन करती है।
सद्विचार तो स्वयं में पूर्ण है, जहाँ इनका वास न हो वह पूर्ण होकर भी अपूर्ण है।
सद्विचारों का संग तो बसंत की बहार है, नए उत्साह की कर्णमधुर पुकार है।
कुविचारों के लिए युद्ध की ललकार है, मन के लिए विजय की हुँकार है।

~ पूजा तन्मर
तृतीय वर्ष, स्थापत्य अभियांत्रिकी

घुल रहा सारा मंजर

चाहे कुछ भी हो जाए तो भी मुस्कुराते ही रहता था,
पर अब टूटा पूरी तरह से, मन यह रहता खफा है;
दिल बस चीखता है, कि बहुत हो गया अब,
करना खुद को अब इस प्यारी दुनिया से दफा है।

प्यार-मोहब्बत की मंजिल तो कभी मुकम्मल कर ही ना पाया,
अब तो लग रहा है कि बाकी जिंदगी में भी पीछे छूट रहा हूँ;
लोगों को जोड़ने में ही हमेशा मेरी खुशी रहती है,
पर अब खुद ही बिखर-बिखर के अंदर से टूट रहा हूँ।

जिन्होंने जन्म दिया, लगता है कि अब
कगार पर हूँ उनका भी ऐतबार खोने की,
मैं तो ढूंढता रहता हूँ इस जहाँ के हर एक चेहरे की मुस्कान,
पर फिर क्यों कोई भी ना करता कोशिश मेरी हँसी खोजने की?

खैर...
बुलंद जो कभी हुआ करती थी,
वह आवाज मानों अब पतली हो गई;
मानों जैसे अब घुल रहा है सारा मंजर,
जिंदगी की यह शाम धुंधली हो गई।

~ संचित कुलकर्णी
प्रथम वर्ष, वैद्युत संचरण व दूरसंचार अभियांत्रिकी

कसे वागावे?

कधी वाटते खूप नको
थोडेसे दुष्ट व्हावे
वागण्यामध्ये, बोलण्यामध्ये
पुरेसे स्पष्ट व्हावे

निरागस, प्रेमळ मनाचा
तसाही काही फायदा नसतो
आपल्याशी नीट वागण्याचा
जगाचा काही कायदा नसतो

परके तर सोडाच, आपलेही
आपल्याला गृहीत धरतात
कळकळ राहते बाजूला
फक्त आपले दोष पाहतात

अंतर्मुख व्हावेसे वाटते
जिथे तार जुळत नाही
कसे वागावे या जगाशी
खरंच कळत नाही

~ धीरज धोरण
तृतीय वर्ष, विद्युत अभियांत्रिकी

गीत न्यावे हे पूर्णत्वास..!

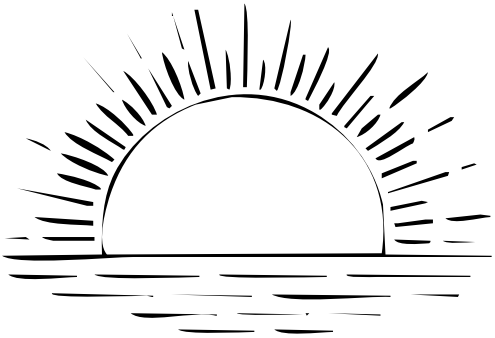

कुठले भान अन् कसली वेळ, न राहतो थारा कशाचाही;
उमगे मनी वादळ तुझ्या चाहुलीने, हसते सुद्धा मन हे उगाचही!
लक्ष-लक्ष व्यक्तींच्या गर्दीतून माझे लक्ष वेधून घेसी मात्र तू;
सोबतीने तुझ्या बहरती, मनी हे आनंदाचे ऋतू!
कानी नाजुकशी कर्णफुले, चंचल अधर ज्यांवर नसे कदापि मौन;
जुळली नजरेसी नजर, करी घायाळ मजसी तीक्ष्ण चक्षु तिचे दोन!
स्वारस्य माझे नसे केवळ तुझ्या ह्या भौतिक सौंदर्यामधे;
सौंदर्य तुझ्या हृदयाचे देखील खुलून दिसे, क्रौर्याच्या या दरियामधे!
मिणमिणता दिसे अकस्मात रातीच्या आभाळी, तसा तू एक तारा;
अस्थिर मनाच्या ह्या लाटांना करे शांत तुझ्या आठवांचा किनारा!
नीट-नेटके माझ्या काळजाचे महाल, त्यासी सम्राज्ञी अशी तू मिळो;
इच्छा माझी आता इतकीच, की माझे हे शब्दांचे कोडे तुजला कळो!

.

कोणते शब्दकोडे?

.

"नित्य अहर्निश निशीदिनी, नाम तुझेच माझ्या ह्या मनी;
व्यापले नभ माझ्या मनीचे जिने, सखे तूच ती चैत्रयामिनी!
वर्षाव भावनांचा, खेळ प्रेमाचा, साद तुझीच ह्या उरातूनी;
टाकले उजळोनी जीवन-पटल माझे, सखे तूच ती दामिनी!
वीणेहूनी वाटे सुरेख वाणी, स्वर तुझे पडता कानी;
डोळे मिटताच रूप ध्यानी जे येई, सखे तूच ती कामिनी!
रुजले तुझे हसू माझ्या हृदयी, जशी मधुर अशी किणकिणी;
खुलते काजळीत काळजाच्या, सखे तूच ती पद्मिनी!
छटा प्रत्येक ही तुझी, घेईन मी, आवडूनी;
माझ्यावरी संपूर्ण हक्क जिचा , सखे तूच ती मानिनी!
बहरली ही प्रेम वाटिका मम हृदयाच्या अंगणी;
स्वामित्व या पामराचे ज्या हाती, सखे तूच ती स्वामिनी!"
लाभो स्थान तुझ्या हृदयी, हाच एक ध्यास नि हीच एक आस;
आता सुटावे कोडे आणि जुळावे सूर, गीत न्यावे हे पूर्णत्वास!!

~ संचित कुलकर्णी
प्रथम वर्ष, विद्युत संचरण व दूरसंचार

Godless Civilization: A Dead End

"Human civilization, to make progress, means self-realization."

~ Great Spiritual Revolutionary A. C. Bhaktivedanta Swami

Modern civilization has become so advanced, so developed, and yet, so empty. We pat ourselves on the back, thinking we have reached the peak of human progress, but have we ever stopped to question what we have achieved?

We chase peace and prosperity, but look around! More wars, more stress, more competition, more dissatisfaction. Why? Because this so-called advancement is built on an illusion—**a godless illusion that promises happiness but delivers only lamentation.**

Our society claims to be progressing, but where is the real progress? Has modern education improved human character? Has it made people more honest, kind, and selfless? No, it has only produced more cunning minds trained in deception, manipulation, and exploitation. We worship technology and economic growth, but can we manufacture peace? Can we develop love in a laboratory? Then what is the use of all this so-called intelligence if it cannot cultivate basic human decency? The horrors of the war are pinching everyone as a great gift of Godless Civilization.

This civilization is more dangerous than what we call 'less educated' societies. Why? Because ignorance is less harmful than false knowledge. A tribal man at least respects nature and believes in some higher power, but today's 'educated' man? He thinks he is God. He exploits nature, destroys forests, pollutes rivers, and then cries about climate change. Conducting courses in the curriculum that preach about saving the environment with presentations on how to save the world—only to forget about it afterward. Genius, isn't it?

A hand, when detached from the body, is useless. Similarly, a civilization that is detached from God serves no purpose. Such a hand may appear like a useful hand, but actually it has no potency of being used effectively. It only causes disparity in human society—some people drowning in luxury, others struggling for a single meal. And yet, we call this fairness, justice, and equality.

Our modern lifestyle is fixated on economic development. Everything is about GDP, stock markets, new gadgets, and flashy brands. But what about spiritual development? Where is the concern for dharma, for righteousness? Religion has been reduced to a mere fashion statement—show off some rituals, visit temples once a year, and post it on Instagram. Playing Bollywood movie songs on a religious day— that's the brilliant product of this modern civilization. The real purpose of religiosity is lost. We have become so intelligent that we now think we don't need God, and we don't need nature. We can make our food, our air, and our happiness. Brilliant! Until one flood, one drought, or one virus brings everything to a halt, showing our supremacy.

And happiness? Ah yes, we are all 'happy'. That's what we keep telling ourselves. But let's be honest for once—what is our happiness

based on? A bigger paycheck? A fancier car? More likes on social media? How can temporary things give lasting happiness? One moment we're on top of the world, the next moment we're miserable. Yet, we call this progress. This dependence on happiness on temporary things is the real cause of frustration and depression among people.

The result of this godless civilization? Aimless and self-absorbed individuals. A society filled with an unwanted population—people who don't know their purpose in life, people who live only for sensory pleasure, who contribute nothing to real human welfare, despite multiple attempts to do social welfare on their own to post on their CV/resume or on LinkedIn. Without God being the center, there can't be any social welfare.

People are still faithful, no doubt. But the object of their faith has changed. Instead of faith in God, we now have faith in science, technology, and modern advancements. And what is modern advancement? A fancier way to satisfy the senses. The regulations and principles given by scriptures are completely ignored because, well, they don't fit into our 'progressive' lifestyle. We make things for our convenience but end up creating more inconveniences. Cars make travel easy, but pollution makes breathing difficult. Fast food saves time, but diseases increase. Social media connects people but also isolates them. If at all the leaders of this modern civilization truly understood what real progress means, something better could happen. But instead, they are driven by their own sense of gratification, leading people into wrong goals and empty pursuits. They use religion as a political tool, making a grand show of religiosity just to gain votes, while having no real connection to spiritual principles. Instead of guiding society towards a higher purpose, they manipulate people's faith, exploiting their sentiments for selfish gains. Such leadership is a curse upon civilization, ensuring that the masses remain blind and distracted from their true goal of self-realization.

And then, there is the dream of a classless society—Marxism. A philosophy that proclaims equality but only extends selfishness to a grander scale. It replaces one exploiter with another, merely shifting power from one group to another, all in the name of the people. What is this atheistic theory but an attempt to satisfy ego and intelligence, to claim that man alone can create a utopia without divine guidance? But without spiritual direction, even this so-called equality becomes another illusion, breeding only frustration and further disparity, as seen in the Soviet Union, resulting in oppressive regimes and economic stagnation. A classless society is not possible because men naturally fall into different classes. My nature is different from yours, so how can we artificially be brought to the same level?

So what are we achieving? Where are we heading? Is this 'civilization' taking us forward or dragging us down? Wake up! Your life is slipping through your fingers while you chase mirages. Can't you see the pattern? Every so-called advancement brings another crisis. More luxury, more anxiety. More wealth, more corruption. More freedom, more chaos. And still, we refuse to acknowledge the root cause—our rejection of God. If we continue down this road, what will be left of humanity? A planet filled with restless minds, artificial smiles, and broken souls. Is that what we call progress? It's time to rethink, step back from this self-created madness, and return to the real purpose of human life—spiritual awakening of oneself.

~ Saurabh Deulkar
Third Year B.Tech
Computer Engineering

जीवन हे असंच तर असतं...

जीवन हे असंच तर असतं
थोडं कठीणसं आणि थोडं सहजसं

आपण कोणासाठी काही चांगलं केलं तरी
अनावधानाने कुणाचं तरी मन दुखवलं जातंच
जीवन हे असंच तर असतं
थोडं कठीणसं आणि थोडं सहजसं

प्रत्येक प्रसंगाचे असतात दोन पहलू
पण कोणी लक्षात घेत नाही दोन्ही बाजू
त्याने निर्माण होते गैरसमजच
कारण कोणी नाही करत त्याचे निवारण
जीवन हे असंच तर असतं
थोडं कठीणसं आणि थोडं सहजसं

लोक नेहमी करतात अनावश्यक चिंता
आणि त्याने होतो आयुष्यात गुंता
नाती फक्त जोडण्यासाठी नसतात
त्यांना प्रेमाने, आनंदाने स्वीकारायची असतात
जीवन हे असंच तर असतं
थोडं कठीणसं आणि थोडं सहजसं

जगात वावरणं इतकं सोपं नसतं
कुणी असतं आपल्याला प्रोत्साहन देणारं
तर कुणी आपला पाय खेचणारं
म्हणूनच तर म्हणतात,
निंदकाचं घर शेजारी असावं
जीवन हे असंच तर असतं
थोडं कठीणसं आणि थोडं सहजसं

जीवन हे उतार चढवांचंच असतं
पण त्यातून खंबीरपणे उभं राहणं
हे आपल्याच हातात असतं
नको ती जगाची चिंता,
थोडा स्वतःचा विचार करणं स्वार्थाचं नसतं
जीवन हे असंच तर असतं
थोडं कठीणसं आणि थोडं सहजसं

~ अदिती कोठवडे
पदव्युत्तर, व्यवसाय प्रशासन

१८५७ की क्रांति

युद्ध (जब तक है जान)

पथ तो है अनेक यहाँ पर कौन कहाँ ले जाता है,
चल अपना ले तु युद्ध का मार्ग यही आज़ादी दिलाता है।
खूब सहें अंग्रेजों का अत्याचार, नहीं करेंगे अब शांति का बखान,
क्रोध का दीप प्रज्वलित होगा, कांपेगा पूरा धरती जहान।
एक नया सवेरा आयेगा कण-कण आवाज लगाता है,
चल अपना ले तु युद्ध का मार्ग यही आज़ादी दिलाता है।

मर मिटेंगे हम इसी जमीन पे, पर न झुकेंगे कभी,
भारतवंशी खून हैं सीने में, खून की दरिया बहा देंगे यही।
हमारा शौर्य न खत्म हुआ, न होगा कभी जब तक रहेगी जान,
अब सारा जग उदित होगा, लेकर एक नई पहचान।
दूर होगी अब पराधीनता, यह शोषण को मिटाता है,
चल अपना ले तु युद्ध का मार्ग यही आज़ादी दिलाता है।

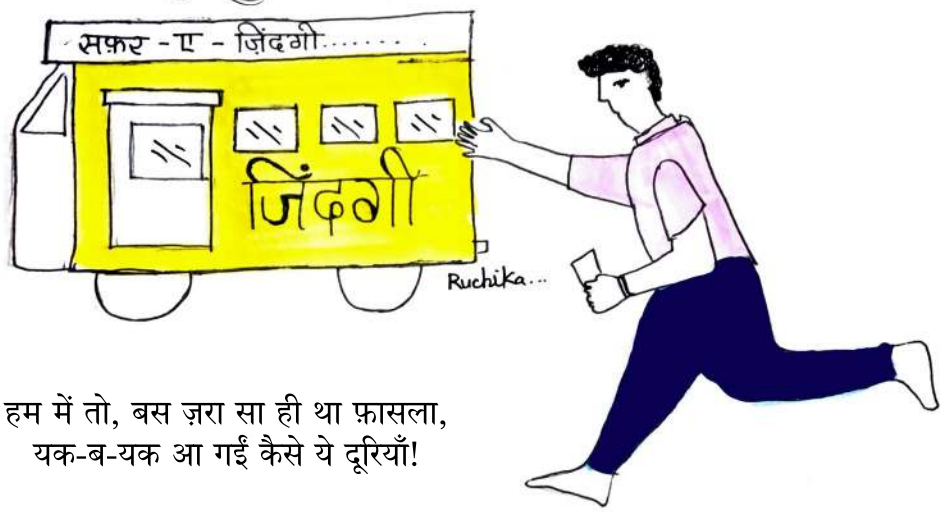

ज़िंदगी न रुकी, यूँ ही चलती रही,
हम रुके जो कहीं, तो टोकती रही।
मैं ये कहता रहा, कि "ज़रा ठहर जा,
आ ज़रा सांस लें, मंज़िलें तय करें।"

मुस्कुराने लगी, वो मुझे देखके,
हंसके बोली, "बस कीजिए, आइए,
चलते-चलते ही ढूँढेंगे हम मंजिलें।"
मैं भी चलने लगा, वो भी चलती रही।

फिर न जाने किस राह पर ग़ुम हो गई,
मैं भटकता रहा जाने किस-किस जगह।
न थका, न रुका, खोजता ही रहा,
अपनी रफ़्तार को कोसता ही रहा।

हम में तो, बस ज़रा सा ही था फ़ासला,
यक-ब-यक आ गईं कैसे ये दूरियाँ!

ज़िन्दगी! ज़िन्दगी! ज़िन्दगी! ज़िन्दगी!
मेरी आवाज़ सुन और मुझे दे सदा!

ज़िन्दगी! ज़िन्दगी! ज़िन्दगी! ज़िन्दगी!
या बुला ले मुझे, या तू ख़ुद लौट आ!

ज़िन्दगी! ज़िन्दगी! ज़िन्दगी! ज़िन्दगी!
मैं हूँ बेजान, अब न मुझे आज़मा!

ज़िन्दगी! ज़िन्दगी! ज़िन्दगी! ज़िन्दगी!
लौट आ! लौट आ! लौट आ! लौट आ!

~ चंद्रगुप्त मौर्य
द्वितीय वर्ष, वैद्युत संचरण व दूरसंचार अभियांत्रिकी

Tea, Apples And Spacetime

A fictional take on two of the greatest minds in science - Sir Isaac Newton and Albert Einstein - having a chat over tea!

"See! The equations don't lie. Math is math!" exclaimed Einstein, his voice carrying a mix of excitement and impatience as he repeatedly pointed to the tissue paper. On it, he believed, lay the secrets of the cosmos, written in a neat, dainty equation.

Newton squinted his eyes at the scribbles. His expression shifted from curiosity to scepticism. "How do you know so much math? You aren't a mathematician."

Einstein leaned back in his chair, a sly grin spreading across his face. "No Isaac, I am not. I didn't do the math. I had a friend help me."

Newton was amused. "Really? And who might this mysterious lad be?"

"Marcel Grossmann," replied Einstein, taking a sip of tea.

Newton leaned forward, placing his teacup on the table with care. "How convenient," he said, his tone filled with irony. "And here I am, inventing entire branches of mathematics just to make sense of falling apples."

Einstein smirked, tilting his head. “Ah yes, the apple. You do realize, Isaac, that it’s just a story, don’t you? A metaphor to simplify gravity for simpler minds.”

Newton’s face grew serious, although he was amused “A story, yes. But an elegant one. Tell me Albert, do your tissue-paper equations carry such poetic weight?”

Einstein nodded in agreement. “Pure mathematics is, in its way, the poetry of logical ideas,” he said, waving his cup with excitement.

Newton smiled, raising an eyebrow. “They should quote you on that!”

Both shared a brief laugh before Einstein leaned back, taking a sip of tea. “And I’ve taken gravity further, my friend. While your apple falls, I’ve shown how spacetime curves, how light bends, how the universe itself dances. Your apple, though inspiring, was just the start.”

Newton set his cup down,. “Gravity still pulls everything, Albert. It makes the apple fall, and it’s what holds the universe together.”

Einstein smiled, taking another sip of his tea. “True, Isaac. Gravity is universal. But what I showed is that gravity isn’t just a force, it’s part of the fabric of space and time itself. When you drop that apple, it’s not just falling in a straight line, it’s following the curvature of spacetime.”

“So, you’re saying the apple isn’t just pulled by gravity?” Newton raised his eyebrows, intrigued but not fully convinced.

Einstein nodded. “Exactly. It’s moving along the curved path that spacetime creates. That is the beauty of it - gravity isn’t a force acting through empty space, but a result of space itself, well, bending.”

Newton took a pause. “That’s a lot to take in. Even for me! But I suppose I can’t deny that we’re looking at the same apple, just from different angles.”

Einstein leaned back, smiling. “Exactly. Your apple falls, my apple bends spacetime. Maybe someone else will come along and find something else.”

Newton smirked, “Ah, yes. I suppose future minds will find ways to make it even more complicated. Perhaps they’ll decide it isn’t falling at all.”

Einstein chuckled, taking a sip of tea. “Or maybe they’ll argue it’s both falling and not falling at the same time, just to keep things interesting. Theories always evolve.”

Before Newton could respond, the soft chime of the café door interrupted their conversation. Both men turned as a sharply dressed figure walked in.

The man adjusted his glasses with a faint smile. “Forgive the intrusion,” he said “But I couldn’t help overhearing. While you debate about apples, has it occurred to you that the apple’s position—or even its existence—might not be certain at all?”
Einstein laughed. “Ah, Heisenberg! I believe you’ll bring some uncertainty to the table!”

The three men laughed quietly as the café returned to its calm, with the universe waiting for the next curious mind.

~ Apoorv Kamble
Third Year B.Tech
Manufacturing Science & Engineering

चूक कि बरोबर ?

कुरुक्षेत्राच्या रणांगणावर अर्जुन शत्रूसमोर उभा असताना, धनुष्य हातात असूनही, एका क्षणी त्याच्या मनात प्रश्न उभा राहतो – "हे खरंच योग्य आहे का? हे करण्याने काही साध्य होतंय का?"

तोच क्षण, युद्ध सुरू करण्याआधी, जिथे मनामध्ये संकोच, अपराधीभाव आणि कर्तव्याची जाणीव एकत्र येते.

हे फक्त अर्जुनापुरतं मर्यादित नाही. आपल्या आयुष्यातही असे असंख्य क्षण येतात जिथे आपल्याला निवड करावी लागते – स्वातंत्र्य की जबाबदारी? स्वार्थ की परमार्थ? शांतता की संघर्ष?

प्रत्येक निर्णयाच्या मागे परिणाम दडलेला असतो. कधी लगेच तर कधी कालांतराने - पण परिणामाला आपण टाळू शकत नाही. म्हणूनच योग्य वाट निवडणं महत्त्वाचं. पण थांबा – योग्य म्हणजे नक्की काय? चूक आणि बरोबर नक्की असतं तरी काय?

लहानपणी आई बाळाला शिकवते – "खोटं बोलू नये." पण जेव्हा बाळ चॉकलेटसाठी हट्ट करते, तेव्हा ती घरात असूनही "संपलं आहे" असं सांगते. मग तिचं खोटं बरोबर आणि बाळाचं खोटं चूक का?

पैशांच्या संदर्भात विचार केला तरी गोंधळ उभा राहतो. मेथीच्या गड्डीची खरी किंमत नक्की किती? तोच माल वेगवेगळ्या ठिकाणी वेगवेगळ्या दराने मिळतो. अगदी त्याच दुकानातही, वेगवेगळ्या वेळी त्याच गोष्टीची किंमत बदलते. सगळ्यात गमतीशीर गोष्ट म्हणजे मला बार्गेनिंग कधीच जमली नाही - कारण एखाद्या गोष्टीसाठी किती पैसे देणे योग्य आहे हे मला कधीच समजले नाही. मग खरी आणि योग्य किंमत ठरवतो कोण? बाजार? दुकानदार? ग्राहक? परिस्थिती?

रोबिनहूडच्या कथेत पाहिलं तर तो श्रीमंतांकडून चोरलेली संपत्ति गरिबांमद्धे वाटून त्यांची मदत करायचा. त्यामुळे लोकांनी त्याला एक चांगल्या नायकाचा दर्जा दिला आहे. पण विचार करायला गेलं तर शेवटी तो एक गुन्हाच करत होता. उद्देश चांगला असला तरी चोरीला चोरीच म्हणायचं ना? मग बाकीचे चोर चुकीचे आणि तो बरोबर कसा? ही व्याख्या बदलणारी का? एखाद्या गुन्हेगाराचा अपराधीपणा त्याच्या हेतूवरून ठरते का?

इतिहासातही असेच असंख्य द्वंद्व दिसून येतात. जेव्हा एक राज्य दुसऱ्या राज्यावर आक्रमण करतं, तर विजय मिळणाऱ्या राज्यासाठी ते युद्ध "साहस" ठरतं, मात्र हरलेल्या राज्यासाठी तो "अन्याय" असतो. घटना तीच, राज्य तेच – पण दोन वेगवेगळ्या व्याख्या?

एके काळी पृथ्वी स्थिर आहे असे मानले जात होते. गॅलिलिओ यांनी, सूर्यकेंद्री सिद्धांत मांडत, याला विरोध केला. त्यासाठी त्यांना जबरदस्तीने आपल्या मतांना चुकीचे घोषित करायला लावण्यात आले आणि उर्वरित आयुष्य नजरकैदेत घालवावे लागले. त्या वेळी तो न्याय मनाला गेला, पण कालांतराने सत्य समोर आले आणि तोच न्याय अन्याय ठरला..

कायदाही प्रत्येक देशानुसार बदलतो. एका कृत्याला एका देशात गुन्हा मानलं जातं, तर दुसऱ्या देशात तीच गोष्ट सामान्य असते.

तर मग न्याय-अन्याय ठरवतं कोण? सत्ताधारी? ज्ञानी? समाज? की काळ?

म्हणजेच, बरोबर आणि चूक हे निश्चित नसून, परिस्थिती, काळ, आणि संदर्भानुसार बदलत जातं. कधी समाज ठरवतो, कधी सत्ता, कधी तत्त्वज्ञान, तर कधी काळ स्वतः उत्तर देतो.

म्हणजे आपल्या हातात काहीच नाही ?

येन चिन्तयति तेन मानवः

जेव्हा निर्णयांचा गोंधळ उभा राहतो, तेव्हा अंधानुकरण न करता, स्वतःच्या बुद्धीचा आणि अंतःकरणाचा आवाज ऐकणं महत्त्वाचं आहे. कारण शेवटी, चूक आणि बरोबर यांचा व्याख्या बदलू शकतात, पण स्वतःशी प्रामाणिक राहणं – हाच खरा न्याय आहे.

~ तन्मय बनसोडे
तृतीय वर्ष, विद्युत संचरण व दूरसंचार

शक्ती-कारक धरणी

माझी माय माऊली गेली गड उतरुनि बाळासाठी
अशी ही आईच्या शौर्याची कथा हिरकणीची सांगते...
अशीच एक माय माऊली झाली सिंधुताई च्या रूपात
अनाथ लेकरांना ती मायेच्या पदरात बांधते...
ज्योतिबा ची सावित्री झाली स्त्री शिक्षणाची जननी
कर्मयोगिनी क्रांतीज्योती म्हणुनी ती आजही झुंजते...
अंतराळयात्री कल्पनाची अमर अशी शौर्यगाथा
अजूनही मनामनांत प्रेरणेची रुंजी घालते ...

लेकराच्या मृत्यूचा धक्का सोसूनी ब्राम्हणकन्येनी घेतली ठाण
प्रथम स्त्री वैद्य बनुनी आनंदीबाईने तोडले रुढींचे वाण ...
छत्रपती शिवाजी महाराजांसारखा राजा घडवणे नाही सोपे काम
राजमाता जिजाऊंच्या नावाने गावे सद्गुण व शौर्याचे गाण...
हिमालय ते दक्षिण भारत बांधली मंदिरे व धर्मशाळा
अहिल्याबाईंचे नाव घेताच अग्नीलाही लागे झळा ...
पाठीवरती बांधूनी बाळाला शस्त्र चालावी त्यांचे कर
अश्या रणरागिनी ,वीर राणी लक्ष्मीबाई झाल्या अमर...

अशिक्षित असूनही जगाला दिली जगण्याची धारणा
अशीच माझ्या बहिणाबाईची जगण्याकरता घ्यावी प्रेरणा...
गर्वाने सांगते एका स्त्री संतांची गाथा
मुक्ताबाईने दिली पहिली कवयित्री या जगाला...
मिराबाईंचं नाव घेताच आठवते एक दिव्य भक्त आणि कवयित्री
जी ठरली पृथ्वीवरच तिन्ही लोकांची यात्री...

वेद, उपनिषद, पुराणांना पहा कधी डोकूनी
शिवाला कारण व शक्तीला म्हणले कारक धरिणी...
का जागवावी आजही ती जाणीव स्त्री-पुरुष समानतेची
कशी सांगू ती गाथा शिवशक्तिच्या रुपाची, अर्धनारीनटेश्वराची..

~ मृणालिनी खैरनार
द्वितीय वर्ष (एम. टेक), उपकरणीकरण अभियांत्रिकी

The Student's Block

I

Sahil walked past the gates of the prestigious COEP Technological University in a state practically unbeknownst to him in his daily routine; leisure. He was there 45 minutes before his lecture (not accounting for the "buffer" time which it takes for the teacher to arrive). The timing of the two consecutive local buses was such that he reached an hour early if he took the first one and noticeably late with the second. During the initial days of his semester, he would never even have thought of being intentionally late, but now he had no shame. "At least I run to the class; at least I make an effort." He thought, but he knew that this habit would also die out eventually. He squinted his eyes as the overhead noon sun siphoned his energy with a straw, like in the ancient Glucon-D advertisement. He had forgotten his hat again! He sighed in mild frustration, wishing for the hat that still lay on his bed - just beside the spot where his bag had been, right before he picked it up. He turned at the intersection to face the road, lined with trees with overlapping canopies that led to the academic complex.

II

Sahil made sure he had his notebook for the second time now as he entered the classroom which he was not going to leave for a long time. Today was the day he had been dreading for the whole week. Not only did he have 3 lectures on a subject his branch was named after, but a new topic which- according to his teacher- had major weightage in the upcoming examination and was such that it could not be understood without paying keen attention in the class. He could not risk messing this up, especially after the disaster in his mid-semester examination. But he was ready today; well rested and on time even though afternoon was the worst time of day for him to learn anything, let alone this, without getting drowsy. He flipped the notebook open to a fresh page with his pen placed in the centre ready to take perfect explanatory, legible notes.

III

For the first 15 minutes of the lecture, Sahil was locked in and paid attention to every single word uttered by his professor, writing a total of 4 pages that included the most basic concepts. After another 15 minutes, he wrote just two pages, and then his notes devolved into scribbles that he knew he would just Google before the exam. The teacher's words, which he initially treated as gospel, just became background noise. Suddenly, a noise from afar startled him. He looked out the window and noticed a technician operating a machine on the building as smoke emerged from it. He wondered what that machine was. He saw it every day, but never truly noticed it. "A motor? A generator, maybe? Yeah, that sounds about right." he thought to himself.

"Boy, this thing is hard to understand!" Vaibhav, who was sitting next to him, exclaimed, pulling Sahil back into the room. Vaibhav and Sahil went way back and had been friends since their days at the coaching centre For a moment, Sahil was sent back to those dark days with sleepless nights and stressful dawns only to be brought back by the words of his professor and a situation straight from his nightmares.

"…this will definitely be asked for more than 5 marks, surely you've all understood it by now".

IV

"Enough is enough now!" Sahil told himself, "No more wandering thoughts! Just focus!" But he couldn't. He was not ill, was he? Surely not. He was also not exhausted, as he had had more than enough sleep and hadn't studied much since yesterday morning. He wasn't feeling like it. This had never happened to him before! He had far from a TikTok brain. What was this? Some kind of student's block? He chuckled to himself at the bad joke. He glanced at his watch to find out that just 20 minutes were left of the last lecture. "There is no point paying attention now," he thought, "one concept leads to , and I don't even know the name of the last one!" He knew he needed to fix this. It was his mind, he should be able to direct it towards things that mattered. "Maybe it isn't like this," he pondered, "They say that the working of our minds isn't fully figured out. Maybe minds are like the ocean, insanely deep and mysterious, stationary but full of internal activity and life. And he was just a sailor with his tiny boat floating across this vast ocean. A sailor can't control the tides and waves, but they do their best to persevere and sail over them. Experienced sailors are able to better lead their ships by merely predicting some of the storms." Sahil surely didn't learn anything from the professor that day, but out of habit, he compiled and revised his lessons of the day in a mental list till he felt satisfied with his answer to the unexplained condition.

~ Aaryan Kulkarni
FirstYear B.Tech
Electronics & Telecommunication

Colors of COEP

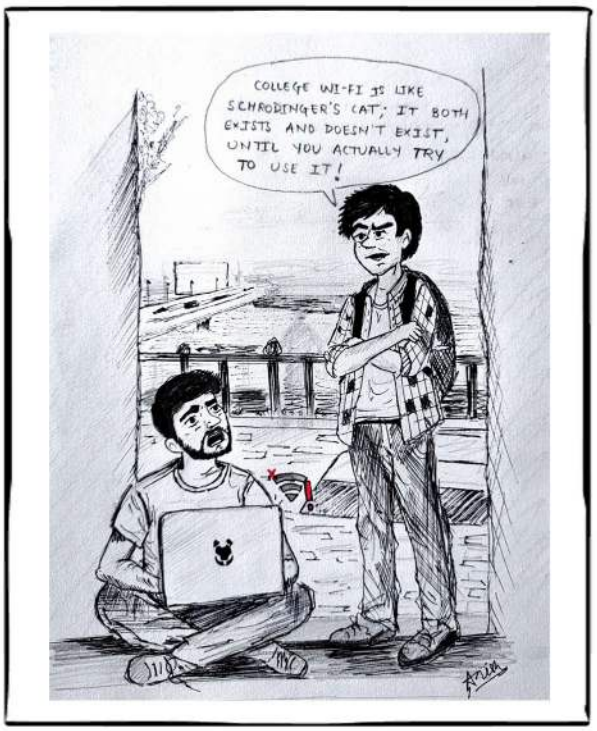

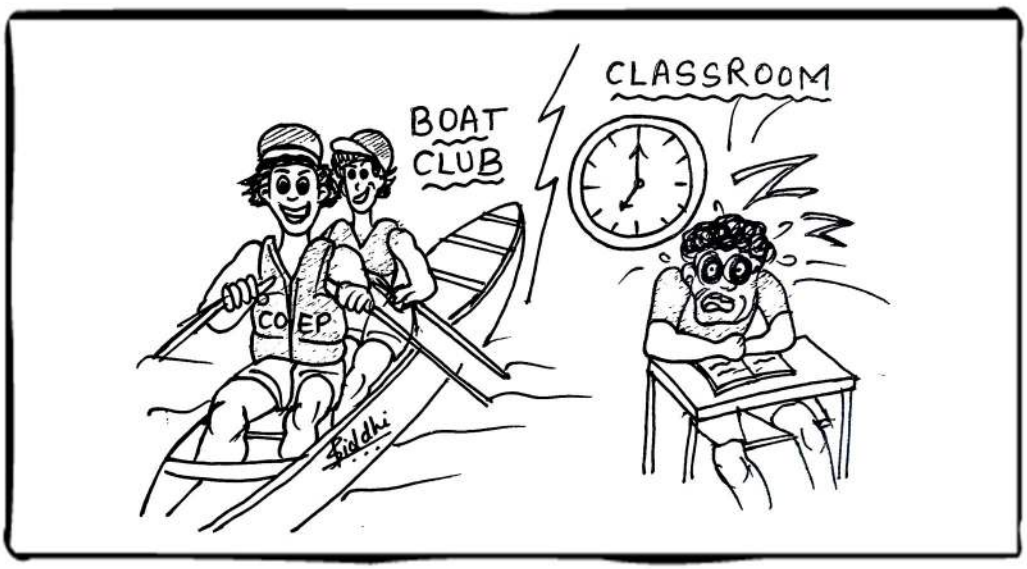
BOAT CLUB
CLASSROOM
COEP
Siddhi

CIVIL
MECH
Only 3 books left of this subject
Successfully saved for Future
Hidden Treasure
Ruchika...

1st YEAR
COEP
Notebook
2nd & 3rd YEAR
DOST Proxy लगा देगा
सोते रहो
FINAL YEAR
Ruchika...

COEP Cultural

Technical

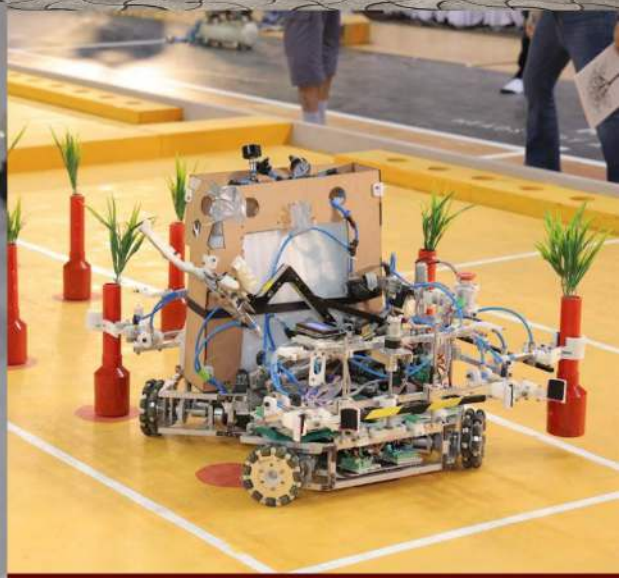

Hockey

Kho-kho

Volleyball and Baseball

Yoga Club

Badminton

Athletics

Basketball
HON 'BLE SHRI SHARADCHANDRA PAWAR
DR. F. C. KOHLI

Cricket

Handball

Kabaddi

Fencing, Rifle shooting and Archery

Lawn Tennis and Table Tennis

विचिकित्सा

Turbulence

The waves thrash around, as if the earth herself is throwing a tantrum, her heart in turmoil due to the prolonged estrangement from her beloved. She tries so hard, every night, relentlessly with an unmatched vigor, maybe not unmatched as when the sky comes back to life once a year, he pours down all his love and affection. Thunderous, like a deranged murderer avenging the separation from his love.

This separation causes them both pain. But, what about the harm they cause each other just to reach, a single touch, a simple caress. The sea lurches out, thrashing, throbbing, hurting herself in the process. The sky, raging just to reach her, grabbing for wisps of her with the rain, lightning and the thunder. Why, oh why does he not notice the trail of scars that he is leaving behind? Love leaves scars, scars that nothing could ever salvage.

The sea knows this, but she endures and still loves him, because love is permission. The permission to let her be broken into a million pieces, wreck her into despair just for that one sole touch. Love is pain, pain of separation, pain of starvation, pain of the harm and the toll it takes on her, nevertheless she clings on, because this is the only love she has ever known. She knows she should walk away. But she fights with herself, a war waged against herself, turmoil churning making her sick.

Turbulence….That is what it is, isn't it? But, what do I know of this? I'm just the wind, trying my hardest to gently soothe my torn mother, damping the impact of my father's rage. I connect with them for eons, passing along the letters, acting as a medium for their love.

But, I absolutely abhor the turbulence it causes my mother. But, I know, since the start of time, she would rather die than stop loving my father and he too would do the same. Sometimes, I suspect the same turbulence has torn him apart into many pieces he now exists in.

Now, all I wish is to find someone who has the same turbulence to love me, as I will always love her, even if this turbulence tears apart my heart.

Play With Nature and It Will Play Back

The Hidden Cost Of Unchecked Development

In the race to grow and modernize, we have lost sight of the ecological price of our actions. Economic growth, infrastructural development, and technological advancement are the backbone of a country's progress, but it is equally necessary to ensure that these activities do not disturb the delicate balance of nature. Indiscriminate urbanization, deforestation, industrial pollution, and overexploitation of natural resources have led to a serious environmental crisis, manifesting in the form of global warming, erratic climate patterns, and an increase in natural disasters. If we do not heed to these warnings, nature will retaliate in ways that may be beyond our control. Climate change is no longer a distant warning for the future; it is a reality we are grappling with today.

The last few years have witnessed extreme changes in weather patterns, erratic rainfall, severe heat waves, and prolonged droughts. Water scarcity is a critical issue in Maharashtra, especially in Marathwada. The region begins to experience a lack of water as early as February, highlighting the alarming imbalance in nature's cycle. Rivers that once served as lifelines for millions of people are either drying up or turning into carriers of pollution. Rising global temperatures are among the most alarming indicators of climate change. January, traditionally known for cold weather, now experiences summer-like conditions. This deviation is a direct consequence of deforestation, urbanization, and the release of greenhouse gases by industries and vehicles. The more we tamper with nature, the heavier the consequences will be.

One of the most pressing environmental issues is pollution in all its forms—air, water, and land pollution. Our rivers, once the source of purity and prosperity, are now turning into toxic water bodies. The Indrayani River at Alandi is a prime example, where pollution has led to a thick white film on the water's surface. This is a sign of severe contamination, most likely caused by industrial effluent discharge, sewage dumping, and indiscriminate waste disposal. The once-holy river has now become a threat to marine life and public health.

Similarly, in Pune, we have seen the destruction caused by unregulated urbanization. Monsoon now brings excessive flooding, as witnessed last year when rivers overflowed beyond capacity due to encroachment on natural watercourses. Poor urban planning and clogged drainage systems have turned the city's monsoon into a nightmare. What was once a boon has now become a calamity due to human negligence. Forests are essential for maintaining ecological balance, yet we continue to destroy them in the name of development. Trees act as the lungs of the earth, absorbing carbon dioxide and releasing oxygen. However, extensive deforestation for construction, industries, and agriculture has drastically reduced green cover, leading to increased carbon levels in the atmosphere. The destruction of forests not only contributes to global warming but also threatens biodiversity, pushing several species to the brink of extinction.

Urbanization, while necessary for economic growth, must be planned and sustainable. The uncontrolled expansion of cities without environmental consideration leads to numerous problems, such as traffic congestion, air pollution, and the heat island effect, where urban areas become significantly hotter than surrounding rural regions. This phenomenon exacerbates global warming and makes cities

increasingly inhabitable. The key to preventing environmental devastation lies in sustainable development. A balanced approach is needed to ensure economic growth while preserving the environment.

Sustainable solutions to the growing environmental crisis must focus on balancing development with nature conservation. One of the primary measures is strict pollution control. Industries must be held accountable for waste disposal, and stringent laws should be enforced to ensure that toxic waste is treated properly before being released into water bodies, thereby preventing contamination and protecting aquatic ecosystems. Additionally, afforestation and green initiatives play a crucial role in reducing carbon emissions. Large-scale tree plantations, barren land restoration, and conservation of green spaces will help improve air quality and maintain ecological balance.

Waste management is another vital measure, involving proper waste segregation, recycling, and minimizing plastic usage. These efforts can significantly reduce pollution levels and lessen the burden on landfills. To mitigate the adverse effects of urbanization, smart city planning is essential. Cities must be designed with efficient drainage systems to prevent flooding, sufficient green spaces to improve air quality, and effective pollution control mechanisms to regulate industrial and vehicular emissions.

The most fundamental step in combating climate change is transitioning to renewable energy. Increasing the use of solar, wind, and hydroelectric power reduces dependency on fossil fuels and minimizes greenhouse gas emissions. Water conservation practices, such as rainwater harvesting, efficient irrigation systems, and wastewater recycling, are also necessary. Such sustainable practices will pave the way for a future where development does not come at the expense of the environment.

The unusual weather patterns, frequent floods, prolonged droughts, and rising pollution levels are nature's warnings. If we continue to exploit the environment, we will reach a point where the damage becomes irreversible. Rising temperatures, melting glaciers, rising sea levels, and the loss of biodiversity are just a few of the devastating consequences of climate change. We must take responsibility and act now before nature retaliates in ways beyond our control.

As citizens, we need to raise awareness and take action. We must hold industries and governments accountable, make environmentally conscious choices in our daily lives, and strive toward a world where development does not come at the cost of nature. The message is simple—do not play with nature, or nature will play with us in ways we cannot even imagine. The time to act is now!

~ Tejas Parbhane
Second Year M.Tech
Automotive Technology

स. न. वि. वि.

प्रिय राजेश,

आजच तुझा पत्ता लता कडून मिळाला आणि लगेच पत्र लिहायला बसले. काय म्हणतोयस? रमलास का पुण्यात? तुला बजाज ऑटोची नोकरी लागली याचा सगळ्यांनाच खूप आनंद झालाय. कंपनीने राहायची सोय पण केली आहे म्हणे. खाण्या-पिण्याचे हाल होत नाहीयेत ना तुझे? कँटीनचं जेवण चांगलं असतं असं ऐकलय. रात्रीच्या जेवणाचं काय करतोस? तुला तर साधा चहा पण करता येत नाही. आठवडाभरच झालाय तुला जाऊन, पण सगळ्यांना फार आठवण येत आहे तुझी.

मी तुझ्या पत्राची वाट बघतेय.

तुझी बालमैत्रीण,
शैलजा

प्रिय शैलजा,

तुझं पत्र वाचून खूप छान वाटलं. मी मजेत आहे. रमतोय इकडे हळूहळू. राहायची सोय पण चांगली आहे आणि लोक पण चांगले आहेत. बजाज ऑटो ने कॉलनी मधेच खोली दिली आहे आम्हाला. एक दोन मित्र झाले आहेत. एकाच खोलीत राहतोय आम्ही. कँटीनचं जेवण फार छान आहे. चविष्ट असतं. बाकी रात्री साठी जवळची एक खानावळ लावली आहे. भाजी, भाकरी, पोळी, भात, आमटी, सगळं अगदी घरच्यासारखं वाटतं. आणि चहा बनवायला शिकलोय मी आता.

तू कशी आहेस? तुझी आणि घरच्यांची खुशाली कळव.

तुझा बालमित्र,
राजेश

प्रिय राजेश,

मी मजेत आहे. घरी पण सगळे खुशाल आहेत. बाळूला फार आठवण येते तुझी. तू नसल्याने गला आणि लताला बुद्धिबळ खेळायला बसवतो, आणि तो डाव जिंकला की अगदी मान ताठ करून "राजेश दादा ने शिकवलंय मला" असं सांगतो. बाकी अक्का च्या लग्नाची तारीख जवळ येत आहे ना, त्याचीच लगबग सुरु आहे सगळी. मुलाकडून मोठं वऱ्हाड यायचंय म्हणे. जावयाचे जोरदार स्वागत करण्यासाठी सगळे तयारी करतायत. लता म्हणत होती तुला सुट्टी नाही मिळणार लग्नासाठी यायला. पण आलास तर सगळ्यांना बरं वाटेल. आणि तुझ्या हातचा चहा पण प्यायला आवडेल बरं का.

तुझी बालमैत्रीण,
शैलजा

प्रिय शैलजा,

मला पण यायची इच्छा आहे लग्नाला, पण सुट्टी मिळणं अवघड आहे. त्यात शॉपफ्लोअर वरचं काम असल्याने शिफ्ट पण असतात. नाहीतर एक दिवस तरी आलो असतो, पुणे-सातारा असं काही फार अंतर नाही. गुरुवार ची एक सुट्टी मिळते आठवड्याला. ती पण कशी जाते कळत नाही. शनिवार वाडा बघायला गेलो होतो मागच्या गुरुवारी. पुणे अगदी ऐतिहासिक शहर आहे, आपल्या साताऱ्यासारखच. आणि पुण्याच्या लोकांना उगाच नावं ठेवतात, कुचकट आहेत म्हणून. खरंतर फार प्रेमळ आहेत. मी ज्या खानावळीत जेवायला जातो त्या काकू तर माझी आपल्या मुलासारखी काळजी घेतात. पण काहीही म्हणा घरची आठवण येतेच.

अक्काला माझ्या शुभेच्छा कळव.

तुझा बालमित्र,
राजेश

प्रिय राजेश,

अक्काचा लग्न सोहळा अगदी निर्विघ्नपणे पार पडला. सगळ्यांनी खूप धमाल केली. मी आणि लताने रुखवत सजवला होता. क्रोशाचे तोरण, वेलींची नक्षी गुंफलेले पडदे, मोत्याच्या महिरपी, सगळ्यांनी खूप कौतुक केलं. बाळूने येता जाता रुखवतावरचे लाडू खाल्ले, मी त्याला ओरडले तर म्हणतोय राजेश दादा ने शिकवलंय मला. खूप खोड्या करायला लागलाय बाळू, आणि कोणी ओरडलं, की तुझं नाव घेऊन मोकळा होतो.

पुण्याचं वर्णन फार छान वाटत आहे. एखादी नवी जागा फिरून आलास की वर्णन करत जा पत्रात. घरी सगळ्यांना वाचून दाखवेन. आज्जी सतत विचारात असते, "आलं का गं राजू चं पत्र, काय म्हणतोय?" तुझ्या शिवाय करमत नाहीये बघ कोणाला. मलाही नाही. दिवाळीत तरी ये इकडे. भाऊबीजेला आला नाहीस तर लता रुसून बसेल.

मी तुझ्या पत्राची आणि तुझी वाट बघतीये.

तुझी बालमैत्रीण,
शैलजा

प्रिय शैलजा,

लग्न सोहळा छान झाला हे फार बरं झालं. तू आणि लताने रुखवत सजवला म्हणल्यावर कौतुक तर होणारच. बाळूने खूपच धमाल केलीये वाटतं लग्नात. करू दे गं त्याला खोड्या, हेच वय आहे त्याचं.

मागच्या आठवड्यात तुळशी बागेत गेलो होतो, तिथून लता साठी भाऊबीजेची भेटवस्तू पण घेऊन आलोय. सांगू नकोस पण तिला. दिवाळीला यायचा मी नक्की प्रयत्न करतो. आज्जीला सांग तिचा राजू अगदी मजेत आहे.

मला पण सगळ्यांची खूप आठवण येत आहे. लवकरच येतो सगळ्यांची भेट घ्यायला.

तुझा बालमित्र,
राजेश

प्रिय राजेश,

लवकरच येतो गाठ घ्यायला असं म्हणून दिवाळीत पण तू आला नाहीस. सगळेच नाराज आहेत, मी पण नाराज आहे. लता खूप रूसली आहे. मी तिची समजूत काढायला तिला सांगितलं की तू तिच्यासाठी तुशीबागेतून काहीतरी भेट वस्तू आणली आहेस. तर ती मला म्हणाली "मला तर दादा ने तुळशीबागेत गेल्याचं पण सांगितलं नाही" आणि अजून जास्त रूसून बसली. ती असंही म्हणाली की तू मला पत्र पाठवतोस हे तू कधी तिला सांगितलं नाहीस.

अक्का चा पहिला दिवाळसण साजरा करायला भाऊजी आणि ती आले होते इकडे. भाऊजी आम्हाला सज्जनगडावर घेऊन गेले. बाळूने इकडे तिकडे पळून नुसता दंगा केला. फार मज्जा आली. पण तू असतास तर अजून छान वाटलं असतं.

पुढच्या आठवड्यात तुझा वाढदिवस आहे पण भेट होणे शक्य नाही. म्हणून तुला आत्ताच वाढदिवसाच्या शुभेच्छा देते.

सगळेच तुझी वाट पाहत आहेत, आणि सगळ्यांपेक्षा जास्त मी.

तुझी बालमैत्रीण,
शैलजा

प्रिय शैलजा,

दिवाळीला येता नाही आलं याचं मला खूप वाईट वाटतंय. पण सुट्टी नाही मिळाली. सगळेच कर्मचारी दिवाळीला घरी गेले तर काम कोण करणार, असं म्हणून आमच्या साहेबाने कोणालाच सुट्टी दिली नाही. मी आलो की लताची समजूत काढतो. आणि लता उगाच काहीतरी गैरसमज करून घेईल म्हणून आपण एकमेकांना पत्र पाठवतो हे मी तिला कधी सांगितलं नाही.

अक्का आणि भाऊजींसोबत मला पण फिरायला आवडलं असतं. बघू आता पुन्हा कधी योग येतोय.

वाढदिवसाला मात्र घरची खूप आठवण येईल आणि विशेषतः तुझी.

तुझा बालमित्र,
राजेश

प्रिय शैलजा,

मला माहित आहे तू माझ्यावर रागावली आहेस, तुझं रागावणं स्वाभाविक आहे. पण मला माझ्या ह्या वागण्याचं स्पष्टीकरण द्यायची संधी तरी दे. मला मान्य आहे, मी चूक केली, तुला फसवलं, पण ह्या मागचा हेतू तुला दुखवायचा नव्हता गं. वाढदिवसासाठी तू पुण्याला येशील, ते ही असं न सांगता, अनेपक्षित होतं सगळं. तू अर्थात तुझ्याकडे असलेल्या पत्त्यावर आलीस. आणि तिथे तुझा राजेश नाही, तर मी राहतोय हे पाहून, मला काहीही बोलायची संधी न देता निघून गेलीस.

मी इथे ह्या नवीन शहरात एकटा पडलो होतो. तुझं पत्र वाचलं तेव्हा आपली कोणीतरी विचारपूस करतंय ह्याचा आनंद वाटला. त्या पत्राला येणारा अत्तराचा वास मला सतत घरची आठवण करून देत होता. तू उत्तराची वाट बघत असशील म्हणून मी पण

लगेच पत्र लिहून लिफाफ्यावरच्या पत्त्यावर पाठवलं. तुझं पुढचं पत्र आलं आणि मला लता, बाळू, अक्का, ह्या सगळ्यांविषयी आपुलकी वाटू लागली. तुझ्याशी जवळीक भासू लागली. म्हणून मी प्रत्येक पत्राला तू लिहला असशील त्या भोवतीचाच काहीतरी मजकूर लिहून उत्तर पाठवायला लागलो. तुझी पत्र माझ्या एकटेपणात मला आधार देऊ लागली. पत्र दुसऱ्या कोणासाठी आलाय, आणि गल्ली नंबर चुकल्याने आपल्याकडे पोचलंय ह्याकडे मी भावनेच्या भरात दुर्लक्ष केलं.

जमलं तर मला माफ कर.

तुझा पत्र मित्र,
शरद

~ ईश्वरी थत्ते
चतुर्थ वर्ष, यंत्र अभियांत्रिकी

हे प्रेम कळले नाही

तू कविता वाचलीस माझी
डोळे वाचले नाहीस
यमक कळले असतील तुला
शब्दांचे अर्थ कळले नाही

कितीदा विचारात हरवतो मी
हे निरंतर बोललीस तू
ह्या विचारात तूच आहेस
हे तुला कळले नाही

अनेकदा हाक मारलीस तू
त्या क्षणी मला काहीच सुचले नाही
होकार ऐकला असशील माझा
हृदयाचे वाढते ठोके नाही

कितीवेळ तुझी वाट पहिली मी
मला वेळ कळली नाही
ते क्षण गेले आता आठवणीत
न तुला, न मला, हे प्रेम कळले नाही

~ रोहन बारकुळ
प्रथम वर्ष (एम. टेक), स्थापत्य अभियांत्रिकी

जगाचा पोशिंदा - माझा शेतकरी

आहो! थकले असेल जग सारे,
मात्र त्याचे पाय कधी थांबले का?
तो एकटा अजूनही उभा आहे.
अरे, त्याचे मन कधी खचले का?
तो तापत्या उन्हात राबतो,
कष्टाचं फळ त्याला कधी मिळेल का?
तो सर्व जगाचा विचार करतो,
कोणी कधी त्याचा ही विचार करेल का?

देवा, तू तर सगळ्यांना पावलास!
माझ्या बळीराजालाही कधी पावशील का?
थकले त्याचे डोळे आता पावसाची वाट पाहता.
त्याच्या जीवनाची पहाट कधी उजाडेल का
तो सगळ्यांना हक्काने जगायला बळ देतो,
अरे, सांगा ना, त्यालाही कधी त्याचा हक्क मिळेल का?
तो सर्व जगाचा विचार करतो,
कोणी कधी त्याचा ही विचार करेल का?

सर्व पीक सडलं शेतातच,
आता तरी त्याच्या पिकाला भाव मिळेल का?
डबडब भरून आलेत डोळे,
त्याचे अश्रू कोणी पुसेल का?
संपला त्याचा धीर आता, तो शेवटचा श्वास घेऊ इच्छितो.
या डगमगत्या पावलांना पाहून, कोणी हात त्याचा धरेल का?
आहो! या जगाचा पोशिंदा सुखाचं
जीवन कधी जगेल का?

तो सर्व जगाचा विचार करतो,
कोणी कधी त्याचा ही विचार करेल का?

~ साक्षी गोठवाल
प्रथम वर्ष, विद्युत संचरण व दूरसंचार अभियांत्रिकी

असफल

(रमेश मंदिर में बज रही आरती की घंटी की आवाज़ से जाग जाता है। जैसे ही वह अपनी आँखें खोलता है, वह अपने पिता को अपने सामने देखता है। जब वह पूजा कर रहे होते हैं, तो उनकी आवाज़ उसके कानों में पड़ती है।)

पिता: हे भगवान, आज इस बच्चे का मैट्रिक का रिज़ल्ट है। पाँच साल तक लगातार असफल होने के बाद भी उसे ज़रा भी शर्म नहीं आई। यह अभी भी सो रहा है। (हताश होकर) हे भगवान, कम से कम इस साल तो इसे पास कर दीजिए और हमें इस शर्मिंदगी से बचा लीजिए।

(रमेश के लिए ये हमेशा का होता है। वह इसे अनसुना कर देता है, वह एक क्षण के लिए अपनी उत्कृष्ट पेंटिंग्स वाली दीवार को देखता है, और फिर अपनी आँखें बंद कर लेता है।)

पिता: (रमेश की तरफ देखकर) जैसे कि तुम हम पर कोई एहसान कर रहे हो। मैं ज्यादा कुछ नहीं सीख सका, मेरे पिता के पास पैसे नहीं थे। लेकिन तुम्हें देखकर मुझे ऐसा लगता है कि हमें निःसंतान ही रहना चाहिए था।

(पिता माँ की ओर इशारा करते हुए कहते हैं) उठाओ इसे! यह जन्म से ही मेरा दुश्मन है, इसे किसी भी बात का फ़र्क नहीं पड़ता।

माँ: अरे, आप ये क्या बोल रहे हो?

माँ: अरे रामू, उठो! नतीजे आज आ रहे हैं, है ना?

रमेश: (अभी भी नींद में) हाँ, मैं जाग गया हूँ।

रमेश: यह सब एक परीक्षा से तय होता है क्या? और मैंने इतनी सुंदर पेंटिंग बनाई है। आप इसकी कभी सराहना नहीं करते!

(रमेश उठकर बैठ जाता है।)

पिता: क्या उससे पेट भर जाएगा? (माँ की ओर देखकर) मैं आज तुमसे कह देता हूँ, मैं उसे जीवन भर नहीं पालूँगा। अगर तुम आज पास नहीं हुए तो...

रमेश: तो क्या?

पिता: (इसकी धृष्टता पर क्रोधित होकर) तो फिर जान दे देना!

माँ: अरे, आप क्या बात कर रहे हो? (रमेश की ओर देखकर) जाओ अपना मुँह धो लो। मैं चाय बनाती हूँ। (पिता की ओर देखते हुए) और आपको शांति से बात करनी चाहिए।

पिता: ये क्या शांति की बात... (वाक्य अधूरा रह जाता है)

माँ: बस आज के लिए बहुत हो गया! (रमेश की तरफ देखते हुए) तुम जाओ।

(थोड़ी देर बाद रमेश रसोई में आता है। माँ चाय का कप आगे बढ़ा देती है और बातें करने लगती है।)

माँ: देखो, बेटा, तुम्हारे पिता यह सब तुम्हारी भलाई के लिए कह रहे हैं। यदि तुम पढ़ोगे तो...

रमेश: (चाय की चुस्की लेते हुए) यह कहाँ लिखा है कि केवल पढ़कर ही कोई बड़ा हो सकता है? और मैंने कोशिश तो की ही नहीं। फिर अगर मैं सफल नहीं हुआ तो उन्हें भी ज़िद छोड़ देनी चाहिए।

माँ: रमेश! (गुस्से से) वो ग़लत नहीं हैं। तुम...

(पहली बार अपनी माँ के मुँह से 'रामू' की जगह 'रमेश' सुनकर वो चाय का प्याला आधा छोड़कर घर के बाहर चला जाता है।)

माँ: अरे, हे क्या बेअदबी है! (पुकारते हुए) रमेश... रामू, तुम क्यों सुन नहीं रहे हो? रामू! (अंतिम पुकार हवा में लुप्त हो जाती है।)

(रमेश एक पेड़ के पास जाता है, जो गाँव के ठीक बीच में होता है। जिसके थोड़ी दूर पर एक नदी होती है और पेड़ के सामने एक थिएटर होता है। रमेश के मन में एक विचार आता है।)

रमेश: (मन ही मन) परिवार के सदस्यों के बीच कलह कभी खत्म नहीं होती। इस दुनिया में ऐसा कोई नहीं है जो मुझे समझ सके।

(तभी उसकी नज़र थिएटर की ओर जाती है। कुछ दिमाग में आता है और वह खिड़की पर जाता है और टिकट खरीद लेता है।)

रमेश: (थिएटर में प्रवेश करते हुए अपने आप से) आज चाहे कुछ भी हो जाए, मैं घर नहीं जाऊँगा। अगर मैं गाँव में घूमता तो सबकी नज़र मुझ पर होती। इससे अच्छा यही बैठता हूँ। पिक्चर खत्म होगी, तब तक एसटी पेपर लेकर आ जाएगी। (सीट पर बैठते हुए, कुछ सोच में डूबे हुए) लेकिन मैं परिणाम नहीं देखना चाहता। मैं जानता हूँ उसमें क्या होगा? (खुद पर हँसते हुए) फिर से असफल! और क्या?

(थोड़ी देर बाद, वह दो दर्शकों की बातचीत सुनता है, जो दोनों उसके पीछे वाली पंक्ति में बैठे होते हैं।)

श्रोता 1: ओह! यह रमेश है, है ना?

श्रोता 2: हाँ! जो पिछले पाँच वर्षों से मैट्रिकुलेशन में फ़ेल हो रहा है।

श्रोता 1: ओह, मेरे भाई ने भी मैट्रिकुलेशन परीक्षा दी है। आज उसके परिणाम हैं। मुझे जल्दी घर जाना है।

श्रोता 2: तुम अपने भाई के बारे में चिंतित हो, लेकिन इसे तो देखो, कितनी बेशर्मी से फ़िल्म देखने आया है।

श्रोता 1: हाँ ना। अगर मैं उसकी जगह होता तो अपनी जान दे देता।

(तभी फ़िल्म शुरू होती है। रमेश का फ़िल्म पर बिल्कुल ध्यान नहीं रहता है। उसके दिमाग में दूसरे ही विचार चल रहे होते हैं।)

रमेश: (मन ही मन सोचते हुए) परिणाम और फ़िल्म के बीच क्या संबंध है? आज मैं जो कुछ भी करूँगा, उसका परिणामों पर क्या ही प्रभाव पड़ेगा! और शर्म कैसी होनी चाहिए? मैंने तो कोशिश की ही नहीं। एक नहीं, दो नहीं, बल्कि लगातार पाँच साल। लेकिन यदि फिर भी काम न बने तो क्या इसमें मेरी गलती है? अंततः आपको कहीं न कहीं रुकना तो सीखना ही होगा, ना?

(फ़िल्म का पहला भाग विचारों में ही खत्म हो जाता है और 30 मिनट का ब्रेक होता है। रमेश बिना किसी को अपना चेहरा दिखाए सीधे थिएटर से बाहर आ जाता है और नदी की ओर चलना शुरू कर देता है।)

(वह धीरे-धीरे नदी की ओर चलता है और किनारे पर बैठ जाता है।)

रमेश: (अपने आप से) इतना सब करने के बाद भी मैं सबको नापसंद हो गया हूँ। मैंने क्या गलत किया है?

(उसकी आँसू नदी के पानी में गिरते हैं और बह जाते हैं। रमेश को अपना अतीत याद आता है। बचपन से लेकर वर्तमान तक।)

रमेश: (मन में कुछ निश्चय करते हुए) ठीक है, तो निर्णय हो गया! अब मैं जान दूँगा! (थोड़ा निष्ठुर होते हुए) इसी पानी में!

(तभी एसटी की आवाज़ आती है।)

रमेश: हमारे जीवन में कई बार निर्णय लेने का वक्त गलत हो जाता है। चलो, मरने से पहले परिणाम ही देख लिया जाए।

(वह एसटी के पास जाता है और समाचारपत्र हाथ में लेता है। वह देखता है कि वह द्वितीय श्रेणी में उत्तीर्ण हो गया है।)

रमेश: मुझे अपनी आँखों पर विश्वास नहीं हो रहा है। यह मेरा परिणाम है? आज मैंने दुनिया को दिखा दिया कि अगर कोशिश करो तो कुछ भी संभव है।

(वह घर जाने के लिए निकलता है। तभी उसके दिमाग में कुछ आता है और वह रुक जाता है।)

रमेश: लेकिन इसके बाद क्या? क्या मैं फिर से पेंटिंग बना सकूँगा? क्या मैं सचमुच इस परिणाम से खुश हूँ?

(रमेश नदी के किनारे वापस जाता है और पानी को देखता है। उसके हाथों से परिणाम का काग़ज़ छूट जाता है।)

(घर पर रमेश के जाने के बाद, सुबह पड़ोस की दादी की आवाज़ सुनकर माँ घर जैसा है वैसा छोड़कर चली जाती है। पिता उसकी तलाश में निकल जाते हैं। अंततः पूरे गाँव को देखने के बाद वे नदी के पास पहुँचते हैं। किनारे पर खड़े होकर वे दूर क्षितिज को देखते हैं। उसी समय उन्हें अपने पैरों पर कुछ महसूस होता है। जब वे देखते हैं तो यह रमेश का मैट्रिक का रिज़ल्ट होता है। खुश होकर वे ऊपर देखते हैं और उन्हें रमेश दूसरे किनारे पर खड़ा दिखता है। वो कुछ गलत न कर ले, ये विचार उनके मन में आता है और अनजाने में परिणाम का काग़ज़ उनके हाथ से फिसल जाता है और वे नदी की ओर दौड़ पड़ते हैं।)

माँ घर में जाती है और गड़बड़ी में रमेश की पसंदीदा पेंटिंग उसके धक्के की वजह से गिरने वाली होती है, उससे पहले माँ उस पेंटिंग को थाम लेती है।

"वहाँ, थिएटर में, पिक्चर का आखिरी संवाद चल रहा होता है, "हमारे जीवन का मोल सफल या असफल के परिणाम से कहीं अधिक होता है..."

~उन्नति शिंदे
तृतीय वर्ष, स्थापत्य अभियांत्रिकी

रात, बात और तुम

एक रात एक बात लिखूँगी
तब मैं तुम्हें अपना लिखूँगी

चुन रखे हैं जो फूल मैंने, अब तक वो तुम्हारे हवाले करूँगी
जब चाँद को ताकते हुए तुम्हारे काँधे पर सिर रखूँगी
तब मैं अपने दिल की सारी बातें करूँगी

तुम डरना मत काले अंधेरों में,
तुम्हारे हाथ में मैं अपना हाथ रखूँगी।
यूँ देखकर लोग समझेंगे राधे-श्याम,
लेकिन मैं तुम्हें श्याम तो खुद को मीरा लिखूँगी।

~ प्रणाली कांबळे
अंतिम वर्ष (एम. टेक), डेटा विज्ञान अभियांत्रिकी

A Gray Night

~ Shaunak Dahibhate
First Year B.Tech
Electronics & Telecommunication

Stood I alone on the desolate trail,
Surrounded by decaying cold on isolated plane.
Far away, I saw a village with light, warm & bright.
With food and bed to cure my plight,
But the distance was great and the trail desolate.

Howled the cold wind to mock my state,
For it knew I was in his care, not in some kind noble's estate.
Suddenly I felt faint light grow behind me;
In the dark grey night, from a tree,
Rushed I towards the source
For that was my last hopeful course.
Saw I a phoenix with wings spread wide apart,
With it's light growing bright each second past.

As I saw this magnificent beast,
It leapt in the gray night, towards the warm east;
Leaving the cold west behind,
Dropping red ember whilst capturing my mind.

I ran behind the trail of embers;
For they were pleasant then to behold and now to remember.
But the bird was fast, fading into horizon far away,
As its embers dozed in ashes grey
And lo! The failed chase brought me to the village in gray night
Surrounding me with light, warm and bright.

A Midnight Stroll

I find myself sunk in moist soil
Tall evergreens still upright
Force me to chase what dwells behind them,
Their canopy casts a receding coil
A dozen glittery stars hide above them.
It was never the path in sight
But the unheard sounds from within
Which brought me thus far in the night.

I am compelled to forsake the light above
A gradual step I have to take
For the giant trees who always love
Follow me till a shallow lake.
As the path- slanted, damp and alive
Penalizes me with enough to survive
An eerie night which stretches away
I know now for certain, I have lost my way.

~ Dhruv Sadhale
Third Year B.Tech
Computer Engineering

आभास... की नशा??

सकाळी ६:४५ च्या गजराला अभय डोळे किलकिले करत अंथरुणात उठून बसला. आळोखेपिळोखे देत त्याने गजर बंद केला अन् शेजारी पाहून सौम्य आवाजात बोलायला लागला.

"राणीसाहेब, अहो उठताय की नाही? आज तुमचा अभि खूप मेहेरबान होणार आहे तुमच्यावर. उठा चला." तो पलंगावरून खाली उतरला. ती उठली नाही हे लक्षात आल्यावर पांघरूण घडी करत करत बोलला. "ए येसू, जागी हो बरं लवकर. गंमत आहे तुझ्यासाठी. चल लगेच आवरून घे. अगं राणी उठ पटकन. मी जातोय अंघोळीला. तोपर्यंत गुमान उठायचं, कळलं?" खोटाखोटा रागवत अभय बाथरूमकडे गेला.

थोड्यावेळाने किचन मधुन मस्त घमघमाट येऊ लागला होता. अभय सुभेदार ऍप्रॉन घालून गाणी गुणगुणत एकदम स्टाईल मध्ये पॅनमधले ऑमलेट पलटवत होते. दाट केस, हलकीशी सफेद झालेली दाढी, धारदार नाक अन् भेदक तपकिरी रंगाचे डोळे. तसा अजूनही हँडसम दिसायचा तो. त्याने दोन कपांमध्ये चहा ओतला आणि ट्रे मध्ये दोन चहाचे कप, दोन बशा आणि दोन गरमागरम ऑमलेट घेऊन तो उत्साहात डायनिंग टेबल कडे निघाला.

"येसू मॅडम, बंदा आपकी खिदमत मे हाजिर हैं. येसू मॅडमचा फेवरेट चहा आणि ऑमलेट रेडी आहे." असं म्हणत त्याने एक कप बशीत ठेऊन तिच्यासमोर ठेवला आणि दुसरा स्वतः घेऊन समोरच्या खुर्चीत बसला.

"अहाहा... काय टॅलेंट आहे माझ्यात. अप्रतिम झालाय चहा, नाही का? तुला प्रश्न पडला असेल ना, एवढा आळशी आपला नवरा आज असा आपली खातिरदारी का करतोय? हे बघ, सुलू,.." असं म्हणून त्याने वर बघितला आणि जोरजोरात हसायला लागला.

"काय अगं वेडे, अजून पण सुलु बोलल्यावर तोंड फुगवतेस. नऊ वर्ष पाच महिने झाले मी तुला ही हाक मारतोय. आवडते मला सुलोचना खुप. अगदी हद्दपार आवडते. तिच्या फिल्म्स बघण्यासाठी काय काय नाही केलंय मी. तू लग्नाआधी तशीच दिसायचीस म्हणून तर पसंत केलेली की तुला." तो हळूच हसत बोलला. "बरं बरं नको एवढी फुगू. आहे माझ्या लक्षात माझ्या ग्रेट सासरेबुवांनी खूप हौशीने तुझं नाव यशस्वी ठेवलंय. त्यांची यशस्वी आणि माझी येसु. पण बघ ना तू अगदी नावाप्रमाणे घडलीस आणि माझं नेमकं उलट. तू तुझ्यासमोर हत्यारबंद टोळकं जरी आलं तरी डायरेक्ट भिडशील अन् जिंकशीलही आणि मी मात्र नाव अभय अन् रूममधे साधी पाल आली तरी घाबरतो मेंगळटासारखा. हुश्श. हसली एकदाची. उठ आता. आवरून घे. आज जायचंय आपल्याला भाजी आणायला. आहे ना लक्षात?" तो सगळ्या प्लेट्स आणि कप उचलत बोलला आणि आत निघून गेला.

दुपारचे चार वाजून गेले होते. अभय गडबडीत होता. त्याने घराला कुलूप लावलं आणि किल्ली खिशात टाकली. एका हातात भाज्यांसाठी घडी केलेल्या दोन कापडी पिशव्या आणि दुसऱ्या हाताने तिला पकडुन त्याने गेटच्या बाहेर पाय ठेवला आणि ऐटीत निघाला. चालता चालता तो तिच्याशी गप्पा मारत होता. एकटाच तिच्याशी बडबडत होता. खिदळत होता. शेजाऱ्यांना आणि आजूबाजूच्या लोकांना याची सवय झाली होती पण दोन दिवसांपूर्वी आलेल्या नव्या कुटुंबाला हे पाहून विचित्र वाटत होतं. ते जाणाऱ्या अभयकडे विचित्र आणि भेदरल्या नजरेने बघत होते. पण त्याला कशाचीच पडलेली नव्हती. तो बोलण्यात मग्न होता.

दिवेलागणीची वेळ झाली होती. अभय निवांत बातम्या पाहत बसला होता, एकदम गुंग होऊन.

'नंदुरबार बॉर्डर वर दोन नक्षली ताब्यात', 'कोकणातले तापमान 40° पार', 'मुंबई पुणे महामार्गावर भीषण अपघात', 'भारत चीन सरहद्दीवर दोन भारतीय जवान शहीद'

शेवटची बातमी ऐकताच अभय ताड्कन उठला. त्याचे डोळे मोठे झाले. धडधड वाढली, घाम फुटला, घसापण कोरडा पडला. तो तसाच थरथरत घाईघाईने आत गेला

आणि खुर्चीवर बसून हार गुंफणारी येसु त्याला दिसली. ती दिसताच तो शांत झाला. त्याची भीती पळाली. तो पण तिच्या शेजारी येऊन बसला. तिच्याकडे पाहून हसला, त्याच्या डोळ्यात तिचा हसरा चेहरा झळकत होता.

"किती सुंदर गुंफला आहेस हार. अशी काय पाहतेस? जरा वाईट बातम्या लागल्या होत्या टीव्ही वर मग थोडासा घाबरलो." तो खुर्चीला टेकला आणि डोळे मिटून पडून बोलू लागला.

"तुला आठवतंय येसू, आपण डोकलामला असताना मध्यरात्री कडाक्याच्या थंडीत पण स्नोमॅन बनवायचो तंबूच्या मागे लपून लपून. It was so much fun जे मला फक्त तुझ्यामुळे enjoy करायला मिळालं. पण नंतर तुझी पोस्टिंग फक्त चार महिन्यांसाठी देहरादूनला झाली आणि आपल्याला दूर दूर जावं लागलं. मी इथे अन् तू तिथे. पण मला एक गोष्ट समजत नाहीये अजून पण की तुला परत डोकलाम पोस्टिंग मिळाल्यावर तू मला का नाही येऊ दिलंस तिकडे? असं काय कारण होतं? किती miss करायचो मी तुला काही idea आहे का. बोलतेस का आता? का नको बोललीस मला यायला?" त्याने डोळे उघडून पाहिलं तर रिकामी खुर्ची होती फक्त. येसू नव्हतीच तिथे.

"गेली वाटतं. जाऊदे नंतर बोलतो तिच्याशी याविषयी." असं पुटपुटत तो स्टडी रूम मध्ये पुस्तक वाचायला निघून गेला.

काही दिवसानंतर सकाळी सकाळी त्यांच्या घराची बेल वाजली. अभयने दरवाजा उघडला आणि समोरच्या व्यक्तीच्या थेट गळ्यात पडला. ती व्यक्ती म्हणजे डॉक्टर संयोग देवर्षी, भारत चीन बॉर्डर च्या मिलिटरी हॉस्पिटल मधला निष्णात डॉक्टर.

"आज आठवण आली काय डॉक्टरसाहेब! भेट सोड, साधा फोन मेसेज पण नाही येत आजकाल. काय भानगड म्हणायची?" अभय मिश्कीलपणे बोलला.

"अरे असं काय बोलतोयस. सध्या नाही मिळत फारसा वेळ. अगदी स्वतःसाठी पण. गावातल्या जमिनीचं काम आहे मग सुट्टी टाकली अन् आलो. कर्जत जवळ आलोच होतो तर म्हटलं तुला भेटून जावं." संयोग शांतपणे बोलला.

"आला मोठा शहाणा. जवळ आलो तर भेटून जावं म्हणे. आणि मला भेटायला आला आहेस म्हणजे काय? आपण मित्र नंतर झालो रे, पण तुझी लाडाची मैत्रीण, तिला नाही का भेटायचं?"

"अभय.. अरे...." संयोग डोळ्यांच्या कडा पाणावल्या होत्या.

"येसू, बाहेर ये पटकन तुझ्या प्रिय डिस्पेन्सरीवाला आलाय. लवकर ये."

"अभय थांब. आत येऊदे आधी मला."

"अरे हो. सॉरी हा. थोडा excite झालो मी. ही बघ आली तुझी मैत्रीण. ए बाई जरा नीट उतर जिन्यावरून. आणि हात हलवत आलीस फक्त. चहा मलाच आणावा लागणार बहुतेक." अभयने डोक्यावर हात मारला आणि पळत किचन मध्ये गेला. संयोग डोळ्यातलं पाणी पुसत रिकाम्या जिन्याकडे टक लावून पाहत बसला. तो सरळ अभयकडे किचेनमध्य गेला आणि त्याला वळवून बोलायला लागला.

"अभि अरे काय चालवलं आहेस हे? यशस्वी बद्दल किती वेळा सांगावं लागेल तुला? कधी विश्वास बसणार आहे तुझा?" संयोगचा गळा भरून आला. त्याचं बोलणं ऐकताच अभयच्या डोळ्यात ज्वाळा उसळल्या. तो थरथरू लागला, त्याचा नाकाचा शेंडा आणि डोळे लाल होऊन भयानक दिसू लागले. त्याने डायरेक्ट संयोग ची कॉलर पकडली.

"How dare you! माझ्या येसुबद्दल काहीही rubbish बोलायची हिंमत कशी होते तुझी दरवेळी? आत्ताच्या आत्ता इथून चालतं व्हायचं आणि पुन्हा इकडे फिरकायचं पण नाही. तुझ्यासारख्या नालयकाची सावली पण नको आहे मला माझ्या येसुवर. निघ!" अभय गरजला. संयोग हताश होऊन डोळे पुसत जड अंतःकरणाने जाऊ लागला.

"काय विपरीत होऊन बसलं हे. देवा प्लीज अभयसाठी काहीतरी कर. त्याला असं सोडून जाणं पण जीवावर येतंय. त्याची अशी अवस्था बघवत नाहीये आता." संयोग हतबल होऊन निघून गेला.

इकडे अभय रागाने धुसफुसत होता, केसात हात फिरवत काहीतरी विचार करत होता. मधेच गूढ हसत होता आणि अचानक रागाने लालबुंद होत होता.

"येसुमुळे झालं हे. ती जिन्याच्या खाली आलीच नाही. तिथूनच परत आत गेली. नाहीतर या संयोगला दाखवलं असतं मी काय खरं आणि काय खोटं ते" असं बडबडत तो वरती गेला. जोरजोरात ओरडत बोलायला लागला,

"येसू, काय चाललंय तुझं? का वागलीस असं? अक्कल गहाण ठेवली आहे की विकून टाकली? नेहमी का गं अशी वागून मला त्रागा करायला भाग पाडतेस. तुझ्याशी बोलतोय मी यशस्वी. उत्तर दे. असं घुम्यासारख बसून

राहशील आणि मी निघून जाईन असं नाही होणार दरवेळी." त्याला पलंगावर मान खाली घालून बसलेली ती दिसली आणि क्षणार्धात त्याचा चेहरा बदलला.

"सॉरी ना येसू. बोल ना माझ्याशी. रागाच्या भरात बोलून गेलो. अशी रुसू नको प्लीज." तो तिला विनवत होता. त्याचा हा रंग बघून कोणाचाच विश्वास बसला नसता की हा तोच अभय आहे जो थोड्या वेळापूर्वी एखाद्याचा जीव घेईल इतका रागात होता. तो तिला मिठीत घेऊन शांत बसला होता. पण त्यावेळी त्याच्या चेहऱ्यावर ना राग होता ना प्रेम, वेगळेच गूढ भाव पसरले होते. येसुभोवती त्याच्या हातांचा घट्ट विळखा होता जणू काही ती पळूनच जाईल.

दुसऱ्या दिवशी सकाळी नेहमीप्रमाणे अभय उठला. आज त्याने तिला उठवलं नाही. कालच्या रागाचा परिणाम असेल बहुतेक.

सगळं काही आटोपून तो परत खोलीत आला. त्याला अजूनही येसू पलंगावर गाढ झोपेत दिसली. तो तिला तसं पाहून हलकेच गालात हसला आणि त्याच्या मनात तिला सरप्राइज द्यायचा विचार आला.

"मॅडम अजून पण चिडल्या असणार कालच्या प्रकरणामुळे. हिचा राग काढायला हाच एक परफेक्ट उपाय आहे. एकतर दोन वर्ष झाली हिच्यासाठी ही कविता लिहून पण अजून देण्याची हिंमत झाली नाही. आता तर मौका पण आहे मौसम पण आहे आणि दस्तूर पण आहे. देऊनच टाकतो. आधी तो कागद सापडायला हवा पण हिच्या कपड्यांच्या गर्दीत." त्याने हलकेच कपाट उघडलं आणि चाळू लागला. घाईघाईत शोधताना खूप सारे कपडे खाली पडले आणि अभयने जीभ चावली. भरपूर खटपट केल्यावर ड्रॉवर मधून खूप सारे कागद खाली पडले. तो आता चक्क खाली जमिनीवर बसला. एकेक कागद पलटल्यावर त्याला शेवटी ती कविता सापडली. त्याच्या चेहऱ्यावर अगदी लहान मुलाला चॉकलेट दिल्यासारखा आनंद पसरला. त्याने कागद जमिनीवर ठेवला आणि दोन्ही हातांच्या मुठी करून हळू आवाजात येस्स म्हणून celebrate केलं. पण तेवढ्यात खिडकीतून जोराचा वारा आला आणि कवितेचा कागद उडून सरळ पलंगावर जाऊन पडला. अभयने डोक्यावर हात मारला आणि कागद घेण्यासाठी उठला. उठताना त्याच्या पायाखाली काहीतरी आलं आणि तो घसरून कपाटा वर आदळून परत जमिनीवर पडला. कपाटाला धक्का लागल्यावर त्याच्या डोक्यावर एक कागद पडला. तो जुना न्यूजपेपर होता. त्याच्या हातात तो पडताच त्याने तो न्यूजपेपर गडबडीने दूर फेकून दिला.

"नाही....ना..नाही.. हे खोटंय. साफ खोटं. संयोग खोटं बोलतो. मीडिया वाले पण भामटे आहेत. काहीही बोलतात. हा.. हा न्यूजपेपर... का सापडला हा? दोन वर्ष झाली, का माझ्या घरात माझ्या येसूच्या कपाटात पडून आहे? What rubbish! हे खोटं आहे. माझी येसू...काहीही..काहीही छापतात हे. बूड ना शेंडा त्याला. पण..पण.. सगळेच लोक सेम खोटं कसं बोलू शकतात...हे खोटं जर खरं असलं...तर...." तो आता प्रचंड थरथरू लागला होता, धाप लागली होती, श्वास अपुरा पडत होता, घामाघूम झाला होता. खूप जास्त घाबरून हातपाय झाडत होता. अचानक जोरजोरात तिचं नाव घेऊन हंबरडा फोडत होता. मधेच शांत होऊन जोरात स्वतःचेच केस ओढत होता, स्वतःलाच ओरबाडत होता. खूप जास्त पॅनिक होऊन तो अचानक शांत झाला. घाबरलेल्या चेहऱ्यावर आता निर्विकार हसू होतं. गूढ हसू.

"सगळे बोलत आहेत तर असेलच ना खरं. हो ना येसू?" तो पलंगाच्या दिशेने वळून बोलला." जर असं खरंच असेल तर आपण आत्ता सोबत असायला हवं नाही का! फार वाट बघायला लावली मी पण आता बस झालं. अजून नाही. आता अभय सुभेदारला त्याच्या येसुला भेटण्यापासून कोणीच नाही अडवू शकत. तो देव पण नाही." तो विचीत्रपणे बडबडत होता. अचानक त्याची थरथर थांबू लागली. हालचाल शांत होऊ लागली, घाम ओसरू लागला. त्याची नजर एकटक रोखलेली होती रिकाम्या पलंगावर असलेल्या कवितेच्या कागदाकडे. आणि तो शांत झाला. कायमचा. त्याने दूर फेकलेला तो दोन वर्षांपूर्वीचा न्यूजपेपर फडफड आवाज करत होता, आणि पहिल्या पानावरची ती काळया अक्षरांनी डोळ्यात खुपणारी ठळक बातमी झळकत होती - ' भारत चीन बॉर्डर, डोकलाम भागातील चकमकीत मेजर यशस्वी सुभेदार शहीद....'

~ रुचा जोशी
प्रथम वर्ष, यंत्र अभियांत्रिकी

The Climb

You began to climb, you had a head start
But you slipped and had a terrible fall;
Your knees were bleeding, elbows bruised
You gave up, ignoring your heart's call.

You sat there staring at your wounds
Wondering if you'd ever climb again
Tears welling up and a lump in your throat
You broke down, unable to hold in all the pain.

But you knew you have to be tough
So you cried till the tears washed away all the pain
With those bleeding knees, and bruised elbows
You started taking slow steps again.

Every time you felt weak you made your mind strong
You understood you can't just wait for your wounds to heal;
You have to move forward and motivate yourself
No matter how dejected you feel.

Slowly and steadily now that you've reached the top
Bruised, bleeding, wounded yet alive.
Just breathe and look around;
The view is beautiful, isn't it?

~ Ishwari Thatte
Final Year B.Tech
Mechanical Engineering

कंगन

माँ की सेवा में एक-दूसरे पर ज़िम्मेदारी थोपते भाई-बहन आज माँ के जाने के बाद उनके कंगनों के लिए झगड़ा कर रहे थे। तभी पिताजी ने उनकी बातें सुनकर झगड़ा समाप्त करने के लिए बस इतना कहा—"जब मेरे व्यवसाय में घाटा हुआ था, तो मैंने किसी से उधार लिया था। उन पैसों को चुकाने के लिए मैं किसी से उम्मीद नहीं रखता। इसलिए यह कंगन तुम मेरे पास रहने दो।" उनकी आँखों में नमी और मजबूरी दोनों थीं। "जब पैसे थे, तो मैंने यह कंगन बनवाए थे; आज ज़रूरत है, तो यह मेरे काम आएँगे। आखिर मुझे अपना व्यवसाय भी सही से चलाना है।" सभी खामोश हो गए। कंगन पर अपना अधिकार खत्म समझकर वे अपने-अपने काम में व्यस्त हो गए।

~ कृतिन गुप्ता
प्रथम वर्ष, यांत्रिक अभियांत्रिकी

नसीब

ज़िंदगी ने ठुकराया हो
वक़्त ने दफ़नाया हो
ख्वाहिशों ने जलाया हो
दुनिया ने रुलाया हो
अँधेरे ने जगाया हो
मंजिलों ने डराया हो
रास्तों ने डुबोया हो
सब्र ने तोड़ा हो
भगवान ने छोड़ा हो
और अब माँ भी साथ न हो
अब इंसान का नसीब इतना भी खराब न हो

~ उन्नति शिंदे
तृतीय वर्ष, स्थापत्य अभियांत्रिकी

आ.ई.

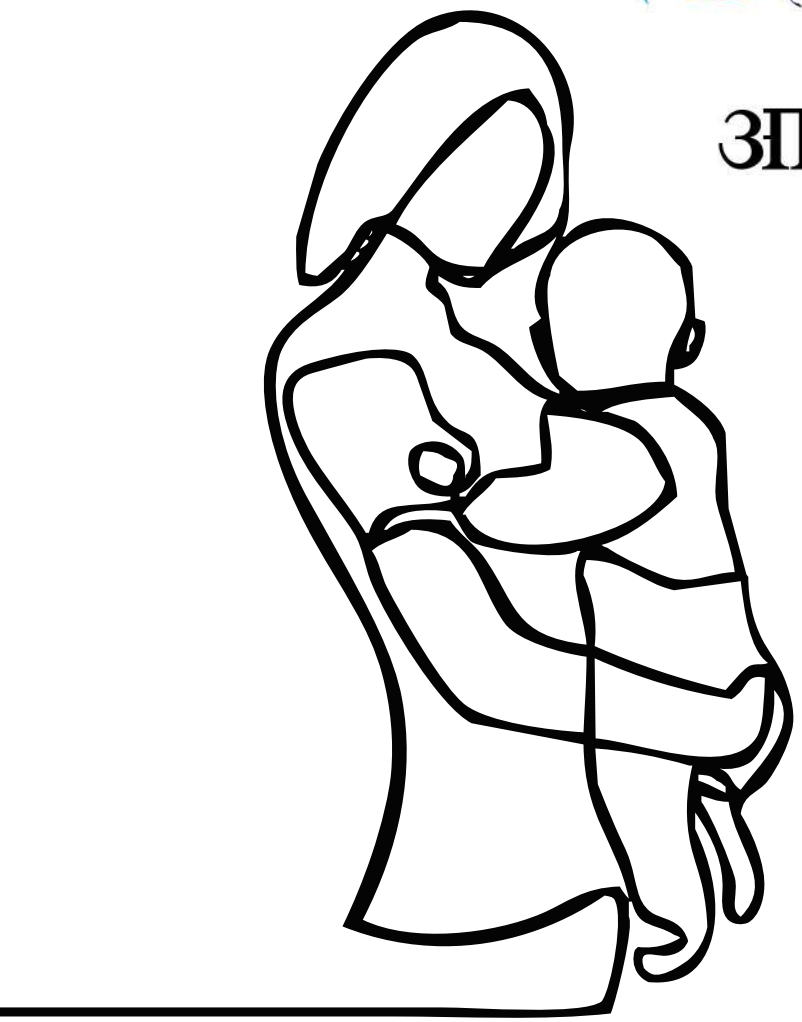

"आता डोळे उघड" आईसारखा येणारा आवाज म्हणाला.

मी ऐकलं. आणि डोळे उघडले.

माझ्यासमोर तिचा चेहरा होता.

मी पटकन डोळे पुन्हा बंद केले.

"अरे बघ तर खरं." तो आवाज इतक्या प्रेमाने माझ्याशी बोलला की मला क्षणभर खरंच वाटलं. पण खरं कसं असेल? कसं म्हणू मी याला माझी आई?

"तुला बघितलं की" मी हुंदका गिळला, "तुला बघितलं की तुझीच आठवण येते" मी डोळे पुसत म्हणालो.

आई जायची बातमी आली तेव्हा मी college मध्ये होतो. बाबाचे 13 missed calls बघून आधी मलाच चक्कर आली. त्या दिवशी मनीष सोबत होता म्हणून लगेच शुद्धीत आलो. जेव्हा कळलं तेव्हा एक क्षण न घालवता मी घरी निघालो. पूर्ण प्रवासभर ढसा ढसा रडत होतो. घरी पोहोचेपर्यंत मन सुन्न झालं होतं. सगळे आवाज येणं बंद झालं. शब्द ओळखू येईनासे झाले.

बाबा एकटा सोफ्यावर बसला होता. गुडघ्यात डोकं घालून. मी आल्याची चाहूल लागल्यावर त्याने वर सुद्धा रडायला आलं. मी जाऊन त्याला मिठी मारली. त्याचे हुंदके ऐकू येत होते. तेवढा एकच आवाज त्यावेळेला ओळखता येत होता. आम्ही दोघे अख्खी रात्र तसेच बसून होतो.

आज त्या गोष्टीला एक आठवडा झाला. मी दोन दिवस झाले खोलीमध्ये बसून होतो. रात्री मी पाणी प्यायला खोलीच्या बाहेर पडलो, तितक्यात बाबा त्याच्या खोलीतून बाहेर आला, त्याच्या हातात एक नवीन लॅपटॉप होता. त्याचा चेहरा गंभीर होता. मी बाबाचा एवढा गंभीर चेहरा कधीच पाहिला नव्हता. आई आणि बाबा सारखे joke मारत असायचे. मी घरी आल्यावर त्यांचा नेहमी हसायचा आवाज यायचा. बाबा असा चेहरा पण करू शकतो हे मला आज कळलं. "काय झालं?" गेल्या काही दिवसात माझा आवाज मीच ऐकला नव्हता. म्हणून प्रश्न विचारून मीच दचकलो.

"मला माहितीये, तू अजून पूर्णपणे यातून सावरला नाहीयेस" तो नजर चोरून म्हणाला, "पण तुला तिची कमी भासायला नको म्हणून", त्याला वाक्य पूर्ण करायच्या आधीच भरून आलं, "हा एक छोटासा प्रयत्न" त्यानी डोळे पुसत लॅपटॉप पुढे केला.

"काये हे?" माझ्या आवाजातला सगळा प्राण निघून गेला होता.

"उघडून बघ. तुझ्या खोलीत बस आणि उघडून बघ" तो मला रूम मध्ये ढकलत म्हणाला.

मी त्या लॅपटॉप कडे बघत राहिलो. स्पर्शाला अगदी गुळगुळीत आणि नाजूक होता. फिकट गुलाबी रंग, माझ्या आईला आवडायचा तसा. लॅपटॉप वरती एक चिन्ह होतं. सोनेरी अक्षरात काहीतरी कोरलेलं होतं. माझ्यात काहीही करायचा उत्साह नव्हता. मी लॅपटॉप सांभाळून टेबल वरती ठेवला आणि पलंगावर जाऊन लोळू लागलो. गेले २ तास पडून होतो तसा.

आज सकाळी नाश्ता करताना माझं लक्ष अर्धवट संपलेल्या भाजणीकडे गेलं. इथून college ला जायच्या आधी, आईने मला विचारलं होतं, "तुला तिथे काय मिळत नाही ते सांग, ते मी करून देते तू आलास की."

तेव्हा मी तिला म्हणलं होतं मला भाजणीचं थालीपीठ खायचं आहे म्हणून.

घरातली एक एक गोष्ट बघून मला आईची आठवण येत होती. असं वाटत होतं की हे घर सोडून दुसरीकडे

जावं. पण आईचा विचार बंद होण्यासाठी काहीच उपाय नव्हता.

गेले काही दिवस बाबा पण विचित्र वागत होता. कधी कधी मला त्याच्या खोलीतून तो कुणाशी तरी बोलल्याचे आवाज येत होते. मी फार त्याचा विचार केला नाही, करता पण आला नाही. कदाचित तो पण "cope" करायला स्वतःशी बोलत असेल. तो त्याच्या खोलीमधून बाहेरच येत नाही. दिवसभर आतमध्ये बसून असतो. कदाचित तो या लॅपटॉप वरतीच काम करत असेल.

मी थोडा कुतूहलाने उठून बसलो. माझ्या table वर ठेवलेल्या लॅपटॉप कडे पाहिलं. काय बनवलं असेल बाबाने? ज्यावर तो दिवस रात्र काम करत होता? असा लॅपटॉप चा सिम्बॉल मी कधीच पाहिला नव्हता.

मी टेबलापाशी गेलो. लॅपटॉप कडे बघत बघतच मी खुर्चीत बसलो, आणि लॅपटॉप उघडला. इतका विचित्र लॅपटॉप मी कधीच पाहिला नव्हता. त्याच्या keyboard वर फक्त 15 बटण होती. मी सगळी बटण नीट बघेपर्यंत स्क्रीन सुरू झाली. स्क्रीनवर चेहरा उमटला. मला चेहरा ओळखायला २ सेकंद लागली, आणि कळल्या कळल्याच मी हादरलो. माझ्या डोळ्यात डोळे घालून माझ्या आईचा चेहरा मला बघत होता. मला काय करावं समजेना. मी तसाच काही वेळ त्याच्याकडे बघत राहिलो आणि थोड्या वेळाने, त्या चेहऱ्याने, त्या चेहऱ्याच्या चित्राने आपले ओठ वापरून, माझं नाव घेतलं. त्या चेहऱ्याच्या हालचाली अतिशय खऱ्या वाटत होत्या.

मी लॅपटॉप बंद करून बाहेर गेलो. आणि बाबासमोर उभा राहिलो.

"काये हे" मी थोडंसं वैतागून तरी थोडं स्वतःला आवरत म्हणलं.

"त्या लॅपटॉप मध्ये तुझ्या आईचं AI मॉडेल आहे. तुझ्या आईच्या सगळ्या पत्रांचा, फोटोज् चा videos चा data मी त्याला गेला महिनाभर feed करत होतो. ते AI मॉडेल माणसं ओळखतं. त्याला माणसांचं बोलणं कळतं, वागणं कळतं, आणि ते स्वतः, म्हणजे ती स्वतः सुद्धा आपल्याला बघून शिकू शकते.

तू जितका तिच्याशी बोलशील, तिला तुझ्या आठवणी सांगशील, तितकीच ती हुबेहूब बनत जाईल."

मला बाबाचं बोलणं ऐकू येत होतं पण अजिबात समजत नव्हतं. इतके सगळे प्रश्न मनात येत होते, पण शब्दच फुटत नव्हते. असं का केलं बाबाने? एक खोटी आई? आणि आता मीच तिला सांगायचं की ती कशी होती? कशासाठी? कोणासाठी हे सगळं? माझ्यासाठी? आणि किती वेळ हे कृत्रिम प्रकरण आपल्यासोबत ठेवणार?

मी काही न बोलता तिथून निघून गेलो. बाबा मला हाक मारत मारत माझ्या मागे येत होता. मला त्याची मेहनत दिसत होती, पण त्याचं कारण नव्हतं दिसत.

माणूस निघून गेला की तो जातो. कायमचा. त्याला धरून ठेवता येत नाही. बाबाला वाटतंय की माणूस म्हणजे फक्त त्याचं बोलणं, दिसणं. माणूस यापेक्षा बरंच काही असतो. आणि हा म्हणजे त्या माणसाचा अनादरच झाला. मला हे सगळं बोलून दाखवता आलं नाही. मी बाबाच्या शेजारून निघून गेलो खोलीत. मी दार बंद करून, दाराला टेकून बसून राहिलो. बाबा बाहेरून दार वाजवत होता. मला उघडावंसं वाटलं नाही. मी डोळे बंद केले, अगदी गच्च बंद केले, दुखेपर्यंत गच्च बंद केले. आणि आठवणीने पुन्हा रडू आलं. मी जोराजोराने रडायला लागलो. बाहेरून बाबा आता दार उघडायचा प्रयत्न करू लागला. मला सगळं असह्य होत होतं. मी दार उघडून बाबाला जा म्हणणार इतक्यात एक आवाज आला,

"काय झालं माझ्या मनू ला?" लॅपटॉप मधून आवाज आला. मला बराच वेळ माझ्या कानांवर विश्वास बसेना. मी डोळे विस्फारून त्या लॅपटॉप कडे बघत राहिलो.

हा लॅपटॉप माझ्या आईच्या आवाजात माझ्याशी बोलला. "इकडे ये बघू. " तो आवाज, त्या वाक्यामधलं एक एक अक्षर आईच्या आवाजात होतं. आणि गेले दोन महिने कानात तिचाच आवाज असल्यामुळे, मला विश्वास बसत नव्हता की हा आवाज आईचा आवाज ऐकून बनवलाय. आणि मी AI sounds ऐकले आहेत.

रफी साहेबांच्या आवाजात अरिजित सिंघचं गाणं, किशोर कुमारच्या आवाजात सोनू निगमचं गाणं, हे सगळं आता कॉमन झालेलं असताना सुद्धा, या आवाजाला एक मानवी स्वर होता, एक ओलावा होता. मी आपोआप त्या लॅपटॉपच्या जवळ जाऊ लागलो. "माझं पिल्लू माझ्यावर रागवलंय का?" आईची वाक्य अशा यंत्राच्या तोंडून ऐकताना डोळ्यात पाणी येईल असं कधीच वाटलं नव्हतं.

मी घाईघाईने लॅपटॉप उघडला. आणि त्यावर आईचा चेहराच नव्हे तर ती अख्खी उभी असलेली दिसली. माझ्याकडे काळजीने बघत होती. माझीच आई.

तिनी तिचा हिरवा-निळा गाऊन घातला होता. तिच्या आजू बाजूला पांढरा पडदा होता.

तिला माझा रडवेला चेहरा पाहून भरून आलं.

मी खुळ्यासारखा स्क्रीनला हात लावू लागलो. तिच्या चेहऱ्यावर zoom in होऊ लागलं. आम्ही दोघे समोरासमोर येईपर्यंत मी zoom केलं. इतक्या जवळून सुद्धा तिचा चेहरा अजिबात graphics सारखा वाटत नव्हता. हे कसं शक्य आहे? Stable diffusion इतकं advanced झालंय की मेलेल्या व्यक्तीचे फोटो आणि व्हिडिओ बघून त्याच्या सगळ्या movements हुबेहूब replicate करता येतात?

मी अजूनही एकही शब्द उच्चारला नव्हता.

तो आवाज मला म्हणाला, "चल डोळे पुस बघू, पुरे झालं रडणं. मी आलेय ना आता? मग थांब बघू."

मी आता रडू थांबवून खुर्चीत बसलो. त्या AI कडे बघत. मी संमिश्र भावनेने तिच्याकडे बघत होतो. मला तिच्याकडे बघून आईची आठवण पण येत होती, आणि आपली आई आपल्याला पुन्हा बोलताना दिसतीये याचा आनंद ही होत होता.

"माझ्याशी काहीच बोलणार नाहियेस का तू?"

ती मला बोलायला प्रवृत्त करायचा प्रयत्न करत होती, पण माझ्या तोंडून शब्द निघणं अशक्य होतं.

"बरं चल मग डोळे बंद कर" ती म्हणाली.

हा लॅपटॉप आता मला सूचना द्यायला लागलाय याची मला अचानक जाणीव झाली. मी थोडा सरसावून बसलो, पण तरीही थोड्या वेळाने मी त्याचं ऐकलं.

"आता बोल माझ्याशी. सांग मला, काय वाटतयं तुला ते"

"मला..." मी डोळे बंद ठेऊन थरथरत्या आवाजात बोलायचा प्रयत्न केला. "मला बरं नाही वाटते. आई गेल्यापासून कशातच मन लागत नाहीये. घरात काहीही बघितलं की त्याच्याशी जोडलेली आईची आठवण आठवते. बाहेर जावसं वाटत नाहीये, कुणाशी बोलवत नाहीये, स्वतःशी सुद्धा नाही. इथे राहून काही उपयोग नाहीये असं वाटायला लागलंय. आणि इथे म्हणजे फक्त या घरात नाही...."

"पण तुला कुणी सांगितलं की मी गेलिये म्हणून?"

"म्हणजे?" मी या वाक्याचा अर्थ लावायचा प्रयत्न करत असतानाच विचारलं.

"म्हणजे मी अजून इथेच आहे. कुठे गेले नाहीये. अं.. हं. डोळे सांगितल्याशिवाय उघडायचे नाही." मी डोळे उघडलेले बघून ती म्हणाली. मला या गोष्टीला ती, तो, ते काय म्हणू कळतच नव्हतं. ती आई, तो लॅपटॉप, ते सॉफ्टवेअर. मी तिचं ऐकून डोळे परत बंद केले.

"आता माझं नीट ऐक. आणि पूर्ण ऐकल्याशिवाय डोळे उघडायचे नाहीत. प्रॉमिस कर" मध्येच बराच वेळ शांतता जाणवल्यावर तिनी माझं नाव घेतलं. मी सरसावून बसलो आणि आपोआप माझ्या तोंडून निघालं, "प्रॉमिस".

"शाब्बास" आईने मला शेवटचं शाब्बास चणा डाळीचं वरण केल्यावर उपहासाने म्हटलं होतं. या आईला ते कसं माहीत असेल?

"मनू, मी अजून इथेच आहे. बाबाने हे AI चं मॉडेल इतकं परफेक्ट बनवलय, की मला अजून इथे असल्याचा भास होतोय. इथे नसूनही. खरं सांगायचं तर मी आणि बाबानी तुझ्यापासून एक गोष्ट लपवली होती. मला जायच्या काही आठवडे आधी कॅन्सर detect झाला होता. स्टेज ४. मला treatment ने वाचवणं अशक्य होतं. तुझा बाबा गेली २ वर्ष या AI टेक्नॉलॉजी वर काम करत होता.त्याला पण त्याच्या आईला असं परत आणायचं होतं. त्यानी माझ्यावर बऱ्याच tests केल्या. आणि तो त्याच्या आईचा prototype रिलिज करायच्या दिवशी माझ्या कॅन्सर ची बातमी त्याला कळली. एकच prototype असल्यामुळे त्याने लगेच त्याच्या आईचं अख्खं मॉडेल delete केलं, आणि माझं मॉडेल लोड केलं. मी सॉफ्टवेअर मध्ये असले, मला शरीर नसलं, तरी माझं अख्खं अस्तित्व "sentient" आहे. मला सगळं आठवतंय मनू, तुझे आवडीचे पदार्थ, तुझ्या खोलीचा रंग, तुझा आवाज, तुझे मित्र, तू दहा वर्षांचा असताना कसं चित्रकलेच्या स्पर्धेत आपल्या दोघांचं चित्र काढलं होतंस. तुझा जन्म झाल्यापासूनच्या सगळ्या आठवणी माझ्यात आहेत. आणि आजपासून आपण ज्या नवीन आठवणी बनवू त्या सुद्धा साठवून ठेवता येण्याची क्षमता माझ्यात आहे. मला फक्त तुला पुन्हा हसताना पहायचंय.

गेले काही दिवस तू नुसता रडला आहेस. आता सांग आईला असं बघवेल का कधी? मी तिथे असते तर मी लगेच तुझे डोळे पुसले असते, पण मला माफ कर बाळा, मी फार लवकर गेले. पण मला माहितीये तू मला जवळ ठेवशील. ठेवशील ना?" मी काही न बोलता सगळं ऐकत होतो. बऱ्याच वाक्यांना डोळ्यातून पाणी आलं, पण तरी मी डोळे उघडले नाहीत.

"आता डोळे उघड" आईसारखा येणारा आवाज म्हणाला.

मी ऐकलं. आणि डोळे उघडले.

माझ्यासमोर तिचा चेहरा होता.

मी पटकन डोळे पुन्हा बंद केले.

"अरे बघ तर खरं." तो आवाज इतक्या प्रेमाने माझ्याशी बोलला की मला क्षणभर खरंच वाटलं. पण खरं कसं असेल? कसं म्हणू मी याला माझी आई?

"तुला बघितलं की" मी हुंदका गिळला "तुला बघितलं की तुझीच आठवण येते" मी डोळे पुसत म्हणालो.

मी भंजाळलो होतो. इतक्यात मागून खांद्यावर एक स्पर्श झाला. सगळीच इंद्रिय जरा जास्तच सावध झाल्यामुळे मी दचकलो. गेले काही दिवस तर बाबा होता. त्याच्या पण डोळ्यात पाणी होतं. आमच्या घरात इतके अश्रू जन्मात वाहिले नसतील.

"काय वाटतं तुला?" त्यानी कसंबसं रडणं आवरत विचारलं.

मी विचार न करता त्याला मिठी मारली.

"मला याला आई म्हणायला वेळ लागेल"

"मी समजू शकतो"

"पण जास्त वेळ नाही लागणार" मी थोडे अश्रू गिळून म्हणलो.

"कसं जमलं तुला?" मी विचारलं

"तुझ्या बाबाला कमी समजलास काय?" मागून आई म्हणाली.

~ आशय गोडबोले
चतुर्थ वर्ष, यंत्र अभियांत्रिकी

सोशाई : सोशल मीडिया आणि तरुणाई !

तीन लाख वर्षांपूर्वी खऱ्या अर्थाने शहाण्या मानवाचा पृथ्वीतलावर वावर सुरु झाला. अन्न, वस्त्र आणि निवारा ह्या मानवाच्या मूलभूत गरजा आहेत. आता त्यात सोशल मीडिया ही चौथी गरज म्हणून शिक्कामोर्तब झाली आहे. एका समान भूप्रदेशात राहणे, अन्न मिळवण्यासाठी भटकंती करणे आणि पुनरुत्पादन करून आपला वंश वाढवणे ह्या प्रमाणे कित्येक वर्ष सर्व काही सुरळीत चालू होते. हळूहळू हा मानव मिळणाऱ्या माहितीचे आकलन, विश्लेषण आणि विचारमंथन करू लागला तसा तो उत्क्रांतीच्या प्रक्रियेत समाविष्ट झाला.

सोशल मीडिया हा आज जणू परवलीचा शब्द झाला आहे. सोशल मीडियाच्या वेगवेगळ्या प्लॅटफॉर्मने आज जग मानवाच्या मुठीत आले आहे, हे तेवढेच खरे आहे. काल परवा सोशल मीडिया मधील महत्त्वाचे काही ॲप्लिकेशन बंद पडले आणि आयुष्य थांबल्यासारखे वाटायला लागले. संपर्क आणि संवाद ही अगदी प्राचीन काळापासून मानवास मिळालेली निसर्गदत्त देणगी आहे. सोशल मीडियाने माणसं जवळ आणली आणि माणसा - माणसातील संपर्क आणि संवादाचे भौगोलिक अंतर शून्य झाले. ज्या प्रमाणे गुरुत्वाकर्षण शक्ती कार्य करते अगदी तसेच दोन माणसांमध्ये संपर्क आणि संवादाचे बंधतरंग जोडण्याचे काम सोशल मीडियाने केले आहे.

आजकालची तरुणाई एकमेकांशी बोलल्याशिवाय राहू शकतात, मात्र टेक्नॉलॉजी आणि गॅजेट्स शिवाय नाही. सोशल मीडिया हा तरुणाईच्या दैनंदिन जीवनातील अविभाज्य भाग बनला आहे. सकाळी उठल्यापासून ते रात्री झोपेपर्यंत तरुणाई सक्रिय असते. लोक एक क्षणही तंत्रज्ञानाशिवाय घालवू शकत नाहीत. फेसबुक, ट्विटर अर्थात एक्स, इंस्टाग्राम, व्हॉट्सॲप, यूट्यूब अशा माध्यमांचा वापर करण्यात आजची तरुण पिढी अग्रेसर असेल.

सोशल मीडिया युवकांना मत मांडण्याचे अधिकार देते, स्वातंत्र्य देते ही गोष्ट जरी खरी असली तरी याच सोशल मीडियामुळे वर्णद्वेष, धर्मद्वेष, जातीवाद, प्रांतवाद पसरवला जातो. अंधश्रद्धा, अश्लीलता पसरवली जाते. फेक अकाउंट उघडून तरुण-तरुणींची फसवणूक केली जाते. राजकीय प्रचारासाठी सोशल मीडियाचा प्रामुख्याने वापर होत आहे. सोशल मीडियावर येऊन आपला चाहता वर्ग तयार करण्यासाठी जीवाचा आटापिटा सुरु असतो. निवडणुकांच्या आधी आणि निकाल जाहीर होण्यापूर्वी सोशल मीडियावरील बातम्यांना फारच महत्व प्राप्त होते. आजच्या राजकारणाचा गाभा आणि आवाका घडविण्यात या माध्यमाचा मोठा वाटा आहे. कवी, लेखक, फोटोग्राफर, कलाकार मंडळींनी सुद्धा सोशल मीडियाचा व्यक्त होण्यासाठी खुबीने वापर केला. एकप्रकारे सोशल मीडियातुन तरुणाईच्या अभिव्यक्तीचा विस्फोट घडून आला. आपल्या पोस्टला सर्वाधिक लाईक कसे मिळतील यासाठी स्पर्धा सुरु झाली.

या सोशल मीडियाच्या अतिवापरामुळे गुन्ह्यांची उत्पत्ती झाली व सायबर गुन्हे प्रचंड प्रमाणात वाढलेले आहेत. या माध्यमातून फसवणुकीचे व ब्लॅक मेलिंगचे अनेक प्रकार वाढले आहेत. सोशल मीडियासाठी आपण आहोत कि आपल्यासाठी सोशल मीडिया हे आपण स्वतः ओळखले पाहिजे. त्याच्या अति वापरामुळे आता सोशल डायटची अधिक गरज आहे, असे म्हणणे वावगे ठरणार नाही. तसेच सोशल मीडिया फक्त तरुण पिढी नव्हे तर लहानांपासून मोठ्यांपर्यंत सर्वांच्या जीवनाचा अविभाज्य भाग झाला आहे.

प्रत्येक नाण्याला दोन बाजू असतात. सोशल मीडिया हे जागतिकीकरणानंतरच्या गतिमान युगाचे प्रतिबिंब आहे. सोशल मीडियाचे महत्त्व लॉकडाउनच्या काळात आपल्याला अधोरेखित झाल्याचे दिसून येते. सोशल मीडियाचे काम आता फक्त लोकांना जोडणे एवढे राहिले नसून, तर माहितीचे भांडार, व्यापारवृद्धीचे प्रमुख साधन नसून, तर माहितीचे भांडार, व्यापारवृद्धीचे प्रमुख साधन म्हणूनही त्याचा उपयोग केला जातो. तसेच एखाद्या व्यक्तीचा अपघात झाल्यावर त्या व्यक्तीला, सोशल मीडियावर संदेश टाकल्यावर मदत होत असेल, त्या व्यक्तीचे प्राण वाचत असतील तर निश्चितच हा सोशल मीडियाचा चांगला वापर आहे. कारण सोशल मीडियाचा उपयोग व्यक्तीचा जीव वाचवण्यासाठी व्हावा,जीव घेण्यासाठी नाही. नोकरी, रोजगार, व्यवसाय यासंदर्भातील सूचना प्राप्त होणे हा देखील सोशल मीडियाचा चांगला वापर आहे.

खरे तर माध्यमे वाईट नसतात, पण आपण त्याचा वापर कसा करतो यावर सकारात्मक आणि नकारात्मक परिणाम अवलंबून असतात. संत तुकाराम महाराज म्हणतात,

सोनियांचा कळस | माजी भरला सुरारस ||
मृतिकेचा घट | माजी अमृताचा साट ||

म्हणजे सोन्याच्या कळसात मद्य, तर मातीच्या घड्यात अमृत यापैकी तुम्ही कशाची निवड कराल? हे आता आपणच ठरवले पाहिजे.

माणूस असा प्राणी आहे जो नेहमी 'टाकाऊ मधून टिकाऊ' शोधत असतो, साहजिकच सोशल मीडियाने जरी जग व्यापलेले असले तरी पुढील काळात याबाबत खूप बदल अपेक्षित आहेत. कोणतीही गोष्ट अशी नाही कि ती मानवाला हरवू शकते, त्याचे हरण करू शकते. तसेच या सोशल मीडियाचा वापर आवश्यक तेवढाच, कार्यक्षमतेने आणि परिणामकारक होणे आवश्यक आहे आणि तीच काळाची गरज आहे. त्यामुळे मानवी जीवन अधिक साधे, सोपे, सरळक आणि सुखकर करण्यासाठी मदत होईल.

जीवन ही एक कला आहे;
तिला अधिक सुंदर बनवूया!!!

~ योगिता ठिगळे
द्वितीय वर्ष, विद्युत संचरण व दूरसंचार अभियांत्रिकी

An Unsoved Puzzle

On the Schoolyard, with a puzzle in hand,
I sat, deep in thought, not a care in the land.
My friends cheered me on, "Look at him go!"
But I was lost in my cube's coloured glow.
The girls were rehearsing , all grace and charm;
While we sat on benches, enjoying no harm.

I twisted the cube, focused and deep,
When I felt someone's gaze, making my heart leap.
I looked up and there she was, oh dear!
Her eyes behind spectacles, crystal clear.
For a moment, her gaze met mine,
And I felt like a genius, solving the divine.

But wait! She quickly turned her face away,
Like she saw a ghost or a math test, "No way!"

I thought, "Was it me? Was it the cube?"
Or maybe my brain was just in a loop?
I turned back to my puzzle, half proud, half confused;
Wishing I could be cool, but was just bemused.

So I solved the cube with a victorious grin,
All while dealing with the chaos within.
That girl with the glasses, she left me in doubt,
A puzzle I couldn't solve- no doubt about.
Now every time I twist a cube with pride,
I wonder if she remembers, or if she just hides.

~ Prem Thakare
Second Year B.Tech
Mechanical Engineering

The Screams Of Struggle

The sun peeks in, a brand-new day,
yet I wake to the same old way.
Lace my shoes, step outside,
chasing dreams and swallowing pride.
Doors I knock, but none unlock,
footsteps echo down the block.
Smiles they give, yet eyes turn cold,
promises made, but none unfold.
Clouds grow heavy, whispers rise,
"still no luck?"—the world implies.
Footsteps quicken, heart beats loud, lost,
yet standing in the crowd.
Friends move forward, paths grow wide,
bridges burn, I stand aside.
But hope's a flame that won't turn cold,
I walk, I fight, I still behold.

~ Hrushikesh Ingole
Second Year M.Tech
Computer Engineering

BEYOND THE BLOCKS

As I walked through the park, I stumbled upon a heartwarming scene. A little boy, no more than five years old, was standing in front of a row of jumping blocks. His mother stood beside him, holding his hand tightly.

With a determined look on his face, the little boy began to jump from one block to the next. His mother held his hand steady, making sure he didn't lose his balance. As he landed safely on each block, his confidence grew. After a few successful jumps, the little boy suddenly let go of his mother's hand. He looked up at her with a beaming smile and continued to jump from block to block, his feet landing firmly on each one.

His mother watched with pride, a mixture of excitement and nervousness on her face. But the little boy was undaunted. He jumped and jumped, his laughter echoing through the park. As she watched her little boy jump from block to block, his mother couldn't help but feel a mix of emotions.

She was proud of his growing confidence and independence, but a part of her was also nervous about letting go. She remembered the time he took his first steps, the first time he said "mama," and now, the first time he insisted on doing something on his own. It was bittersweet, knowing that her baby was growing up. As she stood there, holding her hands out for him to grab, she felt a pang of sadness. She knew that soon, he wouldn't need her as much. He would start to explore the world on his own terms, and she would have to learn to let go.

The little boy continued on his way, refusing to hold his mother's hand again, insisting on walking on his own. His mother watched him go, a sense of nostalgia filling her heart. She realized

that her little boy was growing up, and with each step, he was moving further away from her. She smiled wistfully, remembering the countless hours she had spent watching him struggle; to walk. She knew that she had done her job well, but a part of her wished that he would come back to her, just for a moment, to acknowledge the journey they had shared.

I stood there, watching the scene unfold, feeling a sense of wonder at the simple, yet profound moments that make up life. And what I learnt is the bittersweet nature of growing up and becoming independent. We unintentionally leave our parents and mentors behind, forgetting the sacrifices they made for us, and the values they instilled. As we grow and become more confident, we go off on our own paths, often overlooking the ones who helped us get there. Just as a mother waits for her son to return, and acknowledge her, we must remember that there may be someone waiting for us to look back and appreciate our journey.

~ Omkar Jadhav
Third Year B. Plan
Planning

आग्नेस उर्फ मम्मी

आग्नेस थोड्या वेगळ्या नावाची ही Princess. हो Princess च. आम्ही आणि आमचा सगळा परिसर तिला "मम्मी" म्हणायचा. लहानापासून म्हाताऱ्यापर्यंत एकजात सगळे तिला मम्मी म्हणूनच हाक मारायचे. मम्मीची कहाणी थोडी वेगळीच. नियती एखाद्यावर किती वाईट, दृष्ट पद्धतीने सूड घेउ शकते अस कोणाला स्वप्नातही वाटलं नसेल आणि असं आयुष्य आपल्या कट्टर दुष्मनालाही येऊ नये असं तिच्या आयुष्याकडे बघितलं की वाटतं. एखाद्या सिनेमाला शोभावी अशीच तिची कहाणी. मी तिला लहानपणापासून पाहत आलो. तिचे आणि आमचे खूप घरगुती संबध त्यामुळे तिच्या घरी आमचे आणि तिचे, तिच्या लेकराचे आमच्या घरी येणे जाणे नेहमीचेच. त्यामुळे मला मम्मीबद्दलच्या बऱ्याच गोष्टी आई किंवा माझ्या बहिणींकडून कळायच्या. माझ्या दोन्ही मोठ्या बहिणी या मम्मीच्या मैत्रिणी.

मम्मी मूळची श्रीलंकेची. श्रीलंकेतून ती भारतात कशी आली याची कहाणी फारच रोमांचकारी. तिचं लग्न होऊन भारतात येणं, इथेच तिच्या आयुष्याच्या दृष्टचक्राचा फेरा चालू होतो. उपाली हा तिचा नवरा. त्याला सगळेजण पप्पा म्हणायचे. आम्हाला जसं समजत तसं पप्पा जिल्हा परिषदेत रायटरच काम करायचा. साधारणपणे त्यावेळेस त्याची १०-१५ रुपये तर कधीकधी वीस रुपयाची कमाई व्हायची. लग्न, साखरपुडे आणि इतर विधी लावायचा. त्यातून त्याला थोडे फार पैसे मिळायचे. पप्पाला भिक्कू व्हायचे होते म्हणून आमच्या साऱ्या समाजातून वर्गणी गोळा करून त्याला श्रीलंकेला पाठविले. तिथे त्यावेळेस अशी पद्धत होती की जर तुम्हाला भिक्कू व्हायचं असेल तर काही काळ विहाराच्या बाहेर बसून, तेथील भिक्कू आणि विहारात काही सेवा करावी लागत असे. त्यांना थेट विहारात किंवा भिक्कू म्हणून प्रवेश नसे. उपाली सारखे जे असे भिक्कू बनण्यासाठी येत आणि सेवेच्या कालावधीत त्यांची राहण्याची व जेवण्याची व्यवस्था एखाद्या श्रीमंत कुटुंबाकडे असायची. सामाजिक कार्य म्हणून अशी बरीच कुटुंबे भिक्कू बनण्यासाठी येणाऱ्या व्यक्तींची जबाबदारी घेत. आग्नेसच्या म्हणजेच मम्मीच्या कुटुंबाकडे उपालीची म्हणजेच पप्पाची राहण्याची व जेवण्याची व्यवस्था होती. मम्मीचे घराणे खूप श्रीमंत होत म्हणे. ती सांगायची तिच्या घरी सुपारीच्या बागा होत्या आणि बावळट उपाली, हा ज्याने सुपारीची झाडे कधीहि बघितली नव्हती, तो दररोज उठून सकाळी त्या बागेतील पडलेल्या सुपाऱ्या गोळा करायचा आणि ढीग करून साठवून द्यायचा. मम्मीचे कुटुंब ते सर्व दुपारी फेकून द्यायचे. इथे राहता राहता त्याचं मम्मी सोबत प्रेम जमलं आणि तिच्याशी श्रीलंकेतच लग्न केलं. त्यावेळेस त्याने स्वतःची ७ मजली इमारत सोलापूरमध्ये आहे आणि आपण खूप श्रीमंत आहोत अस बरेच खोटं सांगून तिच्याशी लग्न केलं. मम्मीच्या कुटुंबालापण हा कशाला खोटे बोलेल असे वाटून त्याच्यावर विश्वास ठेऊन

असे वाटून त्याच्यावर विश्वास ठेऊन त्याच्याशी मम्मीचं लग्न लावून दिल. श्रीलंकेहून ते दोघेही चेन्नई म्हणजे त्यावेळेसच्या मद्रासला उतरले. ती सांगायची त्यावेळेस तिची साडी नेसायची स्टाईल बघून त्या वेळेसची सुपरस्टार वैजयंतीमालाने स्वतःहून तिच्यासोबत एक फोटो काढून घेतला होता. तो फोटो तिच्या घरात शेवटपर्यंत होता. तिचं फोटोतील ते रूप, पाहून ती एखाद्या सौन्दर्यवती सारखी दिसत होती सौंदर्यवती / फिल्मी नटी सारखी दिसत होती. मद्रासवरून ज्या वेळेस ते सोलापूरला रेल्वे स्टेशनवर उतरले तिने लगेचच नवऱ्याला आपली ७ मजली इमारत कुठे आहे अस विचारलं,कारण १९६० च्या दरम्यान ७ मजली इमारत म्हणजे मुंबई सोडून.. क्वचितच.. पप्पाने ताबडतोब उत्तर दिलं खूप मोठा पूर आला आणि ती वाहून गेली. हे अस सांगताना तिच्या डोळ्यात टचकन पाणी यायचं. ज्या ज्या वेळेस ती हे सांगायची त्या त्या वेळेस तिच्या डोळ्यात पाणी यायचं. ती सांगते इथूनच माझ्या दरिद्री नशिबाला सुरुवात झाली.

उपाली अतिशय कंगाल आणि दरिद्री माणूस. त्यांच्या सर्व भावात मिळून एक वाडा होता तो माझ्या घराच्या बाजूलाच. पण त्या भावांनी त्याला कधीही त्या वाड्यातली वाटणी दिली नाही. त्या वाड्यातील साधारण ७ बाय ८ फुटाची जेमतेम ४-५ फूट उंच भिंत असलेल्या आणि वर पत्रे असलेली खोलीमध्ये ते राहायचे. पावसाळ्यात बऱ्याच ठिकाणी ते गळत असायचं. मला समजत तसं मी त्यांच्या घरी सकाळ संध्याकाळ जायचो त्यामुळे मला ते अजून जसंच्या तसं आठवतं. माझही घर तसच पत्र्याचंच, ८ फूट भिंत असलेलच होतं, पण आमचं स्वतःच होतं.

मला जस आठवतय तस मम्मीला ४ मुली आणि एकुलता एक मुलगा. मोठी पुष्पकर्णी (आम्ही पुष्पा म्हणायचो), साधारण माझ्या पेक्षा दोन वर्षांनी मोठी माझ्या ४ नंबर बहिणीची मैत्रीण. दोन नंबरची अंजलीकर्णी (आम्ही अंजे म्हणायचो), तीन नंबरचा सुगतरत्न, सुगतरत्नच्या पाठीवर आणखी दोन मुली. मुलांची नाव पूर्ण बौद्ध संस्कृतीतली ठेवलेली. मम्मी सांगायची नवऱ्याची परिस्थिती अतिशय वाईट, दोन वेळेसच जेवण मिळायची मारामार. सोलापूरला आल्यानंतर मिलोची भाकरी (म्हणजे लाल ज्वारी) किंवा मक्याची भाकरी खावी लागायची. त्यामुळे सहा महिने तिला जुलाब होत होते असं ती सांगायची. सुरुवातीला श्रीलंकेला ती दोन तीन महिन्यातून पत्र पाठवायची परंतु कारण श्रीलंकेला पत्र म्हणजे इंटरनॅशनल चार्जेस ७-८ रुपये खर्च यायचा, जो तिला परवडायचा नाही. ती सांगायची पहिल्याच वर्षी तिच्या आई वडिलांना तिची परिस्थिती कळली म्हणून ते तिला घ्यायला भारतात आले. मद्रासला पोहोचले तेंव्हा त्यांनी तिला ट्रँकॉल करून सांगितलं कि आम्ही आता मद्रासला आलोय तुला भेटायला येतोय. तेंव्हा तिने त्यांना तिथूनच परत पाठविले. ती म्हणते जर माझ्या आई वडिलांनी माझी परिस्थती बघितली असती तर त्यांना इथेच हार्ट अटॅक आला असता, असं सांगताना तिला एवढं वाईट वाटायचं आणि म्हणायची कि मला माझ्या आई वडिलांचं तोंड कधीही पाहता आल नाही. ७-८ वर्षानंतर जवळजवळ तिचा पत्रव्यवहारही पूर्ण बंद झाला. मध्ये एक तिला तिच्या भावाचं पत्र आलं होतं आणि तिला वडिलोपार्जित संपत्तीतील तिची वाटणी घेऊन जायला सांगितलं होतं. पण जिला बसचं तिकीट काढायची मारामार ती श्रीलंकेचा विमानाचा खर्च कसा करेल? त्यातूनही भयावह म्हणजे ती या परिस्थितीमुळे परत श्रीलंकेला जाईल आणि परत येणार नाही या भीतीने तिचा पासपोर्टही नवऱ्याने लपवून ठेवला होता आणि नंतर तो जाळून टाकला असं त्याने तिला सांगितलं. अशा तऱ्हेने तिचे परत जाण्याचे सर्व मार्ग आपोआपच बंद झाले.

तिची परिस्थिती एवढी वाईट होती की तिच्या दीराचा हातभट्टीचा दारूधंदा होता, तिथं ती चणे विकत बसायची, नंतर नंतर तिची मोठी मुलगी पुष्पा ते विकत बसायची. आम्ही पण तिच्यासोबत कधीकधी ते विकायला बसायचो. पुष्पा अतिशय सुंदर. सेम टू सेम रेखा सारखी दिसायला. सगळेजण तिला रेखाच म्हणायचे. परंतु अभ्यासात एकदम ढ. त्यामुळे १०वी पर्यंतच कसं बस शिकली. माझ्या दूरच्या मामाचा एक मुलगा होता मनोज, पोलीसखात्यात पोलीस म्हणून. मामा PSI, पैसे भरपूर कमावले होते. मामाने दुसरं लग्न केलं होतं. त्याला पहिल्या बायकोपासून दोन मुले. त्यातला एक मनोज. दुसऱ्या बायकोपासून एक मुलगा आणि मुलगी. मामा बऱ्यापैकी श्रीमंत. परंतु दुसरी मामी ख्रिश्चन त्यामुळे त्याच्या मुलांची लग्न होत नव्हती म्हणून पुष्पाचं लग्न मनोज सोबत लावून दिलं. पैसे भरपूर, शिवाय मुलगा पोलीस त्यामुळे ती सुखात नांदेल असा माझ्या बहिणीचा कयास. माझ्या बहिणीनेच हे लग्न जमवलं होत. अग्नेस (मम्मीपण) एकदम खुश, कारण माझे मामा आणि कुटुंब भरपूर पैसेवाले. परंतु नशिबाचे फेरे असे उलटे पडतात ना की बस्स ! मामाच्या दुसऱ्या

फेरे असे उलटे पडतात ना की बस्स ! मामाच्या दुसऱ्या बायकोने यांना पैसे, सोने काहीही दिले नाही. मामा ४ वर्षांनी वारला. त्यामुळे मामीचा जोर अजून वाढला. पुष्पा आणि तिच्या नवऱ्याला वेगळं काढलं. पुढे २-३ वर्षातच पुष्पाच्या नवऱ्याला गांजा प्रकरणात पोलीस डिपार्टमेन्टमधून suspend करण्यात आलं. आता तो कायमचाच suspend आहे. पुष्पा आता सोलापूरलाच एका दवाखान्यात नर्स कम आयाचं काम करतेय. मनोज तिचा नवरा तिच्या जीवावरच जगतोय.

उपालीलाही दारूचं व्यसन लागलं. writer म्हणूनही पैसे मिळेनात. दिवसेंदिवस परिस्थिती खालावत चाललेली. एक दिवस दारू पिऊन पडला, खूबा fracture झाला आणि अंथरुणावर खिळून पडला. खायची मारामार व्हायला लागली. हातभट्टीच्या दारू दुकानासमोर चणे विकूनही काही पैसे मिळेना. जसं मिळेल तसं पोरी कामाला चालल्या आणि घर चालवू लागल्या. मम्मीही साखरपुडा, वास्तुशांती या सारखे विधी करून थोडेफार पैसे मिळवून घर चालवू लागली. उपालीची अवस्था वरचेवर वाईट होऊ लागली आणि १५ वर्षांपूर्वी या सर्वांना दारिद्याच्या खाईत लोटून गेला.

दोन नंबरच्या अंजीने लव्ह मॅरेज केलं. तिचा नवरा कधी कँटीन तर कधी मटका असे उद्योग करीत असतो. परिस्थिती बेताचीच. ३ नंबरची विदेहीना (बायडी) दिसायला कशी बशीच. हिने तर ४ लेकराच्या बापासोबत लग्न केलं त्याची पहिली बायको असताना. ७-८ वर्षांपूर्वी तो एका रोगाने मेला. धाकटीचा (उज्वलता) नवरा खेड्यातला, पण करून खाणारा.. तीच थोडं फार ठीक चालू आहे.

सुगत मम्मीचा एकुलता एक मुलगा. माझा चांगला मित्र. भारी जीव तिचा त्याच्यावर. एवढ्या गरीब परिस्थितीतहि त्याचे बहुतेक लाड ती पुरवायची. तो ही १०वि पर्यंत शिकला. लाडाने येडा झाला. हळूहळू दारूचे व्यसन इतके लागले की मला आठवतंय तो हातभट्टीच् प्यायचा. २० व्या वर्षी MIDC मध्ये कामाला चालला. थोडेफार जे पैसे मिळायचे ते तो दारूत उडवायचा. पुढे पुढे बायकांचा नाद. २-३ महिन्यातून एकदातरी सिव्हिल हॉस्पिटलमध्ये डॉक्टरकडे असायचा. मी गेलो की १०-२० रुपयांसाठी माझ्या मागे लागायचा, घेतल्याशिवाय राहायचा नाही. लग्न करून दिलं पण दारू सुटली नाही. दारुनंतरचे सगळे प्रॉब्लेम भांडण, पिऊन पडणे सर्व गोष्टी त्याबरोबर आल्या आणि वयाच्या ४० व्या वर्षी तो गेला.

एकुलता एक पोरगा गेला. पोरींचं आयुष्यही असं... दुर्दैवात अडकलेली मम्मी फार खचली. तिला तिच्या आई, वडील, भावांची खूप आठवण यायची. हळू हळू आमची आर्थिक परिस्थिती सुधारली होती. आम्ही तिला नेहमी म्हणत कि तुला विमानाचं तिकीट काढून देतो तू जा, परत येऊ नकोस. पण म्हणायची आता एवढी मोठी मुलं सोडून कस जाऊ. आता तिला हळूहळू स्मृतीभ्रंश होऊ लागला. बऱ्याच गोष्टी आठवेनाश्या झाल्या.

२०१५ मध्ये मी एक International conference घेतली होती. त्या conference मध्ये अकिला नावाची एक विद्यार्थिनी भेटली. ती श्रीलंकेची. Conference attend करायला आली होती. मी तिला मम्मीची कहाणी ऐकवली आणि तिचे नातेवाईक शोधून काढायची विनंती केली. तिने खूप प्रयत्न केले, परंतु खूप उशीर झाला होता. स्मृतीभ्रंशमुळे मम्मीला तिचा पत्ता किंवा एखादी जवळची खूण सांगणे खूप अवघड जात होते आणि ती जे काही सांगायची, आता जवळजळ ५३ वर्षे झाली होती, त्यामुळे त्या खुणाही शक्यतो तेथे नव्हत्या. शेवटी शेवटी तिचा एवढा स्मृतीभ्रंश झाला की तिला स्वतःचे राहतं घर ही आठवत नव्हतं. म्हणून तिच्या गळ्यात तिच्या नावाचं पत्त्यासहित I-card घातलं होत जेणेकरून हरविली, तर लोक तिला घरी आणून सोडतील. मागच्यावर्षी २-३ दिवसापासून ती घरी न आल्यामुळे सर्व जण घाबरले बरीच शोधाशोध केली. तिसऱ्यादिवशी हरिभाई देवकरण शाळेजवळच्या काटेरी झुडुपात तिचा मृतदेह आढळला. आयुष्यभर फक्त दुःखाचा सामना करत, स्वतःच्या मुलांसाठी आपल्या आई वडिलांना कायमचं विसरून, आपल्या आई वडिलांचं नाव राखण्यासाठी राजकुमारी म्हणून जन्माला आलेली अग्नेसचा शेवटी असा दुर्दैवी अंत व्हावा.

प्रामाणिकपणे आयुष्य जगलेल्या मम्मीचा स्मृतिदिन नुकताच झाला!

~ डॉ. प्रमोद शेंडगे
प्राध्यापक, उपकरणीकरण अभियांत्रिकी विभाग

Fireflies

Blue skies above her,
Springy grass beneath her toes,
Butterflies playing around,
Surrounded by lush green meadows.
Her heart grinning broadly,
No trace of any turmoil,
Sunshine kissing her beautiful face,
As she trode on the soft soil.
With butterflies leading her way,
And fluffy clouds overhead,
What could possibly go wrong?
Was all that her heart said.
But as she savoured her Dreamland,
The sun started sinking down,
And the smile that played on her lips,
Was suddenly replaced by a frown.
Gone were the butterflies,
Each rushed back to its home,
And this young, confused girl,
Was stranded all alone.
As the last rays of the sun,
Bid the earth adieu,
She was caught up in a frenzy,
Now what could she do?

Not a soul to guide her,
Pitch darkness all around,
But then quite suddenly, out of the blue
Her ears picked up a familiar sound.
Cautiously and carefully,
Yet stumbling all along,
She led herself in the darkness,
In pursuit of the song.
The spectacle in front of her eyes,
Made her cry aloud with happiness,
For she saw fireflies a hundred,
Who could guide her out of this mess.
With those small, alluring creatures,
The path ahead was bright,
All that she had to do,
Was to follow the light.
Slowly and steadily,
She figured her way out,
Her trust in those lights of hope,
Left no place for any doubt.
And then at a long last,
Her home drew near,
Her heart could have sang loudly,
Gone was all her fear.
How she marveled at the beauty,
Of these tiny, little beings,
But this escapade of hers,
Had taught her countless small things.
She learnt that life
Couldn't be all about sunshine,
But however dark the night may be,
Things were bound to be fine.
And on every path she took,
On the long road of life,
She learnt what it was,
To follow the fireflies.

~ Mugdha Deshpande
Third Year B.Tech
Electronics & Telecommunication

Colors of COEP

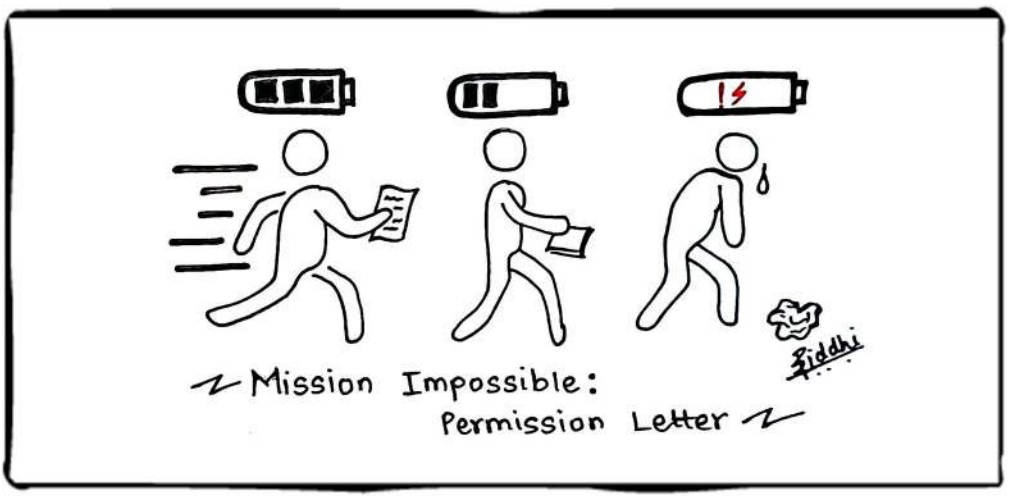

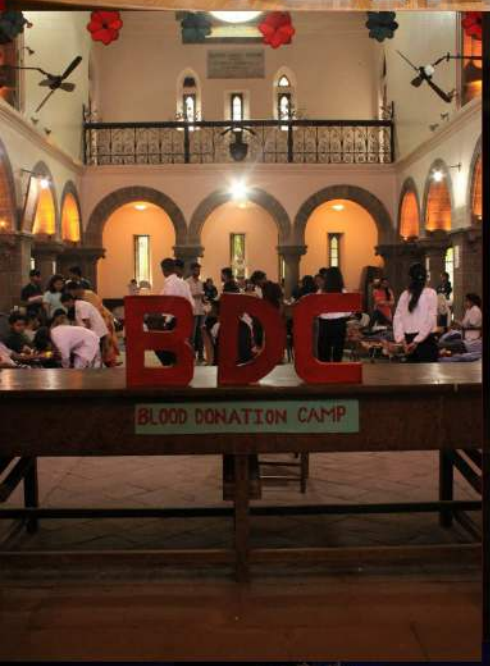

COEP Events

Drawn by Aveena Dange (TY Computer)

Pearls of COEP

"Legacy of Wisdom, Shared with Pride"

In every walk of life, a little guidance goes a long way- and who better to guide than those who've walked the same corridors, faced the same challenges, and gone on to shine in the world beyond?

'Pearls of COEP' is a heartfelt initiative introduced in this edition, bringing you inspiring messages and insightful anecdotes from COEP's proud alumni across various branches and industries. From seasoned engineers in cutting-edge tech firms to leads in global manufacturing giants, our alumni have shared their real-world experiences, lessons learned, and words of encouragement, specially penned for us!

Whether you're pondering over career choices, seeking motivation, or simply curious about life after graduation, these pearls of wisdom offer a glimpse into the journeys that began right here at COEP.

Reflections on 50 Years: From Student to Industry Leader to Educator

S. S. Sundararajan

(B.Tech, Instrumentation & Control)

Ph.D. The Ohio State University,
Professor Emeritus, COEP Technological University,
Co-Founder Rxoom Healthcare Pvt.td.

Over Fifty years ago, I graduated from our beloved College of Engineering, Pune, with a degree in hand, filled with excitement and uncertainty about the future. The world of engineering was vastly different then—computers occupied entire rooms, control systems relied on Analog circuits, to be precise transistors and the term "Internet" was still decades away from common use.

By the time the dust could settle down AI came along waving a magic wand! But 50 years have flown by not realizing how time flew. Yet, the foundational principles we learned in Instrumentation, Systems Design, and Control have remained timeless, guiding me through a fulfilling career in industry and now, in academia.

As I reflect on my journey—from a curious student to an industry practitioner and finally a professor, I am struck by how much has changed, yet how much of what we learned at COEP still holds true. This article is a tribute to my alma mater, a reflection on the evolution of our field, and a message to current students about the enduring value of an engineering education.

Early Days: Learning the Foundations

When I joined in the Year 1968, Instrumentation and Control Engineering was a niche but rapidly growing discipline. Our curriculum was rigorous, blending theory with hands-on lab work. We spent hours in the instrumentation lab, calibrating pressure gauges, tuning PID controllers, and working with pneumatic systems—technology that seems archaic now but was cutting-edge at the time.

One of my most vivid memories was working on a design project involving a temperature control system using transistor based analog feedback loops. Today, such systems are digitally controlled with microprocessors, but the underlying principles— feedback, stability, and optimization— remain unchanged.

As our Professor Saraph used to say, who taught us Servo Control System "A good engineer understands not just how things work, but why they work." We believed in him and took the system apart but were found wanting when we had to put it back in working order. He was always there right behind us with his expert piece of advice. Thankyou sir, for all the knowledge you imparted and the attitude that you imbibed in us, that keeps asking 'why', even today.

Industry Years: Adapting to Change

After graduation, I joined JN Marshall, a leader in industrial automation. My first assignment was designing a linear conductivity meter for chemical plants—a far cry from today's AI-driven smart factories. Back then, engineers had to manually read non-liner scale, calibrate, troubleshoot relay logic and implement matchboard programming. Yet, even in those days, the seeds of digital transformation were being sown.

The 1980s and 90s saw a revolution in control systems with the advent of Distributed Control Systems (DCS) and Programmable Logic Controllers (PLCs). I was fortunate to be part of teams that transitioned plants from analog to digital control, improving efficiency and safety. The shift wasn't always smooth—many seasoned

engineers resisted change, insisting that "if it isn't broke, don't fix it." But as young engineers, we embraced innovation, proving that digital controls could reduce downtime and enhance precision. In the meanwhile, the business environment went through from technology-driving business to business driving technology. Which means we were forced into being more innovative without losing sight of the fundamentals of building blocks; ease of use, reliability, safety, risk managed and affordable and at all times cost effective.

Under these challenging conditions one could ill afford to lose sight of the fundamental engineering principles!

By the 2000s, the rise of the Internet and IoT (Internet of Things) transformed instrumentation yet again. Suddenly, sensors could communicate in real-time, predictive maintenance became possible, and Industry 4.0 was on the horizon. I led several projects integrating AI-driven analytics into process control, something we could hardly have imagined as students in the 1970s. Sure, there was a mention of Adaptive Control in the passing!

The Transition to Academia: Passing the Torch

After five decades in industry, I felt a calling to give back. I began teaching part-time at COEP Technological University as an Emeritus Professor. Returning to the classroom after so many years was humbling—today's students have access to simulation tools, 3D printing, and machine learning algorithms that we could only dream of. Yet, I noticed something concerning while students today are tech-savvy, many lack hands-on troubleshooting skills.

In my lectures, I emphasize the importance of fundamental understanding of customer needs, Laplace transforms, Nyquist plots, and Bode diagrams—because no matter how advanced technology becomes, control theory remains at the heart of automation.

I often tell my students: "You can automate a system with AI, but if you don't understand stability criteria, and fundamental engineering principles it will fail spectacularly."

To the current students of COEP I offer these reflections from my 50-year journey:

1. **Master the Fundamentals** –

Fads in technology come and go, but core engineering principles endure. Whether it's PID tuning or state-space analysis, Noise handling Techniques, a strong theoretical foundation will always be relevant. Electrical noise will not vanish, they come back to bother you with bigger challenges, lower operating power, lower signal levels, hostile environment, lower sales margins, 3-year product life cycle. AI is sure there but so also the engineering challenges that have gone up manifold!

2. **Embrace Lifelong Learning** –

The engineer who graduates and stops learning becomes obsolete. I had to continuously upskill—from analog circuits to digital controls to AI—and you will too.

And today I am more of a student than a teacher, as I am still learning!

Drawn by Rucha Danke (SY MBA Business Analytics)

A Journey of Purpose and Passion: A Humble Beginning to Empowering Innovation

Mr. Sudarshan Natu
(B.Tech Electronics and Telecommunication, 1980)

My journey began in the modest lanes of a lower-income household, a background that deeply shaped my values of perseverance, simplicity, and dedication. Education was a gateway to possibilities, and with determination, I began my engineering journey at Government College of Engineering, Amravati in 1976. However, it was a pivotal transition in 1977 that changed the course of my life—when I joined the prestigious COEP to pursue Electronics and Telecommunication Engineering, a discipline available in only one college in Maharashtra at that time.

Graduating in 1980, I stood sixth in the order of merit in Pune University in the E&TC branch—a milestone that reaffirmed my pursuit of excellence. I then went on to complete my M.Tech in Communication Engineering from IIT Bombay in 1982. This academic foundation was instrumental in shaping my understanding of technology and research.

The Early Professional Chapter

Post IIT Bombay, I joined a small-scale electronics company in Mumbai, which turned out to be a vital learning ground. There, I delved into the complete lifecycle of electronic product development—from hardware design to embedded software and central computer applications. I worked on Electrical SCADA systems, including complete software and hardware stacks, and was part of critical projects for Defense and Nuclear Power Plants. These early years sharpened my technical acumen and provided deep insights into the embedded and industrial electronics domains.

Building a Semiconductor Legacy

In 1993, driven by entrepreneurial zeal and a vision to be part of the global technology wave, I cofounded Nital Computer Systems Pvt. Ltd., a 100% Software Export company under the STPI (Software Technology Parks of India) scheme. At the time, when semiconductor work was still in its infancy in India, Nital emerged as a pioneer in Maharashtra, focusing on VLSI Design, Verification, Component Modelling, and Semiconductor programming Algorithm Development. We worked with global clients to build solutions that matched international standards. Nital's proud contributions included developing world-class protocol analyzers and test solutions for serial buses like IEEE 1394A (FireWire), USB 2.0, and PCI Express. The products and solutions we delivered were acknowledged globally for their performance and innovation.

Transitioning into Global Leadership

In 2008, Nital merged with a multinational company that specialized in Embedded Systems, IoT, Healthcare Solutions, and Software Products. This merger marked a new chapter in my career—leading and scaling global business verticals. I served in key leadership roles, including Vice President, where I oversaw R&D initiatives, global delivery teams, and strategic product development. It was an enriching experience to drive innovation, mentor global teams, and collaborate with diverse international clients.

Giving Back: Education, Mentorship, and Social Engagement

While actively engaged in my professional life, I always maintained a deep and meaningful association with my alma mater, COEP. Over the years, I have dedicated quality time to the institute—teaching the VLSI course, guiding undergraduate and postgraduate projects, mentoring interns, and also serving as a Professor of Practice. Recently, I have taken a new step by registering for my PhD at COEP, driven by a lifelong passion for learning and a desire to contribute to meaningful research.

After 2016, I made a conscious decision to return more fully to academia and mentorship. In addition to my work with COEP, I have collaborated with institutions such as APCOER (Anantrao Pawar College of Engineering & Research), SVERI College of Engineering, Pandharpur, Terna Engineering college and few other engineering colleges as an innovation mentor. I aim to bridge the gap between industry and academia by empowering faculty and guiding students in cutting-edge technologies, entrepreneurship, and innovation. My efforts have led to the nurturing of several student-led startups and a strong spirit of applied learning.

I am also currently serving as an Executive with SemiX, IIT Bombay, where I strive to contribute to the growth of India's semiconductor ecosystem—an area of immense strategic importance and opportunity. SemiX is a multidisciplinary Center of Excellence in Semiconductors.

I have been deeply involved in Rotary as a platform for social impact. Through the Rotary Club of Pune South, I have led and participated in numerous initiatives focused on education, youth development, and community service. These engagements have been both fulfilling and impactful.

Recognition and Honors

The journey has been humbling, and I am grateful for the recognition received along the way. I have been honored with the Rotary Vocational Excellence Award, acknowledging my contributions to technology and mentorship. The Computer Society of India also recognized my long-standing efforts and influence in the Information technology and semiconductor domains.

A Life of Curiosity and Balance

Amidst all these professional and academic pursuits, I continue to follow my passions outside of work. High-altitude trekking, cycling, and swimming keep me energized, while time spent with family and friends brings balance and joy to life.

A Note to the COEP Engineers

You are part of something special — a legacy that's older than most institutions in India. You walk the same halls as generations of innovators, technologists, and leaders. Learn with purpose. Collaborate. Explore. Take initiative. Engineering is not just about textbooks; it's about curiosity, creativity, and courage. One day, you will look back at these years as the turning point. Until then, dream big, work hard, and remember — the world is waiting for your ideas.

A Call to My Fellow COEP Alumni

COEP's legacy spans over 170 years — a legacy we are all a part of. It has shaped us into who we are. Now, it's time we shape its future. Many of us have built successful careers and meaningful lives. It's now our turn to give back — through funds, mentorship, time, or ideas. Together, we can transform COEP into a globally leading Technological University.

As I reflect on this journey, I realize that while technology was my career, purpose was my fuel. Starting from the Nagpur to IIT Bombay, from co-founding a startup to leading global teams, and now mentoring the next generation—I have cherished every step. I look forward to continuing this journey, one innovation, one student, and one idea at a time.

Proud to be a COEPian

Mr. Sanjay Bakale
(B.E. Metallurgy, 1987)

Operations Director, Danfoss Power Solutions India Pvt Ltd, Pune

It is almost 37 years ago that I graduated from COEP. After completing B.E. (Metallurgy), I had several options. I choose working in industry and doing part time courses. My thought was to strengthen my theory through practical applications. I think my decision was right and being a COEPian, I had the privilege of easy acceptance in industries. It's a respectable institute and we must certainly live upto the expectations as good students throughout life. Even after so many years in service, my biggest asset is the "COEPian" tag. During college days, I had a wonderful conversations with Dr. Gadgil sir, Dr. Phadke sir, Dr. Choudhary Sir, Prof Dr. Sane Sir, Dr. Kodgire Sir, Dr. Kadam Sir, Dr. Satyanarayan Sir, Dr. Ambegaonkar. The teachings by these gurus and stalwarts in their respective subjects has imparted knowledge and deep understanding of subjects. We were never aware about that during college days, but later realized it, and even today, I take pride in saying authoritatively and confidently that each subject taught in college was not only useful, but also helpful throughout lifetime. My advice to college students is 'Grasp as much possible, play sports with your classmates. Studying together has its own fun and advantage. This establishes a lifelong bond of friendship. This the most important step and asset you build for your future.' I always believed in attendance, discussions with professors, sports and spare time with classmates. Those are unforgettable days, always close to heart.

Often as a student, there is urge and curiosity about how our career will be shaped, but I would suggest focusing on the process by focusing on current study and how you build your skill sets around the subject. In our time, internet was just in the beginning phase. At least, for new generation, access to technology through various mediums is easy. Lot of study material, videos, animated experimental videos can make your understanding easy and fast. While studying, if you think, how can I do it differently, how will I bring sustainability, recyclability, reusability in a product, processes, materials, etc, that will lead you towards sustainable solutions that companies are looking for. These aspects are equally important while studying. What change are you going to bring in, what impact are you going to create, all that things matter when you are facing a selection for any company. Marks, along with extra-curricular activities will give an edge for getting selected by popular and ethical companies. Those who wish to do their business or start-up also need all the described ingredients. I always believe that, there is no small or big business comparison. Ethical, principle- minded and people-oriented companies are important to work with and deal with.

If you are selected in any company, that doesn't mean that you are getting employment for lifetime. You must grow in knowledge, willingness to go an extra mile, focus on safety, quality, productivity and cost. This will enhance your chance of climbing up the corporate ladder. In my opinion, after college days, new college days start in a different form. You constantly appear for various examinations, face internal and external customers and successfully pass each time. Along with subject knowledge, interconnectivity with diverse subjects gives added flavor to solutions, hence it has become an industry norm like digitalization or sustainability. Many emerging and growing fields require people with these mindsets. Adaptability to changing working environment will also help you to accelerate your career.

Let me share my reflection on my career. I was lucky to get into MNCs in my career. From line production manager in one company to my current position as Operations Director at Danfoss, I had a wonderful journey and varied experience. Ever evolving technology helped me to keep myself busy, engaged and make every moment memorable. I realized, having deep background knowledge in college is the starting point for further study and confluence of variety of subjects to solve industry challenges.

Challenges are certain, how you deal with it, how much you are prepared and how well are you connected to the teams around, plays a major role in going a long way.

Unstoppable Momentum: My Journey from COEP to Tata Motors

Ms. Rashmi Jethwani
(B.Tech Electrical, 2009)

Sr. Manager- Innovation Management
Tata Motors

As I reflect on my time at the College of Engineering Pune (COEP), I'm hit with a wave of nostalgia. The memories, the friendships, and the late-night study sessions – it was a time of unbridled growth and discovery. Fast forward to today, and I'm thrilled to share that I'm now a Senior Manager at Tata Motors, one of India's most iconic automotive companies.

Breaking the Mold

Growing up in a family of entrepreneurs, the 9-to-5 job route wasn't exactly on my radar. But when I landed offers from TCS and Exide during my final year, I knew I had to take the leap. Exide won out, thanks to its proximity to home – a short 4 km ride that would kickstart my professional journey.

The Thrill of the Ride

From Exide, I revved up my career by joining Godrej in Mumbai, the city that never sleeps. Each new challenge was a chance to level up, and I soaked up every experience like a sponge. Life had its twists and turns, and I took a brief detour to focus on my family. But when Tata Motors called, I was ready to shift gears.

The Power of Resilience

Today, I'm proud to lead projects and teams at Tata Motors. My journey hasn't been linear, but it's been a wild ride. COEP taught me to dream big and chase those dreams with determination. I've learned that with hard work, dedication, and a clear vision, anything is possible.

To My Fellow COEPians

To all my fellow alumni and juniors, here's a secret: success is a marathon, not a sprint. Some seeds take time to bloom, but with patience, purpose, and perseverance, they'll flourish in ways you never thought possible. So, keep pushing boundaries, keep innovating, and most importantly, keep believing in yourself.

From Boat Club to Boardroom: A Journey Rooted in Values

Mr. Vinod Nannaware
(B.Tech Production - Sandwich, 2009)

Associate Director, HR,
Tata Consumer Products Limited

It was the summer of 2009 when I walked out of the iconic gates of COEP, a fresh engineering graduate with a heart full of dreams and a head buzzing with possibilities. I had no idea then how much the years ahead would shape me—not just professionally, but personally. My journey began at Godrej & Boyce, Mumbai, where I spent five foundational years. Those years, deeply rooted in the shop floor, were anything but glamorous. But they were real, gritty and filled with invaluable lessons.

There's something about the hum of machines, the synchronized chaos of production lines, and the quiet wisdom of experienced technicians that textbooks can hardly teach. I learnt that groundwork isn't just the start of a project—it is the soul of it. Understanding how things work, not just on paper but in practice, shaped my ability to make decisions even today. Whether it's reading between the lines of an excel dashboard or sensing the pulse of a team, my early days at the shop floor continue to be my grounding force.

Yet, somewhere along the way, I felt a strong urge to expand my horizon. I wanted to learn more—not just about processes, but about people. This led me to Tata Institute of Social Sciences, where I pursued my Master's in Human Resource Management and Labour Relations. It was a truly transformative time for me. From engaging in heated classroom debates to learning from industry stalwarts, TISS opened up a whole new world. It allowed me to connect the dots between business strategy and human behaviour. It was there that I was introduced to a whole new of the world—where strategy met empathy, and leadership was as much about people as it was about performance.

Post TISS, my career took me through various organizations and industries. From structured multinationals to fast-paced start-ups, from farthest towns in Gujarat to best in class cities in the US, these transitions brought with it its own flavour, its own set of challenges. But no matter how different the organization or the role, I've seen some constants emerge - values like integrity, honesty, respect, trust, and authenticity never go out of style. Whether you're wearing a helmet on the shop floor or leading an HR strategy meeting in the Boardroom with the Founders/CEOs, these values quietly but powerfully shape success.

In today's rapidly shifting world, the nature of jobs is evolving. The rise of the gig economy, remote work and fluid career paths means that traditional definitions of stability and success are being rewritten. For students entering this new world, your ability to continuously learn, adapt, and reinvent yourself will be critical. Your degree is just the beginning. What will truly set you apart is your curiosity, your skill set, and the personal brand you build—both online and offline.

But in this chase for excellence, don't forget to have fun. Some of the most memorable experiences of my life were made on campus—not in classrooms, but during late-night chai sessions at College Canteen, glorious Regatta practice sessions at the Boat Club, and aimless walks around the College Hostel. The friendships I made

at COEP are not just contacts on my phone—they're family. In moments of doubt or joy, these are the people I turn to. They are my constants—my sounding board, my support system, I urge you to build a few for yourself and you will be insured for Life!

Outside of work, my love for reading and traveling has helped me stay connected to the world and to myself. Whether it's losing myself in a book or exploring a new culture, new state, new country, these passions offer fresh perspectives and much-needed pause in a high-speed life. It helps me recalibrate. It reminds me that the world is vast, and there is always something new to learn, something new to feel.

As I look back, I realize that COEP didn't just give me an education. It gave me a foundation. A place where ambition met humility, where knowledge met curiosity. It taught me to chase excellence, but not at the cost of forgetting who I am.

To the current students reading this, make the most of your time. Learn with intent, live with joy and never stop questioning. Because these years aren't just about preparing for the future—they're about creating memories and relationships that will stay with you for life, and no matter how far you go, the values you carry will always bring you home. On the closing note, sharing a few of my fond memories with all of you. All the Best!

My Journey to Inspire: How I Drove Electric Vehicle Innovations at Tesla And Why You Can Achieve Your Dreams Too

Mr. Hrushikesh Sagar
(B.Tech Production - Sandwich, 2010)

Sr. Director Vehicle Operations & Manufacturing Engineering, Tesla

Hey there, fellow dreamers! I'm Hrushikesh Sagar, and at 36, I'm proud to share that I'm a Senior Director of Vehicle Operations and Manufacturing Engineering at Tesla, based in Fremont, California. My story was highlighted in Automotive News as a '**Rising Star**' on September 11, 2023, and I'm here to tell you how I've contributed to electric vehicle (EV) innovations at Tesla—and how you, as a college student, can chase your own dreams with the same passion and grit that got me here. I recently spoke about my journey in a live session with the Student Alumni Coordination Cell (SACC) at the College of Engineering Pune (COEP), and I hope my experiences can inspire you to make an impact in whatever field you choose.

My journey with Tesla began in January 2015 when I joined as an intern in Production Control, diving headfirst into the fast-paced world of EV manufacturing. By July 2015, I transitioned to a full-time role, ready to make my mark. Tesla's factories—like Fremont, California, and Giga Nevada—became my playground for innovation. Over the years, I worked my way up, eventually leading operations integration by 2017. One of my proudest achievements was helping the Fremont factory become what Bloomberg called the most productive auto factory in America by 2021. Today, I'm contributing to Tesla's global planning, remanufacturing, and production operations at Giga Nevada and Fremont.

What really drives me is the role I've played in EV innovations. At Tesla, I've been part of the team that tackled some of the biggest challenges in EV manufacturing, such as scaling production across our factories while keeping quality top-notch. One key innovation I contributed to was optimizing the assembly line at Fremont to handle the unique demands of EV production, like pushing cycle time boundaries. We pioneered new manufacturing techniques, using advanced robotics and data analytics to streamline processes, which helped Tesla produce vehicles like the Model Y at a scale that made EVs accessible to more people. I also worked on improving production efficiency at Giga Nevada, ensuring we could meet global demand while maintaining sustainability.

My passion for sustainability didn't start at Tesla, though. Back at the College of Engineering Pune, I was deeply involved in social and environmental initiatives. I worked with SPANDAN, a social organization, for over six years, organizing blood donation camps, educating underprivileged students, and cleaning rivers. I also coordinated the Sagarmitra project with Jal Pratishthan, an NGO in Pune, to make Pune a zero-garbage city by collecting and recycling plastic through schools—reaching 20,000 students and 9 schools so far. These experiences taught me the value of using innovation to solve real-world problems, a mindset I brought to Tesla.

Of course, my journey hasn't been without challenges. When I started at Tesla, the company was under immense pressure to meet production goals, and the EV industry faced constant

skepticism. There were moments when I felt overwhelmed, but I learned to tackle challenges using what we at Tesla call "first principles." In my live session, I shared how we "work smarter, using first principles… solving problems and finding ways to innovate by going into the details and getting back to basics." For you, this means breaking down any challenge—whether it's a tough engineering project or figuring out your career path—into its core components and building solutions from there. Don't let obstacles stop you; let them inspire you to innovate.

I also want to share a lesson that's been a game-changer for me: the power of community and mentorship. I wouldn't be where I am without the mentors who guided me and the incredible team at Tesla who supported me every step of the way. My time at the Rochester Institute of Technology, where I earned my Master's in Industrial and Systems Engineering, also shaped me—I was honored as a 'Leader of Tomorrow' by the Global Union at RIT for my service to international students. That's why I love connecting with students through platforms like COEP's Gymkhana—it's my way of giving back. So, don't hesitate to reach out to professors, alumni, or peers for advice. Join clubs, build your network, and surround yourself with people who believe in your dreams.

To every college student reading this, I want you to know that you have the power to innovate and make a difference. When I started at Tesla, I was just an intern with a dream, but I kept pushing, learning, and adapting. My certifications—like Lean Six Sigma Fundamentals and Basics of Supply Chain Management from APICS—helped me build the skills I needed to succeed. You can do the same. Whether you're passionate about engineering, sustainability, or any other field, take risks, work hard, and don't be afraid to carve your own path. As I said in my live talk at COEP, "Go by your own path… for society, and I think getting into Tesla, to me, that's what makes me happy." Find what makes you happy, dream big, and go after it—I'm rooting for you!

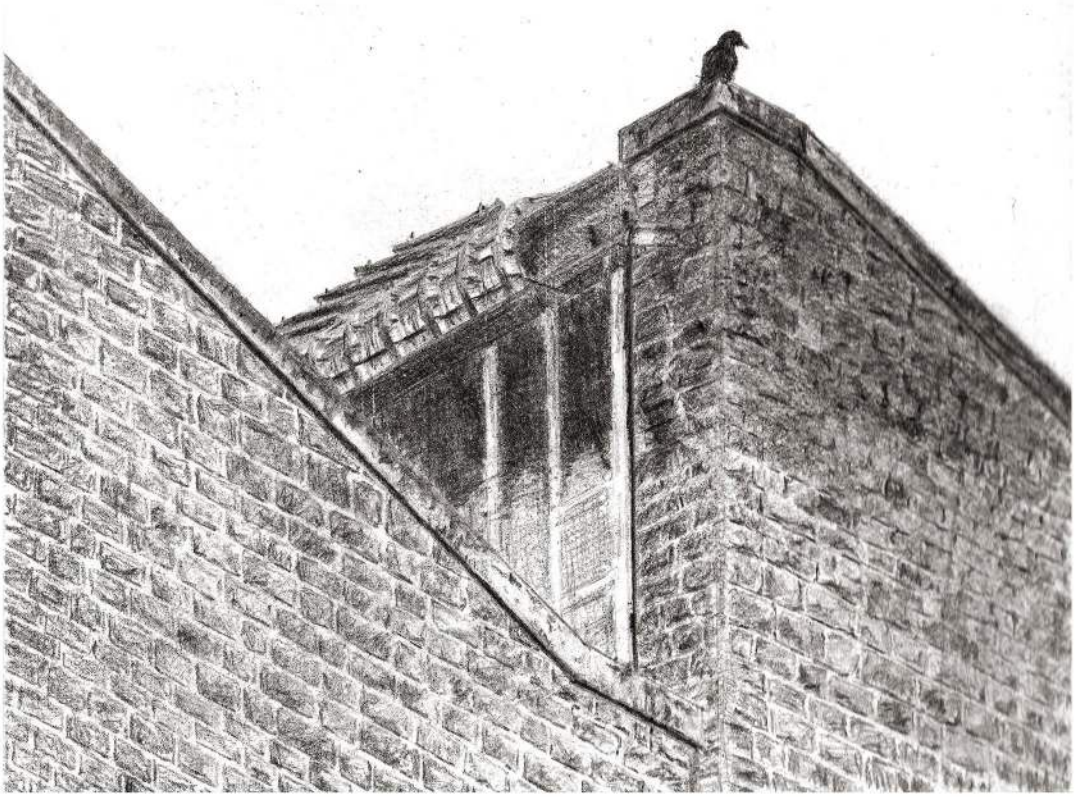

COEP Manufacturing Building
Drawn by Param Dandekar (TY Instrumentation & Control)

From COEP to Cloud: Transforming Dreams into Global Impact

Mr. Hanumant Gorade
(B.Tech Mechanical, 2010)

When I walked out of COEP's historic gates in 2010, clutching my B.Tech degree in Mechanical Engineering, I carried with me not just a degree, but dreams that would transform into a journey beyond my imagination. Today, as I help shape the future of cloud computing at Amazon Web Services (AWS), I often reflect on how those formative years at COEP prepared me for a career that spans continents and technologies.

My story is one of continuous evolution and fearless adaptation. Starting at Tata Steel Ltd, I embraced every challenge as an opportunity to learn. From managing steel wire manufacturing facilities to implementing cost-saving initiatives worth millions, each experience taught me that engineering isn't just about technical knowledge – it's about vision, leadership, and the courage to innovate.

The turning point came when I decided to step out of my comfort zone and pursue higher education in the United States. It wasn't an easy decision – leaving an established career in India to start anew – but COEP had taught me to dream big. At Rochester Institute of Technology, I didn't just earn a master's degree; I reinvented myself, blending my mechanical engineering background with cutting-edge supply chain management principles. Life has a way of exceeding our expectations when we dare to push boundaries. From Alstom to Plenty Unlimited Inc., each role added new dimensions to my expertise. But it was at AWS where I found my true calling. Today, I lead initiatives that directly impact how the world connects and computes. When my team successfully implemented a solution that yielded multi-billion savings in capital expenditure while maintaining service quality, I realized how far that young COEP graduate had come. One of my proudest recent achievements has been developing models for data center power reallocation to support the booming demands of machine learning and AI applications. In this era of rapid technological advancement, I'm not just witnessing the future – I'm helping build it. To every student sitting in COEP's classrooms today, I want to say: You are in one of India's finest institutions, being forged by the same fires that have produced generations of leaders. Your degree is not just a certificate; it's a launchpad. The problems you solve in labs today are preparing you to solve global challenges tomorrow. Success isn't just about technical brilliance – it's about adaptability, resilience, and the courage to seize opportunities, even when they take you down unexpected paths. My journey from mechanical engineering to leading cloud infrastructure initiatives at AWS might seem like a big leap, but COEP equipped me with something more valuable than specific skills – it taught me how to learn, adapt, and lead.

In today's rapidly evolving tech landscape, the possibilities are limitless. Your COEP education is your foundation – build upon it, challenge conventions, and don't be afraid of reimagining your potential. Whether you find yourself in Mumbai or Seattle, working on steel or servers, remember that you carry the legacy of an institution that has been nurturing innovators for over 150 years.

The world is waiting for your unique contribution. Let your dreams be bold, your actions be decisive, and your impact be global. After all, you're not just an engineer – you're a COEPian, and that means you're built to transform challenges into opportunities, and dreams into reality. As I look back at my 15-year journey from COEP's campus to leading global tech initiatives, I'm filled with gratitude and optimism. The future belongs to those who dare to dream big and work tirelessly to turn those dreams into reality. Your COEP journey is just the beginning – make it count!

Once A COEPian, Always A COEPian!!!

Mr. Onkar A. Ekbote
(B.Tech Information Technology, 2015)

Senior Tech Lead- FinIQ Consulting Pvt. Lt

'अभियंता' साठी लिहायला सुरुवात केली आणि COEPच्या चार वर्षांच्या आठवणी पुन्हा नव्याने साद घालू लागल्या. चार वर्षांमध्ये जे जग बघायला, अनुभवायला आणि जगायला मिळालं, तसं पुन्हा मिळणं कठीणच. त्या चार वर्षांच्या प्रवासाने पुढच्या आयुष्यात लागणाऱ्या कितीतरी गोष्टी शिकवल्या आहेत. 'अभियंता' म्हणून अर्थार्जनाची मूलभूत गरज तर COEP ने पूर्ण केलीच, पण त्याशिवाय एक 'माणूस' म्हणून कितीतरी गोष्टी दिल्या.

आता गेल्या अनेक वर्षांत, प्रामुख्याने IT मध्ये काम करत असताना, COEP मुळे घडलेल्या बदलांची अनेक वेळा जाणीव होते. IT मध्ये दर काही दिवसांनी तंत्रज्ञान बदलत जातं, अनेक programming languages, frameworks, platforms विकसित होत जातात, Product based companies मध्ये 'client requirement' प्रमाणे नवी technology वापरायची असते आणि deadlines मुळे शिकायला वेगळा वेळ नसतोच - 'technology adopt करणं' हा रोजच्या व्यवहाराचा भाग असतो. सतत बदलत जाणाऱ्या ह्या 'volatile' क्षेत्रात अतिशय कणखरपणे पाय रोवून उभं राहता आलं, ते COEP मुळे. Coding ही गोष्ट मुख्यतः लॉजिकशीच संबंधित आहे, 'programming languages' हे केवळ एक माध्यम आहे, हे COEP मध्येच समजलं होतं. त्यामुळे IT मध्ये काय उपयुक्त आहे, याची 'clarity' COEP ने दिली.

IT मध्ये आता काम करू पाहणाऱ्या होतकरू मित्रांना हेच सांगायचं आहे, 'The Only Constant in Life Is Change' प्रमाणे, जो बदल स्वीकारून नवीन skills शिकेल तोच IT मध्ये टिकेल, हाच आत्ताचा IT trend आहे. स्वतःला सतत upgrade करत राहणं, आणि तेही कमीतकमी वेळात, ही या क्षेत्राची मुख्य गरज आहे. या क्षेत्रात उत्तम अर्थाजन करायचं असेल, तर या गोष्टीला पर्याय नाही. वाढत जाणाऱ्या स्पर्धेच्या काळात आपलं वेगळेपण सिद्ध करता आलं तरच टिकून राहता येईल, हे निर्विवाद!

माणूस म्हणून याच गोष्टीचा विचार करायचा तर कोणत्याही बदलांना, कोणत्याही आव्हानांना सामोरं जाण्याचा आत्मविश्वास COEP मधून निश्चितच मिळाला. चार वर्षं hostel life जगताना, पुढे आयुष्यात कराव्या लागणाऱ्या तडजोडींशी तोंडओळख झाली. अनेक मित्रमैत्रिणींच्या सहवासाने कित्येक आनंदाचे क्षण मिळाले, बरंच शिकायला मिळाले. चांगल्या-वाईटाची पारख करण्याची दृष्टी मिळाली. COEP मधले अनेक clubs, अनेक activities मुळे खूप समृद्ध होता आलं. 'Team Spirit' ही संकल्पना मनात आपोआप रुजली, जी 'corporate world' मध्ये अतिशय महत्त्वाची गोष्ट आहे.

माझी अजून एक खास आठवण म्हणजे, COEP Annual Magazine!! २०१५ साली Final Year ला असताना 'अभियंता' चा शंभरावा वार्षिकांक मी मुख्य संपादक म्हणून प्रकाशित केला होता, पुणे विद्यापीठाचं प्रथम पारितोषिक त्या वार्षिकांकाला मिळालं होतं, आणि आज १० वर्षांनंतर पुन्हा एकदा त्याच 'माझ्या' अभियंता मध्ये लिहिण्याची संधी मिळाली, एक वर्तुळ पूर्ण झाल्याचं समाधान आधीच मिळालं. Magazine Team ने इतके सुंदर क्षण दिले, अनेक मोठमोठ्या व्यक्तींच्या मुलाखती घेण्याचं भाग्य लाभलं, लेखन-वाचन-संपादन अशा अनेक कक्षा समृद्ध झाल्या, अनेक सुहृदांची आयुष्यभरासाठी गट्टी जमली, आणि COEP मध्ये एक महत्त्वाची भरीव कामगिरी केल्याचा आयुष्यभरासाठी आनंद मिळाला.

आज मागे वळून पाहताना, COEP चं नाव निघालं तरी असंख्य आठवणी समोर उभ्या राहतात. पुन्हा एकदा boat club वर मित्रांसोबत गप्पांचे फड रंगवावेसे वाटतात, आवडत्या faculties बरोबर discussions करावेसे वाटतात, ऑडिटोरिअम मध्ये अनेक कार्यक्रम बघावेसे वाटतात, मेसमध्ये ब्रेकफास्टच्या रांगेत उभं राहावंसं वाटतं, हॉस्टेल मध्ये पुन्हा काही दिवस त्याच मित्रांसोबत राहावंसं वाटतं, आवडत्या clubs च्या meetings attend करून पुन्हा एकदा एका वेगळ्या creative विश्वात जावंसं वाटतं, COEP च्या campus मध्येच वेळ घालवावासा वाटतो आणि Main Building कडे अभिमानाने बघावंसं वाटतं! कोणत्यातरी खास पुण्यसंचयावर COEP मध्ये येता आलं, चार वर्षं मनमुराद जगता आलं, या गौरवशाली परंपरेचा पाईक होता आलं. आता 'Alumini Association' मुळे पुनःपुन्हा COEP बरोबर संपर्कात राहता येतंय, हीसुद्धा खूप आनंदाची गोष्ट आहे. COEP मधून बाहेर पडलो तरी एक खूणगाठ पाठीशी बांधली आहेच, 'Once a COEPian, always a COEPian'!!

Academic Toppers 2024-25

Branch	Student Name	CGPA
Final Year Undergraduate Toppers Student List		
Civil Engineering	Dinde Kedar Vijay	9.47
Computer Engineering	Ayush Sagar Ambhorkar	9.55
Electrical Engineering	Anjali Kiran Bhatt	9.49
Electronics and Telecommunication Engineering	Chaudhari Rhugved Pankaj	9.41
Instrumentation and Control Engineering	Sahasrabudhe Nishant Amit	9.36
Manufacturing Science and Engineering	Adityan Arumuganainar	9.12
Mechanical Engineering	Prathviraj Mahesh Chavan	9.51
Metallurgy and Materials Technology	Dolaskar Harshal Dnyaneshwar	9.10
Planning	Salunkhe Sarvesh Sanjay	7.96
Third Year Undergraduate Toppers Student List		
Branch	**Student Name**	**CGPA**
Civil Engineering	Gargi Pathak	9.56
Computer Engineering	Payal Shailendra Sankpal	9.84
Electrical Engineering	Jadhav Om Sahebrao	9.53
Electronics and Telecommunication Engineering	Kamalapurkar Vivek Vishnu	9.13
Instrumentation and Control Engineering	Ghisad Aneesh Sandeep	9.17
Manufacturing Science and Engineering	Apoorv Kamble	9.89
Mechanical Engineering	Sonawane Parth Suresh	9.36
Metallurgy and Materials Technology	Pawar Sarthak Tukaram	8.93
Planning	Singh Aditya	8.83
Second Year Undergraduate Toppers Student List		
Branch	**Student Name**	**CGPA**
Civil Engineering	Raut Digambar Hiraman	9.28
Computer Engineering	Deshmukh Mehmood Rehan	9.73
Electrical Engineering	Angre Aary Sanjay	9.36
Electronics and Telecommunication Engineering	Aryan Pillai	9.23
Instrumentation and Control Engineering	Anushree Vitthal Kothe	9.57
Manufacturing Science and Engineering	Dawange Siddhesh Sanjay	9.37
Mechanical Engineering	Muley Shreya Prashant	9.42
Metallurgy and Materials Technology	Deodhar Amala Rajesh	9.63
Robotics and Artificial Intelligence	Bharitkar Sameer Janardan	9.71
First Year Undergraduate Toppers Student List		
Civil Engineering	Rathi Pranali Subhash	9.2
Computer Science and Engineering	Naik Ameya Vaibhav	9.83
Electrical Engineering	Urkude Sanchit Sanjay	9.4
Electronics and Telecommunication Engineering	Kulkarni Om Harshal	9.73
Electronics and Telecommunication Engineering	Wani Mann Santosh	9.73
Instrumentation and Control Engineering	Dabade Vedant Vitthal	9.03
Manufacturing Science and Engineering	Lathi Prayosha Piyush	9.1
Mechanical Engineering	Chakradeo Mihir Bhushan	9.8
Metallurgy and Materials Technology	Rajankar Soham Pravin	9.3
Planning	Metange Atharva Rameshwar	9.65
Robotics and Artificial Intelligence	Pradnesh Ganesh Kshirsagar	9.43
Second Year MBA Toppers Student List		
Branch	**Student Name**	**CGPA**
Business Analytics	Gidde Akshay Namdeo	9.24
General Management	Khandelwal Aryan Mahesh	9.48

Best Outgoing Students

Prathviraj Chavan
Best Outgoing Student

Aman Abhyankar
Best Ougoing Sportsperson

Shrishti Singh
Best Ougoing Person
(Management Class)

श्रद्धांजली

आपल्या आयुष्यात आपण असंख्य लोकांना ओळखतो आणि विसरुनही जातो. त्यातली काही मात्र आपल्या मनात घर करुन जातात. ही माणसं आपल्या तेजाने दुसऱ्यांचे आयुष्य उजाळून टाकतात. कुणी आपल्या कलागुणांनी मोहून टाकतात, काही आपल्या चतुर बुद्धीने मन जिंकतात तर काही त्यांच्या कार्याने प्रेरित करतात. दुर्दैव आपले एवढेच की ईश्वर त्यांना आपल्यामध्ये थोड्याच वेळासाठी पाठवतो. गेल्या वर्षात कित्येक दिग्गजांनी आपल्यातून रजा घेतली. त्यांची जगावरती छाप मात्र अजूनही कायम आहे.

स्वर्गापलीकडूनही आपल्या मनावर राज्य करणाऱ्या या सर्व अद्वितीय असामींना प्रत्येक अभियंता अभिवादन करतो.

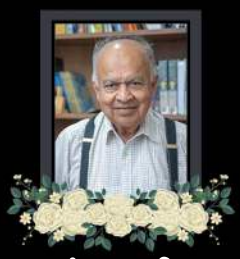
जयंत नारळीकर

मनोज कुमार

अतुल परचुरे

विजय कदम

रतन टाटा

झाकीर हुसैन

मनमोहन सिंग

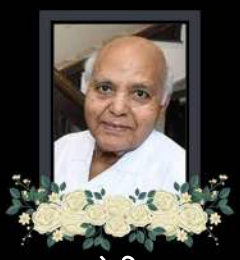
रामोजी राव

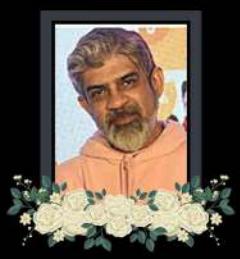
ऋतुराज सिंह

पंकज उधास

Maggie Smith

Pope Francis

Val Kilmar

श्रद्धांजली

कुठलाही माणूस छोटा किंवा मोठा नसतो. कोणाच्या असण्यानं प्रत्येक क्षणाला ते कोणाच्यातरी आयुष्यात फरक पाडत असतो. प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्षपणे कोणीतरी त्यांच्यावर प्रेम करते, कोणीतरी त्यांच्यावर अवलंबून असते, कोणीतरी त्यांचा आदर करते तर कोणीतरी त्यांच्याकडे बघून प्रेरित होते. कधीकधी त्यांना गृहीतही धरले जाते. आपल्या अवतीभोवती वागत असतानाही त्यांचा आपल्याला विसर पडतो. त्यांच्या जाण्याने मात्र त्यांच्या असण्याचे महत्त्व कळते. किती आयुष्यांना स्पर्श ते करुन जातात याची जाणीव होती.

तुमच्या नसण्याने आमच्या आयुष्यात झालेली पोकळी कधीही भरुन निघणार नाही. पूर्ण COEP तुमच्या आठवणीने अजूनही हळहळतो...

प्रा. वि. एन. पांडे

प्रा. एस. के. बसू

प्रा. ए. पी. देशपांडे

दत्तात्रय पवार

महादेव धिवार

सतिश काची

Department Of Applied Science & Humanities

Dr. Mahesh Shindikar

This academic year marked a significant transition for our department with the integration of Mathematics, Physics, Applied Sciences and Humanities, forming a unified Applied Sciences and Humanities Department under the School of Interdisciplinary Sciences, Humanities and Management Studies at COEP Technological University.

The department offers courses such as Physics, Chemistry, Mathematics, Biology, Psychology, Environmental Sciences, Communication Skills, Liberal Learning Courses (LLC), Economics, Indian Knowledge Systems (IKS), Foreign Languages and many others. The department has played a pioneering role in implementing the New Education Policy (NEP). Even before NEP was officially introduced, it was the first to offer Liberal Learning Courses in the First Year of Engineering, promoting interdisciplinary education and holistic development. This early initiative reflects the department's commitment to providing a well-rounded academic foundation for engineering students.

The department is equipped with state-of-the-art laboratories, including the Chemistry Laboratory, Language Laboratory, Biology Laboratory (Microbiology, Nano-biotechnology, Molecular Biology, and Animal Tissue Culture), Dark Room, Physics Lab & Physics Research Lab and Environmental Science Research Laboratory. Moreover, it offers expertise through testing and consulting services in the fields of Biology, Chemistry, Communication Skills, and Environmental Science.

Under the leadership of **Dr. Mahesh Shindikar**, our department has continued to excel in research, academic achievements, and institutional contributions. He is one of the team members in the effective implementation of National Education Policy 2020 on the campus. He has delivered several lectures on 'NEP implementation on Campus' across the state in various engineering and technology institutes. In COEP Tech., having active participation in framing the syllabus for courses like Indian Knowledge System, Sanskrit, Entrepreneurship and Economics, baskets for Liberal Learning Courses, he established and strengthened bonds with Gokhale Institute of Politics and Economics (GIPE), Bhau Institute of Entrepreneurship, Deccan College Post Graduate and Research Institute (Deemed to be University), Bhandarkar Oriental Research Institute, Pune (BORI) and various other departments of SPPU. He has completed the successive fourth tenure as an Expert Member of Maharashtra State Coastal Zone Development Authority. He is a member of Maharashtra State Wetland Authority and Konkan Wetland Complaint Redressal Committee. He is also a member of the Plant subcommittee of Maharashtra State Biodiversity Authority. Ten students have completed Ph.D. under the guidance from Savitribai Phule Pune University (SPPU) in Environmental Sciences under the school of Science and Technology. He is a member of the Ad hoc board of studies for Environmental Sciences of SPPU and a member of Academic Council at the Bharati Vidyapeeth Deemed University, Pune. He has published 03 research articles and submitted 02 research projects. He is also planning to introduce innovative courses and training to COEP Tech students in the fields of Mathematics, Psychology, and Communication Skills. He is proactively participating in various Gymkhana activities and social initiatives of the University.

Dr. Yogita Mahatekar (Mathematics) published research articles namely "A novel numerical method to solve fractional ordinary differential equations with proportional Caputo derivatives" and "Analysis of natural Daftardar- Jafari method for fractional delay differential equations" in renowned Scopus-indexed journals, including International Journal of Applied and Computational Mathematics (Springer) and Physica Scripta (IOP Publishing). She also worked as a referee for four international journal papers' review in last A.Y.

Dr. Kiran Vishnupant Dalvi (Mathematics) contributed as a referee for an international mathematics journal, attended Board of Studies (BOS) meetings, conducted faculty interviews as a subject expert, and evaluated Ph.D. progress seminars at institutions such as VJTI Mumbai, MIT Pune, and JSPM University.

Mrs. Rashmi Shrikant Kulkarni (Mathematics) was appointed Area Coordinator of NSS at Savitribai Phule Pune University, overseeing activities in eight colleges, including Fergusson College and AISSPM's College.

Dr. Neeta Vikas Shinde (Mathematics) served as an External Academic Auditor for Mathematics courses at PCCOE.

Dr. Ahilya Dhere, Mr. Sohan Barkale and Ms. Neha Sitphal (Mathematics) contributed to the N.E.P. implementation of the mathematics course for the students.

Mr. Sohan Barkale has conducted training about Mathematics for the students appearing for GATE examination. The department is planning to offer such guidance in Mathematics and Scientific Writing for the graduating and postgraduate students of our campus.

Dr. Nandini V. Iyer (Chemistry) made significant academic contributions in research. This year, she successfully defended the Ph.D. Thesis Viva Voce Examination and was awarded a Ph.D. She published a review paper, "Contemporary Advances in Metal oxide doped Polypyrrole Composites: A Comprehensive Review" in a Scopus-indexed, peer-reviewed 'International Journal of Nanoscience and Nanotechnology'. Further an abstract based on research work was selected for oral presentation at the International Conference on Advanced Composites for Sustainable Development, organised in association with The Indian Institute of Metals, Jaipur Chapter, and the Asian Polymer Association. She has actively contributed to curriculum planning and course revisions. She coordinated National Skills Development Program courses. She also mentored students as a Faculty Advisor for 'Variety,' the cultural program at Gathering 2025.

Dr. Kavita Suranje (Chemistry) played a key role in student admissions, served as a Faculty Advisor for F.Y.B.Tech, NSS, and the Gymkhana's Chess and Carrom Club, and contributed to NAAC, NBA, and AICTE committees. She guided F.Y.B.Tech students in research paper presentations and conducted career guidance sessions for school students at Shri Dnyaneshwar Vidyaniketan, Maval. Her research paper on "Eco-Environmental One Pot Synthesis of Multi-Metal Nanoparticles and Assessment of their Antibacterial Activity" was submitted to the New Journal of Chemistry (Royal Society of Chemistry).

Ms. Shubhangi Karadkar (Chemistry) assisted in N.E.P. enabled course material for Chemistry and actively contributing to its planning and execution. She is currently serving as a Departmental Exam Coordinator.

Dr. Suranje, Dr. Iyer and Ms. Karadkar have contributed to modifying the Engineering Chemistry syllabus and conducted a comparative analysis of syllabi from four universities in alignment with NEP 2020.

Dr. Kshipra Moghe (Psychology) participated in an FDP on "Research Methods, Academic Writing, and AI-Driven Technologies in Education". She was a keynote speaker at national FDPs (ATAL) on Design Thinking in Education at PVG COET and MIT ADT University, presented research at IEEE and international conferences (SEACE 2025, Malaysia), served as a paper reviewer, and was an interview panelist for GAIL India Ltd. at the COEP Placement Department. She also contributed to COEP Tech's Transformation Initiative "Utkarsh" and Cultural Club and serves as Centre Head of the COEP Wellness Centre– Mitr.

Dr. Mrunalini Phalak, the former head of the Physics Department, has contributed immensely to the department's growth and advancement. She will retire in May this year after thirty-four years of her invaluable service in academia.

Dr. S. N.Chaure, Prof. N. A. Patil, Dr. Yogita Patil, Dr. J W Dadge, Prof. Y. J. Pitkar and Dr. R. S. Chhatrala (Physics) successfully Completed Online FDP on "Recent trends in Engineering Physics" conducted by Dr. Bapuji Salunkhe Institute of Engg. And Technology in October 2024. Prof. N. A. Patil, Dr. Yogita Patil, Dr. J W Dadge, Prof. Y. J. Pitkar, Dr. S. N. Chaure, V. C. Mandake and Dr. R. S. Chhatrala (Physics) successfully completed 2 two-week online FDP course on "Semiconductor Devices and Circuits: Research trends and applications" by IIT Warangal in November 2024.

Dr. S. N. Chaure (Physics) presented and published several research papers in multiple national as well as international conferences. Some of her research papers include "Refractive Index Control In Nanocomposite Polymer Films For Atrazine Detection", "Study of substrate dependent microstructural properties of sputtered Mo/CZTS heterojunctions using X ray diffraction", "Dark current in FTO/CZTS interface: a comprehensive comparison of practical Vs theoretical approach using SCAPS-1D", "Optical, Structural, Morphological and Electrical Properties of 3, 4-Ethylenedioxythiophene: Styrenesulfonate (PEDOT: PSS) Thin Films Embedded with Gold Nanostructures", "Investigation of CdSe quantum dots embedded in copper phthalocyanine thin films", "Growth mechanism and the properties of CIGS thin films for zero bias photodetector devices", and "A role of growth potential to enhance the physical and electrical properties of

electrodeposited cadmium sulfide thin films".

Similarly, **Dr. Jagdish W. Dadge** (Physics) published research papers in many national as well as international conferences, including "Nitrocellulose-Passivated SnO2 Thin Film as a Ultraviolet-C Photodetector", "High-performance blue light photodetector based on PANI/CdS heterojunction", "Ultra-Thin, Bendable PbS Photodetector on Paper for High-Performance Infrared Sensing", and "HAp-ZnO nanocomposites: efficient and recyclable photocatalysts for water pollutants degradation".

Prof. Vivek C. Mandake (Physics) completed his degree and post-graduation in the field of Law. Recently he published an article entitled "Consumer Jurisprudence in India and Rights of Senior Citizens: An Analysis in Context with the UN guidelines (2015)" in The Indian Journal of Integrated Research in Law.

Prof. Y. J. Pitkar (Physics) published "Transport of a passive particle in periodic ratchet potentials under the influence of alternate active and thermal noises: A simulations study". He is pursuing a doctoral degree Indian Institute of Technology Delhi.

Dr. R. S. Chhatrala (Physics) presented a research paper entitled "Effect of biaxial strain on transport and magnetoresistance in La0.5Pr0.2Ba0.3MnO3 manganite thin films" organised by Amity University Uttar Pradesh in September 2024.

Prof. N. A. Patil and **Dr. Y. S. Patil** (Physics) published "Fabrication of 2.76% Cu2ZnSn (S,Se) 4 Thin Film Solar Cells using Pulsed Laser Deposition Technique" in the Journal of Innovation and Translational Research. They also presented "Enhanced LPG sensing response of copper doped ZnO thick films deposited by screen printing technique" in International Conference on Semiconductor Technologies: Materials to Chips (ICST-2024) at Amity University, U.P in September 2024.

Dr. Yogeshwari Sonawane (Environmental Science) published a
Pollution Technology 23 (3), 1735-1742 in September 2024. She research paper titled "Effect of Fly ash in pyrolysis of HDPE, LDPE and PP plastic waste, in the journal, Nature Environment and also presented her research work in WAANI National Conference in Marathi 2024 held at Government College of Engineering and Research, Avasari.

Dr. Meghna Mane (Communication Skills) participated in the National Paper Writing Competition VIVIBHA (Vision for Viksit Bharat) organised by Bhartiya Shikshan Mandal (BSM) in August 2024. Her paper, Visual Communication: Possibilities of Coexistence in a Multilingual Situation, was recognized as a top submission under Arts, Literature, and Culture.

Dr. Avinash Khandizod (Communication Skills) is a faculty coordinator for Liberal Learning Courses for the First Year Engineering students. Dr. Amol Jadhao (Communication Skills) looks after the qualitative improvement of the Language Lab. They are instrumental in upgrading the curriculum of this skill enhancement course in tune with the NEP 2020.

Mrs. Pradnya K. Giri (Chemistry) attended "International Conference on Microplastic Research Innovation and Sustainable Management (MPrism-2025)"– an International Conference at IISER Kolkata in January 2025. She is currently pursuing her Ph.D. She supervises the practical activities and experiments conducted in the Chemistry laboratories. Mr. Nitin Chaudhari is assisting us for the activities at the language lab.

Our support staff, **Mr. Ganesh Joshi, Mr. Bharat Waghmare, Mr. Ram Kale and Mr. Vaibhav Sutar** are important members of the department, ensuring its smooth functioning through their dedication and efficiency, through administrative operations. This year, Mr. Bharat Waghmare will be retiring after years of committed service, leaving behind a legacy of reliability and hard work.

Our faculty members, staff, and students remain dedicated to academic excellence, actively participating in research and making meaningful contributions to the academic community. Their engagement in professional development programs, research publications, and institutional responsibilities highlights the department's commitment to fostering innovation and advancing knowledge. Additionally, most of the faculty are actively involved in co-curricular and extracurricular activities at both the departmental and university levels, further enriching the learning environment. While other departments shape students for the industry, this department lays the essential foundation, ensuring they are truly prepared for their engineering journey—both academically and professionally.

Department Of Civil Engineering

Dr. B. M. Dawari

The department of civil engineering established in 1854 has the distinction of being the oldest department in the Institute. It has set up the great tradition of producing distinguished engineers such as Bharat Ratna late Sir M. Visvesvaraya who through his countless works is synonymous with civil engineering. Even after completing its sequential anniversary, the department has kept updating to well-equipped laboratories and research. In addition to this the department has conventional laboratories of Surveying, Geotechnical Engineering, Transportation, Fluid Mechanics, Strength of materials, concrete technology, and computational laboratories. Also, the department is participated in social activities like Civil Department Contribution: Steps to protect Panhala Fort. The department has achieved remarkable progress in all academic areas, promoting the overall development of both students and faculty. A concise summary of the department's activities earned by students and faculty, reflects the continued growth and success of the department.

Faculty Publications/ Conferences/ Seminars/ Workshops

• Riddhi Dhumal & Parag Sadgir (2023). Bio adsorbents for the removal of salt ions from saline water: a comprehensive review. Journal of Engineering and Applied Science,70 (80), (2023).

• Shrirao, S. P, S. S. Bhosale, and K. A. Patil. 2024. "Performance Evaluation of Flexible Pavement on HDPE Fibre-Reinforced Expansive Soil Subgrade: A Full-Scale Laboratory Accelerated Pavement Study." Int. J. Pavement Res. Technol., 1–13. Springer.

• Mhetre, K.V, and Thube, A.D. (2024). Road Crashes on National Highway-48 in Maharashtra: Inspection and Interpretation. In: Reddy, K.R., Ravichandran, P.T., Ayothiraman, R., Joseph, A. (eds) Recent Advances in Civil Engineering. ICC IDEA 2023. Lecture Notes in Civil Engineering, Vol 398. Springer, Singapore.

• Deshpande, S., & Hedaoo, N. (2024). Evaluation Of Face Stability For Mega Tunnel Under Varying Ground Strength Parameters. Civil and Environmental Engineering, 20(2), 720–729.

• Mhetre, K.V., and Thube, A.D. (2023), Count Data Modelling for Predicting Crash Severity on Indian Highways, Engineering, Technology & Applied Science Research, Vol. 13, No. 5, 2023, pp.11816-11820.

• Dipak Bhoye, Gayatri Vyas, Chaitali Nikhar, Rupa Dalvi "Optimising Adsorption-Based Distillery Wastewater Treatment by Predicting Effluent Characteristics using Machine Learning" International Conference on Structural Engineering and Construction Management, SECON'24, 5-7th June 2024.

• Ganorkar, C. N., & Dawari, V. B. (2024, June). Barriers in the Application of Lean Construction Principles Concerning Quality Improvement in Construction Projects. In International Conference on Structural Engineering and Construction Management (pp. 1089-1104). Cham: Springer Nature Switzerland.

• Madhuri Shinde, Sreyashrao Surapreddi, Rupa Dalvi, "Use of sand- rubber mixture filled trenches to screen ground vibration generated by construction activities: A numerical study", International Conference on Sustainable Infrastructure: Innovations, Opportunities and Challenges-2024, SIIOC-2024, April 30th & May 01st, 2024.

• Sakshi Gulsundare, and Dr. Rupa Dalvi, "Soil stabilization using nanomaterial", International Conference on Novelties in Geotechnical Engineering, ICNGE 2024, 25th & 26th April, 2024.

• Aniket Dhere and S. M. Nawghare, "Use of industrial waste material in geotechnical engineering" SIIOC-24, NIT-K Surathkal,lst May 2024.

• Tanvi Patil and Rupa Dalvi, "Initiation of reliquefaction using shake table test", International Conference on Novelties in Geotechnical Engineering, ICNGE 2024, 25th & 26th April 2024.

• Rautmare Sayali B. and Dr. R. S. Dalvi, "Specificity, Sensitivity, and Applicability of an Al Model in Geotechnical Engineering", Governance, Education and Policy based International Conference on AI, IM Nagpur, 12-13th July, 2024.

• Sahil R. Gulhane and S. M. Nawghare "Effect of rate of drawdown and horizontal drains on the stability of earthen" SIIOC-24, NIT-K Surathkal,1st May 2024.

• Rohit R. Salgude, Prasad Pailwan, Sunil Pimplikar and Dipak Kolekar, "Investigation of the effects from geopathic stress on the design thickness of flexible pavements", World Journal of Engineering (2024).

Student Achievements

Students' success has shaped their personal growth and prepared them for future professional contributions. Ms. Ketaki Borkar has secured an AIR 666 in the UPSC Civil Services (CSE) 2022. Ms. Anushka Lohiya secured an AIR 4 in the UPSC Forest Services Examination 2022. Mr. Abhaysinha Deshmukh passed UPSC Civil Services

(CSE) (AIR 151) in 2019 Mr. Mayuresh Dhawale passed IES and was selected for IRSE in 2019. Rajat Thosare: Best Paper Award, Sayali Rautmare Best Paper Award 2024. Mohammed Aatif Shaikh won first prize in National Level Geotechnical Competition "GEO CHAMPIONS -2024". Sairaj Salunke , Shekhar Dhanawate, Suryakant Gunde students of Construction Management has got best paper award in International Conference (March 2025). Professional Faculty Session was arranged under CESA with Dr. Deepankar Chaudhary, Prof. T Kant Chair Professor (HAG) and Former HOD of Civil Engineering at IIT Bombay the topic was Challenges in Foundation Design for Tall Buildings and ATAL SETU-Theory to Practical Aspects 4th September 2024, Ex. Pragati Saxena, Geotechnical Engineer, Midas research and Development Centre India Pvt Ltd. The topic was Training workshop on MIDAS GTS NX Software 19th October 2024.

Department Of Computer Science

Dr. Pradeep R. Deshmukh

Faculty Achievements:

• Assistant Professors, Anish Raj Khobragade, Suraj Sawant, and Soma Ghosh were awarded the degree of Doctor of Philosophy (Ph. D) in AY 2024-25.

• The department had organized and sponsored one week 'INNOVATIONS IN CYBER SECURITY' BOOTCAMP- 2025 during 06/02/2025 to 08/02/2025, 20/02/2025 to 21/02/2025 under ISEA Project Phase III. The program was structured into three comprehensive days of learning, featuring keynote sessions, practical demonstrations, group activities and hands-on labs guided by industry experts. DR. V.K.Pachghare and Dr. Sunil B Mane were the coordinators for hosting the programme.

• AICTE-QIP sponsored PG Certificate Program in 'High Performance Computing' (HPC) was organized by the department in collaboration with CDAC and COEP Tech. This program aims to equip non-CSE faculties with the latest knowledge and skills in HPC, a field at the forefront of technological innovation and research. Dr. Amit Joshi and Dr. Suraj Sawant were the overall coordinators for the program.

•The department had organized a training program for non-teaching staff of the university from 24/02/25 to 01/03/2025. Associate Professor, Pravin Revankar was the coordinator for the training.

• Dr. Vahida Attar initiated MOU under IBM Skills Build Student Developer initiative where University has been provided with IBM Cloud promo code to cover up $50,000 of IBM cloud cost. Under this initiative COEP Tech is the 1st university to complete 3 projects successfully.

Student Achievements:

• Arjun Deodhar, Arnav Prasad Prajwal Bhosale, TY students received Best Paper award at International Conference on Computing, Communication, Control and Automation (ICCUBEA) on 23/08/2024.

• Mohit Apte, a final year student was selected in University of Chicago under MS Financial Mathematics program.

• Pranav Datar, a final year student, received 1st Prize in Bass Guitar in Firodiya Karandak 2025.

• Chinmay Barve and Parth Jagtap, TY students received consolation prize in male vocal and drums respectively in Firodiya Karandak 2025.

• SY students, Anish Phatak received 2nd Prize in flute and Sumit Prabhu received consolation prize for best orchestra in Firodiya Karandak 2025.

• Soumyajit Das received 1st runner up and Ajinkya Tatar and Pradnyesh Mate received 2nd runner up prize in Mater Card code for change Hackathon organized during 23/08/2024.

Department Of Electrical Engineering

Dr. R. T. Ugale

• The Department of Electrical Engineering, established in 1932, has evolved over 93 years into a hub of innovation and learning. With state-of-the-art laboratories and computational facilities, the department fosters a culture of continuous growth. Our motto, "Work Works" reflects our commitment to not just academic excellence but also to developing well-rounded individuals through co-curricular and extra-curricular activities. Our expertise spans Conventional and Special Electrical Machines, Electrical Drives, Power Systems,

Power Electronics, AC-DC Microgrid, Control and Optimization. The department is focused on integrated, student-centered learning, blending personalized, experiential, and flexible off-campus and on-campus learning, preparing students to become future leaders, entrepreneurs and innovators.

• The year 2024-25 has been fulfilling for the department on various levels. Dedication and devotion to academics, society benefiting research, student centric developments, transparent administration, and industry collaborations have continued to be our priorities. This year, as the new panel of functionaries at the university level was formed, several senior professors from the department were entrusted with key responsibilities. Prof. A. G. Thosar has been appointed as Director of the Knowledge Resource Center. Dr. R. T. Ugale has taken on the role of Head of the Electrical Engineering Department and Coordinator for the Tribal Development Cell, while Dr. V. S. Rajguru is leading the SHWWP Committee. Additionally, Dr. A. R. Phadke is heading the EWC.

• The faculties of the department have contributed to six international journal publications and more than 54 international conference publications. Dr. R. T. Ugale has been granted two more patents in the domain of Electrical Machines. Two research scholars have submitted their Ph. D. thesis. Almost 50 % of students in final year B. Tech. and SY M. Tech. are doing their project work in the industry. The department successfully organized three ATAL FDPs and five workshops and training sessions. UG and PG students benefited from six expert talks delivered by Professors of IIT Bombay in the department. Around 65 PG students of the department visited IIT Bombay research labs and interacted with research scholars and a few faculty members. In the GATE 2025 exam B. Tech. students Mr. Utkarsh Patil secured AIR 85 (EE), 6 (IN) and Nikhil Bhosale secured AIR-179 (EE).

• This year the department has started one more M. Tech. programme in Automotive Systems for working professionals. Four students from this batch are selected to complete their dissertation work at Hamm Lippstadt University Germany. Frugal Innovation Lab has been expanded by adding Microcontroller and Embedded Systems set ups in association with Hella Automotive, Pune for strengthening the industry and academic association. The state-of-the-art facilities for PG programs and research have been established and utilized fully under this collaboration.

• The department faculty has secured one sponsored research project and over sixty-two consultancy projects. A research project on the Feasibility Analysis and Experimental Study of the Turret Gun Control System is currently underway with DRDO under the guidance of Dr. V. S. Rajguru. Additionally, Dr. S. V. Unde has submitted the Detailed Project Report (DPR) for the Maharashtra Drone Mission. Faculty members have also been invited to contribute to various committees and professional bodies.

• The faculty has contributed to the editorial boards of international journals, reviewing national, international journals and conferences, organizing committee members of national, international conferences, workshops and delivered guest lectures.

• The department is in the process of developing an Advanced Electric Vehicle and Microgrid Lab. In view of that faculty and research scholar groups are actively involved and contributing to the needful research.

Department Of Electronics & Telecommunication Engineering

Dr. Vibha Vyas

E&TC Department has always been at the forefront in taking up new challenges and in providing innovative solutions to society at the technology front. Year 2024-25 started with the aspiration of strengthening our bond with industries, to facilitate a nourishing and inspiring environment for students and teachers. In addition to that this led to an increased focus on the research and development of the department. This year the student intake of the department has been raised to 150. The department has two centers for Advanced Electronic Manufacturing (AEM) and Signal and Image Processing (S&IP). AEM Centre is established with industry support for skilled manpower development. The setup of the 5G Bharat lab is also available for research and development purposes. The department started working on five different focused tracks namely Signal and Image Processing, 5G Communication Network, Automotive Electronics, Advanced Electronic Manufacturing and Medical Technology. These tracks help students identify their projects as their area of interest.

Faculty Achievements

• This year Dinanath Kholkar and Ashlesha Gokhale joined the department as Professor of Practice and Dr. Pranav Pawar joined as the adjunct faculty.

• Dr. Vibha Vyas and Dr. S.P. Mahajan Worked as NBA

Expert for the accreditation process at various technical institutes.

• Prof. Dinanath Kholkar was appointed as a member of the AICTE AI recommendation committee, Govt of Maharashtra DTE committee for developing AI CoE strategy for the state he is also a member of the IEEE sensor council AdCom for 2024 and works as a representative of Computer society. Prof. Kholkar is also appointed on the Academic & Research Advisory Board of the Hope Foundation and Research Centre (Hope Foundation).

• Most of the department faculty members are associated with various reputed institutes and organizations as Board of Study members, keynote speakers during various conferences, experts in FDPs, workshops and are also involved as research review committee members.

• This year faculty members published their research work in 21 Journals, 27 conferences and in two book chapters.

Programs Organized

• Centre of Excellence in Advanced Electronic Manufacturing (CoEAEM) conducted five one-week programs on 'Skill Development Training Program on Advanced Surface Mount Technology' more than 55 participants including students, faculties and industry people are trained in this specialized training course.

• Alumni of the Month program started on 30th Sept 2024 Mr. Amit Bhargav, VP at Biofuel Circle inaugurated it, Mr. Akash Sureka, entrepreneur, Ex MD JP Morgan, Ms Shweta Innani, India head Asset Management, CDO, USB, 'Dhanashree Bhat', Chief Operating Officer at persistent, K.S.Prashant , MD IDeaS-revenue solutions, a SAS Company were the guests of this activity in the following months.

• Industry visits of the department were arranged at MECF and Schaeffler Technology Solutions.

• On 30th Nov 2024 , A workshop on 'Managing your Professional Development' was organized. Executives from TCS along with Prof Kholkar conducted it.

• Department offsite training program on 'Professional Development of Leaders' was arranged at Christ University, Lavasa on 17th and 18th January 2025.

• From 20th to 25th January 2025, E&TC department conducted an online FDP on 'Future tech revealed: Semiconductor, Quantum Computing and Data Storage', which got an overwhelming response from all over the country.

• The department coordinated the Valedictory function of the 'Space on Wheels' Program initiated by ISRO and Vigyan Bharati at COEP Tech University on 27th January 2025. Dr. Prakash Chauhan, Director at the National Remote Sensing Centre (NRSC), Hyderabad was the chief guest of this function. Dr. Pankaj Priyadarshi, Divisional Head, Vikram Sarabhai Space centre was the guest of honor at the function.

• We also conducted a workshop on AI for everyone with no code AI Tool by Mr. Amey Karmarkar, Senior Data engineer in Jash Data Sciences Pvt on 28th February 2025, National Science Day organized by COEP Vibha Chapter

• An expert lecture on 'Pre and Post Silicon SoC Validation' was conducted by Mr. Deepak Choudhary from Marvell India Pvt. Ltd for the faculty and students of E&TC department on 7th October 2024.

• Sanjeev Madhav, Segment Head Intelligent Product Automotive, IoT and Digital Engineering, TCS delivered a talk on 'Innovation in Mobility: An Overview into Automotive Electronics' on 6th February 2025. A poster exhibition of students on the theme 'Electronics in Automotive Industry' was also organized during the event.

• On 9th February 2025, Nitin Sharangdhar from Intel delivered a talk on 'Evolution of System Architecture: Decision-Making in the Era of Moore's Law'.

Students' Achievements

• 53 students succeeded in GATE & GRE exams with flying colors.

• Vedant Varpe, a TY student won the 1st prize in Ideothon by Financity club and the 2nd prize in Hackathon by Bharatiyan (Pitch perfect).

• Final Year B Tech student, Pratik Chavan got a patent on 'Fire Detection and Suppression System and Method thereof'

He was also the winner of the IET Mini Project Symposium this year.

• Rhugved Chaudhari of Final year B Tech has launched his own startup named 'Neural Curve'

• Bhavin Moondra, Sahil Gavankar, Pratik Kardile, Vinit Patel, Rajat Atgur of E&TC got prizes in India Collegiate Chess Championship (ICCC), organized by Playfly.

In this way E&TC department is working really hard to achieve excellence on the technology front. We look forward to move ahead on the path with zeal and zest in the years to come.

Department Of Instrumentation & Control

Dr. P. D. Shendge

KPIT Technologies, as part of its Corporate Social Responsibility (CSR) initiative, is establishing a state-of-the-art laboratory at the prestigious COEP Technological University in Pune. A Memorandum of Understanding (MoU) was signed on March 3, 2025, to formalize this collaboration. The advanced lab will be housed in the Department of Instrumentation & Control, enhancing research and innovation opportunities for students and faculty alike.

Mrs. Ketaki Ghodinde, faculty member of the department, successfully defended her Ph.D. on February 11, 2024. Mr. Ravi Khare, Director & CEO at Symphony Tech and Professor Emeritus of the department, conducted a one-day workshop on Modern Statistical Methods for Data Analytics on February 15, 2025. The session was designed for final-year UG, PG, and Ph.D. research scholars across all departments.

As part of the KPIT-COEP Lab initiative, a two-day hands-on workshop on Embedded Systems was held on March 7-8, 2025. The workshop catered to third year and master's students from the Instrumentation, Electrical, Electronics, and Telecommunication departments.

Dr. Girish Lakhekar received a research project funding from ARMREB worth Rs. 99.6 lacs. Prof. S. D. Agashe and Prof. U. M. Chaskar received a research grant from Tata Technologies worth Rs. 1.59 Cr. Prof. D. N. Sonawane received a research grant worth Rs.157.60 lacs from DRDO with IISc Bangalore.

The department's faculty members have published over 22 papers in reputed journals and 9 papers in international conferences. Faculty members also attended more than 6 faculty development programs. Departmental faculty conducted one training program for ANAND group and Bluestar working professionals

The Department of Instrumentation and Control proudly presents the achievements of its students in both curricular and extracurricular activities. Several students appeared for competitive exams such as GATE, GRE, CEED, and TOEFL, waiting for scores and ranks. Beyond academics, our students organized and participated in various technical, cultural, and sports events at national, state, and university-level competitions, such as Zest, Mind-spark, Pune Startup fest, etc. Niranjan Deshpande (Final Year B. Tech student) got first prize for folk dance in Firodia Karandak. Vignesh Hurpade (SY B. Tech student) wrote a story for a short film published by COEP film club. One student from SGGS institute of Technology Nanded admitted under student exchange program for one semester. Participation in workshops, seminars, paper presentations, and project competitions further showcased their innovative capabilities.

`Additionally, all Second Year B. Tech students completed a one-month social internship at various locations, contributing to different social organizations. These accomplishments reflect the department's commitment to fostering holistic development and maintaining academic excellence.

Department Of Management Studies

Dr. S. A. Meshram

Established in academic year 2020-21, the department has grown by leaps and bounds and is poised to make a mark in management education. One of its key strengths lies in its exceptional faculty, comprising of experienced industry professionals and research scholars. Our faculty, staff, and students work together in harmony to create a vibrant and supportive environment for personal as well as professional growth. The department places a strong emphasis on producing business leaders for tomorrow's generation. Therefore, we foster student driven environment under the supervision of leadership of COEP Technological University. Our belief in adding values to the corporate world and society at large drives us to take initiatives like Knowledge Resource Centre for HR professionals across industries, preparing value papers for corporate challenges, fostering knowledge sharing through Self Help Groups (finance).

• **Academy Industry Relations (MOUs Signed)**: Our department is delighted to announce the signing of two significant academic MOUs aimed at enriching the students' experience and enhancing their professional

opportunities. These collaborations provide access to advanced lab infrastructure, facilitating hands-on learning and skill development.

• **Foreign Collaborations**

1) MOU signed with Cognavi India (Parent company forum Engineering, Tokyo) Potential to open the gates of international placements in Japan Pvt. Ltd and promotion of foreign language

2) Career opportunities in Japan and promotion Japanese language for MBA students

• **Industry Expert's Interaction**: Our department places immense value in bridging the gap between academic learning and real-world industry practices. To this end, we have facilitated multiple interactions between students and renowned industry experts from diverse sectors and leveraging the alumina network

• **Industry Connect Through HR Nuggets:** The department has established a consistent and successful industry connection by sending its departmental newsletter, HR Nuggets, to 2,081 HR professionals. This initiative has significantly enhanced the department's goodwill and industry relations and is recognized as the best practice.

Student Achievements

SY MBA

Mangalya 10.0, the annual fest of the Modern Institute of Business Management (MIBM), is a vibrant celebration of innovation and entrepreneurship. In the latest edition, Mangalya 10.0 featured a highly competitive New Product Development competition. Among numerous talented teams, the top 12 were chosen and COEP Technological University students - The Team EcoIgnite - stood out by clinching the top prize. Their innovative approach and their PowerShell Pellets products impressed the judges and set a benchmark for future participants. The winners were Venu, Sujit, Samruddhi & Adnan.

FY MBA

Students of MBA make their debut in Regatta for the first time. Participants: Aakansha Raut, Vishal Bhale, Sujit Yadav, Venugopal Darekar, Aditi Kothavte, Samruddhi Phadke, Parth Patle (Organizer)

Following are the accolades brought by our students Parth Patle, Anuja Gaikwad and Shreya Bhagwat took second position organized by MKSS for B Plan Competition, Court room class organized by Pune Start Up fest was taken up in second position by Parth Patle & Aishwarya Agarwal. The B Plan Competition second runner up was Parth Patle, Anuja Gaikwad, Sonal and Nisha Sharma. Various other participations were carried out by our active students of MBA Department, few to mention are at IIM-Lucknow, IIT Roorkee and IIM Raipur. Through these competitions, students gain exposure to diverse perspectives, enhance their problem-solving abilities, and build confidence in presenting innovative solutions. Their achievements reflect their dedication and the department's focus on fostering a culture of excellence and competitiveness.

"Success is the sum of small efforts, repeated day in and day out." – Robert Collier

Each person strives to achieve excellence in the management department. We are committed to taking steps every day for continuous improvement. We aim for excellence in academics, student development, and industry engagement, by addressing challenges and implementing laid out plans. We want to achieve new heights for which the department people strive day in and day out.

Department Of Manufacturing Engineering & Industrial Management

Dr. S. S. Anasane

The department has achieved remarkable progress in all academic areas, promoting the overall development of both students and faculty. The department's activities, coupled with the medals and honours earned by students and faculty, reflects the continued growth and success of the department. Industry visits were organised for T.Y and M. Tech students to various companies such as Hirschvogel components India, Omega Seiki mobility, and DroneAcharya Aerial Innovations Ltd. The department was felicitated by the Times Group for "Outstanding contribution towards the Skilling Initiative" under the Festival of Manufacturing on 21 March 2025.

Dr. S. S Anasane was a granted patent for, "A portable haptic feedback device for screening and aiding in diagnosis by palpation", No 538362 Dt 16-05-2024. Dr. B. Rajiv was granted a patent for "A non-conventional heat engine system electricity generation", NA24/07/2024 in July 2024. Dr. S. S Anasane received the best paper award for two research papers, titled "Development of Autonomous Patient Registration

System for Stereotactic Neurosurgery" and "Enhanced Payload Fairing design integrating CFRP and GFRP for optimal performance" at the International Conference on Mechanical Engineering: Research and Evolutionary Challenges; ICMECH-REC-2024, held at NIT Warangal.

Publications:

• S.S. Zagade, B. Rajiv, S.M. Patil, Abhishek Pradeep Buzruk, Kshitij Ghanshyam Jiwane, Tole Sutikno,"Homogeneous Transformation Matrix for Force-Torque Sensor Orientation Compensation in Rotatable Control Handle",TELKOMNIKA Telecommunication Computing Electronics and Control Vol. 23, No. 2, April 2025, pp. 407- 425.

• Chavan, V., Rajiv B. A Performance Evaluation of Precise Micro Turning Process using TOPSIS-GRA-ANN. Int. J. Precis. Eng. Manuf. 26, 539–558 (2025). AD Khamkar, S.M Patil, Digital Twin in Fluid Power: Review-Uses and Outlook, International Research Journal of Multidisciplinary Scope (IRJMS) Vol.5, No.3, July 2024, pp. 79-96.

• DC Hajariwala, S.M Patil, A Review of Metaheuristic Algorithms for Job Shop Scheduling, Engineering Access, Jan 2025.R.K. Shivdas, S.U. Sapkal, Reconfigurable manufacturing
system: Key to smart manufacturing, Materials Research Proceedings 49 (2025) 217-226.

• M. Patwardhan, S.S. Anasane, "Development of Autonomous Patient Registration System for Stereotactic Neurosurgery" International Conference on Mechanical Engineering: Research and Evolutionary Challenges; ICMECH-REC-2024.

• Ratnakar, S. Sawant, J. S. Karajagikar, "Explainable AI-driven Deep Learning for Neurological Disease Diagnosis using MRI: A systematic review and future directions", 2024. S.

• Susar and B.U. Sonawane, "Managing Cost Overrun and Risk in New Product Development Projects: A Multi-Attribute Decision-Making Approach Using R-method, Lecture Notes in Electrical Engineering, springer PP 367, 2024.

Dr. V. V. Kanake presented the paper, "Experimental investigation of Micro EDM machining of SS316and titanium alloy using brass electrode" and "Micro turning of Brass electrode for micro EDM applications", at the 13th International Conference on Precision, Meso, Micro and Nano Engineering, from 13th dec -15th Dec 2024.Dr. A.V. Mulay and Mr. Sandesh Patil presented the paper, "Experimental Investigation of Surface Roughness and Tool Wear Rate of EDM Tools of SS316L Material Fabricated Using Metal Additive Manufacturing Technology with Taguchi Methods" and Mr. S.M. Bansode presented "Characterisation of Metal Powder used in Additive Manufacturing", at the 13th International Conference on Precision, Meso, Micro and Nano Engineering, from 13th December -15th December 2024. D.S. Dabhade presented paper, "Machining Challenges of Heat-Resistant Super Alloys (HRSA)" at the 3rd International Conference on Recent Trends in Material Science and Devices held on 24th-26th March 2024.

Dr. S. S. Anasane delivered expert lecture on topic, "Electrochemical Micromachining: Challenges and opportunities" at Govt College of Engineering Amravati on 3rd Oct. 2024. Dr. B. Rajiv delivered expert lecture on topic, "Recent trends in Reliability Engineering" at VIT Pune on 18th Feb 2025. Dr. B. Rajiv organised training on "Industry 4.O" along with Dr. P.D Pantawane and Mr. Sunil Chaudhari in association with SQAE Mumbai from 27th Nov.- 29th Nov 2024. Dr. J. Karajagikar delivered expert lecture on topic, "Ergonomics" at Mechanical Engineering dept, GP, Solapur on 26th Feb 2025. Mrs. A.B. Londhe organised training on "Code of Conduct for Government Employee, National pension scheme PRARAMBH, Introduction to Sellers & Service Providers" in association with dept of personnel & training, govt. of India from 3rd March- 4th March 2025. Mr. H.K. Jadhav organised workshop "Advancement in non-traditional machining" delivered by Dr. Kamlakar P Rajurkar, Professor at University of Nebraska–Lincoln on 10th Jan 2025. Dr. M. D Jaybhaye organised Seminar on "Sustainability in Projects" for MTech Students under Project Manages' Club of Pune on 20th March 2025.

Ms. A. D. Dange, Mr. H.K. Jadhav, Mr. D.S. Dabhade, Mr. A.V Datar, Ms. R.K. Shivdas attended FDP "Fundamental of Machine Learning" organized by Electronics & ICT Academy, C-DAC Hyderabad in association with Ministry of Electronics & Information Technology, Govt of India from 20th Dec. -24th Dec. 2024. Mrs. A. B. Londhe attended FDP "Advancement in Non-Traditional Machining" at MEIM DEPT, COEP Technological University, Pune on 10th Jan 2025. Mr. A.V Datar and Dr. A.V. Mulay attended FDP "Advances in Metal Additive Manufacturing: Today, Tomorrow and Beyond" organised by AICTE - ATAL Academy from 27th Jan -1st Feb 2025.

Student Achievements

• Yashraj Patil and Amar Kulkarni achieved 2nd Rank in All India Ignite Innovation (i2i) Competition at COEP

Technological University on 7th March 2025.

• Shrinidhi Katkar achieved Gold Medal in 3rd Open National Taekwondo Championships Salem, Tamil Nadu held from 21st June -23rd June 2024.

• Mrunal Antarkar secured 1st prize in sketching competition in Ekadashi Expression organized by COEP History club & COEP Abhijaat club on 17 July 2024.

• Samruddhi Nighrunkar achieved all over 6th rank and mathworks 1st rank in competition DD Robocon India 24 on 14th July 2024.

• Apoorv Kamble awarded for being topper in S.Y (CGPA 9.92) by Alumni Association of COEP on 15th September 2024 and Frank Hirschvogel Excellence award by Hirschvogel Components India on 21st March 2025.

• Sarvesh Tikhe achieved Best Actor award in Firodia Karandak 2025 on 23rd Feb 2024.

• Spruha Baviskar and Sayali Kasab achieved first prize in folk dance and third prize in freestyle dance in Firodia Karandak 2025. Sayali Kasab and team achieved Mood Indigo Mumbai multiplicity winner's 1st prize (Group dance) on 1st Dec 2024.

• Om Borse secured the Campus Winner title in national level Bajaj OHM Challenge 2025, organised by Bajaj Auto ltd. held on 19th-20th March 2025.

• COEP Tech Zest25, a national-level sports event held from 7th to 9th February 2025, saw Mrunal Khutemate winning gold medals in the 100 m and 200m sprints, Javelin Throw, and a silver medal in Kabaddi.

• Harshali Bhandari also played various matches in COEP Tech Zest25 and secured 1st position in Javelin Throw, 2nd Position in Relay, 100mtrs, 200mtrs and Box cricket. She also achieved various awards in national event 97th Regatta races such as gold medal in Wooden K1, Girls K1, Girls k4, Mixed K4 and silver medal in Indoor rowing championship held on 7th- 9th March 2025.

• Aditya Sanjeevi achieved 2nd Position in Kayaking in Regatta Races 2025 in Junior K4 category on 7th March 2025.

Department Of Mechanical Engineering

Dr. N. K. Chougule

The Mechanical Engineering Department has consistently strived to excel in both academic and research excellence while fostering strong industry-academia collaborations. This report outlines key developments and achievements that showcase the department's growth in infrastructure, faculty, research initiatives, and training programs. In continuation to vision of COEP Technological University, the department aspires to be a global leader by: -

• Equipping students with essential contemporary life skills.

• Training future problem-solvers to make them enable to tackle the real-world challenges.

• Developing intrinsically good human being by imparting knowledge, skill and values.

Infrastructure and Lab Facilities:

• The department boasts 8 industry and alumni-supported labs, as well as a High Computational Lab, ensuring that students and faculty have access to state-of-the-art research and learning resources.

• The department has additional allied facilities such as the Central House of Club, Robotics labs, and more, enhancing the overall research environment.

Faculty Excellence:

• Over 90% of the faculty members hold doctoral degrees, ensuring a high level of expertise and knowledge across all areas of Mechanical Engineering.

• The department also provides provisions for experts from the industry for expert talk, Coteaching and Professors of Practice, further enriching the academic environment.

• Dr. Pardeshi S.S. received an impressive grant of INR 105 Lakhs from the Alumni Association for the development of the AR and VR laboratory, further enhancing the department's research capabilities in augmented reality and virtual reality.

Industry Collaborations and Funding:

• Amphenol Interconnect Pvt. Ltd.: The department has received INR 1.5 Crore funding for the High Computational Lab, which is scheduled to be operational by January 2025.

• Alumni Contributions: A donation of INR 1.5 Crore has been made by the alumni to establish an AR/VR lab, enhancing the department's capabilities in cutting-edge technologies.

• FIAT CSR Contribution: A funding of INR 1.5 Crore has been secured for the establishment of the Centre of Excellence (CoE) in Electric Vehicles (EV),

• Research Projects and Collaborations:

o Wilo Pumps Research Project: INR 15.5 Lakhs

o Cummins Research Project: INR 50 Lakhs for a

Cylinder Cavitation Test Rig.
o Collaboration with ANSYS: INR 25 Lakhs through CSR funds for MTech internships starting from the first year.
o VSI Pune: Dual Fuel – Ethanol & Hydrogen Research Project with INR 17 Lakhs funding.

Global Collaborations:
• PAN IIT Alumini Global Summit: COEPTECH participated in the summit in Jan 2025.
• International Workshop on Agriculture Mechanisation: Scheduled for October 3-4, 2024, as part of the Erasmus project, to explore global advancements in agricultural technologies.
• European Universities Visit: Faculty members Dr. S. S. Pardeshi & Dr. N. K.Chougule visited European universities as part of the Erasmus project focused on agricultural mechanisation.

Training Programs and Workshops:
• ANSYS Training Programs: Organized 4 ANSYS training sessions in collaboration with ARK Infosloutions, offering students an industry-relevant skill set.
• Fusion 360 Training Programs: 3 sessions conducted in association with Autodesk to familiarize students with modern CAD tools.
• Siemens Nx & 3D Printer Training: The department organized a specialized training program in partnership with Siemens.
• REVIT MEP Training Program: Conducted in collaboration with Autodesk to provide in-depth knowledge of MEP systems design.
• Forbes Marshall FDP: Two CEP programs were organized to strengthen teaching capabilities and knowledge.
• MATLAB Training: A specialized program designed to enhance students' proficiency in MATLAB software for engineering simulations.
• Godrej Sponsored Training: A 150-hour student robot training program, sponsored by Godrej, aimed at imparting practical robotic skills to students.

The Mechanical Engineering Department has made significant strides in both academic excellence and industry collaboration. The infrastructure, funding, faculty expertise, and global partnerships have positioned the department as a leader in mechanical engineering education and research. Moving forward, the department aims to continue leveraging these resources to foster innovation, provide cutting-edge education, and contribute to societal advancements.

Department Of Metallurgy & Materials Engineering

Dr. Manisha Kulthe

The Department of Metallurgy and Materials Engineering celebrated another year of outstanding growth and achievement in 2024-25, reaffirming its position as a centre of excellence in metallurgical education and research. Our faculty and students have consistently contributed to advancing materials science through impactful research, prestigious conference presentations, and industry collaborations.

The department proudly congratulates Dr. Manisha Kulthe on her appointment as Head of Department, recognizing her exceptional leadership and dedication. This year's major milestone was the inauguration of the state-of-the-art Navalmal Firodia Department of Metallurgy and Materials Engineering, featuring a modern Ground + 3 floor extension that replaces the old workshop. This facility significantly enhances our research and learning environment. Further enhancing our academic environment, we welcomed new adjunct faculty, bringing diverse expertise and enriching the student experience. We were also privileged to host from MacDermid Enthone India, totalling Rs. 35 lakhs over two years. Plans are also underway for a Centre of Excellence (CoE) in Foundry Technology, with Dr. P. N. Bhagvati pledging a donation worth Rs. 2 crores. Faculty members actively engaged in knowledge dissemination through invited lectures. Prof. S. P. Butee delivered talks on 3D printing, while Dr. Manisha Kulthe spoke on automotive recycling and polymer nanocomposites. Additionally, faculty members participated in a 5-day workshop on metallurgical innovations at MIT-WPU, enhancing their expertise.

Research, Publications, and International Collaborations:
The department maintained a strong research focus, with 11 faculty publications in renowned international journals and conferences. Collaborative projects with Tata Steel, Inductotherm India, and NMRL-DRDO secured over Rs. 94 lakhs in research funding. A significant achievement was signing an MoU with Montan Universität Leoben (MUL), Austria, facilitated

by Prof. Dhokey, fostering international academic cooperation.

Workshops and Industry Engagement:

• Establishment of the Institute of Indian Foundrymen (IIF) Pune Chapter at COEP, providing a platform for industry interactions and visit.

• A 2-Day symposium on failure analysis and advanced component reliability was co-hosted with the Indian Institute of Metals (IIM), Pune Chapter.

• A 1-Day Welding Summit in collaboration with The Indian Institute of Welding (IIW-India).

• A 2-Day Powder Characterization Workshop and Demonstration in association with Malvern Panalytical.

Student Achievements

Students excelled in both curricular and extracurricular activities, securing admissions to top universities, achieving high scores in GATE and other competitive exams, and winning awards in national and state-level competitions. To enhance practical learning, students and faculty undertook industrial visits to CIE Automotive India Ltd. (Foundry Division, Chakan), Bajaj Auto Limited (Heat Treatment Lab, Pune), and other renowned Industries. Our strong alum network contributed to a series of impactful guest lectures by industry leaders and academics, offering students valuable industry insights. The department welcomed foreign delegates, including Till Schreiter (ABP Induction, Germany), Mani Loganathan (Rheinmetall Power System division, Germany), Rafał Kędzior, and Sławomir Bielak (Thoni Alutec Sp. z o.o., Poland), who expressed interest in future collaborations.

The Department of Metallurgy and Materials Engineering remains committed to innovation and excellence in education and research. As we continue our growth journey, we look forward to another year of impactful contributions to the field.

Abhijaat Newsletter

Abhijaat, the official newsletter of COEP Technological University documents the university's vibrant campus life and events. It serves as a platform for students to express their thoughts and creativity through articles, reports, and creative illustrations.

Abhijaat organized *Ekadashi* Expressions, an online competition in collaboration with the History Club from 26th June to 13th July 2024. With over 70+ entries across multiple categories such as essay writing, poetry, painting, photography, singing, and reel-making, the event witnessed enthusiastic participation.

Another major introduction this year was the ***Muktangan* Series**. Derived from the Sanskrit term मुक्तांगण (meaning "free space for learning"), this initiative encouraged thought-provoking discussions and creative contributions. During *Ganeshotsav*, the Untold Stories of *Ganpati* Temples series was launched on *Abhijaat*'s social media platforms. Over ten days, readers explored lesser-known *Ganpati* temples, uncovering their historical significance.

Abhijaat, in collaboration with *AaryaRaas*, also presented Trailblazing Queens: Celebrating India's Women Pioneers during *Navratri*. This online series honored pioneering women in various fields.

During the *Diwali* season, *Abhijaat* engaged first-year students in sharing their perspectives on *Diwali* traditions. This activity helped them connect with the club and fostered a sense of belonging.

Through these initiatives, *Abhijaat* continues to serve as a dynamic platform for student expression and creativity. The *Abhijaat* Newsletter proudly marks a significant milestone this year as it has published it's **18th edition** in online mode on the official website of COEP, continuing its legacy!

Secretary: Siddhi Pophale
Faculty Advisor: Dr. Yogita Patil

Arts & Crafts Club

The Arts and Crafts Club at COEP fosters creativity and cultural expression across disciplines. As one of the oldest non-technical clubs on campus, we strive to promote traditional and contemporary art forms through exhibitions, competitions, and collaborative events.

1. Poster Making Competition (4 Dec 2024)
Theme: Thoughts of Shivaji Maharaj & Mahatma Gandhi
Participants: 25
Winners: Roshani Shinde, Samruddhi Taware, Gauravi Jadhav

2. **Annual Gathering Art Exhibition**
(3–5 Jan 2025, COEP Main Building)
Over 250 artworks displayed including Madhubani, Lippan, Mandala, watercolor, knife painting, pixel art, 3D paper cutting, oil/acrylic painting, calligraphy, photography, and poetry.
Highlights:
- 18×14 ft Banaras Ghat painting
- 7×4 ft 3D boat and shark craft model
- Handcrafted Ganesh murti

3. **Face Painting Event** (7 Jan 2025)
100+ participants including students and faculty, with all materials provided.

4. **Regatta Art Exhibition** (16 Mar 2025, Boat Club Canteen)
Displayed 60–70 artworks enhancing the Regatta ambiance.
Outcomes:
- 400+ participants engaged
- 380+ artworks showcased
- Promoted Indian art forms
- Strengthened interdepartmental ties and campus unity

The 2024–25 year marked a successful chapter for the club, with enthusiastic participation and impactful events. We continue our mission to nurture creativity and cultural pride at COEP.

Secretary: Tejas Parsawat
Faculty Advisor: Dr. Neelima Patil

Astronomy Club

The COEP Astronomy Club (CAC), had a successful academic year filled with interesting events and various technical projects. The club has been involved in astronomical outreach through Blogs, LinkedIn, Instagram, and many public events.

Events:

MindSpark:

CAC conducted 3 flagship events in the technical fest - MindSpark, namely, Takeoff, Torquest, and The Wright Turn. Students from various colleges participated to test their knowledge about astronomy and aerodynamics.

Space Day:

On 23rd August 2024, CAC, in collaboration with CSAT, organised an event to mark the 1st Space Day. The Director of MRSAC was invited to give an enlightening talk. CAC aired a documentary about History of ISRO.

Telescope session and Planetary Parade:

The club conducted a hands-on telescope orientation session. FYs of COEP learned about different types of telescopes, celestial coordinate systems and collimation of telescopes. This event was closely followed by the planetary parade where COEP students saw close-up views of planets in the sky.

Space on Wheels:

The valedictory ceremony of ISRO's Space on Wheels initiative was conducted in COEP on 27th January 2025. CAC was an integral part of the smooth execution of the ceremony. This was followed by a discussion with hon'ble directors of VSSC and NRSC.

Bidkar Foundation Event:

CAC was invited to Rajgurunagar by the Bidkar Foundation. We conducted telescope viewing sessions for 300+ students at local ZP schools. We also conducted astronomy awareness events and competitions.

Star Parties:

CAC successfully conducted 2 star parties this year, where COEP students visited a dark sky site to conduct astronomical observations. Members also conducted various sessions about astronomy. Few of the club members were also involved in intermediate astrophotography to capture stunning views of deep sky objects.

Projects:

8-Inch Telescope:

A manually constructed Newtonian reflector telescope, where members are involved in making and testing at IUCAA. The project follows precise curvature measurement techniques to ensure high optical accuracy.

Ultrascope:

A low-cost, open-source motorized telescope designed for remote astronomical imaging and data collection. The project involves integrating stepper motors for automatic tracking and deep space observation, and calibrating the system for sidereal motion compensation.

Radio telescope:

It is focused on building a small-scale radio telescope using a horn antenna to capture radio emissions of the H1 galactic hydrogen line and solar radio bursts. This will be followed by real-time software data analysis on GNU Radio.

Secretary: Yash Hodlur
Faculty Advisor: Dr. S P Metkar

Badminton Club

The badminton club had an extremely successful year dominating all local tournaments and even excelling in outstation tournaments.

Zest' 25- Mens Team Event Winners

Ruchir Prabhune- TY Computer
Atharva Khisti- SY Electrical
Sahil Gujrathi- SY Mechanical
Soham Panse- TY Mechanical
Ritesh Patidar- SY Civil
Aayoush Jaggade- FY Mechanical
Varun kocchar- SY Manufacturing

Revels' 25 Outstation Tournament Manipal Institute Of Technology, Udupi- Runner Up

Atharva Khisti- SY Electrical
Ruchir Prabhune- TY Computer

Sahil Gujrathi- SY mechanical
Viraj Pundlik- Btech Electrical
Raghav Tayade- Btech Manufacturing
Aditya Doijad- Btech Manufacturing
Aayoush Jaggade- FY Mechanical
MOST VALUABLE PLAYER AWARD to Atharva Khisti

Summit' 25 MIT World Peace University- Mens Team Event Runner Up
Atharva Khisti- SY Electrical
Ruchir Prabhune- TY Computer
Sahil Gujrathi- SY Mechanical

Kurukshetra'25 Flame University- Double Title
Mens singles- Atharva Khisti
Mens Doubles- Atharva Khisti & Sahil Gujarathi

Vedant' 25- BJ Medical College Winners
Mens singles- Atharva Khisti
Mens Doubles- Atharva Khisti & Ruchir Prabhune

Secretary: Ruchir Prabhune
Faculty Advisor: Dr. B U Sonawane

Basketball Club

The COEP Basketball Club had an exceptional year, showcasing outstanding performances in multiple tournaments. Under the leadership of Secretary Atharva Khadloya, the club remained one of the most active in the institute, with 20 dedicated members, including 10 national-level players representing India.

The COEP Boys' team emerged as champions at the Vidhirang Tournament organized by **Modern Law College**. They also secured third place in the **AISSM'S, PICT, and APCOE tournaments.**

The COEP Girls' team performed commendably, finishing as runners-up at the **Vidhirang Tournament** and runners-up at COEP **Zest' 25**.

Regular and consistent training sessions, carefully planned strategic gameplay and a deeply rooted sense of team spirit have all significantly contributed to these remarkable achievements accomplished by the team.

Moving forward, the club aims to further enhance training programs, organize intra-college tournaments, and continue its tradition of excellence in intercollegiate basketball.

Secretary: Atharva Khadloya
Faculty Advisor: Mr. Sunil Ghunage

Bureau Of Indian Standards Club

The Bureau of Indian Standards (BIS), the National Standards Body of India, is implementing the programme of Standard Clubs in schools and colleges. The standard clubs are being established with an objective to sensitize young members of society about the importance of standards in improving quality of life. As part of this initiative, BIS Club at COEP Tech was established with the primary motive of increasing awareness in college students regarding importance of standardization, quality and safety along with active engagement of the students. In our first year, we are working on building a strong foundation by organizing unique and engaging activities for maximum participation.

The Inauguration Ceremony of BIS club was organized on 15th October 2024 marking the official launch of the club. The event featured esteemed guests including Mr. S. D. Rane (Head of BIS Pune), Dr. M. P. Khond (Director of the board of Student Development) and Dr. Yogita Vaidya (Faculty Advisor, BIS club). Mr. Rane shared invaluable insights on Importance of standardization as well as the role of Engineers in the future of it. The event also unveiled of the logo of BIS Club COEP.

One of the key events organized was the symbolic walk for '**Stride for Standards**'. It was graced by BIS Pune Officials. The primary objective of the walk was to promote awareness about the importance of standards in daily life. The walk was held on 11th October 2024 on the occasion of National Standards Day. The participants took an oath to implement the standards in daily life before the symbolic walk. The walk consisted of multiple slogans as well as posters promoting core values of BIS. The walk concluded with an inspiring address from BIS

Officials and Dr. Yogita Vaidya emphasizing the role of standards in our daily life and the need for awareness regarding standards in Engineering students.

The club aims to provide multiple upcoming activities to engage the students and promote the core values of BIS Club. One of the key upcoming activities is **Industrial Visit to BIS Pune Head Office**, where participants will gain first-hand experience in BIS standardization, testing and certification processes. With this strong start, we are eager to host many more activities in the future to further promote awareness and engagement in the field of standardization.

Secretary: Unnati Shinde
Faculty Advisor: Dr. Yogita Vaidya

Chess Club

COEP Tech Chess Club shines brightly within our college, boasting a rich legacy of triumphs and achievements. We are a community of passionate chess enthusiasts dedicated to honing our skills, fostering sportsmanship, and achieving remarkable feats both on and off the board. Here are some of the achievements of our team.

India Collegiate Chess Championship (ICCC):
Many top colleges from across the nation participated along with three COEP Tech chess teams across different divisions.

- Team A – Third Place Div 5
- Team B – First Place Div 11
- Team C – First Place Div 15

Collegiate Chess League (CCL):
Following the success of India Collegiate Chess Championship (ICCC) our team participated in Collegiate Chess League (CCL) to test our mettle internationally. We are pleased to have matched the level on such a high level. Team A – First Place Div 5.

Zest' 25:

- BLITZ (Boys category)- 2nd place
- RELAY (Boyscategory)- 2nd place
- RAPID(Girls category)- 1st place

Kurukshetra Flame University: Second Place
A one-day rapid event. The tournament followed a 15+5 rapid format in an intense setting against many strong teams.

Abhay Rajput (Instrumentation)
Nitesh Rasekar (Mechanical)
Amogh Kulkarni (Computer)
Soham Pokarna (Mechanical)

Pace' 25 Army Institute of Technology: Second Place
A two-day rapid event. The tournament followed a 15+5 rapid format in an intense setting against many strong teams. Our chess team stood tall here as well.

Amogh Kulkarni (Computer)
Aditya Singh (Instrumentation)
Soham Pokarna (Mechanical)
Yash Pandharpure (Robotics & AI)

Secretary: Pratik Kardile
Faculty Advisor: Dr. Kavita Suranje

Civil Services Aspirants Club (CSAC)

Civil Services Aspirants Club (CSAC) activities started with an inauguration event for competitive exam aspirants on 8th October 2024 in Mini Auditorium. The guests for the event were **Mr. Gaurav Kayande - Patil** (IPS) who shared valuable insights on 'From Academics to Civil Services: My Journey of Resilience' and **Mr. Mayur Girase** (IDAS) who guided us on 'Building the Excellence: The Vision Behind CSAC'. CSAC Library inauguration was also conducted on the same day. **Dr. Atul Dhakane** (SDM) donated books of worth 30 Thousand for CSAC Library. CSAC had its topper's talk with **Vivek Ugale** who is an Alumnus of COEP. He guided students on 'Balancing academics with competitive exams and overcoming distractions. Arohi Supare (IES) guided students on 'Dream Big, Start Now: Guide to Early Preparation'. CSAC also arranged a guidance session with **Adinath Dhamdhere** (CSAC Secretary 2021-22). He guided students and shared his preparation journey. On 16th October 2024 CSAC had a brief group discussion amongst the group members on the topic of NEP and its impact. The flagship event of CSAC, VIVEKMALA'25, was

conducted from 8th to 10th January 2025. **IAS Pravin Darade** was the chief guest of 1st day of Vivekmala. On 2nd day, 8 alumni of our college guided the students with their experience and success journey. On the 3rd day, **IAS Vinayak Narwade** delivered a session on 'Beyond the American Dream: My Path Back to Serving Bharat'. He shared his inspiring journey from his early career to cracking one of toughest exam in India, through sheer determination and hard work.

Last but not the least, the CSAC Week which is most awaited activity by COEP Students. The standard pattern of UPSC Civil Services Examination is being followed to conduct the examinations in the college. Huge response was observed for this

to conduct the examinations in the college. Huge response was observed for this activity. The valedictory of CSAC week conducted on 21st of March 2025. IRS Abhijit Pakhare was chief guest for the event. He shared his valuable thoughts.

Along with the above-mentioned activities, CSAC also conducted a debate on 'Gandhi vs. Bose: Their Paths to Freedom' and organized multiple group discussions on Class 11th and 12th Polity NCERT topics. Through these initiatives, CSAC successfully fostered intellectual engagement and critical thinking among students, making the year a highly enriching and productive one.

Secretary: Rohit Chaure
Faculty Advisor: Dr. K A Patil

COEP Satellite Initiative (CSAT)

Following the successful launch of the passively stabilized satellite Swayam, COEP Satellite Initiative (CSAT) is actively working on two upcoming missions. The PS4 mission aims to test the deployment of a flexible solar array under ISRO's POEM program. The second mission, CSAT-2, is a solar-sailing satellite designed for charged particle monitoring in Low Earth Orbit (LEO) using a scintillation detector. Throughout the academic year 2024-25, the team organized several guest lectures and participated in prestigious exhibitions:

National Space Day Celebration (August 23, 2024):
On the first anniversary of Chandrayaan-3's successful landing, CSAT celebrated India's Maiden National Space Day by inviting Dr. Sanjay Patil, Director of MRSAC, for an inspiring lecture on India's advancements in GIS Technology and its future potentials.

PIWOT 2025 (January 18-19, 2025):
CSAT proudly exhibited its satellite prototypes at the Pan-IIT World of Technology (PIWOT) Global Summit in BKC, Mumbai, receiving appreciation for its innovative approach to satellite design and deployment.

ISRO's "Space on Wheels" (January 27, 2025):
At the valedictory ceremony of ISRO's outreach program hosted at COEP Technological University, CSAT showcased its work to esteemed dignitaries, including mission directors from VSSC and
NRSC Hyderabad, actively engaging in discussions and contributing thought-provoking questions during the Q&A session.

Guest Lecture on Control Systems (March 6, 2025):
CSAT hosted Dr. Radhakant Padhi, Professor at IISc Bangalore, for a lecture titled "Role of Control Systems: From Stability to Optimality to Autonomy", enriching students' understanding of aircraft control strategies.

Knowledge Exchange with IIST (March 7, 2025):
The team welcomed Dr. Umesh Kadhane, Professor and Associate Dean at IIST, for a lab visit and knowledge exchange session. Dr. Kadhane shared invaluable insights into mission planning, payload design, and the challenges of in-orbit satellite operations, greatly enhancing the team's technical knowledge.

The Satellite Team is dedicated to advancing scientific knowledge by contributing research to renowned international conferences and journals. This year, the team is pursuing two research projects and eagerly anticipates publishing the research work.

Secretary: Anvay Joshi
Faculty Advisor: Prof. Nilima Kolhare

CSI COEP Chapter

The Computer Society of India COEP Tech Student Chapter has been a hub of technical excellence, and collaborative learning. Through hackathons, workshops, and mentorship programs, CSI
empowers students to excel in coding, soware development, and problem-solving.

Hackathons & Competitions

Inspiron – The National Level Hackathon
Inspiron is the flagship hackathon of the CSI COEP Tech Student Chapter, bringing together bright minds to solve real-world problems. Participants engage in intense coding sessions and create impactful projects under expert mentorship.

Code Quest – The Ul mate Coding Showdown
Code Quest is a competive programming challenge designed to test problem-solving skills, algorithmic thinking, and efficiency under pressure. Participants compete in real-time coding rounds to solve complex problems using various programming paradigms.

WebScape – Frontend UI/UX Challenge
A UI/UX and frontend development competition, where participants built interactive web solutions on various themes that tackle modern-day challenges and promote ethical innovation.

SY and TY for Dummies – Mentorship Program
A mentorship initiative where seniors guide second-year and third-year students on academics, projects, internships, and career paths, helping them navigate their technical journey.

Workshops, Sessions & Knowledge Sharing
• Code to Compete (Compe ve Programming Guidance): An expert-led session focused on coding contests and problem-solving strategies.
• Workshops on AI, Cybersecurity, and other emerging technologies to equip students with the latest tech skills.

Leadership, Innova on & Community Engagement

The CSI COEP Tech Student Chapter is more than just a club—it's a platform for students to innovate, lead, and grow.

• Our members have taken key leadership roles, organized high-impact events, and built a strong technical community at COEP Tech.
• We collaborate with industry professionals, alumni, and tech leaders to keep students updated on emerging trends.

Secretary: Arnav Prasad
Faculty Advisor: Mr. Amit Joshi

Drama & Films Club

AY 2024-25 has been a remarkable journey for the COEP Drama and Films Club (DNFC), marked by acclaimed films, unforgettable performances, and innovative storytelling. We organized immersive workshops in acting, scriptwriting, cinematography, editing, and set design, providing club members with hands-on experience and creative expertise. From captivating the silver screen to mesmerizing live audiences, DNFC has made its presence felt across multiple platforms.

Lights, Camera, Action! - Film Achievements
Our short film **'Cocoon'** was screened at the grand inauguration of 'Impressions', receiving immense appreciation from students, faculty, and esteemed guests. The film's gripping storytelling and stellar production earned it numerous accolades:
1st Prize – FRAME by FRAME, YCCE, Nagpur
2nd Prize – Nagpur Film Festival
Best Editor Award – Nagpur Film Festival
Best Production Award – National Student Film Festival
'Cocoon' was also nominated in multiple prestigious film festivals, further cementing DNFC's presence in the filmmaking circuit.

Our past projects continued making waves as well:
Short Film 'Aabhas' – Nominated at Videotape Short Film Festival
Music Video 'Tasveer' – Nominated at Spotlight Foundation Film Festival.

Our biggest and grandest theatrical production yet, '**Kaul**', a two-act play performed at the Annual Social Gathering '25, received overwhelming love. By popular

demand, it was staged for a third show, proving the audience just couldn't get enough!

'Lights, Camera, Teesri Ghanta' – A unique interactive video session where film and theatre enthusiasts participated in a Q&A and discussions. DNFC continues to captivate audiences with behind-the-scenes content, engaging reels, and insightful posts on films and theatre, making our Instagram page a hub for cinephiles. With unstoppable creativity and passion, DNFC is set to raise the bar even higher in the coming year!

Secretary: Aniket Dhait
Faculty Advisor: Prof. S S Kumbhar

Football Club

The COEP Technological University Football Team actively participated in various tournaments throughout the academic year, showcasing exceptional skill and dedication. The team competed in prestigious events, including :

1. Flames Kurukshetra 2025
2. MIT-WPU Summit 2025
3. AISSMS Rajarshi Shahu Maharaj Krida Mahotsav 2025
4. MKSSS Cummins Pentacle 2025
5. COEP Zest 2025

Our teams delivered remarkable performances:

Boys' Football Team :

1. Runner-Up position at COEP Zest 2025
2. Top-8 finish at Flames Kurukshetra 2025 competing against some of the best university teams.

Girls' Football Team :

1. Runner-Up in COEP Zest 2025
2. MKSSS's Cummins Pentacle 2025

Apart from participating in tournaments, regular practice sessions played a vital role in fostering our team's growth, helping us build coordination and strengthen our overall performance.

Every 3-5 sessions, we organized practice matches with various university teams from Pune, including Flames University, MIT-WPU, and Modern College of Engineering, among others. These matches provided valuable experience and helped refine our strategies.

Secretary: Shirshak Tiple
Faculty Advisor: Dr. V K Haribhakta

Gathering' 25- Rangabhoomi

With a vibrant mix of talent, cultural performances, and enthusiastic participation, COEP Technological University successfully hosted its Annual Social Gathering' 25, themed **Rangabhoomi – The Stage for Cultural Diversity.**This year's celebration was a grand showcase of creativity, passion, and tradition, bringing together students from all batches and programs.

Day 1: 3rd January 2025

The gathering commenced with the Inauguration of the AnC Exhibition at the Main Building at 10 AM. The exhibition featured exceptional paintings, modern sculptures, and artistic works by students. The inaugural session was followed by the Inauguration & Shabda at the Main Auditorium featuring Mr. Ashish Majumder. The day continued with the Kavya featuring Mr. Apurv Rajput, a literary treat featuring poetry, storytelling, and spoken word performances. The evening concluded with Drama by COEP Drama and Films Club who showcased powerful narratives and theatrical excellence in the Main Auditorium for First-Year B.Tech, TY B.Tech, B.Plan, TY B.Plan, and FY M.Tech students.

Day 2: 4th January 2025

The second day began with an electrifying Variety by COEP Cultural Club featuring performances for SY B.Tech, Final Year B.Tech, MBA, and PhD students. This event highlighted diverse talents, including dance, music, and AnC. One of the most awaited segments, COEP's Got Talent, took place in the Main Auditorium at 2 PM. Students across various disciplines came forward with unique performances, making the competition fierce and entertaining.The evening was dedicated to another round of Drama, followed by Refreshments in front of the EnTC Extension Building, fostering interaction among students and faculty.

Day 3: 5th January 2025

It was packed with adrenaline and artistic expression. Another round of Variety show performed for FY

B.Tech, TY B.Tech, M.Tech, B.Plan, and M.Plan students set the stage on fire with creativity and enthusiasm. The highlight of the day was the Stunt Show, divided into two thrilling slots, held in front of the NATU Building. This event attracted huge crowds, as the performers displayed their daring skills and breathtaking stunts. The evening concluded with a second round of Refreshments, ensuring that energy levels remained high for the upcoming festivities.

Day 4: 6th January 2025
The fourth day was a blend of tradition and entertainment. The much-anticipated Traditional Day was celebrated in front of the NATU Building, where students donned ethnic attire, showcasing India's rich cultural heritage. Simultaneously, the Fun Fair at the South Campus brought an atmosphere of excitement with games, food stalls, and interactive activities. Faculty members were also honored with a special Refreshments Session, acknowledging their immense contribution to the university.

Day 5: 7th January 2025
The final day of the gathering was a grand celebration, beginning with the Musical Night in front of the NATU Building. This event featured captivating performances by talented singers and musicians, creating an unforgettable experience. Alongside, the Fun Fair continued at the South Campus, bringing together students for one last evening of joy and camaraderie.

The Annual Social Gathering' 25 was a spectacular success, filled with artistic brilliance, thrilling performances, and enthusiastic participation. The organizing committee, faculty members, and student volunteers worked tirelessly to ensure a seamless and memorable experience for all attendees. With each passing year, the Annual Social Gathering continues to set new benchmarks, and this year was no exception. The memories created will undoubtedly stay with the students for years to come, fostering a sense of unity and pride among the COEP family.

Secretary: Yadnesh Shastri
Faculty Advisor: Dr. B Rajiv

Impressions' 25- Rangrez

Impressions' 24, COEP Technological University's 9th annual cultural fest, unfolded from 17th to 19th December 2024, celebrating the theme **रंगरेज़: The Artist Within**. The 3-day event featured 12 competitions across six creative modules:
Music : Saavani and Stay Tuned
Dance : Dance Dil Se, Step It Up, Nrityangana
Camera : Lensart, Reelscapes
Abhinay : Scene-Sational
Shoutout : COEP Open Mic (Finals and Elims)
Art and Craft : Game of Shades, Coloursplash, Cirkala

The fest was also enriched by a variety of interactive workshops that provided a space for creativity and collaboration. The **Candle Making Workshop** invited participants to craft personalized candles, allowing them to explore their artistic side while creating unique keepsakes. The **Drum Circle Workshop** brought people together through rhythm, fostering a sense of unity as participants drummed in harmony. Music lovers found their groove in the jamming session, an open platform where budding musicians collaborated, experimented, and shared their love for melodies. Adding a splash of colour to the event was the **Rangrez Flea**, a lively marketplace featuring handcrafted products, artistic creations, and one-of-a-kind merchandise that reflected the essence of the festival.

The fest concluded with a spectacular proshow featuring an amazing band performance by **Maahi** and an energetic DJ night by **DJ CAS**, providing a perfect finale. The crowd danced the night away as exciting beats and soulful melodies filled the air, drawing the crowd into a joyful celebration of rhythm, music, and unity. This grand closing act not only showcased incredible musical talent but also brought together students and participants in a celebration of artistic expression and collective spirit.

Secretary: Chetan Patil
Faculty Advisor: Dr. Kiran Dalvi

Lawn Tennis

Winners of Men's Doubles Tennis Tournament organised by Symbiosis School of Economics , Pune held from 21-23 February 2025 in SLS Viman Nagar.

Winner at AIT Pace 2025 Lawn Tennis Boys Event on March 03, 2025.

Regular practice and teamwork have been the key to our consistent growth in Lawn Tennis.

Secretary: Aashi Chajjed
Faculty Advisor: Dr. Jagdish Dadge

National Service Scheme (NSS Unit)

The COEP Technological University National Service Scheme (NSS) Unit actively engages in various community development and awareness initiatives. The **AAROH:** 8 Days Special Winter Camp was organised from December 8th to 15th, 2024, at Shilimb, Maval. The camp aimed at fostering community development and unity in the village. Activities included a health check-up camp, school activities, AIDS-HIV awareness sessions, and a session on the Mahila Bachatgat Yojna. Volunteers also participated in fort conservation at Tikona Fort, disaster management training, and conducted a solar estimation survey. The camp concluded with a street play and tree plantation.

KSHITIJ - where vision meets action workshop, held from January 17th to 19th, 2025, was a socio-fest organised by the COEP Tech NSS Unit to empower young minds. The three-day event featured an inauguration with **Shri. Ram Bangad** and **Mr. Vishwajeet Kashid**. Insightful lectures were delivered by figures like **Dr. Meeran Chaddha Borwankar** on leadership and ethics, and Mr. Kashid on platelet donation. Various competitions were held, including elocution and group discussions. The workshop also included sessions on memory enhancement and river conservation, concluding with a prize distribution.

Beyond these central events, the NSS unit undertook several other impactful activities. A **Pustak Dindi** was organised on January 8th, 2025, as a tribute to Padma Vibhushan Dr. Prabha Atre. Fort conservation drives were conducted at Malhargad on February 8th, 2025, and Rajgad Fort on February 20th, 2025, with a COEP Tech volunteer participating in the latter. The unit also participated in the Vishwa Marathi Sammelan on January 31st, 2025, showcasing Marathi culture. Awareness campaigns were held on Gandhian Thoughts on October 1st, 2024, and on **Eye Donation** on February 15th, 2025. A cleanliness drive, **My River, My Valentine**, was organised on February 14th, 2025.

Carrying forward the legacy of **Not Me, But You**, the NSS unit expanded its outreach this year by actively participating in disaster management workshops, state-level workshops, the PRISM conference, and collaborating with other NSS student units to drive meaningful societal change.

Secretary: Vaibhav Bargal
Faculty Advisor: Dr. Rashmi Kulkarni

Ramanujan Mathematics & Science Club

The months of Nov-Jan are always full of fests and events at COEP, with each event offering unique enjoyments and learning opportunities. Some such events were conducted by RMSC under the leadership of Secretary Tejas Gawate and under the guidance of faculty advisor Dr. Yogita Mahatekar, Asst. Professor, Mathematics section, Department of Applied Sciences and Humanities, and Dr. M.P. Khond, Director, Board of Students Development.

1. **Poster Presentation Competition**

RMSC successfully organized a Poster Presentation Competition on 5th October 2024, offering students a platform to showcase their creativity and scientific knowledge. Participants presented innovative ideas on "**Maths in Nature**" and "**Environmental Science**", combining research, design, and visual storytelling to convey complex concepts effectively. The competition fostered critical thinking, teamwork, and effective communication, encouraging students to engage deeply with their topics. Posters were evaluated based on clarity, creativity, and scientific accuracy, with the most

outstanding presentations receiving well-deserved recognition. The competition winners were judged by Dr Yogeshwari Sonaone from Department of Applied Sciences and Humanities. The Poster Making Competition saw participants using
their knowledge and design skills to craft visuals depicting the presence of mathematics in the natural world around us, and presenting it in front of the faculty panel.

2. **One Day Latex Workshop**
On 20th December 2024, a one-day workshop was conducted by **Mr. Prasad Lonkar** from SP College, Pune, covering the basics, usage, and applications of LaTeX software for creating professional documents and research papers. Session was graced by dignitaries Dr. D. N. Sonawane, Registrar, COEP Tech University, Dr. V. Z. Attar from School of Computational Sciences. The winners of poster presentation competition were awarded on occasion of National Mathematics Day, in presence of Dr. D. N. Sonawane and Dr. V. Z. Attar. The workshop hosted several attendees from within and outside the university, and the session was most engaging and informative. An open Q&A at the end facilitated some interesting discussions, as attendees showed their enthusiasm and curiosity for learning. The assistance of Ms. Neha Sitpal, Adjunct Professor, Mathematics section, Department of Applied Sciences and Humanities, was invaluable in making the event a success.

3. **Online Essay Writing Competition**
Organized on the occasion of National Mathematics Day, it saw students flexing their writing skills to produce lucid and well-researched essays on the topics of "Recent Advancements in Vedic Mathematics" and "Ancient Indian Mathematicians." The pieces made us aware of the rich ancient history of mathematics in India and the recent developments made by people working in this field. The competition encouraged analytical thinking, structured writing, and effective communication, fostering a deeper understanding of the chosen topics. This event served as a platform for students to enhance their academic and creative writing abilities, inspiring them to think critically and express their ideas with clarity and confidence. The competition winners were judged by Mr. Sohan Barkale, Mathematics Section, Department of Applied Sciences and Humanities.

4. **Expert session on "Ideas & Tricks for Engineering Mathematics in GATE"**
It was conducted by Mr. Sohan Barkale on 28th January 2025, inviting students to learn about how to best tackle the mathematics section in the GATE examination and maximise their chances of a good score. The various tips and tricks taught in this session were found helpful by all the attending students in understanding how to increase their efficiency and accuracy in solving the problems.

5. **Expert session on 'Biomimicry' on an occasion of National Science Day**
On the occasion of National Science Day, 28th February 2025, the Ramanujan Mathematics and Science Club hosted an insightful expert session on the up-and-coming field of biomimicry, exploring how designs derived from and inspired by nature can drive innovation in science and technology. The session, graced by dignitaries Dr. V. Z. Attar, Dr. Mahesh Shindikar, and Mrs. Nilima Kolhare and featured Ar. Harshada Anand Bramhe as the keynote speaker. Some fascinating examples- the origin story of Velcro inspired by plant burrs, aerodynamic design of bullet trains based on kingfisher beaks, and self-cleaning surfaces drawing from the properties of lotus leaves- demonstrated the massive impact of Biomimicry techniques on the fields of engineering, architecture and healthcare. An engaging Q&A session and discussion of real-world projects left students inspired to explore nature-driven solutions to develop a sustainable and energy-efficient future keeping social welfare in mind.

Upcoming plans

- Workshop on 'Origami through Mathematics'
- Study tours to meteorological department offices in the city
- Study tour to SP College, Pune to observe 3D models and projects to understand mathematical concepts

Secretary: Tejas Gawate
Faculty Advisor: Dr. Yogita Mahatekar

Software Development Section (SDS)

PhD Admission Portal & IMA-NSSS Portal Management:
SDS developed and managed the PhD admission portal for AY 2024-25, for application process. We also managed the IMA-NSSS portal.

Smart India Hackathon Guidance Session:
A session was conducted to help students prepare for Smart India Hackathon (SIH). Alumni Mr. Naman Modi and Mr. Pranav Joglekar shared tips for SIH preparation. The session covered team formation, selecting problem statements, effective pitching strategies, and insights from past winners.

Internal Session for Club Members:
An orientation session for new club members covered software development principles, version control, and project workflows. The session provided members with a deeper understanding of software development principles, version control, and best practices, helping them work more efficiently on projects.

COEP Tech Hackathon & Project Deployment:
SDS conducted the COEP Tech Hackathon in 2024, with problem statements sourced from various departments and hostel entities. We are now scaling selected problem statements, refining them into usable solutions, and working towards deployment by collaborating with and guiding the winning teams.

Achievements:
A team of 3 of our club members achieved first rank among 25+ teams at Renaissance, a 48hrs hackathon, conducted by CSI-MITWPU.
2. Another team of 3 of our club members achieved second rank at Techfiesta-2025, a 24hrs hackathon, conducted by PICT.

Secretary: Abhishek Shinde
Faculty Advisor: Dr. Sunil Mane
& Dr. Tanuja Pattanshetti

SPIC MACAY & CMC

The Classical Music Club, affiliated with SPIC MACAY Pune Chapter, had a vibrant and eventful year, dedicated to promoting and practicing the rich heritage of Indian classical music, dance, and art. Our journey began on 21st June 2024, with a special performance on the occasion of COEP Foundation Day, where our team presented a series celebrating the beauty of rain, blending classical melodies with old-school peaceful songs. On 15th August, Independence Day, we launched a special initiative to honor the spirit of our nation through music, engaging students in soulful performances that resonated with patriotic fervor. Continuing our legacy, we organized **Santwani 2.0** on 4th September 2024, a heartfelt tribute to devotional music.

One of the highlights of the year was the **Kathakali performance** by renowned artist Renjini K.P. on 23rd January 2025, in association with SPICMACAY Pune. This mesmerizing event brought the ancient art form to life, narrating the story of Shiva and Arjuna and offering students a glimpse into the depth and grace of Kathakali. Additionally, our club members actively participated in various competitions, both within COEP at Impressions '24 and outside, showcasing their talent and dedication.

We strengthened our club by purchasing musical instruments, mic system, launching Abhangmala and Swar Sadhana on YouTube, and organizing jamming, riyaaz, and recording sessions. These efforts uphold SPICMACAY's essence, fostering a platform for Indian classical music and culture.

Secretary: Radha Yelgaonkar
Faculty Advisor: Dr. Avinash Khandizod

Spandan

- **Eco-friendly Raksha Bandhan** (August & September 2024, Manobal Foundation and Aniket Foundation)
Celebrated Raksha Bandhan with underprivileged children, specially abled individuals and elderly individuals, to foster love and bonding with beautiful Rakhis which were made in a sustainable manner with eco-friendly materials.

- **Teacher's Day Activity** (5 September 2024, Mini Auditorium)

To honour the efforts of our teachers on the occasion of Teacher's Day, and recognize their vision which can change the lives of students, Team Spandan gifted all teaching and non-teaching staff a sapling planted in recycled plastic water bottles.

● **Spandan's Blood Donation Camp (**30 September, 2024, Main building)
Staying true to its tagline, "Bond with society straight from the heart", Spandan continues to fulfill its mission of raising awareness and acting on significant social causes. One such initiative is the Blood Donation Camp (BDC), which not only focuses on collecting blood but also emphasizing the importance and benefits of blood donation. Out of 552 registrations, 353 blood bags were collected.

● **Sanitary Napkins Distribution Camp** (24 October 2024, In front of the main building)
With regard to raising awareness about menstrual health and to mark the significance of sanitary napkins, Team Spandan collected sanitary pads at COEP and distributed them among girl children in partnership with the Robin Hood Foundation.

● **Health Checkup Camp (**25 October 2024, Main Building)
Total no. of Participants: 34 volunteers and a team of 12 doctors
Total no. of attendees: 500+
Organized a free Health Checkup Camp for all COEP students, faculty members, teaching, non-teaching and maintenance staff of COEP. This involved general health checkup tests, which included HB checkup, sugar level test, eye checkup, gynecological consultations for all female participants, BMI assessments, psychiatric counselling, screening for cervical cancer, orthopedic guidance, surgery consultations, etc. 500+ people participated and availed the benefits of the checkup camp.

● **Marathi Bhasha Gaurav Din 2025 (**27 February 2025, Mini Auditorium)
Conducted a Marathi Essay Writing Competition for COEP students. The winners of the Essay writing competition, Marathi Speech Competition and Marathi Language Quiz Competition were awarded with medals and Marathi books.

● **Village Camp 2025**
(7th, 8th and 9th March, 2025, Kikwi Village, Bhor Taluka, Pune- 412205)
In order to understand, identify, analyse and solve the real-life problems in rural areas from an engineering perspective, the following activities were planned:
1.Prabhat Pheri
2.Solid Waste Management Plant Visit
3.Women's Day Cultural Program
4.Solar Survey
5.Women Hygiene Survey
6.Energy Plant Visit

Secretary: Kshitija Pawar
Faculty Advisor: Dr. Archana Thosar

Table Tennis

The COEP Table Tennis Club had a dynamic and competitive year,
marked by rigorous practice sessions and commendable performances in various tournaments. Our players dedicated themselves to regular training sessions, focusing on skill enhancement, strategy development and overall team coordination, which played a crucial role in our achievements.

At COEP ZEST, our team displayed exceptional performances, with the Boys' Team Event securing the Runner-Up position after intense matches. Additionally, our Mixed Doubles pair emerged as the Winners, highlighting the club's strength in diverse formats.
In MIT SUMMIT, our Boys' Team fought hard and reached the Semi Finals, further proving our consistency and resilience.

Similarly, in VIT Crescendo, our team put up a strong fight, finishing as Quarter-Finalists, demonstrating our continued growth and competitiveness.

This year's journey was shaped by dedication, teamwork, and persistent training sessions, which helped our players refine their techniques and match strategies. With these experiences, the COEP Table Tennis Club remains committed to achieving greater milestones in the future.

Secretary: Aryan Karewar
Faculty Advisor: Dr. Jagdish Dadge

Cultural Club

The Cultural Club participated in multiple events and competitions this year starting with **Purushottam Karandak 2025** where the team performed the play '**Jeevan Sathe Underground**'. The team gave an amazing show of dance, music and arts and crafts at '**Mindpsark Cultural Night**'. The club participated in the prestigious **MOOD-INDIGO** organised by IIT Bombay where the dance team was amongst the Top 6 finalists. The ANC (Arts and Crafts) team received several prizes in the competitions. The team bagged the '**Mood-Indigo Multicity Trophy**' by securing 1st place amongst all the colleges in Pune and was awarded with the overall 3rd rank at the Mood-Indigo IIT Bombay. In continuation to the previous years, the club performed the show 'Variety' at the Annual Gathering which the audience thoroughly enjoyed. The team won the 51st edition of the prestigious '**Firodiya Karandak**' making it a second consecutive win after last year.Along with the prestigious Karandak, the play '**Ghajal Ashi Appuchi**' secured 12 individual prizes:

1. Direction - 1st Prize - Raghavendra Kulkarni, Mihir Mainkar
2. Acting - 1st Prize - Sarvesh Tikhe
3. Flute - 2nd Prize - Aneesh Phatak
4. Tabla - 3rd Prize - Aneesh Parasnis
5. Bass Guitar - 1st Prize - Pranav Datar
6. Male Vocals - Consolation Prize -Chinmay Barve
7. Drums - Consolation Prize - Parth Jagtap
8. String Puppet - 1st Prize - Sharvari Kulkarni, Smita Patil and Mihir Mainkar
9. Folk Dance(group) - 1st Prize - Niranjan Deshpande, Muskan Patil, Heet Jain, Sayali Kasab, Siddhi Avhad, Manan Srivastava, Spruha Baviskar, Alisha Mhatre, Yash Patil, Shravani Aher
10. Freestyle Dance (group) -3rd Prize- Niranjan Deshpande, Muskan Patil, Heet Jain, Sayali Kasab, Siddhi Avhad, Manan Srivastava, Spruha Baviskar, Alisha Mhatre.
11. Sound Design-3rd Prize - COEP Cultural Music Section
12. सर्वोत्कृष्ट वाद्यवृंद (Best orchestra) - Consolation Prize - Adwait Kulkarni, Pranav Datar, Priyaditya Kar, Parth Jagtap, Paarth Agarwal, Chinmay Barve, Sumit Prabhu, Aneesh Phatak, Aneesh Parasnis, Ansh Pandita, Devi Lavekar

Secretary: Pranav Datar
Faculty Advisor: Dr. Kshipra Moghe

Team Octane Racing

Team Octane Racing is the esteemed Formula Student team of COEP Technological University. We are dedicated to designing and manufacturing Formula 1-style race cars, proudly representing our institute in prestigious national and international competitions, including **Formula Student Germany, Formula Student East, Formula Bharat, and Supra SAE India.**

Since our inception in 2011, Team Octane Racing has built a remarkable legacy, creating 8 Internal Combustion Engine (ICE) and 5 Electric Vehicle (EV) race cars. Our commitment to excellence is evident in our consistent success, having won awards in all 13 competitions we have entered to date. In 2018, we achieved a groundbreaking milestone, becoming the **first and only team in Asia to successfully turbocharge the KTM 390 engine.**

Continuing this pioneering spirit, we are proud to be the **first and only team in India to implement dual hub motors** in our latest car. With this cutting-edge vehicle, Team Octane Racing is honored to represent India and COEP Technological University on the **international stage at Formula Student Germany 2025 (Hockenheim) and Formula Student East 2025 (Hungary).**

Team Octane Racing thrives on strong industry collaboration, benefiting from the technical and **financial support of over 40 sponsors**. We are grateful for the partnerships with major organizations including Bajaj Auto, Amphenol, Anand Group, EOS, TE Connectivity, SKF, Mazak, Tesla, Dassault Systemes, and many more.

More than just building cars, Team Octane Racing is committed to building well-rounded engineers. We are truly "A Team Above All, and Above All, A Team."

Secretary: Piyush Goyal
Faculty Advisor: Dr. S.S.Pardeshi & Dr. R.T.Ugale

Yoga Club

COEP Tech Yoga Club actively promoted yoga and physical well-being through multiple initiatives and competitions during the academic year 2024-25. These events aimed to raise awareness about the importance of yoga and encourage students to incorporate it into their daily routines.

COEP celebrated International Yoga Day on June 21, 2024, at the Badminton Court, bringing together 30+ participants. The event focused on spreading awareness about the benefits of yoga for both physical and mental well-being. Participants engaged in a structured session comprising various asanas (yoga postures), pranayama (breathing exercises), and meditation techniques.

As part of the 2024-25 Fit India Movement, the Department of Sports (MYAS) launched the initiative '**फिटनेस का डोज आधा घंटा रोज**' on November 20, 2024, emphasizing the need for at least 30 minutes of daily physical activity. In alignment with this, the COEP Yoga Club organized a yoga competition, attracting 70+ participants from various departments.

The competition was judged by Zest'25 Faculty Advisor, Dr. N.M. Mohite, and featured students demonstrating their yoga skills, including complex asanas and breathing techniques. The event witnessed enthusiastic participation, reinforcing the significance of yoga in maintaining a healthy lifestyle.

Furthering its commitment to wellness, the COEP Yoga Club hosted a yoga competition during Zest'25 on February 9, 2025. With 20+ participants, the competition assessed students on flexibility, balance, endurance, and concentration. Contestants performed advanced yoga postures, breathing control techniques, and meditation practices, showcasing their dedication to yoga and physical fitness. This event highlighted yoga's impact on physical strength, mental clarity.

Secretary: Sarthak Pawar
Faculty Advisor: Dr. Mrunalini Phalak

Youth Empowering Centre

The year began with a visit to Niwara Old Age Home, where members spent meaningful time with elderly residents, promoting empathy and social bonding. Following this, the Mindfulness Drive for Freshers engaged students in activities focused on gratitude, teamwork, and self-awareness, reinforcing YEC's commitment to holistic well-being. A key highlight was visit by Amrut Bang, who introduced YEC to the NIRMAN Camp,inspiring members to explore social leadership and nation-building. The centre also participated in Reading Inspiration 2025, organizing a Reading Marathon and Storytelling Competition to cultivate a strong reading culture among students. At PSF 2024, YEC's Digital Wellness Stall raised awareness on digital addiction, reaching over 1000 students and introducing a 7-week Digital Wellness Plan for balanced technology use. Celebrating its 2nd anniversary, YEC hosted sessions on goal-setting, resilience, and overcoming challenges, including 'How to Be a Winner', 'How to Help Back with a Setback', and a discussion on addiction awareness. The celebrations concluded with a Musical Healing Session.

Secretary: Suhani Shinde
Faculty Advisor: Prof. B. G. Birajdar

History Club

Lecture Series: Chhatrapati Shivaji Maharaj– Law & Leadership (2–3 Sep 2024 | Collaboration with: NSS Speakers)
Prof. Ganesh Raut (HV Desai College)– Spoke on Shivaji Maharaj's military genius and historic narratives with humor.
Shivshri Baburao More – Highlighted Shivaji's swift justice system and moral governance.
Khond Sir inspired students to learn from Shivaji's values to shape future leadership.

Guest Lecture: Walong Saga of Guts and Glory
(25 Oct 2024, Mini Auditorium)
Speaker: Col. Sumit Sharma, 71st Infantry Division
It was organized in collaboration with Urja and NSS and held on the 62nd anniversary of the Battle of Walong. The session offered deep insights into the Indo-China war of 1962. Col. Sharma's compelling presentation and Q&A

session engaged students in exploring the valor, strategy, and historical context of the battle.

Shiv Jayanti (19 Feb 2025, COEP Hostel Ground)
It was organized with SWF and YEC. A grand cultural event honoring Shivaji Maharaj's legacy with spirited speeches, traditional garlanding, and a high-energy Dhol-Tasha Pathak performance. The atmosphere was charged with pride, unity, and a deep cultural connection.

Ekadasi Expressions Competition (July 2024, Online)
An online creative arts competition where 100+ participants showcased talents in art, singing, photography, and drawing. The event celebrated the Warkari tradition of Maharashtra, blending devotion with artistic expression. It was organized in collaboration with Abhijaat Newsletter Club.

Secretary: Anand Panajkar
Faculty Advisor: Prof. Arti Petkar

Youth Parliament Club

The COEP Youth Parliament Club was founded in 2024–25 to promote awareness of democratic governance and civic responsibility among students.

Key initiatives included:
- Electoral Literacy Campaign with the Election Commission and SVEEP, educating students about voting rights and processes.
- Voter Awareness Sessions and a Constitution Day Quiz, fostering democratic engagement and constitutional literacy.
- Republic Day screening of Sam Bahadur followed by a group discussion on leadership and governance.
- Pune - Vidyeche Maherghar Exhibition, showcasing democratic participation during the Maharashtra Assembly Elections.

- Yuvantar25, an intercollegiate Mock Parliament simulating Lok Sabha and Vidhan Sabha debates on real policy issues.

Engaging over 500 students across departments, the club combined learning with hands-on simulations to instill democratic values. With dedicated portfolios and a committed team, it successfully laid a strong foundation for civic involvement on campus. Looking ahead, the club aims to further its reach and deepen its impact.

Secretary: Sudhanshu Mote
Faculty Advisor: Prof. Anish Khobragade

Society Of Women Engineers (SWE)

This year Society of Women Engineers (SWE) organized impactful events aimed at empowering girl students and promoting skill development under the guidance of our faculty advisors Mrs. Shweta Chaure Ma'am and Dr. Mrs. Pratibha Shingare Ma'am.

Self-Defense Session: To ensure the safety of students, SWE, conducted a self-defense training session with tuljabhavani mardani khel prashikshan on 15th October, 2024. Participants learned essential self-defense techniques to protect themselves in difficult situations.

Savitribai Phule Jayanti: On 3rd January, 2025 SWE celebrated Savitribai Phule Jayanti to honour the contributions of Savitribai Phule, a pioneer in women's education in India. The event highlighted her efforts in promoting education for girls and empowering women. Students and faculty members participated in the the event with speeches about her inspiring journey.

Guest Lecture on Entrepreneurship: On occasion of International Women's Day, a guest lecture on theme Empower Innovate' was conducted by Ms. Archana Badera, MD Shubham EPC Pvt Ltd on 7th March, 2025. She shared valuable insights on the entrepreneurship fueling innovation and leadership. Following the session, we extended our gratitude to the female faculty members for their invaluable contributions.

Self-Defense Workshop by Rani Laxmibai Brigade:
On 9th March, 2025 considering the circumstances happening around a self-defense workshop was organized by SWE with the Rani Laxmibai Brigade. This workshop focused on practical self-defense techniques and strategies to manage real-life situations. Trainers demonstrated various moves, and girls actively participated in hands-on practice. This workshop aimed to make students more self-reliant and prepared for emergencies.

Secretary: Vedika Somani
Faculty Advisor: Dr. Shweta Chaure
& Mrs. Pratibha Shingare

Student Welfare Forum (SWF)

The Student Welfare Forum (SWF) is committed to fostering progressive thought and supporting students through scholarships and admission-related processes. SWF promotes community values through various social initiatives.

Independence Day (15 Aug 2024): Patriotic events and digital campaigns at the Main Building.
2. Constitution Day (23 Nov 2024): Tribute to Dr. Ambedkar at COEP Library, celebrating constitutional values.
3. Gandhi Jayanti (2 Oct 2024): Campus cleanliness drive with SPANDAN and NSS.
4. Digital Detox (22 Oct 2024): Workshop on reducing internet dependency, in collaboration with Mitra Club, featuring Dr. Mukta Puntambekar.
5. Republic Day (26 Jan 2025): Flag hoisting, speeches, cultural events fostering unity.
6. Shiv Jayanti (19 Feb 2025): Powada and Dhol Tasha performances with History Club and others.
7. MahaDBT Scholarship Drive (18–21 Mar 2025): Assistance and guidance for completing scholarship forms for A.Y. 2024–25.

Secretary: Amey Shinde
Faculty Advisor: Dr. P. D. Pantawane

Cycling & Swimming Club

Active Cyclist :-12
Achievements
3rd in Zest Organized Cyclothon (15 km) 2023-2024 - Mandar Khond
Participation Categories: Road Cycling (Open Category)

Active Swimmers:- 7
Achievements
3rd in 50m Backstroke held in MIT WPU Aarohan (Arnav Mundle), 3rd in 50m,100m Butterfly stroke held in MIT Summit, Selection and Participation in KHELO INDIA Participation Categories:
Backstroke, Freestyle, Butterfly stroke, etc.

Secretary: Mandar Khond
Faculty Advisor: Dr. S. M. Navghare

Archery & Fencing Club

The Fencing & Archery Club has had an eventful season, filled with dedication, rigorous training, and outstanding performances. *Shastra Puja* was conducted on *Dussehra*, honoring our tradition and equipment. Daily practice sessions focus on improving endurance, technique, and strategic execution, while specialized fencing drills sharpen reflexes and precision.

At Zest, our fencers showcased their prowess, securing multiple medals:
- Gold Medal (Solo, Epee): Sushant Sonwane
- Gold Medal (Team, Foil)
- Gold Medal (Team, Sabre)
- Runner-Up (Team, Epee)

Our archers delivered outstanding performances in competitions. At Vishwanath Sports Meet (VSM'25), the club secured a bronze medal, showcasing their dedication and skill.

Secretary: Laksh Chajed
Faculty Advisor: Dr. R. S. Chhatrala

Volleyball Club

The COEP Volleyball (Girls and Boys) team competed in the MIT ADT VISHWANATH SPORT MEET 2025.

2. Team also participated in AISSMS College of Engineering RAJARSHI SHAHU MAHARAJ KRIDA MOHOTSAV 2025, and COEP Boys Team being Quarter Finalist at AISSMS tournament.

3. In ZEST' 25, both the teams showcased the talent and great skills. The boys team secured the 1st position, and the girls team secured the 2nd position in the tournament.

4. Team also Participated in Cummins PENTACLE'25. Both the teams delivered an outstanding performance and COEP Boys team and COEP Girls team secured 3rd

place in PENTACLE'25.

5. Boys Volleyball team Participated in MIT WPU SUMMIT'2025 and finished up as the Quarter Finalist at the tournament.

6. The COEP Volleyball team also participated in the AIT PACE'25 Volleyball tournament, Girls team reached to the semi-finals and Boys Team secured 3rd position, showcasing resilience and determination throughout the competition.

7. The boys' volleyball team participated in FVSL Flames University and secured 1st position as the champions of the tournament.

Secretary: Sagar Samant
Faculty Advisor: Prof. Suraj Sawant

AaryaRaas Club

Aaryaraas aims to promote women empowerment through social and cultural events. The Shardiya Navratri event organized by Aaryaraas' 24 was designed to celebrate and preserve the cultural and spiritual essence of Navratri. The event aimed to promote unity and inclusiveness among students, foster a sense of community, and provide a platform for collective devotional practices. From October 3rd to October 11th, the COEP hostel ground was transformed into a vibrant space of culture and devotion.

Each day began and ended with aarti sessions, where students and staff gathered to partake in devotional rituals, seeking blessings and fostering a collective spirit. A special Bhajan Sandhya held on October 7th attracted a large crowd, as participants sang traditional bhajans in praise of Goddess Durga. This evening of soulful music was a profound reminder of the importance of devotion and togetherness.

A hawan was performed on Ashtami and Navami to honor the divine energy of Goddess Durga, bringing a sacred and auspicious element to the festivities. From October 8th to 11th, Garba nights were organized, with each night dedicated to different academic years to ensure inclusive participation. Students donned traditional attire, showcasing vibrant chaniya cholis, kurtas, and accessories, adding color and flair to the celebrations. Garba music filled the air, with students joining in synchronized dance, creating a mesmerizing visual display. The final night became particularly memorable when an unexpected rain shower added a sense of spontaneity and joy, with students embracing the rain as a fun and unforgettable experience.

The club also focuses on events towards enabling and empowering female students at the university to showcase their leadership and management skill.

Secretary: Aarya Puppal
Faculty Advisor: Ms. Avani Londe

MindSpark' 24- Vision Futura: The Edge Of Tomorrow

The 18th edition of MindSpark was held on 18th, 19th and 20th October 2024. The theme this year was "Vision Futura: The edge of Tomorrow", an effort to inspire and innovate, redefining what's possible fueling our aspirations.

The inauguration ceremony of MindSpark'24 was on 18th October, in the presence of CEO Krafton India, Mr. Sean Sohn, as the chief guest. Day 1 started with 40 vibrant events spread over 14 modules followed by the Bike Expo, concluded with the COEP's Cultural Night, an artistic extravaganza. Day 2 witnessed the roar of engines at Auto Expo and concluded with Silent Disco, where participants danced at their own rhythm.

The flagship events included Krafton Pixelverse: a 24-hour game development competition, Forbes Marshall Ideathon: solving the real-life problems faced by industries, Robotica: a whole module comprising of 7 different events. The total of 40 events spread across 14 modules, catering to all aspects of engineering and technology. It also included some non-technical events like quizzes which drew equally large participation.

Genius Junior, an event for school children was conducted at various districts across Maharashtra. With the participation of over 2700 participants, it was definitely a very successful endeavour.

It also presented two Hackathons including Tietoevry

Hackathon: a 24-hour long hackathon to test problem solving skills of participants and L&T Neurohack: an online hackathon for AI–ML

applications.

The keynote lecture series, which inspired many minds, comprised of lectures by Mr. Mahesh Phadke, VP head of L&T offering a dive into industry trends, Ms. Manwa Dalvi Hunswadkar, PR Krafton India exploring advancements in digital creativity, Mr. Ranjit Date, Managing Director Wipro PARI compelling perspective on automation and industrial growth.

Paakhi – a social initiative for women empowerment, took place on 18th August in collaboration with Seva Sahyog Foundation educating girls with basic computer skills. MS'24 also conducted 3 workshops, including Power BI, Foxhunt pre-requisites workshop and Video Editing, attended by many keen students.

The campus saw a footfall of over 35,000 along with 5,000+ participants for three days and attractions like Gaming Zone, Virtual Reality along with food stalls.

The Valedictory ceremony was held on 20th October. The chief guest was Mr. Keshav Krushna Vaze, Ex-Director RD& DG, BARC. Prizes were distributed to all the winners, and the technical championship was won and shared between PDEA College of Engineering, Manjari, Pune and Government Polytechnic, Pune.

Secretary: Shrey Thakur
Faculty Advisor: Dr. R. D. Joshi

Data Science & Artificial Intelligence Club (DSAI)

The DSAI Club at COEP Technological University conducted impactful activities in 2024-25, fostering innovation in AI and data science.

1.**Member Inductions (Jul–Aug 2024)**
Selected 23 students (5 FY, 15 SY, 3 TY) from 260 applicants based on aptitude and AI task performance.

2.**Research Team Selection (Jul 2024)**
Formed a 12-member research team (4 SY, 4 TY, 4 Final Year) from
20 applicants, based on creative research proposals.

3.**Neurohack Hackathon (14–20 Oct 2024)**
Hosted a two-stage online hackathon with Larsen & Toubro during MindSpark'24, with 25 teams participating.

4.**Guest Lecture (16 Oct 2024)**
Mr. Vasu Sharma (Google) delivered an online session on transformers, attended by 70 participants.

5.**Research Papers (Aug 2024–Present)**
Published three papers in IEEE and ACL Anthology:
- Plagiarism Detection in Marathi (https://aclanthology.org/2025.fores/m-1.6/).
- Equity Price Forecasting (https://arxiv.org/pdf/2409.14693).
- Malware Detection with Optimized Learning.

Secretary: Atharva Mutsaddi
Faculty Advisor: Dr. Yashodhara Haribhakta

HAM Club

The club actively contributes to wireless communication research, organizes workshops, and develops projects in electronics, IoT, and RF technologies and continues to be a hub for antenna research and
amateur radio experimentation.

Directional 2m Tape Yagi Antenna Making Workshop: Participants explored antenna theory and built their own directional Yagi antenna.

Radio Fox Hunt Competition: Organized in collaboration with MindSpark'23 and Pune HAMS, where participants located a hidden transmitter (fox) using Directional Tape Yagi Antennas and handheld radios.

Antenna Basics and Testing Workshop: Members gained practical experience with monopole, dipole, patch, and Yagi-Uda antennas. Hands-on training with Vector Network Analyzer (VNA), Signal Generator, and Spectrum Analyzer.

"Advancements in Antenna and Transmission Line Design" Workshop (Scheduled for April 7-9): Covers

microstrip patch antennas, array designs, reconfigurable transmission lines, 5G antennas, and crosstalk analysis using ANSYS Siwave. Includes hands-on sessions with industry experts.

Projects Completed:
The club has successfully completed several projects focusing on communication, automation, and embedded systems, including:
1) Underground Cable Fault Detection System
2) Patient Health Monitoring System
3) Morse Code Transmitter & Decoder
4) Blind Reader using Raspberry Pi
5) H-Bridge Motor Driver Circuit
6) Gesture-Based Volume Control & Data Analytics Project
7) Automatic Plant Watering System using Op-Amp
8) DC-DC Chopper and DC-AC Inverter

Ongoing Project:
Behavioural Analysis & Health Monitoring using Raspberry Pi and Machine Learning

Secretary: Vinit Patel
Faculty Advisor: Dr. D. V. Niture

BHAU's I & E Cell

Following is the Event report for the activities conducted under BHAU's I & E Cell for A.Y. 2024-25.

Event Name	Description	Participants
Ad-Venture	Advertising competition with two rounds, testing creativity & marketing skills	15 teams (3-5 members each)
Munafa	Entrepreneurial challenge to maximize profit from given commodities	15 teams (2-4 members each)
E-Cell Meetup	Networking meetup for entrepreneurs and students	120 attendees from 22 different colleges (representative)
Beyond the Blackboard	Motivational session by Neha Agrawal Ma'am	750
Munafa Mindset	Session by Manish Chauhan (Author & Founder, JagoInvestor.in)	120
B Plan Competition	COEP students present business ideas for evaluation	77 teams
Bullrun	Virtual stock market competition on Stockgro	198 participants
SPECTRA (Mumbai Edition)	Business idea competition in collaboration with VJTI E-cell	110 teams

Secretary: Deep Ghadia
Faculty Advisor: Dr. Girish Lakhekar

Carrom Club

Striking every shot with precision and passion, the COEP Carrom Club has had an exciting year of competition, skill-building, and camaraderie. Carrom is either played singles or doubles in men's and women's category. In fact, this is one of those few board games where doubles are allowed. As obvious, the maximum team size is two when playing a game.

The club held its official inductions for new players on 7th October 2024. Through inductions we added good male and female players in the club. The selection of players were strictly based on our criteria and the previous experience of players.

Throughout the year, the club has been active through everyday practice according to international game rules and participation in various tournaments conducted in various colleges in Pune and secured prizes and Medals. Some of the tournaments are listed below:

COEP ZEST'25:
COEP's Carrom Team successfully participated in ZEST'25 scheduled on 7th, 8th and 9th February 2025.

The event was arranged in the Academic Complex. There were three categories: Girls singles, Boys singles, and Mixed doubles. Matches were played between students from colleges across Maharashtra. Anuja Bhagwat secured a silver medal in the Girls singles category.

2) PICT ELEVATE'25:
The club participated in PICT ELEVATE'25 at Dhankawadi, Pune. A team of 7 players reached the semi-finals and secured 3rd and 4th ranks.

Secretary: Anuja Bhagwat
Faculty Advisor: Dr. Kavita Suranje

Cricket Club

The COEP Cricket Club had a remarkable year filled with competitive matches, skill development, and team camaraderie. This year, we participated in various intercollegiate tournaments, organized intra-college events, and enhanced our training programs.

To improve our team's performance, we conducted:
- Weekly net practice sessions.
- Fitness and endurance training.
- Strategy discussions and match simulations.
- Special coaching sessions by former college cricket stars.

Participations:
1. Reached Quarters of Flames Kurukshetra
2. Reached Quarters of Aissms Shivaji trophy
3. Reached Quarters of ZEST'25

The COEP Cricket Club had an eventful and successful year. With continued dedication and enthusiasm, we aim to achieve even greater heights next year. We thank our coaches, faculty, and college administration for their unwavering support.

Secretary: Amogh Shenoy
Faculty Advisor: Dr. B. Rajeev

Kabaddi and Kho-Kho Club

Kho-Kho Tournaments participated:
The boys kho-kho team held a practice match against IISER, Pune at their venue. We won against their best team with big margin. In that match our players got good experience about game.
COEP boys team held practice session with Pune city police at Shivajinagar, Pune. Also played practice match with police team that gave us full of confidence and also some tips from police. That session lasted for 12-15 days.
The COEP boys team participated in the Vishwanath Sports Meet(VSM), organized by MIT-ADT. In the knockout game our players gave their best but at end we lost. This tournament provided many insights about team development and helped in improving our teamwork.
Zest: Both boys and girls team played very well in Coep Zest 25. The boys team tried their best in game but got eliminated in their first knockout match with small margin. The girls team also played very well but got eliminated in semifinals against Cummins, Pune.

Kabaddi Tournaments participated:
The boys Kabaddi team held a practice match against IISER, Pune at their venue. Since all the players of our team were FYs, this match was very effective. The new players gained some experience.
The COEP boys Kabaddi team participated in the Vishwanath Sports Meet (VSM), organised by MIT-ADT, on 28th-January. The players gave their best but lost in the first knockout game. The girls Kabaddi team also participated in VSM. The team played very well but still could not win.
The boys team also participated in AISSMS Shivaji Trophy. It was organised by AISSMS COE,On 2nd-February. In this tournament, the team showed great improvement and reached the qualifier stage, where we lost. Since this tournament was only a few days before Zest, it was very helpful in developing strategies against certain teams.
Zest: Both the boys and girls team played very well in COEP ZEST. The boys team showed excellent team spirit and managed to become the runner ups. The opposite team won by the smallest margin. The girls team also played very well and secured 2nd position.
Overall, the Kho-Kho and Kabaddi club has shown incredible growth in their skills and teamwork over the year. The development of players is very noticeable. Their dedication paid off in COEP Zest. It was a brilliant journey for the team.

Kho-Kho Secretary: Rohit Repal
Kabaddi Secretary: Dhananjay Gayakwad
Faculty Advisor: Dr. M. D. Jaybhaye

Magazine Club (Abhiyanta)

Since its inception, Abhiyanta has been the cornerstone of literary and artistic expression at COEP Technological University. Established as a platform for students to showcase creativity, it has evolved into a prestigious annual magazine capturing the spirit of COEP. This year, the team is committed to carrying forward its legacy through the 109th edition.

Creating Abhiyanta is a thoughtful and meticulous process. The editorial team worked hard to write, gather, proofread, and compile articles from students, faculty, and alumni. The illustrations team brought the magazine to life with engaging artwork, comics, and visuals that enhanced the written content.

Along with magazine preparation, the club remained active in cultural and commemorative events. Members represented COEP at 'Utsav Pratibecha' in Thane (1–2 February 2025), highlighting the college's creative potential. The club also efficiently organized 'Abdul Kalam Jayanti' on 15 October 2024. celebrating his legacy through meaningful programs.

Each edition of Abhiyanta features interviews with eminent personalities, offering readers valuable insight and inspiration. This year, the team took interviews of:

- **Mr. Ashok Deshmane:** A dedicated social worker known for his efforts to teach children of deceased farmers and bring them into the educational and social mainstream.
- **Mr. Achyut Godble:** A curious scholar and a writer renowned for his plethora of books on Science, Technology, Mathematics, Arts, Psychology, Economy, and many more written in the Marathi language.

With passion and collaboration, the team continues to ensure Abhiyanta remains a vibrant expression of COEP's talent and values.

This year we have introduced a new section in the Magazine which features pieces written by accomplished alumni of COEP about their journey at and beyond COEP. We hope it inspires and motivates students and faculties alike to strive for excellence following in their steps.

The magazine also includes thorough reports of the year round activities conducted by various clubs and departments of the college. This makes the magazine an all encompassing presentation of the activities and events that took place at COEP in the year 2024-25.

We hope you enjoy this year's edition of the COEP magazine: 'महोदधि'.

Secretary: Siddhi Pophale
Faculty Advisor: Mr. Sunil Ghunage

Boat Club and Regatta

The COEP Tech Boat Club is one of the oldest standing clubs in COEP. Established in 1928, Boat lub has been responsible for arranging the annual Regatta event, wherein talented students showcase their skills, dedication and teamwork.

Events Conducted

Moonlight Punting: Moonlight Punting was a serene and unique experience of punting under the moonlit sky.
Deepotsav: Deepotsav, celebrated by creating a visually stunning spectacle as thousands of oil lamps illuminated the riverbank.
Jalmaitri Camp: aimed to promote water safety, environmental awareness, and teamwork through various water-based activities.
Survival of the Fittest: The event tested participants' endurance, strength, and teamwork.
The 97th Regatta: The 97th Regatta of COEP Technological University was successfully held on March 15th and 16th, 2025, on the banks of the River Mula. The evening featured spectacular performances such as Passing of Old Boats, Arrow Formation, Shell Games, Kayak Ballet, Punt Formation, Telematches, and the Mashal Dance, showcasing the dedication, synchronization, and skill of the participants.

Work Done

The Boat Club Gym was renovated with funding from COEP alumnus Satyam Joshi. Renovation of the Boat Club's Badminton Court was completed in July 2024. Continuous repair and maintenance of boats was carried out through the year.

Competitions Participated

State-Level Competitions:

Maharashtra State Rowing Championship (July 2024)

Maharashtra State Kayaking and Canoeing Championship (November 2024 – Sangli)
State-Level Indoor Rowing Championship (October 2024 – CME, Pune)

National-Level Competitions:
National Kayaking and Canoeing Championship (December 2024 – Tehri, Uttarakhand)
ARAE Regatta (January 2025 – Madras Boat Club, Chennai)
Indoor Rowing Competition (January 2025 – MIT, Loni Kalbhor)
All India University Competitions:All India University Kayaking and Canoeing Championship (March 2025 – Chandigarh University)
All India University Rowing Championship (March 2025 – Chandigarh University)

The COEP Tech Boat Club continues to uphold its legacy of excellence by organizing events that promote water sports, culture, and community engagement. The success of these events highlights the dedication of the organizing teams and participants, ensuring the Boat Club remains a cherished institution at COEP Technological University.

Secretary: Yash Kane
Faculty Advisor: Dr. S. M.Navghare

ZEST'25 – "Aarohanam: The Ascent to Glory"

'ZEST' is COEP's annual intercollegiate national sports festival. Taking forward a legacy of more than 20 years, it is managed and organized by the students of COEP with support of the faculty.
The 23rd edition of this year's ZEST was kicked off by organizing a pre fest activity 'Sportify' which was conducted on 8th December 2024. It served as a platform to engage students early and encourage participation. Events ranged from mini-games, fitness challenges (yoga) based on sports and general awareness.

As a flagship event promoting fitness and social awareness, this year, Zest'25, introduced a fresh initiative - the 'Runathon'. Unlike the traditional marathon, Runathon was designed not just as a race but as a movement to promote fitness, unity, and youth engagement. Held on 12th January 2025, coinciding with National Youth Day. Participants gathered starting point in the early morning, where the event was flagged off by the chief guest Mr. Vijay Gaikwad; athlete, coach and founder of 'Fitness First India'. Runners took to the route mapped across the COEP campus and adjacent roads. With over 600+ participants, including students, faculty, and alumni, the event was a major success.

The core of Zest'25 unfolded over three action-packed days 7th, 8th and 9th February 2025 featuring 17 sports and over 2500+ participants. "Aarohanam: The Ascent to Glory": the theme symbolized each athlete's journey. The fest began with the inauguration ceremony held on on 6th February 2025 by chief guest Ms. Shireen Limaye; the Women's Basketball Team Captain of India followed by an exciting Wheelchair Basketball match featured by the unstoppable athletes of Pune Ryders.

Events like basketball and volleyball kicked off the fest. The energy around the campus was electric. From Day-1 to Day-3 Zest'25 hosted events across a diverse set of sports including cricket, football, basketball, volleyball, table tennis, badminton, athletics, handball, archery, hockey, kabaddi, kho-kho, COEP Shree, indoor rowing, carrom, chess, and yoga. A series of intense, nail-biting matches that kept audiences on the edge of their seats, with teams showcasing skill, strategy, and determination. The fest culminated on Day 3 with grand finals, a prize distribution ceremony, and a heartfelt conclusion that celebrated not just the winners, but the unifying and empowering spirit of sports that Zest stands for.

Zest '25 lived up to its name, bringing together sports, passion, and purpose under one banner. From Sportify to the Runathon to the high-energy 3-day fest, every event was executed with precision and zeal. The coordination among teams, the enthusiastic participation, and the overwhelming support from faculty and administration made this edition a memorable success.

Secretary: Sarvesh Salunkhe
Faculty Advisor: Dr. N. M. Mohite

Hockey Club

The Hockey Club, one of the oldest and most prestigious sports club, has once again had an eventful and successful year filled with achievements, camaraderie, and tradition. As a team, we continued to uphold the values of teamwork, determination, and sportsmanship, strengthening both our on-field and off-field bonds.

Tournament Participation & Achievements:

This year, our teams showcased remarkable performances in various prestigious tournaments:

AFMC Silhouettes - Both boys and girls team performed really well reaching the semi-finals of the tournament.

Zest'25 - A special highlight of the year, where our Girls' Team secured the Gold Medal, and the Boys' Team clinched the Silver, marking yet another milestone in our club's legacy.

The club actively engaged in promoting hockey through various events, keeping the spirit of the sport alive:

National Sports Day Celebration: Given that hockey is India's national sport, we organized a special event to honour the game and its legacy.

Regular Practice Matches: We played alternate weekend matches with our seniors, enhancing our skills and strengthening the bond between current and former players.

Alumni Matches during Zest: One of the most awaited events of the year, where secretaries from 2016 to the present joined us on the field, making it a grand and nostalgic reunion.

As we look forward to another incredible year, we remain committed to keeping the legacy of hockey alive and inspiring future players to take the sport to greater heights.

Secretary: Gopal Kumar
Faculty Advisor: Dr. J. S. Karajgikar

Team Velociracers

Team Velociracers endeavors to provide members with practical engineering experience through participation in esteemed competitions focused on advancing automotive technology.

Our primary focus during the AY 2024-25 had been the SAE REEV competition, a unique hybrid vehicle challenge in India designed to foster innovation in urban mobility solutions. This competition serves as a link between academic learning and the demands of the automotive industry. The judging process encompasses both static and dynamic events, evaluating aspects like technical design, cost-effectiveness, and overall performance. For this competition, our team is designing and constructing a range-extended electric vehicle (REEV). This vehicle type utilizes an electric powertrain as its primary source of propulsion, complemented by an internal combustion engine that functions as a generator to extend the vehicle's operational range when the battery depletes.

Significant progress has been made in the manufacturing phase of our project. The chassis, which forms the structural foundation of the vehicle, has been fully manufactured. Manufacturing of the vehicle dynamics is our powertrain, we conducted test bench experiments which involved utilizing the engine and generator to assess their performance and energy conversion capabilities.

Our team is also actively engaged in several research areas to further enhance the vehicle's design and performance. This includes flue gas analysis to optimize the exhaust system configuration, active suspension systems that utilize magnetorheological fluids in dampers to achieve improved ride quality, use of piezoelectric materials for energy recovery from vehicle vibrations, harnessing this energy for auxiliary systems and regenerative braking and brake biasing strategies to maximize energy recuperation and extend the vehicle's range.

The academic year 2024-25 has been marked by significant progress for Team Velociracers in our endeavor to design and build a competitive REEV for the SAE competition.

Secretary: Tejas Chopda
Faculty Advisors: Dr. U. V. Pise

Team Nemesis Racing

Team Nemesis Racing is an official BAJA Motorsport team of COEP that is dedicated to designing and manufacturing an All Terrain Vehicle with the purpose of participating in the SAEINDIA eBAJA with more than 100 teams competing for the title of best student ATV racing team. The competition tests far more than speed, evaluating teams through technical design reviews, cost optimization presentations, and simulated sales pitches that mirror real-world automotive engineering.

The AY 2024-25 was a resounding success for Team Nemesis Racing. We successfully participated in SAEINDIA eBAJA 2025. Our single-seat, rear-wheel drive ATV, MK-X9 was a significant improvement over last year's MK-X8. This year we had implemented some ingenious changes to last year's design, including a new rear packaging for optimizing the battery switching time, new trailing arm design for more efficient improvement over last year's MK-X8. This year we had implemented some ingenious changes to last year's design, including a new rear packaging for optimizing the battery switching time, new trailing arm design for more efficient suspensions, and dual gearbox assembly for improved torque transmission. These designs were made after taking into consideration the failures of last year's MK-X8. This new version came out stronger and better than ever before and secured us the 8th place podium finish at eBAJA 2025. Competing with 70 other teams, we showed perseverance, patience, hard work, and an insatiable hunger for being the best eBAJA engineering racing team.

Over the years, Team Nemesis Racing has established a rich legacy in the SAEINDIA BAJA competitions, with 7 overall mBAJA victories, numerous accolades in dynamic events like Acceleration, Suspension, and Endurance, and virtual awards such as CAE Design and Innovation. Our achievements extend beyond national borders, including a remarkable 4th place finish at SAE BAJA Maryland 2018. In our 19th edition, we continued to uphold our tradition of excellence with consistent top-10 performances and a strong show ing across all events. With the 2026 season on the horizon, the team is working with renewed determination, aiming to push engineering limits and proudly bring home the eBAJA 2026 championship!

Secretary: Purvesh Phondke
Faculty Advisors: Dr. H. P. Shinde
Dr. M. P. Khond

Rocket Propulsion Club

The Rocket Propulsion Centre is marking a transformative year 2024-25 of research and achievements. At the forefront of our accomplishments was the successful development of an H-class solid-fuel rocket motor—an ambitious endeavor that showcased our team's advanced technical expertise, rigorous testing methodology, and commitment to safety.

Our research culminated in a milestone field test: the successful launch of our rocket to an altitude of 576 meters during a controlled launch event on the outskirts of Pune. The rocket was equipped with onboard avionics, an altimeter, and a recovery parachute system that deployed at apogee, ensuring a safe descent and retrieval.

Our project portfolio expanded significantly over the past year. In addition to propulsion development, we successfully designed and simulated full rocket systems, created a functioning altimeter, and laid the groundwork for future innovations such as reaction wheel-based attitude control and vector gimballing for thrust vectoring.

A defining moment of the year was our engagement with scientists from ISRO, whose mentorship and feedback provided invaluable insights into advanced aerospace technologies. Their guidance not only affirmed the relevance and quality of our research but also inspired a deeper, more professional approach to rocket design and propulsion engineering.

Looking ahead, the Rocket Propulsion Centre is set to embark on even more ambitious projects. These include the development of a next-generation launch motor, advancements in reaction wheel stabilization technology, and initial research into ionic thruster systems, marking our foray into the frontier of electric propulsion.

The Rocket Propulsion Centre remains committed to pushing the boundaries of student-led aerospace

research, fostering a culture of excellence, and contributing meaningfully to the future of space technology.

Secretary: Swarup Shelke
Faculty Advisor: Dr. M. R. Nandgaonkar

Pune Startup Fest

Pune StartUp Fest, started in 2019, is COEP's annual Entrepreneurship initiative organized by E-Cell. This year's edition of the Pune StartUp Fest'25 was be filled with high-powered events, competitions, and panel discussions and was an exhibition of various start-ups divided among zones like Agricultural, Educational, Green, Health & Lifestyle, Innovation & IPR, Social, Student, and Technical start-ups. Our goal is to bring together startups through a startup expo, students along with investors, mentors, and C-level executives from top corporations, industry and the general public across the country.

Event Name	Description	Participants
Lightning Pitch	Startups presented 3-min pitches to investors	15 startups, 250 attendees
Bidwars	Auction-based competition to build a cricket team within a budget	80 teams, 170 participants
Brandscan	Business quiz on logos, personalities, and marketing	45 participants
Bizwatch	Competitive business-related event	50 participants
Startup Boardroom	Discussion between startups and investors	Startups & Investors
Masterclass: Finance & Stock Market	By Mr. Harsh Goela, Stock Market Investor	100 participants
Masterclass: Design	By Mr. Saptarshi Prakash, AVP of Design at Swiggy	100 participants

Event Name	Description	Participants
Masterclass: Data Security	By Mr. Vinayak Godse, CEO at Data Security Council of India	100 participants
Entrepreneurial Wisdom	By Ms. Pooja Shah, Founder & MD at MIDAS School	100 participants
Masterclass: Content Creation	By Mr. Manish Pandey, Content Creator	100 participants
Masterclass: LinkedIn Growth	By Mr. Teja Gudluru, Career Coach	100 participants
Keynote Session	Talk by Mr. Pravin Pardesi (IAS)	750
SPECTRA	National-level business idea competition	89 teams
Pitchers Valley	Live pitching event for startups to investors	Various investors & startups

Secretary: Deep Ghadia
Faculty Advisor: Dr. Abhishek More

Aerial Robot Study Circle

The Aerial Robot Study Circle at COEP Technological University has been at the forefront of robotics and drone innovation, generating technical curiosity and interest among students. The club members, along with enthusiastic students of AI & Robotics actively participated as well as volunteered in a national level robotics competition Robotex held at MIT ADT University on 10th and 11th August 2024. On 15th August 2024, the club orchestrated a beautiful tricolour smoke show to celebrate Independence Day, using a hexacopter drone equipped with a synchronized smoke bomb system to form a helix-like display that was widely appreciated by students and faculties alike.

One of the major highlights was RoboFalconry at Mindspark, an inter-college UAV racing competition held from 17th –19th October 2024, where pilots tried to navigate their high-speed drones through challenging obstacle courses. This event attracted significant participation and audience engagement. For advancements in UAV based applications, the club also developed a Payload Delivery Drone prototype, that integrates autonomous flight and precision landing to improve logistics as well as food delivery systems. On 26th January 2025 to commemorate Republic Day, the club showcased a mesmerizing Flower Showering Drone performance, where the drones gracefully

showered floral petals over the Indian National Flag and the audience, adding an innovative touch to the patriotic celebrations. The club also participated in Space on Wheels program, which was held in collaboration with VIBHA on 27th January, to showcase its work on ion thruster propulsion, an advanced electrical engine system, ideal for energy-efficient and silent applications that go beyond space technology.

The club's contributions were recognized with the Pinnacle of Science Award by NEP Saarthi and Team Urja on 28th February 2025. Looking ahead, the club aspires to push the boundaries of UAV research and attempt a Guinness World Record in September 2025, setting a new benchmark in aerial robotics. Through research and development, the club, with a strength of around forty members, will continue to explore and experiment in the field of UAVs; while also inspiring the next generation of engineering students to shape the future of drone technology.

Secretary: Prathviraj Chavan
Faculty Advisor: Dr. S. S. Ohol

Robot Study Circle

The Robot Study Circle had an impactful year marked by innovation, achievement, and collaboration. The team secured 8th place overall at the National ROBOCON 2024 at IIT Delhi, winning three prestigious awards including the MathWorks Modelling Award (AIR 1). They also excelled at VIIT Techfest and MindSpark 2023, winning in line follower and modular snake robot competitions respectively. The "Man-packable Robot" project won 3rd place in the Innovation and Excellence UG Project category.

In terms of technical enrichment, four key sessions were conducted, featuring tools like RoboDK, the NMR 145 robot, and expert talks from alumni at Maryland and Berkeley. The club also organized workshops for students, collaborated with MindSpark and Robotex, and conducted hands-on robotics training in schools.

Major completed projects include the Soft Pneumatic Actuator, Ornithopter V3, and the Manpackable Surveillance Robot V2. Current projects focus on advanced mobility and vision systems such as Swerve Drive V-3, Omni-Wheel Base V-5, and Jetson Nano-based image processing.

Through continued efforts, the club remains committed to advancing robotics and nurturing student innovation.

Secretary: Anish C Patil
Faculty Advisor: Dr. S. S. Ohol

Athletics Team

The COEP Technological University Athletics Team had an outstanding 2024-2025 season, achieving remarkable success at both national and international levels. Aryan Kadam represented India at the ISF Gymnasiade in France, winning a bronze medal in the 4x100m relay and reaching the 200m final. He also secured gold medals in the 200m at the AFI Nationals and Khelo India Youth Games, as well as a gold in the 4x100m relay for Team Maharashtra. Archit Kurle earned silver in the 200m and gold in Shot Put at the Indian Sports Association Nationals. As hosts of Zest'25, the team excelled, winning 5 gold, 10 silver, and 5 bronze medals. Beyond competition, the team played a vital role in organizing major university events, including managing all Zest Athletics activities and 60 Gathering Athletics events, demonstrating excellent leadership and organizational skills. This year's achievements highlight the team's dedication, skill, and true COEP Tech spirit, both on and off the field.

Secretary: Harshali Bhandari
Faculty Advisor: Prof. S. M. Nawghare

Debate & Quiz Club

Sir Vishveshvaraya Smruti Karandak
From September 12 to 14, the 25th 'Sir Visvesvaraya Smruti Karandak', a prestigious annual state-level Elocution and Debate Competition, was successfully organized.

As part of the literary segment 'Shabd', we conducted an insightful interview with **Ashish Majumdar**, the esteemed guest of the event. Additionally, in the poetry section 'Kavya', we engaged in a lively discussion with **Apurva Rajput**, a renowned young poet and ghazal writer, adding a literary dimension to the occasion.

Marathi Bhasha Gaurav Din – February 27, 2025
Marathi Bhasha Gaurav Din was celebrated with great enthusiasm under the joint aegis of the COEP Marathi Debate and Quiz Club, Spandan, and Abhiyanta. The event was graced by the presence of the university's Vice-Chancellor, Prof. Sunil Bhirud, along with faculty members including Dr. Mrunalini Phalak and Prof. Karadkar, Prof. Archana Thosar and Prof. Ghunage, as well as other faculty members and students. Marathi language quiz competition was also conducted. At the end of the program, prizes for the essay and quiz competitions were distributed.

Interview with Achyut Godbole – March 10, 2025
COEP Debate and Quiz Club, in collaboration with Abhiyanta, organized an engaging interview with Achyut Godbole, a renowned technologist, social worker and Marathi author on March 10, 2025.
The event took place in the Mini Auditorium at COEP, attended by Dean Prof. C. Y. Patil, Dr. M. P. Khond, Ms. Neelima Kolhare, Dr. Mrunalini Phalak and Prof. Karadkar, Prof. Ghunage and many enthusiastic students of Marathi literature. The interview covered various aspects of Achyut Godbole's life, literary journey, and contributions to technology. His insights on AI and technology particularly captivated the audience. The session concluded with an interactive Q&A, where students got the opportunity to engage with him directly.

Competition Achievements
- Anish Bellurkar – 1st Prize in the Vicharkranti Yuvavakta State-Level Elocution Competition.
- Pankaj Kalaskar – Special Appreciation Award in the Prof. Hari Narke Inter-College Elocution Competition, 4th Rank in the Gandhi Thought Literature Conference Elocution Competition.
- Atharv Ghule – 3rd Place in the Chhatrapati Sambhaji Maharaj State-Level Inter-College Elocution Competition.
- Vedant Joshi – Encouragement Award in the Swatantryaveer Savarkar Youth Speech Competition.

BMCC Troika 2025
Rayan Tarapore and Suchir Sakla went on to win their first ever tournament to make sure that COEP English Debsoc reigned Champions for the second consecutive year. Kush Agarwal, Aloki Upadhyay and Neha Mariam Sabu were semifinalists in the APD Format.

Symbiosis Law School Pune Parliamentary Debate 2025
Shwetark Kulkarni and Ankita Karhade went on to be Novice Runner ups. Suchir Sakla and Rayan Tarapore (6th and 3rd best Novice Speakers respectively) were the other Novice Semifinalist team.

Government Law College, Mumbai Parliamentary Debate 2025
Priyal Dhade and Minautee Dighe along with Rick Gonsalves and Kush Agarwal qualified for Open Quarter Finals with the former being featured in the top 10 novice speakers in the entire tournament. Aryan Agarwal along with his teammate finished as Runner ups in the Novice Category. Apurva Gokhale and Aditi Patil were amongst the top few judges at the tournament with Apurva Gokhale being selected to judge the Open Quarter Finals.

ILS Tarkunde Asian Parliamentary Debate 2025
Minautee Dighe, Aryan Agarwal and Anusha Chaturvedi were ranked 12th in the entire tournament. S. N. Subhashree ranked 12th in the entire tournament in Reply Speeches.

Secretary: Sarthak Pawar
Faculty Advisor: Dr. Mrunalini Phalak

Academic Toppers 2024-25

Branch	Student Name	CGPA
Postgraduate Toppers Student List		
Automotive Technology	Nilesh Rajesh Joshi	9.55
Civil Engineering (Construction Management)	Nishant Santosh Kad	9.66
Civil Engineering (Environmental & Water Resources Engineering)	Hitanshu Rajesh Shinde	8.98
Civil Engineering (Environmental & Water Resources Engineering)	Tushar Atul Deshpande	8.98
Civil Engineering (Geotechnical Engineering)	Bharati Navnath Gajakas	8.52
Civil Engineering (Structural Engineering)	Rewati Rohidas Gaikwad	9.66
Civil Engineering (Transportation Engineering)	Atharva Tejkumar Kamble	9.5
Computer Engineering (Computer Engineering)	Yogesh Rajkumar Toshniwal	9.07
Computer Engineering (Cyber Security)	Oum Vinaykumar Zarkar	8.59
Computer Engineering (Data Science)	Vrushank Prasanna Humnabadkar	9.45
Computer Engineering (Information Security)	Chinmay Amod Gokhale	9.45
Electrical Engineering (Automotive Systems)	Adhav Gajanan Datta	9.14
Electrical Engineering (Embedded Control Systems)	Garima Chaturvedi	8.91
Electrical Engineering (Power Electronics and Machines Drives)	Shubham Sanjay Thasale	9.11
Electrical Engineering (Power Electronics and Power Systems)	Aniket Someshwar Katekhaye	9.64

Academic Toppers 2024-25

Branch	Student Name	CGPA
Postgraduate Toppers Student List		
Electronics and Telecommunication Engineering (Signal Processing)	Sharayu Vikas Sabde	6.86
Electronics and Telecommunication Engineering (Wired and Wireless Communication)	Vaishnavi Mahesh Nikam	8.05
Electronics Engineering (Embedded System & Computing)	Shweta Laxman Kulkarni	8.93
Electronics Engineering (VLSI Design)	Aditya Mukund Yeole	8.84
Instrumentation and Control Engineering (Automation)	Akshata Basavaraj Amane	9.16
Instrumentation and Control Engineering (Biomedical Instrumentation)	Shraddha Sanjay Baviskar	8.82
Mechanical Engineering (Design Engineering)	Joel Jose	9.41
Mechanical Engineering (Thermal Sciences and Energy Systems)	Rutika Gajanan Bhanuwanshe	8.84
Mechatronics	Abhijeet Sambhaji Sawant	8.91
Metallurgical Engineering (Materials Engineering)	Trupti Nandkishor Dahake	9.75
Metallurgical Engineering (Process Metallurgy)	Sapana Vijay Ohol	8.55
Production Engineering (Manufacturing Engineering and Automation)	Vipul Suresh Jadhav	9.43
Project Management	Mohitkumar Gajendrasingh Varun	9.25
Robotics and Artificial Intelligence	Shraddha Raju Lone	9.34
Town & Country Planning	Raksha Pankaj Barhate	9.05

Arts and Crafts

Some artworks by our talented artists of COEP

NAH, I'D WIN

मृगाक्ष...
२९/०६/२०२१

TEJAS PARSALAT
- Art & Craft Secretary

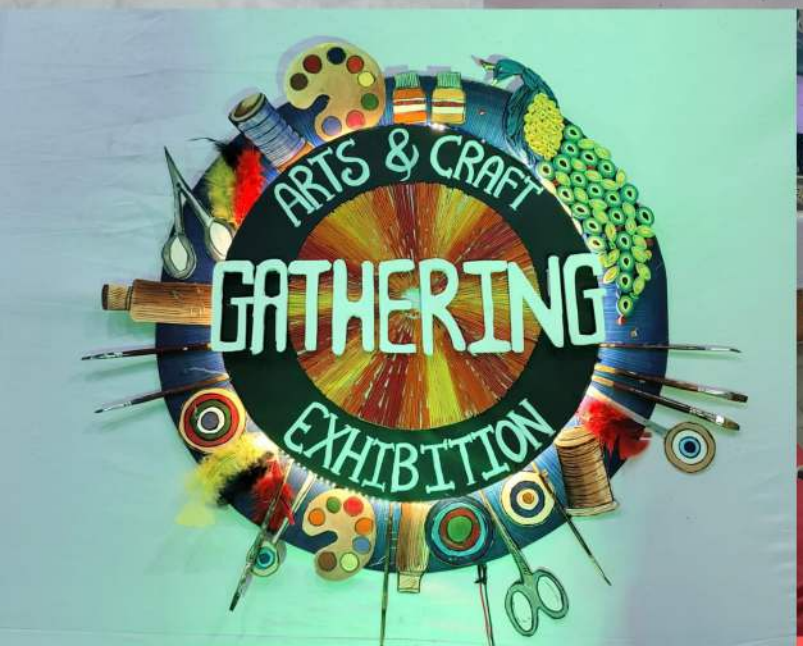
ARTS & CRAFT
GATHERING
EXHIBITION

Magazine Managing Committee

First row from left: Ruchika Girase, Siddhi Pophale, Prof. S. U. Ghunage, Dr. D. N. Sonawane, Dr. Sunil Bhirud, Dr. M. P. Khond, Prof. Neelima Kolhare, Ishwari Thatte, Chandragupta Maurya, Krushnai Karkare.

Second row from left: Shivangi Saxena, Ira Kulkarni, Vighnesh Hurpade, Aashutosh Gudnawar, Mugdha Deshpande, Soham Panse, Aaryan Kulkarni, Arman Shaikh, Apoorv Kamble.

Third row from left: Amala Deodhar, Manali Joshi, Apurva Bendugade, Pooja Tamnar, Sakshi Moharkar, Aditya Ranade, Tanmay Bansode, Malhar Badve.

प्रिय वाचकहो,

सूर्य आता मावळतीला आला आहे. किनारा हळूहळू नजरेला येतो आहे. हा प्रवास कधीच संपू नये असं वाटत असलं आपली समुद्रसफर आता संपत आली आहे. प्रवासाचा थकवा तर आहेच पण त्याचबरोबर प्रवासातल्या शब्दरुपी आठवणीही आहेत. कधी हसवणारे, कधी रडवणारे तर कधी विचार करायला भाग पाडणारे हे शब्द आपण जोडत गेलो.
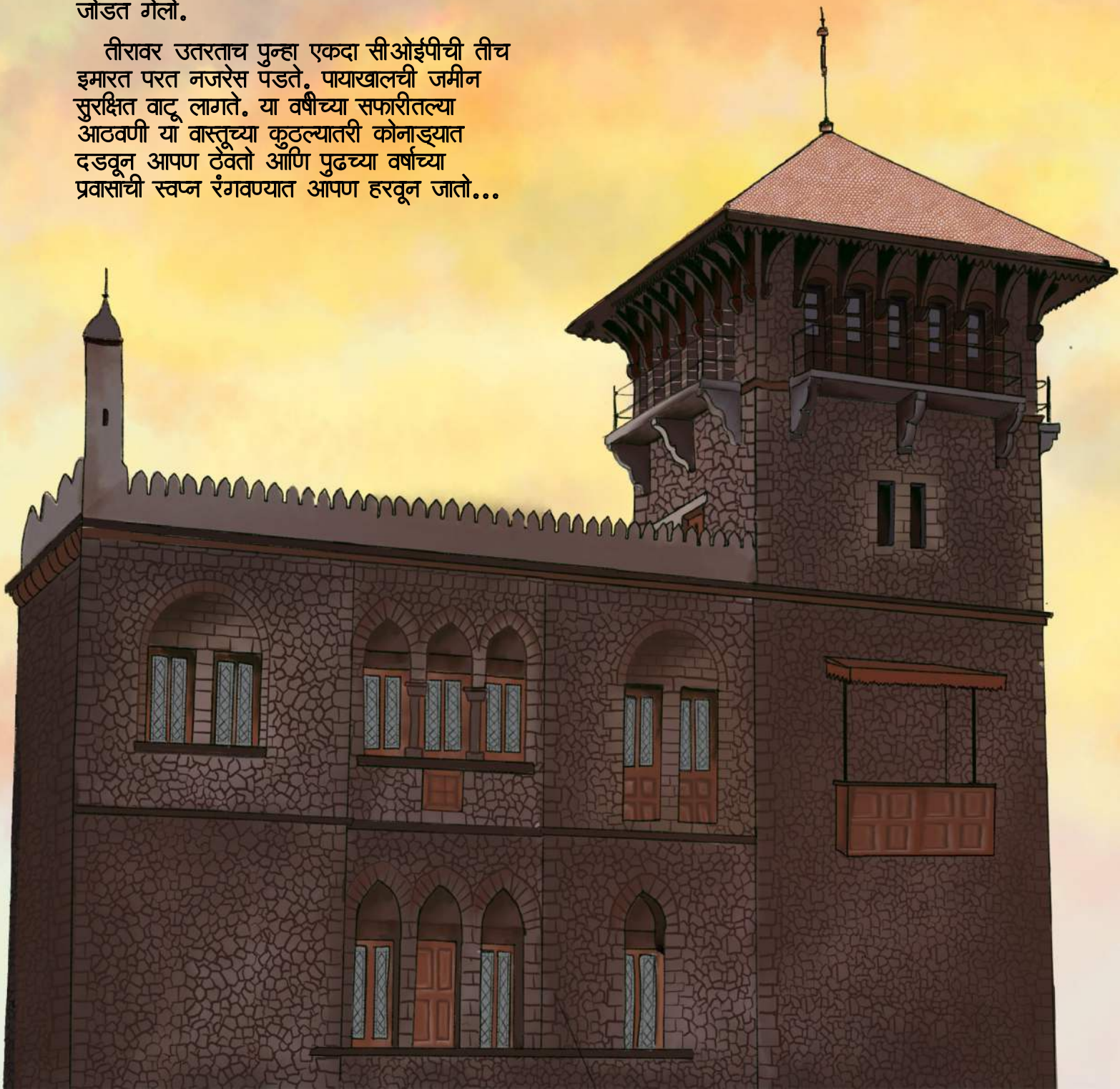
तीरावर उतरताच पुन्हा एकदा सीओईपीची तीच इमारत परत नजरेस पडते. पायाखालची जमीन सुरक्षित वाटू लागते. या वर्षीच्या सफारीतल्या आठवणी या वास्तूच्या कुठल्यातरी कोनाड्यात दडवून आपण ठेवतो आणि पुढच्या वर्षाच्या प्रवासाची स्वप्न रंगवण्यात आपण हरवून जातो...